

THOMAS HARDY

IDILA PE UN
TURN

THOMAS HARDY

Idilă pe un turn

În românește de: ANTOANETA RALIAN

Îngrijirea ediției de: Valeriu Câmpeanu

EDITURA TRIBUNA
CRAIOVA
1993

CAPITOLUL 1

Într-o după amiază de iarnă timpurie, limpede dar nefriguroasă, la vremea când lumea vegetală arată ca un vălmășag de schelete printre coastele cărora se strecoară raze jucăușe de soare, o trăsură luxoasă se opri la poalele unui deal din Wessex. În locul unde șoseaua Melchester, pe care venise trăsura, se întâlnește cu drumul ce duce spre un parc aflat la mică distanță.

Valetul coborî și se îndreptă spre doamna aflată în trăsură, o tânără de vreo douăzeci și opt sau douăzeci și nouă de ani. Doamna contempla, prin spărtura unui gard viu, fâșia de câmp ondulat ce se așternea în față. Făcu o observație care-l determină și pe valet să se uite în aceeași direcție.

Priveliștea cea mai bătătoare la ochi ce li se înfățișa din acel punct, în mijlocul întinderii, era o colină circulară, izolată, nu foarte înaltă, ce forma însă un puternic contrast cromatic cu vastul teren arabil din jur, întrucât era acoperită cu o pădure de brazi. Copacii erau toți de aceeași vârstă și de aceeași înălțime, așa încât vârfurile lor schițau întocmai conturul delușorului pe care creșteau. Dar micul relief înveșmântat în brazi se mai deosebea de restul peisajului și prin faptul că purta în creștet un turn, de forma unei coloane clasice, care, deși era pe jumătate îngropat în plantație, se înălța destul de mult deasupra creștelor copacilor. Asupra acestui turn se opriseră privirile doamnei și ale valetului.

— Și deci nu e niciun drum care să ducă până acolo? întrebă tânăra.

— Locul în care ne aflăm acum e punctul cel mai apropiat până unde poate ajunge trăsura, doamnă.

— Atunci, să ne întoarcem acasă, spuse ea după o clipă de gândire.

Și trăsura își văzu mai departe de drum.

Câteva zile mai târziu, aceeași doamnă, în aceeași trăsură, trecu din nou prin același loc. Și din nou privirile i se întoarseră spre turnul ce se înălța în depărtare.

— Nobbs, se adresă doamna către vizitiu, n-ai putea să străbați câmpul ăsta, ca să ne apropiem cât mai mult de marginea plantației unde se află coloana?

Vizitiul măsură din priviri întinderea.

— Uitați-vă ce e, doamnă, pe vreme uscată, să zic c-am mai putea înainta șontâc-șontâc până acolo, tăind pe la Five-and-Twenty Acres. Dar acum, după câtă ploaie a căzut, pământul e așa de năclăit și de chiftit, încât n-ar fi deloc înțelept să încerc.

— Poate că nu, răspunse doamna cu nepăsare. Dar ține, te rog, minte să o faci când s-o mai zvânta.

Și din nou trăsura își văzu de drum, iar doamna nu-și dezlipi privirile de pe porțiunea de deal, cu copacii albaștrii care-l înfășurau și cu coloana care se sumețea în vârf, până când acestea nu-i dispărură din raza vizuală.

S-a scurs o bună bucată de vreme până să cuteze doamna să facă o nouă plimbare cu trăsura pe acolo. Era luna februarie; pământul se uscuse, deși vremea și decorul campestru erau foarte asemănătoare cu cele de la începutul iernii. Silueta familiară a turnului îi reaminti că, în sfârșit, se ivise un prilej prielnic pentru a-l cerceta mai îndeaproape. După ce îi dădu dispoziții vizitiului, trăsura porni încet, hurducându-se pe

drumul accidentat

Cu toate că turnul era împlântat în domeniul strămoșesc al soțului ei, doamna nu-l vizitase niciodată, din pricina așezării lui atât de izolate și a terenului atât de greu de străbătut. Drumul până la poalele dealului era anost și plin de hârtoape, dar când ajunse la capăt, coborî și porunci ca trăsura să se întoarcă fără ea pe câmpul bolovănos și s-o aștepte la marginea cea mai apropiată a șoselei, după care, porni să urce pe sub copaci.

Coloana i se înfățișa acum mult mai grandioasă decât îi apăruse văzută din șosea, sau din parc, sau de la fereastra din Welland House, reședința ei destul de apropiată, de unde o privise de sute de ori, fără să-i fi deșteptat însă suficient interes pentru a-i investiga detaliile. Turnul fusese zidit în secolul al optsprezecelea ca monument în memoria străbunicului soțului ei, un ofițer respectabil, căzut în războiul american pentru independență, iar lipsa de interes a doamnei se datora în bună parte relațiilor cu acest soț, despre care vom vorbi mai departe. Ceea ce o adusesse acum aici nu era decât simpla dorință de a întreprinde ceva mai deosebit — o dorință cronică a vieții ei ciudat de singuratice. Se afla într-o dispoziție în care ar fi fost gata să îmbrățișeze orice ar fi izbutit să-i risipească în oarecare măsură acel ennuu.^[1] Ar fi întâmpinat cu plăcere până și o nenorocire.

Auzise că din vârful turnului poți avea o vedere panoramică asupra a patru comitate. Și hotărâse să-și acorde azi atâta bucurie câtă îți poate oferi perspectiva a patru comitate.

Creasta împădurită a dealului fusese cândva (conform părerii unor specialiști în istoria antică) o veche tabără romană, dacă nu (așa cum susțineau alții) o veche poziție de apărare britanică sau (după cum jura restul cărturarilor) o veche curte saxonă a Witenagemote^[2], — cu rămășițe ale unui vallum^[3] exterior sau interior, și o potecă șerpuită, ușor de urcat, unduind până la marginile povârnite ale zidului.

Acele de brad acopereau drumul cu un covor moale și, din când în când, câte un rug de mure astupa spațiile dintre trunchiuri. Nu după mult timp, tânăra se pomeni la baza coloanei.

Monumentul fusese construit în stilul arhitectural clasic toscan și era un turn gol pe dinăuntru și cu trepte interioare. Atmosfera sumbră și solitudinea care te învăluiau când te aflai la baza turnului erau într-adevăr impresionante. Suspinul copacilor din jur era mai răscolitor în acest loc; tulpinile subțiri și drepte, legănate de briză, măsurau parcă secunde, ca niște pendule răsturnate; câteva crengi sau rămurele măturau, foșnind, zidul, sau trosneau, frecându-se una de alta. Sub nivelul vârfului care se iveaua dintre brazi, zidăria era pătată de licheni și de mucegai, pentru că soarele nu răzbea niciodată prin acest giulgiu fremătător de vegetație albăstrie. În șanțurile dintre pietre creșteau petece de mușchi și, ici-colo, insecte iubitoare de întuneric gravaseră pe mortar forme lipsite de orice înțeles sau stil omenesc, dar sugestive în ciudățenia lor. Dincolo de vârfului brazilor însă, lucrurile stăteau altfel: coloana se înălța către cer, luminoasă și veselă, de nimic împiedicată, curată și poleită de soare.

Locul era arareori vizitat, poate cu excepția sezonului de vânătoare. Raritatea intruziunilor umane era vădită de labirintele urmelor de iepuri, de penele răzlețe ale păsărilor, de pieile năpârlite ale reptilelor și de cărăruile bătătorite de veverițe de-a

lungul și de-a latul trunchiurilor. Simplul fapt că plantația de brazi era o insulă în mijlocul unui câmp arabil explica în bună măsură lipsa de vizitatori. Puțini dintre cei neobișnuiți cu asemenea locuri își pot da seama de efectul izolator al unui câmp lucrat, când nu se ivește necesitatea imperioasă de a-l traversa. Colina aceasta rotundă, îmbrăcată în conifere și rugi de mure, implantată în centrul unui câmp arabil de vreo patruzeci sau cincizeci de acri, era probabil mai rar vizitată decât ar fi fost o stâncă răsărită în mijlocul unui lac de aceeași întindere.

Tânăra noastră înconjură coloana și descoperi în partea opusă ușa prin care se pătrundea în interior. Vopseaua, dacă existase vreodată, fusese cu totul spălată de pe lemnul ușii, iar pe suprafața putredă a scândurilor se prelinseseră broboane de lichid ruginit de la cuie și balamale, adunându-se în pete roșiatice. Deasupra ușii se găsea o placă de piatră pe care fuseseră, pare-se, gravate niște litere sau niște cuvinte; iar inscripția, oricum o fi sunat ea, fusese complet tencuită de o masă de licheni.

Și iată în fața ei această piesă arhitectonică, ridicată în năzuința de a immortaliza în chipul cel mai vizibil și de neșters amintirea unui om. Numai că întreaga înfățișare a monumentului îți sugera doar uitarea. După toate probabilitățile, nici măcar o duzină de oameni din ținut nu mai cunoșteau numele persoanei comemorate și poate că nimeni nu avea habar dacă turnul e gol pe dinăuntru sau compact, ori dacă exista sau nu vreo tăblie care să indice data și scopul construcției. Ea însăși, care de cinci ani de zile locuise la o distanță de maximum o milă de această coloană, nu se apropiase de ea până în acest moment.

Șovăi puțin, dar constatând că ușa nu era încuiată, o împinse cu piciorul și pătrunse în interior. Pe o treaptă văzu o bucată de hârtie de scris, care-i atrase atenția prin faptul că părea nouă. Deci, în ciuda presupunerilor ei, exista o ființă umană care cunoștea locul. Dar cum bucata de hârtie era nescrisă, nu-i putu oferi niciun indiciu; totuși, simțindu-se proprietara acestei coloane ca și a întregului ținut din jur, nevoia de a-și afirma dreptul de posesiune a fost suficientă pentru a o îmboldi să meargă mai departe. Scara era luminată prin ferestruicile înguste tăiate în zid, așa încât nu i-a fost greu să ajungă în vârf, mai ales că treptele nu erau tocite. Ușița care ducea pe acoperiș era deschisă și, când aruncă o privire, avu în fața ochilor un spectacol interesant.

În mijlocul acoperișului plat, de metal, al coloanei, se afla un tânăr, așezat pe un scăunel. Privea printr-un telescop mare, plasat pe un trepied. Prezența lui era atât de neașteptată, încât doamna făcu un pas îndărăt, retrăgându-se în umbra ușii. Singurul efect pe care zgomotul pașilor ei îl avu asupra tânărului, fu un gest nervos al mâinii acestuia, menit să o împiedice să-l întrerupă, gest pe care-l făcu fără să-și dezlipească ochiul de pe lentila instrumentului.

Nemișcată pe locul unde se găsea, doamna cercetă înfățișarea individului care părea să se simtă atât de acasă într-o clădire ce-i aparținea, incontestabil, ei. Era un tânăr ce ar putea fi caracterizat, pe bună dreptate, printr-un cuvânt pe care cronicarul acestor întâmplări nu dorește să-l folosească în legătură cu el, preferând să-l rezerve pentru zgrăvirea persoanelor de sex opus. A spune în zilele noastre despre un bărbat că este frumos nu înseamnă să-i provoci o mare fericire și nici să-i conferi creditul pe care l-ar fi implicat asemenea afirmație în timpurile miturilor greco-romane. Dimpotrivă, reacția lui

ar fi contrarie, o atare caracterizare făcându-l să se simtă cel puțin stânjenit. De obicei, tânărul frumos se balansează atât de primejdios pe muchea devenirii unui filfizon care, la rândul lui, e gata să devină un Lothario sau un Don Juan printre fecioarele din jur, încât pentru o onestă înțelegere a eroului nostru se cuvine să subliniem și să fiți și dumneavoastră convingși de sublima sa lipsă de preocupare pentru propriu-i aspect fizic sau pentru înfățișarea celorlalți.

Așa cum era, băiatul ședea acolo în vârful turnului. Soarele îi lumina din plin fața; pe creștet purta o tichie de catifea neagră, de sub care i se revărsa părul ondulat, de un blond strălucitor, ce-i punea în valoare obrajii rumeni.

Avea acel ten cu care Rafael înflorește figura tânărului fiu al lui Zacharia ^[4] — adică o piele care, deși netedă, e departe de suavitatea virginală, sugerându-ți că s-a lăsat bătută de soare și de vânt. Trăsăturile erau îndeajuns de puternic conturate încât să zădărnicească prima impresie a privitorului, anume că fața lui semăna cu aceea a unei fete. Alături de tânăr se găsea o măsuță de stejar, și în fața lui, telescopul.

Vizitatoarea avu destul timp la îndemână pentru a face toate aceste observații; constatări cu atât mai frapante cu cât ea însăși aparținea unui gen total deosebit. Avea un păr negru ca miezul de noapte, ochii de aceeași nuanță profundă, iar tenul ei vădea cea proștețime menită să contrasteze cu un colorit atât de sumbru. În timp ce continua să se uite la bărbatul frumos din fața ei, care parcă nici n-ar fi cunoscut o lume a realităților, un val cald, iscat de un temperament înflăcărat, i se răspândea în tot trupul; un observator priceput ar fi putut ghici că în vinele ei curgea un sânge meridional.

Dar nici măcar interesul stârnit de tânăr nu-i putu reține pentru multă vreme atenția, și cum bărbatul nu dădea vreun semn c-ar dori să se desprindă de instrument, rupse ea tăcerea:

— Ce vezi acolo? Se întâmplă ceva pe undeva?

— Da, o adevărată catastrofă, murmură el în mod automat, fără să se întoarcă.

— Ce anume?

— Un ciclon în soare.

Doamna păstră tăcerea, ca și cum încerca să măsoare grozăvia acestui eveniment la scara vieții pământeste.

— Și o să aibă vreo urmare pentru noi, aici? Întrebă în cele din urmă.

Tânărul păru să-și fi dat, în sfârșit, seama că îi vorbea cineva neobișnuit; se întoarse și tresări.

Vă cer iertare, spuse el, credeam că e o rudă a mea care a venit să vadă ce-i cu mine. Pică adeseori pe la ora asta.

Continuă să o privească pe doamnă și uită cu totul de soare, sub impactul aceluia fluid reciproc care se materializează în expresia fețelor. Unei tinere foarte brune și a unui tânăr cu păr cânepiu.

— Nu vreau să-ți întrerup studiul, spuse ea.

— O, nu, protestă el, întorcându-și din nou privirile spre telescop.

Fața lui își pierduse însuflețirea pe care i-o stârnise prezența ei și devenise iar imuabilă ca o statuie, deși seninătatea repaosului meditativ se îmbinase o clipă cu sensibilitatea

vieții. Expresia întipărită acum pe fața lui era aceea de venerație. S-ar fi putut spune, nu pe nedrept, că venera soarele. Din gama de intensități ale acestei idolatrii, ivite odată cu prima făptură umană care a văzut astrul luminos scăpătând spre asfințit, așa cum îl vedea acum și tânărul nostru, cea încercată de el în aceste momente nu era dintre cele mai slabe. Se simțea prins în ceea ce s-ar putea numi o foarte pură și conștientă formă a acestei adorații primare și firești.

— Dar nu ați dori să priviți și dumneavoastră? o invită el. E un fenomen care apare o dată la doi-trei ani, deși s-ar putea să aibă loc și mai frecvent.

Doamna consimți, se uită prin lentila adăpostită și văzu o masă involburată în centrul căreia globul orbitor părea dezgolit până la miezul lui. Era o privire aruncată într-o vâlvătaie de foc, izbucnită într-un loc unde nimeni nu ajunsese și nu avea să ajungă vreodată.

— E lucrul cel mai straniu pe care l-am văzut în viața mea, spuse ea. Apoi mai aruncă o privire, după care, mirându-se cine o fi omul din turn, îl întrebă:

— Vii adeseori aici?

— În fiecare noapte senină și de multe ori și în timpul zilei.

— Da, noaptea. Ce frumos trebuie să fie cerul văzut de aici!

— E mai mult decât frumos.

— Zău? Și ai luat cu totul în stăpânire această coloană?

— Cu totul.

— Dar e coloana mea, răspuse ea cu o severitate zâmbitoare.

— Atunci sunteți Lady Constantine, soția absentului Sir Blount Constantine?

— Sunt Lady Constantine.

— A, în cazul acesta sunt de acord că e proprietatea Înălțimii voastre. Dar, Lady Constantine, îmi veți îngădui să închiriez de la dumneavoastră acest turn, pentru o bucată de vreme?

— L-ai și luat în primire, indiferent de îngăduința mea. Oricum, în interesul științei, socotesc că e recomandabil să-ți continui stăpânirea. Presupun că nimeni nu-ți cunoaște adăpostul.

— Aproape nimeni.

După aceea, o pofti să înainteze câțiva pași și îi arătă câteva dispozitive ingenioase menite să-i ferească aparatele.

— Nimeni nu se apropie vreodată de această coloană, obeliscul Rings-Hill, cum i se spune pe aici, continuă el, și când am venit eu pentru prima dată, picior de om nu-i călcase pragul de vreo treizeci sau patruzeci de ani. Scara era năpădită de cuiburi de stâncuțe și ghemotoace de pene, și mi-a dat de furcă până s-o curăț.

— După câte știu, turnul a fost întotdeauna încuiat.

— Da, adevărat. Dar când a fost construit în 1782, cheia a fost încredințată străbunicului meu, ca s-o păstreze în eventualitatea că cineva ar dori să viziteze monumentul. El locuia în căsuța de colo, unde locuiesc eu acum.

Cu o mișcare a capului indică o bojdeucă aflată în vecinătatea terenului arabil, care-i înconjură.

— Ținea cheia în scrin, și cum scrinul a fost moștenit pe rând de bunicul meu, de mama

mea, și de mine, cheia mi-a revenit odată cu mobila. Timp de treizeci sau patruzeci de ani, nimeni nu a cerut vreodată această cheie. Într-o bună zi am văzut-o, zăcând ruginită în colțișorul ei și, aflând că aparține acestei coloane, am luat-o și am urcat aici. Am rămas sus până când s-a lăsat întunericul și s-au ivit stelele, și în acea noapte am luat hotărârea să mă fac astronom. Acum câteva luni, când am terminat școala, am revenit în sat, și îmi mențin încă hotărârea de a deveni astronom.

După un timp, adăugă cu o voce scăzută:

— Nu tânjesc decât după rangul și slujba de astronom la Observatorul din Greenwich, dacă o să trăiesc s-o văd și pe asta. Poate că n-o să trăiesc.

— Nu văd de ce nutrești asemenea gânduri negre, răspuse Lady Constantine. Și cât timp ai de gând să faci din turnul ăsta observatorul dumitale?

— Încă un an — până când o să pot spune că m-am familiarizat cu tainele cerurilor. Ah, de-aș avea un ecuatorial^[5] ca lumea.

— Ce-i ăsta?

— Un instrument necesar cercetărilor mele. Dar timpul e scurt și știința e infinită — cât e de infinită își pot da seama numai cei ce studiază astronomia — și poate că eu o să sfârșesc înainte de a-mi fi atins ținta.

Tânăra era profund impresionată de acest ciudat amestec de ardoare pentru știință și neîncredere în forțele omenești, de care dădea dovadă straniul ei interlocutor. Poate că aceasta se datora tocmai naturii studiilor lui.

— Și vii adeseori noaptea, singur, în turn? îl întrebă ea.

— Da; mai cu seamă în această perioadă a anului, când nu e lună. Stau și observ de pe la șapte sau opt seara până la două noaptea, în vederea lucrării pe care am de gând s-o scriu cu privire la stelele variabile. Dar cu un telescop ca ăsta... în fine, trebuie să mă mulțumesc cu ce am.

— Și poți vedea inelul lui Saturn și sateliții lui Jupiter?

Îi răspuse că izbuteste să vadă, vorbind însă pe un ton sec, care nu-i ascundea disprețul față de stadiul cunoștințelor ei.

— Eu n-am văzut niciodată vreo planetă sau vreo stea printr-un telescop.

— Dacă veți binevoi să veniți aici pe o noapte clară, lady Constantine, vă voi iniția eu în lumea stelară. Vreau să spun dacă țineți dumneavoastră în mod special.

— Mi-ar plăcea să vin, și poate că am s-o și fac. Stelele astea care sunt atât de schimbătoare — luceferi de seară, luceferi de dimineață, și uneori le vezi la răsărit, alteori la apus... întotdeauna m-au interesat.

— Ah... iată o rațiune pentru care nu ar trebui să veniți, ignoranța dumneavoastră în ce privește realitățile lumii astronomice este atât de perfectă, încât n-aș vrea s-o știrbesc decât dacă țineți cu tot dinadinsul.

— Dar vreau să aflu asemenea lucruri.

— Dați-mi voie să vă previn împotriva unei atari dorințe.

— De ce, descoperirea acestor taine e atât de înfricoșătoare?

— Da, așa este.

Îi răspuse râzând că nimic nu i-ar fi putut stârni mai mult curiozitatea decât o astfel

de afirmație. Se întoarse apoi ca să coboare scara. Tânărul o ajută să se descurce pe trepte și printre bălăriile de la poalele turnului. Ar fi dorit să o conducă mai departe, peste câmpul deschis, dar doamna îi spuse că preferă să meargă singură. Drept care el se reîntoarse pe acoperișul turnului, dar în loc să continue a observa soarele, urmări cu privirea silueta care se micșora pe măsură ce se îndepărta, până ajunsese în preajma gardului dincolo de care o aștepta trăsura. Când doamna se afla încă pe la mijlocul câmpului — o fâșie întunecată într-un nesfârșit cuprins de cafeniu — se încrucișă cu o persoană pe care abia de-o puteai distinge de culoarea pământului pe care se târa ca omida pe frunză, într-atât de asemănătoare îi erau veșmintele cu bulgării de țărână. Era un reprezentat al acelei generații acum aproape stinse care ținea la principiul, prea puțin cunoscut azi, că hainele omului trebuie să se armonizeze cu ținutul în care trăiește. Lady Constantine și această persoană se opriră pentru un minut sau două, unul în dreptul celuilalt; după aceea fiecare din ei își văzu de calea sa.

Persoana cafenie era un țaran cunoscut de cei din Welland sub numele de Haymoss (forma înflorită a numelui Amos, dacă ar fi să adoptăm formularea unui filolog). Faptul că s-a oprit din drum, s-a datorat câtorva întrebări pe care i le-a adresat Lady Constantine.

— Ești Amos Fry. Dacă nu mă înșel? i se adresă ea.

— Da, doamnă, răspunse Haymoss, sunt un localnic, cultivator de orz, născut sub jgheburile satului înălțimii voastre, ca să spun așa, cu toate că înălțimea voastră nu se născuse și nici măcar în gând nu fusese încă zămislită la vremea aceea.

— Cine locuiește în căsuța cea veche de dincolo de plantație?

— Bunica Martin, doamnă, și nepotul ei,

— Va să zică băiatul n-are nici mamă, nici tată?

— N-are pe nimeni, doamnă,

— Unde a urmat școala?

— La Warborne, un loc unde țăncilor le cresc gărgăunii în cap la fel de repede ca ciupercile după ploaie; iertați-mi, doamnă, vorba. Îi îndoapă acolo cu atâta învățătură, de-ar putea propovădui în ziua de paști, ceea ce-i lucru mare pentru un băiat simplu ca ăsta, cu mamă-sa care de-abia era în stare să socotească pe degete. Școala din Warborne, acolo a învățat — adicătelea acolo a fost trimis. Taică-su, reverendul pastor St. Cleeve a făcut o boacănă cu însurătoarea, și a făcut-o de oaie chiar sub ochii mărimilor de pe aici. A fost pastorul nostru, doamnă, și încă vreme lungă.

— A, pastorul, spuse Lady Constantine Asta s-a întâmplat înainte de-a fi venit eu aici.

— Hei, e mult și bine de atunci! Și s-a-nsurat cu fata fermierului Martin — Giles Martin, un prăpădit care de-abia se ținea pe picioare, dacă ați auzit de el. Io l-am cunoscut bine, mai bine ca oricare altu'. Fiică-sa era cam pirpirie și cu toate că-i jucau ochii-n cap când a luat-o pastorul cu cununie, după aceea a ținut-o numai în plâns și-n oftat și s-a stins ca o lumânare. Da, doamnă. Mă rog, când pastorul St. Cleeve a luat-o pe femeia asta de jos, nimeni din oamenii de vază de pe aici n-o învrednicea pe nevastă-sa nici măcar c-o privire. Și-atunci omul o tras câteva înjurături zdravene, și-o zis că nu mai are de gând să-și câștige pâinea păstorind o turmă de netrebniți idioti ca ăștia (iertați-mi vorba), și s-o apucat de plugărit. Până când o murit lovit de trăsnet într-o furtună. Se zicea — hi, hi! că Domnu' Dumnezeu s-o mâniat pe el că și-o părăsit slujbele — hi, hi! Io vă spun ce-am

auzit, doamnă, da, să mă bată Dumnezeu dac-am crezut' vreodată în aiurelile astea cu sfinții din ceruri sau dacă mi-am plecat urechea la vreo vorbă bună sau rea despre ei. Mă rog, Swithin, băiatul, o fost trimis la școală, așa cum v-am spus, da pen' că are două soiuri de sânge în el, n-o făcut nicio brânză. Tândălește ba ici, ba colo, și nimeni nu se sinchisește de el.

Lady Constantine mulțumi pentru informații și își reluă drumul. Pentru ea, femeie, cea mai curioasă latură a incidentului din acea după masă consta în faptul că ciudatul tânăr, de o frumusețe răpitoare, cu o asemenea pasiune pentru știință și cu o vădită bună creștere, era legat, dinspre partea mamei, cu o familie țărănească din sat, datorită excentricității matrimoniale a tatălui său. Dar un element și mai atrăgător al întâmplării îl constituia faptul că același tânăr, care ar fi putut atât de lesne să se lase ruinat de flaterie, lingușeli și dezmierdări, plăceri frivole sau chiar de avere, trăia în prezent într-un primitiv eden al inocenței, năzuind spre înfăptuiri care i-ar fi fost accesibile și unuia de urâtenia lui Caliban.

CAPITOLUL 2

Swithin St. Cleeven zăbovi încă la postul său de observație până când cele câteva păsări mai vioaie din plantație, reînviolate după necazurile iernii, porniră să ciripească un imn de seară, închinat soarelui care asfințea.

Ținutul din vale era ușor scobit: cu excepția turnului și a colinei, nu existau unghere prin care să se mai poată piti razele târzii, așa încât imensa farfurie de peste cincizeci de acri de pământ cultivat fu subit învăluită de o umbră albăstrie, uniformă. Cele două sau trei stele care deschiseseră ochii fură curând acoperite de nori și era dar că în acea noapte cercetarea cerului nu va fi posibilă. După ce-și înveli telescopul într-o prelată care pe vremuri slujise bunicului său dinspre mamă la muncile fermei, coborî scările cufundate acum în întuneric și încuie poarta turnului.

Cu cheia în buzunar, își făcu drum prin hățișurile de pe colina opusă celei pe care coborâse Lady Constantine, străbătu câmpul într-o linie matematic dreaptă, fără să-și imprime urmele pașilor, întrucât călca pe brazde în vârful picioarelor. În câteva minute ajunse la vâlceaua care se ondula de cealaltă parte a gardului ce mărginea câmpul și se îndreptă spre o casă veche al cărei uriaș acoperiș de stuf era spart de lucarne mari cât niște căpițe de fân. Casa se deslușea clar, chiar și prin vălurile amurgului. Pereții albi, din lemn văruiat, erau acoperiți de plante agățătoare ce desenau arabescuri negre, trasate parcă în cărbune.

Înăuntru, bunica lui din partea mamei ședea în fața unui foc de bușteni. Alături de ea se găsea o ulcică în care, fără îndoială, o mâncare era ținută la cald. În mijlocul încăperii, o masă lungă cu opt picioare era așternută pentru cină. Bătrâna, în vârstă de optzeci de ani, purta o scufă legată sub bărbie, pe sub care își pusese o bonetă, ca nu cumva scufia să se murdărească de la păr. Își păstrase mintea clară, deși puțin cam tocită. Stătea cu mumie în poală și se uita la flăcări, încercând să reînchege în amintire câte ceva din lungul lanț de întâmplări, unele patetice, altele tragice sau unele chiar hazlii, din care se alcătuiseră istoria satului în ultimii șaiszeci de ani.

Când intră Swithin, își înălță privirile și se uită la el cu coada ochiului, fără să-și miște capul.

— Bunico, nu trebuia să mă aștepți atât de târziu.

— Nu-i nimic, copile. Am tras un pui de somn aici, în fața focului. Și cât am dormit, m-am pomenit din nou, ca de obicei, în bătrânul meu sat. Și arăta întocmai ca atunci când l-am părăsit eu — cu vreo șaiszeci de ani în urmă. Toată lumea, până și mătușă-mea, se afla acolo, ca pe vremea când eram o copilă — cu toate că-s sigură că dacă ar fi să mă pornesc acu de-adevăratelea pe meleagurile mele, n-aș găsi suflet de om care să mă întrebe: "Cum îți mai merge?" Spune-i lui Hannah să-și miște picioarele și să-ți servească masa — cu toate că tare m-ar trage inima să ți-o servesc eu, că sărmana bătrâna asta e din ce în ce mai împiedicată.

Hannah era mult mai sprintenă și cu câțiva ani mai tânără decât bunica, fapt de care aceasta din urmă nu voia însă sub niciun chip să țină seama. După ce Swithin isprăvi de mâncat, bătrâna doamnă Martin scoase în sfârșit la iveală conținutul vasului de lut ținut lângă foc, spunându-i că trebuie să-l păstreze aici și nu în bucătărie, pentru că nu puteai

avea încredere în Hannah când era vorba de asemenea bunătăți; după părerea ei, Hannah începuse să cadă în mintea copiilor.

— Dar ce-i acolo? întrebă Swithin, Ah, una dintre budincile tale speciale!

Când o privi însă mai de aproape, tânărul exclamă pe un ton de reproș:

— Vai, bunico!

În loc să fie rotundă, budinca arăta ca un bolovan colțuros, expus de veacuri eroziunilor vremii — într-un loc ciopârțită, în altul adânc găurită; era vădit însă că scopul fusese acela de a nu i se strica simetria, în timp ce i se extrăsesse cât mai mult din conținut.

— Adevărul este că jumătate din budinca a fost mâncată, urmă Swithin.

— Am ciupit și eu câte puțin de pe margini ca să văd dacă-i bună la gust, se apăra bătrâna Martin, vizibil ofensată. I-am spus lui Hannah când a scos-o din cuptor: "Pune-o aici lângă mine, să se păstreze caldă, că aici e un foc mai bun decât la bucătărie".

— Mă rog, eu n-am de gând s-o mănânc, așa ciupită și sfârtecată de jur împrejur, spuse Swithin cu hotărâre.

Se ridică de la masă, își împinse scaunul și urcă în cămăruța lui. Cel de-al doilea soi de sânge din el, după cum se exprimase bătrânul Haymoss, soi care fusese stimulat de educația de la școală, îl îmboldise acum să se poarte astfel.

— Vai, de câtă nerecunoștință are parte omul pe lumea asta, se vaită bătrâna. Doamne, de ce n-am fost ștearsă de pe fața pământului și băgată-n groapă cu șaizeci de ani în urmă, înainte de a fi plecat din satul meu ca să mă aciuiesc prin locurile astea! I-am zis eu maică-si că nu-i a bună să se mărite cu unu care-i cu șapte capete deasupra ei. Și copilu' ăsta și-a luat-o în cap, ca și taică-su.

Totuși, după ce rămase un minut sau două în camera lui de sus, Swithin se răzgândi și, coborând din nou, înfulecă toată budinca, arborând însă aerul unui om care înfăptuiește un act de înaltă mărinimie. Dar pofta cu care se înfrupta restabili comunicarea dintre el și bătrână, și din acest moment conversația se desfășură fără întreruperi,

— Domnul Torkingham a trecut pe aici azi după masă, îl anunță bunica, și mi-a cerut să-i dau voie să se întâlnească aici, la noi, cu câțiva dintre membrii corului pentru repetiții. Cei care locuiesc în partea asta nu prea vor să se ducă la el la repetiții, că zic că-i prea departe. Și-așa și e, ce s-o întindă până acolo, bieții de ei! Acum vrea să vadă cum o să iasă dacă vine el aici. A întrebat dacă n-ai vrea să repeți și tu cu ei.

— Mi-ar face plăcere, dacă n-aș avea atâta de lucru.

— Da-n seara asta-i înnorat.

— Da, bunico, dar am de făcut o sumedenie de calcule. Uite ce te rog, nu-i spune că sunt acasă, și-atunci n-o să-mi ceară să vin.

— Dar dacă mă întreabă, înseamnă să-i îndrug o minciună. Crezi că Dumnezeu o să mă ierte?

— N-ai decât să-i spui că sunt sus; și el să gândească ce-o vrea. Dar te rog să nu scapi o vorbă despre astronomie în fața vreunuia dintre ei. M-ar socoti un magician, sau mai știu eu ce.

— Asta și ești, copile. De ce nu poți și tu să-ți alegi o muncă de folos?

La auzul unor zgomote de pași, Swithin se retrase în grabă în cămăruța lui de sus, unde aprinse o lampă. Lumina scoase la iveală o masă încărcată cu cărți și hârțoage, și

peretii pe care atârnavă felurite hărți ale astrelor și diagrame ce ilustrau fenomenele cerești. Într-un colț se afla un imens tub de carton, care la o cercetare mai atentă se dovedea a fi fost o încercare de constituire a unui telescop rudimentar. Swithin acoperi ferestrele cu o pânză groasă, trasă peste perdele, și se așeză la masa lui de lucru. Pe tavan se formase o pată neagră de fum, sub care așeză lampa, ceea ce arăta că noapte de noapte gazul se consuma exact în același loc.

Între timp, în încăperea de jos intrase o persoană care, judecând după glasul ce răzbea până la el și după zgomotul pașilor săltăreți, trebuie să fi fost o fată tânără și voioasă. Bătrâna doamnă Martin i se adresă spunându-i: "domnișoara Tabitha Lark" și o întrebă ce vânt o adusesse pe acolo; iar fata îi răspunse că venise pentru repetițiile de cor.

— Atunci ia loc, te rog, o pofti bunica. Și tot te mai duci pe la conac să-i citești doamnei?

— Da, doamnă Martin, mă duc să-i citesc, dar ca să pot atrage atenția înălțimii sale asupra a ceea ce-i citesc, mi-ar trebui o căruță cu șase boi.

Fata avea o pronunție clară și elegantă care era fie pricina, fie urmarea profesiei ei.

— Care va să zică aceeași poveste? întrebă bunica Martin...

— Da. Măcinată de nepăsare. Nu c-ar fi bolnavă sau mânăhă, dar cât e de plictisită și de scârbită, numai ea știe. Când mă duc la dânsa dimineața, o găsesc în pat, pentru că doamnei nu-i vine să se scoale, și pe urmă îmi cere să-i aduc ba cartea asta, ba ailaltă, până când patul se încarcă de cărți și ea pe jumătate îngropată sub tomuri. Și așa cum zace rezemată într-un cot, arată ca statuia sfântului Ștefan. Și cască de se rupe; pe urmă se uită în oglinda înaltă; pe urmă se uită pe geam să vadă cum e vremea; ochii aceia mari și negri ca de somnambulă i se pironesc pe cer, de parcă nu și-ar mai putea dezlipi privirile de acolo, în timp ce gura mea turuie de zor, cu o sută cincizeci de cuvinte pe minut; după aceea se uită la ceas; și după aceea mă întrebă ce i-am citit.

— Sărăcuța de ea! oftă bătrâna. De bună seamă că dimineața își spune: "O, de s-ar face odată noapte!" și seara își spune: "O, de s-ar face odată ziuă!" întocmai ca femeia nesupusă din Deuteronom.

Swithin, în cămăruța lui de sus, își întrerupsese calculele și trăgea cu urechea la acest dialog care-l interesa. Pe urmă se auziră însă pași mai greoi în fața ușii, iar bunică-sa începu să schimbe saluturi cu feluriți tenori și bași locali, figuri vicioase și binecunoscute răspunzând la nume ca Nat Chapman, Hezekiah Biles și Haymoss Fry (acesta din urmă fiind unul dintre cei pe care cititorii noștri îi cunosc oarecum). Pe lângă aceștia mai sosiră mărunți posesori ai unor glasuri de falset, ce nu ajunseseră încă să se afirme ca unități distincte ale comunității locale, încât să merite particularizarea prin nume.

— Bunul părinte a venit? întrebă Nat Chapman.

— Nu, văz că noi am sosit înaintea lui. Și cum se mai simt cucoanele vârstnice în seara asta, coană Martin?

— Asta din fața dumitale are destule ponoase, Nat. Da' ia așezați-vă cu toții. Ia spune, tinere Freddy, tu nu-ți dorești dimineața să vină odată noaptea și noaptea să vină dimineața, sunt sigură că nu.

— Da' cine și-ar putea dori așa ceva, doamnă Martin? Pui mâna-n foc că nimeni din parohia noastră, spuse Sammy Blore, nedumerit.

— Doamna de la conac își dorește asta, răspunse Tabitha Lark.

— A, dânsa! Mă rog, nimeni nu poate răspunde pentru ce-și dorește un trib de oameni așa de nenaturali. Nu numa' pentru că inima cucoanei ăsteia e chinuită în fel și chip.

— Ah, sărmana femeie! reluă bătrâna Martin. În ce hal e — nici fată mare, nici nevastă, nici văduvă — nu-i starea cea mai potrivită ca să te simți bine dispus. Tabitha, de când n-a mai avut vreo veste de la Sir Blount?

— De mai bine de doi ani. Au trecut trei ani de când a plecat în nu știu ce parte din Africa. Țin bine minte pentru c-a plecat de ziua mea. Și avea de gând să se întoarcă prin cealaltă parte a Africii. Dar nu s-a întors. Nici urmă de el.

— E ca acul răătăcit printr-un car cu fân. Intervenii Hezekiah. Știi că-i acolo, da-i pierdut. Ceilalți încuviințară în tăcere.

— Ah, și doamna e plictiseala întruchipată. Am văzut-o căscând cât o ținea gura chiar în momentul când vulpea era hăituită și trei dulăi asmuțiți se repeziseră la ea, la Lomton Copse, și toate astea se petreceau chiar pe lângă trăsura în care era dumneaei. În locul dânzei aș mai gusta și eu un pic din viață, chit că până-n săptămâna paștilor nu-i niciun târg, nicio reuniune, nicio sărbătoare — asta-i drept.

— N-are curaj. A făcut legământ să nu se ducă nicăieri.

— Să fiu blestemat dacă eu n-aș încălca asemenea legământ. Dar iaca vine pastorul, dacă nu mă înșală urechile.

De afară se auzi un tropăit de cal, pași care se împiedicară de ștergătorul din fața ușii, un hârșit de ham priponit sub oblonul ferestrei, scârțâitul ușii în balamale și o voce pe care Swithin o recunoscuse. Pastorul Torkingham îi salută pe toți cei de față spunându-le pe nume și declară că era bucuros să-i vadă adunați cu atâta punctualitate.

— Da, dom'le, spuse Haymoss Fry, numa' închieturile mele ruginite m-au oprit să mă arăt până acu. M-aș cocoța și pe turla bisericii din Welland, dacă nu m-ar durea închieturile astea, bată-le vina. Știți, domnule pastor Torkenam, în crăpăturile genunchilor, acolo unde se aduna apa ploii pe când tăiam brazdă pe terenul nostru, când trăia nevastă-mea, ei bine, s-ar zice că s-au cuibărit înăuntru șobolani care mă rod. La tinerețe n-ai destulă minte ca să înțelegi cât de repede și se pot toca oasele, ăsta-i necazul!

— Adevărat; adăugă Biles, ca să mai umple timpul cât pastorul era preocupat să descopere psalmii în cartea de rugăciuni. Pân' la patruzeci de ani, omu n-are minte. De câte ori nu mi-am spus pe când coseam fânul și-mi înțepenea mijlocul și mă-nțepa de parc-aveam un viespar în șale: "Ah, dac-aș avea și eu oameni care să muncească pentru mine cât e anul de lung!" De-aș fi eu Dumnezeu, i-aș da tot omului câte două spinări, chiar dacă asemenea schimbare ar fi ceva împotriva firii.

— Patru— patru spinări, întări Haymoss.

— Da, patru, intervenii și Sammy Blore cu greutatea experienței. Una în față pentru când împingi la plug sau pentru alte munci cu pieptul, una la dreapta când răspândești bălegaru' și îngrășămintele, una la stânga când întorci grămezile de bălegar.

— Mă rog, și pe urmă aș muta gâtulejul la mai mare depărtare de stomac, așa ca la vremea culesului omu' să poată trage o înghițitură de vin fără să-i vină îndărăt pe gât și să-l înece. Când simt cum mi se întoarce mâncarea-n gât...

— Gata, acum începem, îi întrerupse domnul Torkingham, a cărui minte era cufundată în lumea psalmilor.

Hârșăitul scaunelor pe podea însemna că fiecare se instala la locul lui, perturbație de care Swithin profită pășind în vârful picioarelor pe podeaua de la etaj și astupând cu ghemotoace de hârtie găurile din dușumea, în locurile neacoperite de covor, pentru ca de jos să nu se poată zări lumina din camera lui. Lipsa unui tavan între încăperea de jos și cea de sus îl făcea să se simtă parcă suspendat în aceeași cameră.

Pastorul anunță Psalmul cincizeci și trei, executat pe mai multe voci și începu să cânte cu o rigidă exaltare:

“Domnul a privit în jos din turnul cerurilor”.

Începutul făcut de el fu însoțit numai de glasurile, fetelor și ale băieților, oamenii mai vârstnici acompaniindu-i doar cu un soi de mormăieli și gâjâieli. Domnul Torkingham se opri din cântat și Sammy Blore vorbi:

— Vă cerem iertare, domnule, dar vă rugăm să aveți un pic de răbdare cu noi. Știți, din cauza vântului și a mersului pe jos, gâtul meu hârșăie ca o rindea; și neștiind că aveți să începeți chiar din acel minut, n-am avut timp să tușesc ca să-mi limpezesc gâtul, și cred că la fel s-a întâmplat și cu Hezzy și cu Nat, așa-i fraților?

— Adevărat că nici eu nu eram pregătit, întări Hezekiah.

— Ați făcut foarte bine că mi-ați spus, replică domnul Torkingham. N-am nimic împotriva, când îmi explicați. Doar ne-am strâns aici ca să facem exerciții. Atunci tușiți, limpeziți-vă gâturile și s-o luăm de la capăt.

Urmară niște zgomote ca de râgâieli și răzuieli atmosferice, iar contingentul bașilor porni în cele din urmă într-un ritm propriu:

“Domnu’ o privit în jos din turnu’ cerului”.

— Ei, vedeți, aici e greșeala voastră, pronunția, interveni pastorul. Ia repetați după mine:

“Domnul a privit în jos din turnul cerurilor.”

Corul repetă ca un ecou deformat:

“Doomnuul aa privit în jos din turnuu ceeruriloor.”

— Ceva mai bine, spuse pastorul pe tonul încordat de furie al omului care trebuie să-și câștige pâinea descoperind latura frumoasă a unor lucruri în care frumosul nu e perceptibil pentru ochii altora. Dar nu trebuie să accentuați atât de puternic; alții ne-ar considera afectați. Și, Nathaniel Chapman, în felul dumitale de a cânta există o anumită veselie nepotrivită. De ce nu cânti cu mai multă seriozitate?

— Nu mă lasă conștiința, domnule. Se zice că fiecine om răspunde de ale lui și, slavă Domnului, eu nu-s așa de josnic încât să împruținez șansele celor bătrâni arătându-mă serios la vârsta mea, când cei care-s c-un picior în groapă au nevoie de atâta seriozitate.

— Nat, mi-e teamă că judeci foarte greșit lucrurile. Haideți, poate c-ar fi mai bine s-o luăm pe tonul sol — fa. Ochii pe cartea de rugăciuni, vă rog! Do! Do-re-mi,

— Eu unu’ nu pot să cânt în felu’ ăsta, izbucni Sammy Blore, cu o mirare dojenitoare.

Eu știu să cânt muzică adevărată pe F și pe G^[6] da nu așa ceva ninatural ca sol și fa.

— Poate c-ați adus altă carte de psalmi, domnule pastor? interveni Haymoss,

împăciuitor. Eu am cunoscut muzica și la tinerețe și la bătrânețe — într-un cuvânt, de când Luke Sneap și-a rupt arcușul nou cântând psalmul de nuntă, atunci când pastorul Wilton și-a adus mireasa (ți-aduci aminte, Sammy? — în noaptea când am cântat: "Soața lui, ca vița de vie va da rod" și fata s-a înroșit în obraji ca para focului, neștiind că chiar așa o să se întâmple). De atunci încolo tot de muzică am avut parte, credeți-mă, domnule, da'n viața mea n-am auzit de bazaconia asta. Fiecare notă de pe lumea asta avea pe vremea mea un nume al ei: A, B, C.

— Da, da, oameni buni. Dar ăsta e un sistem de notație mai modern.

— Totuși, nu se poate să schimbați numele notelor vechi de când lumea, care-i A sau B, așa le cheamă pe ele din naștere, ripostă Haymoss cu atâta convingere, încât domnul Torkingham simți că-și iese din minți. Acuma, vecine Sammy, ia fă tu să sune un A și să mai facem o încercare cu Turnu din cer și să-i arătăm domnului pastor care-i adevărata muzică.

Sammy scoase din buzunar un diapazon personal, negru și slinos, care având respectabila vârstă de șaptezeci de ani și fiind lucrat înainte ca înălțimea sunetelor să fi fost stabilită de constructorii de pianе pentru asigurarea strălucirii tonurilor, emise un "la" care era cu un semiton mai jos decât cel al părintelui. În timp ce se ciorovăiau de zor asupra înălțimii sunetului, se auzi o bătaie în ușă.

— E cineva afară, spuse una dintre susținătoarele falsetului.

— Mi s-a părut și mie c-am auzit pe cineva bătând, adăugă unul din cor, pe un ton de ușurare.

Lanțul ușii fu dat într-o parte și o voce întrebă din întuneric:

— Domnul Torkingham e aici?

— Da, Mills. Ce vrei cu el?

Era servitorul preotului.

— Dacă nu vă supărați, răspunse Mills arătându-și, în cadrul ușii, o mai mare porțiune din persoana sa, Lady Constantine dorește în mod special să vă vadă, domnule, și a lăsat vorbă că o puteți vizita după cină, dacă nu aveți alte treburi mai emportante cu enoriașii dumneavoastră. A primit o scrisoare — așa se zice — și în legătură cu asta vrea să vă vorbească, cred.

Pastorul se uită la ceas și constată că, dacă voia s-o viziteze pe doamnă încă în acea seară, trebuia să plece numaidecât. Curmă brusc repetițiile și, fixând o altă seară pentru exerciții, se retrase. Toți cântăreții îl însoțiră afară până când își încăleacă poneiul, apoi îl urmăriră din priviri până se topi dincolo de marginea câmpului.

CAPITOLUL 3

Domnul Torkingham porni în galop spre locuința lui, aflată la depărtare de o milă; fiecare căsuță, așa cum se ivea pe jumătate îngropată în vegetație și cu câte o singură ferestruică iluminată, părea o vietate a nopții, cu un singur ochi, care te pândea din beznă. Lăsându-și calul la casa parohială, preotul se îndreptă spre conac pe jos, străbătând parcul reședinței Welland, după ce trecu de pâroleazul cărării ce ducea spre aleea dinspre intrarea de nord.

Trebuie arătat că această alee. Constituia totodată drumul obișnuit către satul de jos, întrucât reședința și parcul Lady-ei Constantine, așa cum se întâmplă și cu alte numeroase vechi conacuri, nu avea acel aer de exclusivitate proprie multor locuințe aristocratice. Sătenii considerau aleea parcului drept artera lor principală de circulație, în special când aveau loc botezuri nunți și înmormântări; de câte ori treceau prin fața reședinței își compuneau o figură foarte cuviincioasă, gândindu-se că ar putea fi văzuți printr-una din ferestrele fațadei. Astfel încât, de două sute de ani, membrii familiei Constantine, când ieșeau din casă după un mic dejun târziu, își încrucișau drumul cu țărani care se întorceau la căsuțele lor ca să-și ia prânzul timpuriu. În prezent însă, asemenea încrucișări de drumuri erau foarte rare, căci deși sătenii treceau la fel de des prin fața intrării de nord a conacului, nu prea mai întâlneau reprezentanți ai familiei Constantine. De fapt, nu mai exista decât unul singur, care nu avea chef de plimbări matinale.

Când vicarul își încetini pasul în apropierea Casei Mari, cum o botezaseră sătenii, fațada lungă și joasă, ce se întindea de la un capăt la celălalt al terasei, era cufundată în întuneric și numai susurul îndepărtat al apei știrbea liniștea adâncă ce se lăsase peste întreg cuprinsul.

Când intră în casă, o găsi pe Lady Constantine așteptându-l. Purta o rochie grea, din catifea și dantelă și, fiind singura persoană din acea încăpere spațioasă, părea plăpândă și izolată. În mâna stângă ținea o scrisoare și un teanc de invitații la felurite recepții. Ochii negri, catifelați, pe care-i înălță spre pastor când acesta își făcu intrarea — ochi mari, melancolici, datorită desigur împrejurărilor și nu expresiei lor firești — erau oglinda unui temperament cald și afectuos, poate și senzual, tânjind să îndrăgească ceva, sau chiar să sufere pentru cineva.

Domnul Torkingham luă loc. Cizmele lui, care în căsuța de țară păruseră foarte elegante, apăreau aici greoaie, iar sutana, care constituia un model de artă croitoricească printre săteni, dădea acum impresia că s-ar găsi în relații foarte încordate cu picioarele preotului. Trecuseră trei ani de când fusese numit paroh la Welland, totuși nu izbutise să găsească mijloacele de a stabili între el și Lady Constantine acel simțământ de reciprocă încredere, care se dezvoltă pe parcursul timpului între preot și casa nobiliară — cu excepția cazurilor când una dintre părți afișează dorința de a reforma și moderniza concepția de proprietate, iar cealaltă își exprimă disprețul față de dogmele bisericesti — ceea ce nu se întâmplă însă cu personajele noastre. Dar întâlnirea de acum părea să fie primul pas spre o astfel de reciprocitate.

Fața Lady-ei Constantine oglindea o expresie de încredere. Îi declară preotului că e

foarte bucuroasă pentru că răspunsese chemării ei și, aruncând o privire spre scrisoarea pe care o ținea în mână. Fu pe punctul de a o scoate din plic. Dar renunță. După un moment, începu să vorbească cu repeziciune.

— Părinte, doresc sfatul dumneavoastră sau mai curând părerea dumneavoastră asupra unei chestiuni foarte serioase — o chestiune de conștiință.

Rostind aceste cuvinte, lăasă scrisoarea din mână și reținu numai invitațiile.

Un ochi mai pătrunzător decât cel al preotului ar fi sesizat faptul că Lady Constantine, fie din timiditate și șovăială, fie pentru că pur și simplu se răzgândise, dăduse îndărăt de la comunicarea pe care avusese de gând să i-o facă, sau poate că hotărâse să o înceapă de la celălalt capăt.

Păstorul, care se așteptase la o problemă sau la o informație de interes local, își schimbă expresia feței la auzul tonului doamnei, arborând-o pe cea potrivită nivelului mai elevat al profesiei lui.

— Nădăjduiesc să vă pot fi de ajutor în chestiunea aceasta sau în oricare alta, îi răspunse el cu amabilitate.

— Sper și eu. Domnule Torkingham, poate că sunteți la curent cu faptul că soțul meu, Sir Blount Constantine era, ca să spun lucrurilor pe nume, un om foarte gelos. S-ar putea să nu vă fi dat seama de acest lucru în scurtul timp în care l-ați cunoscut.

— Nu am fost conștient de acest aspect al caracterului lui Sir Blount.

— Ei bine, asta-i cauza pentru care viața mea conjugală nu a fost prea fericită. (La acest punct, glasul Lady-ei Constantine căpătă o notă mai patetică). Cert este că nu i-am oferit niciun motiv de bănuială; deși dacă i-aș fi cunoscut de la bun început asemenea predispoziție nu aș fi cutezat să mă căsătoresc cu el. Totuși, gelozia și îndoiala lui în ce mă privește nu au fost chiar atât de puternice încât să-l abată de la un țel al lui — mania pentru vânătoarea de lei în Africa, manie pe care el o înnobila dându-i numele de proiect al unor descoperiri geografice. Ținea extrem de mult să-și facă un nume în acest domeniu. Era unica lui pasiune mai puternică decât neîncrederea în mine. Înainte de a pleca în expediție, s-a așezat alături de mine aici, în această încăpere, și mi-a ținut o predică al cărei rezultat a fost o foarte pripită făgăduință din partea mea. Când o să v-o aduc la cunoștință, veți avea cheia înțelegerii a tot ce este nefiresc în viața mea de aici. M-a implorat să mă gândesc la poziția în care mă voi afla eu din momentul în care el va fi plecat; și-a exprimat speranța că-mi voi aminti clipă de clipă de tot respectul ce se cuvine numelui său — și că nu mă voi purta față de alți bărbați într-un fel care să arunce o umbră asupra numelui de Constantine. Mi-a cerut să evit orice frivolitate de comportament implicată de acceptarea invitațiilor la baluri, sindrofii, dineuri. Iar eu, într-un impuls de dispreț față de părerea lui meschină despre mine, am exagerat și i-am făgăduit, acolo pe loc, să duc în absența lui o viață de sihăstrie. Să nu mă întâlnesc cu niciun fel de prieteni — să refuz până și invitația la masă a unor vecini. Și l-am întrebat cu amar în suflet dacă așa ceva îl satisface. Mi-a răspuns că da, a luat de bune cuvintele mele și nu mi-a lăsat nicio posibilitate de retractare. Roadele pripelii mele s-au întors, inevitabil, împotriva mea: viața mi-a devenit o povară. Primeam tot timpul invitații de felul acestora (îi arată cartonășele), dar cum le refuzam, invariabil, au început să devină tot mai rare... Și acum vă întreb, pot să încalc în mod cinstit promisiunea făcută soțului

meu?

Domnul Torkingham păru încurcat.

— Din moment ce i-ați făgăduit lui sir Blount Constantine să trăiți în deplină solitudine până la întoarcerea domniei sale, după părerea mea sunteți legată de această promisiune. Mă tem că tocmai dorința de a fi eliberată de legământul făcut constituie, în bună măsură, rațiunea pentru care un asemenea legământ trebuie respectat. Dar, de bună seamă, propria dumneavoastră conștiință vă poate fi cea mai bună călăuză, Lady Constantine.

— Conștiința mea e cam buimăcită de răspunderile ce și le-a luat, continuă tânăra, cu un suspin. Și totuși, uneori îmi spune în mod cert că... că trebuie să-mi țin cuvântul dat. Foarte bine; presupun că trebuie să duc mai departe viața de până acum.

— Dacă respectați legămintele în general, în primul rând trebuie să-l respectați pe cel făcut de dumneavoastră, urmă pastorul al cărui ton dobândise acum mai multă fermitate. Dacă acest legământ v-ar fi fost smuls prin presiune morală sau fizică, v-ați fi putut lua libertatea de a-l încălca. Dar cum dumneavoastră înșivă ați oferit un legământ când soțul dumneavoastră nu v-a cerut decât făgăduiala unor bune intenții, cred că trebuie să vă supuneți. Altminteri, la ce v-ar folosi mândria care v-a îndemnat să-l faceți?

— Foarte bine, răspunse Lady Constantine cu resemnare. Dar din partea mea n-a fost decât o demonstrație de exces de zel.

— Faptul că i-ați făcut o făgăduială din exces de zel nu scade cu nimic obligația dumneavoastră de a o respecta, din moment ce v-ați plasat singură în această situație. Amintiți-vă de cuvintele sfinților ecleziști: "Plătește ceea ce ai făgăduit. Mai curând nu făgădui, decât să făgăduiești și să nu plătești". Dar de ce să nu-i scrieți lui Sir Blount, să-i vorbiți despre inconvenientele pe care le implică legământul dumneavoastră și să-i cereți să vă dezlege?

— Nu; așa ceva n-aș face. Simpla exprimare a unei asemenea dorințe ar constitui în mintea lui o rațiune suficientă pentru a o respinge. Am să-mi respect promisiunea.

Domnul Torkingham se ridică să plece. După ce-i întinse mâna, când pastorul se afla la doi pași de ușă, doamna i se adresă din nou:

— Domnule Torkingham. Pastorul se opri din drum. Să știți că ce v-am spus eu nu-i decât partea cea mai neînsemnată a lucrului pe care am dorit să vi-l comunic.

Domnul Torkingham se reîntoarse alături de ea.

— Și care-i restul? Întrebă el cu gravă surprindere.

— Ceea ce v-am spus e un adevăr: dar există o situație mult mai importantă. Am primit această scrisoare și voiam să vă comunic ceva... în legătură cu ea.

— Atunci comunicați-mi, scumpă doamnă,

— Nu, răspunse ea cu stângăcie. Nu pot vorbi acum despre lucrul ăsta. Altă dată! Nu e nevoie să rămâneți. Vă rog să considerați convorbirea noastră ca strict confidențială. Noapte bună.

CAPITOLUL 4

O noapte limpede, înstelată, o săptămână sau vreo zece zile mai târziu. Trecuseră încă multe asemenea nopți de când Lady Constantine îi promisese lui Swithin St Cleeve că se va duce să cerceteze fenomenele cerești, în turnul de pe Rings-Hill, dar nu-și ținuse făgăduiala. În seara aceasta, ședea la o fereastră al cărei oblon rămăsese deschis. Își rezema cotul de o măsuță joasă și bărbia în palmă. Ochii îi erau atrași de luminozitatea planetei Jupiter care-și desăvârșea rotația proiectându-și razele asupra ei, de parc-ar fi vrut neapărat să-i atragă atenția.

Contururile întunecate ale parcului se profilau pe cerul noptatic. Și în depărtare, deși aproape ascunsă de copacii înalți, plantați ca să îngrădească parcul și să-l despartă de țarină, se înălța partea superioară a turnului. Acum, abia de se deslușea; totuși Lady Constantine îi cunoștea foarte bine înfățișarea, așa cum apărea din acest unghi al ferestrei, de unde o contemplase adeseori în timpul zilei. Și conștiința că se afla în același loc, deși înfășurat în umbrele compacte ale nopții, îi purtă gândurile însingurate spre întâlnirea ciudată cu acel tânăr astronom, și la făgăduiala ei de a-l onora cu o vizită, pentru a pătrunde unele dintre tainele scăpărătoarelor corpuri cerești. Strania îmbinare de fervoare juvenilă și de sceptică tristețe care-l caracteriza pe tânăr era menită să-l facă interesant în ochii oricărei femei înzestrate cu sensibilitate, chiar dacă la aceasta nu s-ar fi adăugat un păr auriu și un chip angelic. Dar prin acel misterios mecanism al memoriei ce amplifică lucrurile, în imaginația doamnei frumusețea tânărului apărea chiar mai suavă decât era în realitate. Ar fi fost interesant de știut dacă ispitele pe care avea să i le scoată viața în cale vor birui sau nu statornicia caracterului său. Dacă ar fi fost bogat, ar fi existat motive să te temi pentru el. Lady Constantine își spuse că, în ciuda năzuințelor lui atât de mărețe și a comportării deosebit de cuviincioase, poate că ar fi mai bine pentru el să nu ajungă niciodată cunoscut dincolo de granițele turnului său solitar, — poate că ar fi mai bine pentru el să uite că orizontul intelectual îi fusese atât de largit, încât dacă ar fi continuat să locuiască în Welland, el însuși s-ar fi considerat superior până și ramurii de familie a tatălui său, al cărui rang social, cu câțiva ani în urmă, nu fusese prea îndepărtat de cel din care făcea ea parte.

Mănată de un impuls subit, își aruncă o mantie pe umeri și ieși pe terasă. Coborî treptele spre peluza de jos și rămase acolo nemișcată. Turnul se detașa acum de întunericul din jur. Așa cum un gând te poartă, prin asociație, către alt gând, faptul că ajunsese până în parc o făcu să meargă și mai departe. Un observator care i-ar fi urmărit mersul, l-ar fi găsit tulburat: opririle, dese încetiniri sau grăbiri ale pasului cu care înainta în direcția coloanei ar fi putut să fie atribuite unui motiv mai răscolitor decât simpla intenție de a privi printr-un telescop. Mergând în felul mai sus descris ajunse până la marginea parcului, trecu dincolo de pârleaz și intră în câmpul deschis în mijlocul căruia se înălța colina înveșmântată în brazi, asemenea muntelui St. Michel din Normandia, în mijlocul golului său.

Stelele erau atât de strălucitoare, încât îi luminau calea și, când se apropie, putu zări un licăr vag în vârful coloanei care se înălța asemenea unui deget întunecat ce arăta spre constelațiile de sus. Nu adia nicio suflare de vânt în sensul în care percepem noi, oamenii,

briza; dar o răsuflare continuă, înăbușită, exaltă de brazi, vădea că acum ca și întotdeauna exista mișcare în aparenta stagnare. Nimic altceva decât un vid total n-ar fi putut paraliza această lăuntrică pulsație a naturii.

Ușa turnului era închisă, dar neîncuiată. Lady Constantine fusese mânată până aici de ceva mai profund decât un simplu capriciu stârnit de o cumplită monotonie, așa încât nu șovăi să deschidă ușa și să pătrundă în turn. Cu trei ani în urmă, când fiecare acțiune a ei se conforma unui cod protocolar, nimic pe lume nu ar fi putut-o determina să se comporte în felul ăsta.

Urcă fără zgomot treptele. Când își vârî capul pe ușița de sus, îl văzu pe Swithin aplecat deasupra unui sul de hârtie, desfășurat pe măsuta de alături. În lumina lanternei pe care o mânuia el, Lady Constantine văzu că era îmbrăcat într-o manta groasă și purta o tichie călduroasă pe cap. Lângă el se afla telescopul pe trepiedul său.

Ce făcea oare acolo? Lady Constantine se apropie tiptil și privi peste umărul lui la sulul desfășurat, dar nu desluși decât cifre și felurite semne. După ce mai făcu unele însemnări, tânărul se întoarse din nou la telescop.

— La ce lucrezi în noaptea asta? îl întrebă cu un glas scăzut.

Swithin tresări, se întoarse spre ea. Lumina slabă a lanternei îi era suficientă ca s-o poată recunoaște.

— O muncă migăloasă, Lady Constantine, răspunse, fără să trădeze prea multă surpriză. Fac și eu tot ce pot ca să urmăresc stelele cu fenomene variabile, cum le numesc eu.

— Ai promis că dacă o să vin pe o noapte înstelată ai să-mi arăți și mie cerul.

Ca un act preliminar, Swithin roti telescopul în direcția lui Jupiter și-i înfățișă gloria luminoasă a acestei planete. După care îndreptă instrumentul spre forma mai puțin strălucitoare a lui Saturn.

— Aici, spuse el începând să se însuflețească, vedem o lume care, după părerea mea, este cea mai minunată din întregul sistem solar. Gândiți-vă la șuvoaiele de sateliți și de meteori învârtindu-se ca un volant de jur împrejurul planetei, atât de apropiați unii de alții, încât par să alcătuiască un inel solid.

Se adânci din ce în ce mai mult în subiect, ideile concretizându-i-se pe măsură ce vorbea, asemenea îndrăgitelor lui corpuri cerești din jurul lui Saturn.

Când se opri ca să-și tragă răsuflarea, Lady Constantine i se adresă pe un ton foarte diferit de cel al tânărului:

— Trebuie să-ți mărturisesc că, deși sunt extrem de interesată de stele, nu ăsta a fost motivul care m-a adus aici... La început m-am gândit să discut cu domnul Torkingham chestiunea ce mă frământă. Dar pe urmă m-am răzgândit și te-am ales pe dumneata,

Vorbise pe o voce atât de joasă, încât se poate ca Swithin să n-o fi auzit. Oricum, absorbit de grandiosul său subiect, nu acordă atenție spuselor ei, ci continuă:

— Bine, acum o să ne îndepărtăm de sistemul solar

— O să lăsăm în urma noastră întregul grup al soarelui și al planetelor primare și secundare și o să plutim mai departe, ca o pasăre care-și părăsește tufișul și își ia zborul spre pădure, Ei, de astă dată ce vreți, Lady Constantine?

Dirijase acromaticul spre Sirius.

Ea răspunde că vede o stea strălucitoare, deși i se părea un punct de lumină nediferit de ceea ce văzuse până atunci.

— Asta-i din cauză că se află la asemenea depărtare, încât niciun instrument măritor, oricât de puternic, nu ne-ar putea ajuta să-i percepem dimensiunile. Deși e numită o stea fixă, se mișcă, asemenea tuturor celorlalte stele "fixe", cu o viteză de neconceput; dar nici această viteză nu ne-ar putea fi revelată de niciun fel de lentilă, nu mai mult decât restul.

Și astfel, discutară despre Sirius, și apoi despre celelalte stele.

...În acele jungle cerești
De fiare și păsări și pești
În care, ca-n indiene plantații
Cărturarii numără constelații ^[7]

până când Swithin o întrebă câte stele crede ea că pot fi văzute cu ochiul liber în acel moment,

Tânăra își plimbă privirile pe smălțuita fâșie de cer vizibilă din locul înalt unde se aflau și. Răspunde pe un ton distrat:

— O, mii, sute de mii.

— Nu. Nu puteți vedea mai mult de trei mii. Dar, spuneți-mi, câte stele credeți că puteți distinge cu ajutorul unui telescop puternic?

— Nu pot să ghicesc.

— Douăzeci de milioane. Așadar, oricare o fi fost scopul pentru care au fost create stelele, în niciun caz nu s-a urmărit plăcerea ochiului omenesc. Și același lucru se întâmplă cu întreaga natură: nimic nu a fost creat pentru om.

— Din cauza acestui gând te mistuie o tristețe atât de nefirească pentru vârsta dumitale? Întrebă ea cu o solitudine aproape maternă. Cred că studiul astronomiei nu-ți priește. Te face să simți cu prea multă cruzime nimicnicia omului,

— Poate că da. Oricum, adăugă el cu ceva mai multă voioșie, deși îmi dau seama că studiul în sine are o latură dramatică, totuși, eu trag nădejde să ajung un nou Copernic. Ce a însemnat el pentru sistemul solar, nădăjduiesc să însemn eu pentru sistemul stelar.

După care, călătoriră din nou, prin mijlocirea telescopului, spre Uranus, și spre misterioasele periferii ale sistemului solar. Apoi iarăși, de la sistemul solar spre o stea din constelația Lebedei, cea mai apropiată stea fixă dinspre nord; de la steaua din Lebădă, către aștri ceva mai îndepărtați; pe urmă spre cele mai îndepărtate dintre stelele vizibile; până când lady Constantine începu să aibă revelația înspăimântătorului abis pe care-l traversaseră împreună, pe puntea fragilă a văzului.

— Acum străbatem depărtări față de care imensa distanță de la pământ la soare nu apare decât ca un punct imperceptibil; nu constituie decât a doua miezime din călătoria spre locul atins de noi acum, pe calea ochiului.

— O, te rog încetează! Mă simt copleșită; răspunde ea, cu destulă seriozitate. Îmi dă senzația că nici nu merită să trăiești; mă anihilează.

— Dacă înălțimea voastră se simte anihilată, de o singură raită prin aceste hăuri,

gândiți-vă cât de anihilat mă simt eu, care mă aflu noapte de noapte suspendat printre ele.

— Da... De fapt, domnule St. Cleeve, nu pentru asta am dorit să te văd, îmi încep Lady Constantine pentru a doua oară perorația. E vorba de o chestiune personală.

Vă ascult, Lady Constantine.

— Am să-ți spun. Totuși nu... nu în acest moment. Haide să isprăvim întâi cu subiectul dumitale grandios. Pe lângă el, ceea ce am eu de spus devine infinitezimal.

După tonul ei, nu-ți puteai da seama dacă îi venea greu să abordeze o chestiune personală, sau dacă era într-adevăr interesată de preocupările lui St. Cleeve. Sau poate că văditul lui orgoliu juvenil de a-i fi călăuză într-o împărăție atât de vastă, sau de a-i fi captat atenția și a o fi făcut să-l asculte, o determinase să-i acorde o satisfacție.

Drept care, Swithin se referi la cuvântul ei "grandios", ca la un atribut al actualului univers:

— Aveți dreptate; imaginea fictivă a cerului în chip de cupolă concavă ale cărei temelii se sprijină pe cele două orizonturi ale pământului e grandioasă, pur și simplu grandioasă, și regret că nu am rămas în continuare cu asemenea concepție. Pentru că imaginea reală a cerului e înspăimântătoare.

— O altă fațetă a vechilor noastre prietene, stelele, îi răspunse ea zâmbind.

— Da, dar un aspect absolut adevărat. Privind cerul, nimeni nu și-ar închipui, la început, că acolo zac monștri înfricoșători, așteptând să fie descoperiți de orice minte câtuși de puțin pătrunzătoare — monștri în comparație cu care cei ai oceanului nu înseamnă nimic.

— Și cel fel de monștri sunt aceștia?

— Monștri impersonali, mai bine zis, imensități. Până când nu începi să te gândești la stele și la spațiile ce le despart, nu-ți dai seama că pot exista lucruri mult mai cumplite decât formele monstruoase, adică monștrii cu formă; anume, există monștrii de mărime, de imensitate informă. Asemenea monștrii sunt vidurile și vastele hăuri ale cerului. Priviți, de pildă, la petele de întuneric din Calea Lactee, continuă el arătând cu degetul spre galaxia țesută deasupra capetelor lor, ca o pânză de păianjen înghețată. Vedeți deschiderea aceea neagră de lângă Lebădă? Există una și mai vizibilă la sud de ecuator, numită Sacul cu Cărbuni, un fel de poreclă hazlie tocmai prin nepotrivirea ei. Când ne uităm la acestea, privirile noastre plonjează dincolo de orice licărire stelară pe care am perceput-o vreodată. Sunt ca niște fântâni colosal de adânci în care se îneacă mintea umană și nu trupul omenesc. Și gândiți-vă la cavernele laterale, la abisurile secundare din dreapta și din stânga pe măsură ce înaintați.

Lady Constantine era atentă și tăcută.

Swithin încerca în felurite chipuri să-i sugereze dimensiunile universului; n-a existat vreodată o strădanie mai arzătoare de a reduce incomensurabilul la perimetrul înțelegerii umane. Prin figuri de stil și comparații abile încerca să-i prindă mintea în hamuri, ca pe un copil care învață să facă primii pași, silind-o să-l urmeze prin vastități de a căror experiență nici nu-și dăduse vreodată seama până atunci.

— Există o dimensiune de la care începe splendoarea, exclamă el; mai departe există, o dimensiune de la care începe măreția; mai departe există o dimensiune de la care

Începe solemnitatea; mai departe există o dimensiune de la care începe grozăvia; mai departe există o dimensiune de la care începe monstruoziitatea. Această dimensiune se apropie de cea a universului stelar. Și atunci n-am dreptate să afirm că acele minți omenești care-și exercită forțele imaginației îngropându-le în profunzimile acestui univers își pun la încercare toate facultățile intelectului doar pentru a descoperi o nouă eroare?

Așa cum îl vedea, înalt și drept, în prezența universului stelar și sub înșiși ochii constelațiilor, Lady Constantine începu să înțeleagă ceva din gravitatea argumentelor tânărului.

— Și ca să adaug o nouă ciudățenie a cerului, pe lângă dimensiunile și lipsa lui de formă, trebuie să amintesc și despre calitatea sa de perisabilitate. Cu toate că vorbim de minunăția stelelor atotdăinuitoare, și eterne, și mai știu eu ce, de nu sunt eterne; ard ca niște lumânări. Puteți vedea chiar acum o stea murind în Ursa Mare. Cu două secole în urmă era la fel de strălucitoare ca toate celelalte. Da, simțurile noastre sunt înfricoșate să pătrundă în lumea lor; și în însăși gloria lor există o latură patetică. Imaginați-vă cum ar fi dacă s-ar stinge toate stelele și mintea dumneavoastră și-ar bâjbâi drumul pe un cer complet negru, lovindu-se din când în când de grămezile de cenușă întunecată, invizibile, ale fostelor stele... Dacă sunteți o fire veselă și doriți să rămâneți așa, părăsiți studiul astronomiei. Dintre toate științele, e singura care merită calificativul de îngrozitoare.

— Dar eu nu sunt o fire veselă.

— Atunci, dacă, pe de altă parte, sunteți stăpânită de neastâmpăr și aveți o fire anxioasă, studiați neapărat astronomia. Grijile vă vor fi minimalizate în chip uluitor, studiul vi le reduce într-un fel straniu, minusculizând totodată absolut tot ce vă înconjoară. Iată de ce această știință e îngrozitoare, chiar atunci când constituie un panaceu. E cu neputință să te gândești la cer într-un fel omenesc... să te gândești la ceea ce e cerul în esența lui, fără ca pe dată să nu se suprapună un coșmar. E mai bine... e mult mai bine ca omul să uite, de univers, decât să-l poarte în minte... Dar spuneți că nu ați venit aici de dragul universului... îmi pot îngădui să vă întreb ce v-a adus, Lady Costantine?

Tânăra rămase o clipă pe gânduri, suspină, apoi se întoarse spre el cu un aer patetic.

— Imensitatea subiectului în care m-ai antrenat l-a strivit cu totul pe al meu. Al dumitale e celest; al meu e lamentabil de uman! Și ce-i mărunț trebuie să cedeze locul la ceea ce e măreț.

— Dar făcând abstracție de magnitudini și de macrocosm, e ceva important, în sensul uman? Întrebă el, lăsându-se în sfârșit atras de felul ei de a pune problema.

Începuse, în cele din urmă, să înțeleagă, în ciuda maniei care-l posedă, că și ea avea ceva serios de spus.

— E important în măsura în care frământările personale sunt importante.

În pofida ideii ei preconceptuate de a veni la Swithin ca o patroană la subaltern, sau ca o castelană la paj, se lăsa atrasă într-o discuție confidențială cu el. Amplele și romanticele lui strădanii îi confereau o forță și un farmec personal la care ea nu putea rămâne rece. În pofida imensităților coborâte de acest tânăr din înalturi până la ea, cei doi deveniseră, în mod inconștient, egali. Și, mai mult, Lady Constantine avea o înclinație înnăscută de a se bizui mai mult pe emoțiile ei trecătoare, de femeie, decât pe constanta ei poziție de

stăpână a ținutului.

— O să amân chestiunea pe care am vrut să ți-o încredințez, reluă ea, zâmbind. Trebuie să mă mai gândesc. Acum o să plec.

— Îmi îngăduiți să vă conduc pe drumul dintre copaci și peste câmp?

Ea nu răspunse nici da, nici nu. După ce coborâra treptele, își croiră drum printre brazi, apoi străbătură țarina. Printr-o ciudată coincidență, când se apropiară de Casa Mare, Swithin făcu următoarea remarcă:

— S-ar putea să vă intereseze să știți, Lady Constantine, că steaua aceea mijlocie pe care o vedeți acolo, jos, înspre sud, strălucește acum chiar deasupra lui Sir Blount Constantine, în centrul Africii.

— Ce bizar că ți-a venit tocmai acum să rostești aceste cuvinte! răspunse ea. Ai deschis, în locul meu, exact chestiunea despre care venisem să-ți vorbesc.

— O chestiune personală? întrebă el surprins.

— Da. Și cât de mărunță pare acum, după miracolele noastre astronomice! Totuși, în timp ce veneam spre dumneata, depășise toate problemele obișnuite ale vieții mele, în aceeași măsură în care cele ce mi-ai relevat dumneata au depășit această mărunță preocupare personală.

Dar, urmă ea cu un râs ușor, dacă tot am venit, mă voi strădui să cobor îndărăt la acele efemere nimicuri care sunt tragediile umane, și voi încerca să-ți explic. Lucrul cel mai important este că am nevoie de o persoană care să mă ajute; nu cred că cineva să fi avut vreodată mai multă nevoie de sprijin. De zile întregi sunt în căutarea unui prieten de încredere, care s-ar învoi să întreprindă o misiune secretă pentru mine. E necesar ca mesagerul meu să fie o persoană cultivată, inteligentă și discretă, îmi promiți solemn, în ceea ce privește ultimul punct, că ai să păstrezi o tăcere de mormânt?

— Din toată inima, Lady Constantine.

— Dă-mi dreapta dumatăle ca să încheiem pactul.

Swithin îi dădu mâna și înălță la buze degetele ei. În relația lor, respectul ce-l purta stăpânei comitatului era sporit și de admirația tânărului de douăzeci de ani față de femeie de douăzeci și opt sau douăzeci și nouă.

— Ți acord toată încrederea mea, spuse ea. Mai e ceva, în afară de condițiile pe care ți le-am înșirat mai înainte, e necesar ca agentul meu să-l fi cunoscut bine din vedere pe Sir Blount Constantine, atunci când acesta se afla aici. Pentru că misiunea e în legătură cu soțul meu; am aflat ceva despre el care m-a tulburat profund.

— Îmi pare foarte rău.

— Și în toată parohia asta nu există decât doi oameni în stare să îndeplinească toate condițiile: domnul Torkingham și dumneata. L-am chemat pe domnul Torkingham și a venit. Dar nu i-am putut spune nimic. Am simțit, în ultimul moment, că el nu va accepta să mă servească. Și atunci m-am gândit la dumneata, simțind că vei accepta. Uite despre ce e vorba: soțul meu m-a lăsat să cred, atât pe mine cât și pe toți cei din jur, că se găsește în Africa, unde vânează lei. Și am primit de curând o scrisoare misterioasă care mă informează că a fost văzut la Londra, în împrejurări foarte discutabile. Doresc să verific această afirmație. Ești gata să pleci?

— În ce mă privește, m-aș duce și la capătul pământului pentru dumneavoastră, Lady

Constantine; dar...

— Niciun dar!

— Cum aş putea pleca acum?

— De ce nu?

— Eu pregătesc un studiu asupra stelelor variabile. Şi există una pe care o țin sub observație de câteva luni de zile, și pe ale cărei variațiuni se întemeiază în bună măsură această mare teorie a mea. Până acum s-a susținut că variațiunile ei ar fi neregulate. Ori eu am detectat o certă periodicitate în această așa-zisă neregularitate. Teorie care, dacă va fi dovedită, va adăuga unele date foarte valoroase la ceea ce s-a cunoscut până acum asupra acestei chestiuni, de fapt una din cele mai interesante, derutante și sugestive din întregul câmp al astronomiei. Și acum, pentru ca teoria mea să poată fi dovedită, va trebui să aibă loc o subită variație, până într-o săptămână sau cel mult două, variație prevăzută de mine. Și trebuie să veghez noapte de noapte, ca nu cumva să-mi scape, înțelegeți de ce sunt nevoit să refuz, Lady Constantine?

— Știam eu că tinerii sunt extrem de egoiști.

— Dacă aş pleca acum, ar însemna să-mi zădărnicesc munca de un an de zile! răspunse Swithin, vădit insultat. Nu ați mai putea aștepta încă două săptămâni?

— Nu... nu! Te rog uită ce ți-am cerut. Nu vreau să-ți creez niciun impediment.

— Lady Constantine, nu fiți supărată pe mine! N-ați vrea cumva... nu s-ar putea ca dumneavoastră să urmăriți steaua în tip ce eu aş fi plecat? Dacă sunteți gata să faceți efectiv acest lucru, atunci plec.

— Va fi foarte greu?

— Vor fi unele greutăți. Va trebui să veniți în turn în fiecare noapte senină, pe la ora nouă. În nopțile cu cer acoperit, va trebui să veniți la patru dimineața, dacă s-au împrăștiat norii.

— Nu mi s-ar putea transporta telescopul acasă?

Swithin clătină din cap.

— Poate că nu v-ați dat seama de dimensiunile lui — și de faptul că e fixat într-un cadru. Nu-mi pot permite să-mi cumpăr un ecuatorial, și am fost nevoit să încropesc un aparat după propriile mele metode, așa încât să-mi poată suplini în oarecare măsură ecuatorialul. Mă rog, ar putea fi mutat, dar eu nu mă încumet să-l ating.

— Bine, atunci o să mă duc eu la telescop, răspunse ea cu o emfază care nu era sută la sută glumeață. Ești tânărul cel mai lipsit de galanterie pe care l-am cunoscut vreodată. Dar presupun că trebuie să fac această concesie științei. Da, voi urca în turn în fiecare seară la ora nouă.

— Și singură! Prefer ca localnicii să nu afle despre cercetările mele.

— Și singură! repetă ea copleșită de inflexibilitatea lui.

— Și când va fi necesar, nu vă veți sustrage de la observația din zori?

— Îți dau cuvântul meu.

— Și eu vi-l dau pe al meu. Presupun că n-ar fi trebuit să ridic atâtea pretenții...

Acum vorbea în el conștiința emoțională a propriei lui insignifianțe, stare care face posibile asemenea schimbări de dispoziție.

— M-aș duce oriunde pentru dumneavoastră — aş face orice pentru dumneavoastră —

chiar în clipa asta — mâine sau oricând doriți. Dar acum, trebuie să vă întoarceți cu mine în turn, să vă explic procesul de observație și de notare.

Făcură cale întoarsă, și pașii li se imprimară pe stratul fragil de brumă care se lăsase, în timp ce două stele din constelația Gemenilor priveau la siluetele ce se strecurau printre copaci, de parcă cele două făpturi omenești ar fi fost o întrupare a lor. Sus, pe turn, avu loc un curs de instructaj. Când instrucțiunile luară sfârșit și Swithin o conduse din nou la Casa Mare, ea îl întrebă:

- Când vei putea pleca?
- Acum, răspunse el.
- Cu atât mai bine. Poți prinde trenul de noapte.

CAPITOLUL 5

În cea de a treia dimineață după plecarea lui Swithin, Lady Constantine își cercetă cu înfrigurare scrisorile primite. Cu toate că se deșteptase înainte de ora patru dimineața și se dusesse la turn, traversând câmpul în lumina leșioasă a zorilor, când fiecă fir de iarbă și fiecare crenguță par îmblănite de brumă, nu se simțea ostentivă. Așteptarea unei vești poate risipi într-o clipită greutatea de pe pleoape, adunată într-o zi de apatie.

Așa cum sperase, găsi o scrisoare de la Swithin St Cleeve:

“Scumpă Lady Constantine,

Mi-am încheiat misiunea cu succes și mă întorc mâine la zece seara. Sper că ați urmărit cu perseverență cercetările. Duminică seara, uitându-mă la stea printr-un binoclu de operă, am avut impresia că s-a produs o oarecare schimbare, dar nu pot avea nicio certitudine. Aștept cu nerăbdare să citesc notele dumneavoastră din acea seară. Vă rog, nu neglijați să notați pe moment orice alternare Remarcabilă, atât în ce privește culoarea cât și intensitatea. Și fiți, vă rog, cât se poate de exactă în înregistrarea timpului, așa cum v-am indicat.

Rămân, scumpă Lady Constantine, al

Dvs. Credincios,
Swithin St Cleeve”

Niciun cuvânt despre rezultatul misiunii pe care i-o încredințase; gândurile lui nu gravitau decât în jurul astronomiei. Își încheiase cu succes misiunea și totuși nu răspundea cu un da sau un nu la marea ei întrebare: dacă soțul ei se dezvățase sau nu la Londra: la adresa pe care i-o dăduse ea.

— A existat vreodată cineva care să-ți ațâțe mai puternic curiozitatea? strigă ea.

Oricum însă, nu mai avea mult de așteptat. Drumul pe care avea să se întoarcă Swithin era la o aruncătură de băț de conac și, cu toate că, din motive bine definite, îi interzisese să o viziteze la ora târzie a sosirii lui, ar fi putut să-l întâmpine ea. La orele zece și douăzeci ieși pe alee și rămase pitiță în întuneric. Șapte minute mai târziu îi auzi pașii și-i zări silueta conturându-se într-o spărtură de lumină dintre copaci. Într-o mână ținea o valiză, pe braț îi atârna o manta grea și sub braț strângea un pachet care părea a fi foarte prețios după felul cum îl purta.

— Lady Constantine? întrebă el cu glas scăzut.

— Da, răspunse ea tulburată, întinzându-i amândouă mâinile, deși era clar că el nu se așteptase la niciuna.

— Ați urmărit steaua?

— Am să-ți povestesc totul în amănunt dar, te rog, vorbește-mi mai întâi despre misiunea dumitale.

— Da, e în regulă. Ați urmărit-o în fiecare noapte, n-ați omis vreuna?

— Am uitat să mă duc... de două ori, murmură ea spășită.

— O, Lady Constantine! exclamă el îngrozit. Cum ați putut să mă trădați în felul ăsta? Ce să mă fac acum?

— Te rog să mă ierți. Într-adevăr, n-am avut încotro. Am observat-o și am tot observat-o și nimic nu s-a întâmplat; și când mi-am dat seama că nu se întâmplă absolut nimic cu steaua, vigilența mea a mai slăbit.

— Dar însuși faptul că nu se întâmplă nimic făcea mai plauzibilă apropierea schimbării.

— L-ai... văzut?... Începu ea pe un ton de implorare.

Swithin oftă, își smulse gândurile, coborându-se la lucruri sublunare și istorisi pe scurt povestea călătoriei lui. Sir Blount Constantine nu se afla la adresa care-i fusese semnalată ei în scrisoarea anonimă. Era vorba de o confuzie. Swithin văzuse persoana în cauză. Semăna leit cu Sir Blount; dar era un străin.

— Vai, cum aş putea să te răsplătesc! exclamă ea, după ce-i auzise relatarea.

În niciun alt chip decât urându-mi succes în legătură cu ce am să vă povestesc eu acum. Vorbea cu o misterioasă exaltare. Vedeți pachetul ăsta? Aici zace faima mea.

— Dar ce-i acolo?

— O lentilă uriașă pentru marele telescop pe care o să-l construiesc. Puteți fi sigură că un asemenea obiect extraordinar pentru propășirea științei nu a trecut niciodată granițele acestui ținut.

Își scoase de sub braț pachetul cocoloșit cu atâta grijă; avea forma unui disc rotund și plat, ca o farfurie întinsă, învelită în hârtie.

Pornind să-i explice cu lux de amănunte planurile lui, o conduse până aproape de ușa pe care ieșise ca să-l întâlnească. Era o portiță tăiată într-un zid, ce despărțea parcul mare de terasele grădinii. Ajunși aici, Swithin își lăsă o clipă valiza și pachetul pe creasta de zid de unde începea balustrada, ca să-și ia rămas bun de la Lady Constantine. Apoi se întoarse și, apucând mânerul valizei, în semiobscuritate, lovi, fără să vrea, pachetul care se răsturnă peste parapet. Căzu de la o înălțime de trei sau patru metri, pe aleea pavată de dedesubt.

— Dumnezeule mare! strigă Swithin, îngrozit.

— Ce e!

— Lentila mea s-a spart!

— E ceva foarte scump?

— Am dat pe ea toți banii pe care-i aveam pe lume.

Alergă pe scări, până la aleea de jos, cu Lady Constantine pe urmele lui.

— E un obiect fantastic, o lentilă groasă de douăzeci de centimetri, de primă calitate. Am profitat de călătoria la Londra ca să mi-o procur. De șase săptămâni tot lucrez la tubul pe care l-am construit din carton presat; și cum îmi mai lipseau douăzeci de lire ca să cumpăr lentila, i-am împrumutat de la bunica, din ultima ei îndemnizație anuală. Ce mă fac, ce mă fac?

— Poate că nu s-a spart.

Swithin se lăsă în genunchi, găsi pachetul și-l scutură. Se auzi clinchet de sticlă spartă. Tânăra își șterse cu dosul palmei fruntea asudată și începu să se învâртеască de colo-colo ca un leu în cușcă.

— Telescopul meu! De luni de zile visez la lentila asta! Acum posibilitatea de a monta un telescop adevărat, puternic, e moartă și îngropată! O cruzime incredibilă! Cum de s-a putut întâmplă?... Lady Constantine, mi-e rușine că m-am dat în spectacol în fața

dumneavoastră. Vai. Dar dacă ați ști, Lady Constantine, ce înseamnă pentru o persoană angajată în cercetări științifice să aibă la îndemână mijloacele prin care-și poate verifica o teorie, și să le vadă sfărâmate în ultimul moment! Era vorba de o înfruntare între mine și lumea întreagă! Și dacă lumea întreagă, în afară de forța ei naturală, mai profită și de accidente care o favorizează, eu ce șanse mai am?

Tânărul astronom se rezemă cu spatele de zid și rămase tăcut. Durerea care-l chinuia putea fi asemuită cu cea a lui Palissy^[8] în încleștările sale cu soarta potrivnică.

— Nu te necăji, te rog! îl imploră Lady Constantine. Ce ghinion nenorocit! Te compătimesc din toată inima. Nu poate fi reparată?

— Reparată? — Nu, nu!

— Și nu mai poți folosi câtva timp încă lentila veche pe care o ai?

— E de o calitate absolut inferioară, ieftină, proastă.

— Am să-ți procur eu altă lentilă — da, zău așa, ți-o procur. Dă-mi voie să-ți cumpăr alta cât mai curând posibil.

Aș face orice ca să te ajut în necazul ăsta, pentru că țin să te văd ajungând un astronom de vază. Știu că vei ajunge un mare astronom, în ciuda acestui ghinion. Haide, spune că-mi dai voie să-ți cumpăr o lentilă nouă.

Swithin îi luă mâna. Simțea că nu poate da glas cuvintelor care-l înecau.

Câteva zile mai târziu, un pachet cu o formă curioasă sosi la Casa Mare. Îi era adresat Lady-ei Constantine și pe el scria "A se mânui cu grijă". Lady Constantine desfăcu parțial ambalajul, apoi luă coletul în birouașul ei. După masa de prânz, când se îmbrăcă pentru plimbare, scoase din cutia de carton un obiect învelit în hârtie, de forma celui care suferise nefericitul accident. Ascunse pachetul sub mantia ei, de parc-ar fi fost vorba de ceva furat, și traversând cu pași rari peluza, ieși pe porțița din zid despre care am mai vorbit, apoi o porni în viteză spre coloana Rings-Hill.

Era o după-amiază însorită, de primăvară timpurie, și razele înfierbântau părțile dinspre sud-vest, deși prin locurile mai umbrite adăstau încă rămășițele de iarnă. Ciorile de câmp începuseră să-și clădească cuiburi noi, sau să le repare pe cele vechi, și își chemau zgomotos vecinii pentru a le cere sfaturi în materie de arhitectură. La un moment dat, Lady Constantine se abătu din drum, de parcă luase hotărârea să se îndrepte spre căsuța unde locuia Swithin, pe urmă însă păru să se răzgândească și se duse drept spre coloană.

Când se apropie de turn își ridică privirile; dar din cauza înălțimii parapetului, cineva aflat sus nu putea fi zărit, decât dacă ar fi stat în vârful picioarelor. Lady Constantine își spuse că tânărul ei prieten ar putea-o vedea și veni în întâmpinarea ei. Găsind ușa neînchisă și cheia în broască, fu sigură că Swithin se afla acolo. Totuși, de sus nu răzbea niciun zgomot, așa încât Lady Constantine începu să urce treptele.

În vârful turnului se întâmplase următoarele: fiind o după amiază excepțional de frumoasă, Swithin urcase pe la ora două și, așezându-se la măsuța construită tot de el, începuse să-și răsfoiască notele și să cerceteze niște gazete astronomice pe care le primise în acea dimineață. Soarele încingea spațiul scobit al acoperișului, încălzindu-l ca pe o cadă, iar marginile parapetului îl apărau de orice adiere de vânt. Deși jos, în câmp,

se instalase luna februarie, pe acoperiș te simțeai în luna mai. Atmosfera caldă și liniștită și faptul că înainte cu o noapte își prelungea veghea până după ora două, îl făcuseră acum pe Swithin ca, după o jumătate de oră de lectură, să se lase cuprins de toropeală. Așternu peste metalul acoperișului o scoarță groasă pe care o ținea acolo, se întinse lângă parapet și, curând, se lăsă furat de somn.

Zece minute mai târziu, un foșnet de mătăsură străbătu scara spiralată care ducea sus și, după o scurtă șovăială, silueta Lady-ei Constantine își făcu apariția în cadrul ușiței. La început, nu-și dădu seama de prezența lui, și rămase locului, privind scena. Ochii i se opriră pe telescopul acum înfășurat în prelată, pe măsuta încărcată de hârtii, pe scaunul lui de observație, pe dispozitivele cu ajutorul cărora astronomul încerca să obțină maximum de rezultate prin instrumente rudimentare. Totul era învăluit în căldură, în soare, în nemișcare, cu excepția unei albine singuratice care pătrunsese nu știu cum în concavitatea acoperișului și acum investiga, bâzâind de zor, incapabilă să-și dea seama că numai zburând în sus ar fi putut să evadeze. După o clipă, Lady Constantine îl zări și pe astronom, zăcând în soare ca un marinar pe puntea superioară a vaporului.

Lady Constantine tuși ușor; Swithin nu se trezi. Atunci tânăra intră și scoțând pachetul de sub mantie îl așeză pe măsută, Apoi așteptă, contemplând îndelung chipul celui adormit, care i se părea deosebit de interesant. Nu-i venea să plece, dar nici nu se putea hotărî să-l deștepte. În cele din urmă, după ce scrise pe pachet numele lui, Lady Constantine se retrase pe scări unde foșnetul rochiei se stinse încet, până la tăcere, în timp ce cobora, vută după vută, scara în formă de melc.

Swithin continuă să doarmă, chiar și când foșnetul de mătăsură se auzi din nou în interiorul turnului. Lady Constantine închisese ușa de jos, și acum fâșâitul se apropiase din nou de acoperiș — fără îndoială, voise să evite riscul unei întâlniri întâmplătoare cu vreun sătean ce hoinărea prin acele locuri. Tânăra reapăru pe acoperiș, văzu pachetul neat și pe Swithin adormit ca și mai înainte, ceea ce-i procură o ușoară dezamăgire; dar nu se retrase.

Privindu-l din nou, ochii ei căpătară o expresie atât de sentimentală și rămaseră atât de pironiți pe chipul cufundat în somn, de s-ar fi spus că nu și-i mai putea dezlipi. În fața ei se afla, sub înfățișarea unui Antinous, dar nu amoros și nu galat, un filosof neprihănit. Buzele lui întredeschise erau buze care vorbeau, dar nu despre iubire, ci despre spații de milioane de mile; ochii lui închiși erau ochi care priveau, dar nu în adâncurile altor ochi, ci în cele ale altor lumi. Sub tâmplele lui pulsau gânduri, dar nu despre frumusețea altor femei ci despre priveliștile siderale și configurațiile constelațiilor.

În acest fel, la atracția pe care o exercita frumusețea lui fizică, se adăuga atracția unei inaccesibilități spirituale. Influența nobilă a cercetărilor științifice se materializa prin puritatea îngândurată oglindită de ochii săi ori de câte ori o privea sau i se adresa, și de stângăcia copilărească a manierelor lui, generată de ignorarea oricărei diferențe de sex dintre ei. De când devenise bărbat, Swithin nu privise niciodată în jos, nici măcar până la nivelul unei Lady Constantine. În prezent, paradisul lui era realmente în ceruri, și nu în celălalt loc unde se spune că ar putea fi găsit, adică în ochii vreunei fiice a Evei. Va reuși oare vreodată o Circe sau o Calypso — și dacă da, oare care dintre ele? — să frâneze navigările nocturne ale acestui om de știință cu părul auriu, plutirile lui în nesfârșitele

spații celeste, și să-l facă să zvârle calculele lui asupra forței cosmice și a focurilor stelare într-un limb al infernului? Oh, ce trist ar fi dacă s-ar întâmplă așa ceva!

Lady Constantine se lăsă din ce în ce mai absorbită de asemenea reflecții foarte feminine și, în cele din urmă, oftă. Fără să știe prea bine de ce. Un moment mai târziu, o expresie extrem de duioasă îi lumină ochii și buzele și, dintr-o dată, părul cu zece ani mai tânăr decât înainte — o fetișcană, mai tânără chiar decât el. Pe masă, printre uneltele lui, zărise o pereche de foarfeci cu care, judecând după fâșiile de hârtie din jur, Swithin obișnuia să taie curbe din hârtie groasă, necesare cine știe cărui proces din calculele lui.

Ce capriciu, ce impuls, ce atracție desfrânată o îmboldi pe Lady Constantine, nimeni n-ar putea ști. Dar luă foarfecile și, aplecându-se peste tânărul adormit, îi tăie o buclă, sau mai curând un cârcel de păr auriu — pentru că fiecare șuviță din părul lui nu se inela, ci se răsucea la capete. Șuvița de păr căzu pe scoarță. O ridică în grabă, puse foarfecile la loc pe masă și, ca și cum demnitatea ei se rușinase brusc de asemenea fantezie, Lady Constantine se retrase spre ușă și coborî în grabă scara.

CAPITOLUL 6

După ce își făcu somnul, Swithin se deșteptă. Fără surpriză, pentru că i se întâmplă adeseori să tragă câte un pui de somn ziua, răsculpărându-și astfel ceasurile de noapte pierdute. Primul obiect care-i întâlnește privirile a fost pachetul de pe masă și, văzându-și numele scris pe el, îl deschise fără cea mai mică ezitare.

Razele soarelui se răsfrânseseră într-o lentilă de o uimitoare mărime, șlefuită cu asemenea perfecțiune, încât ochiul abia de-i putea îndura reflexele. În fața lui se afla un cristal în ale cărui adâncuri se vor putea vedea miracole care n-au fost nicicând relevate, de cristalele tuturor magicienilor conți Cagliostro.

Swithin, nebun de fericire, își luă comoara și o duse acasă, la telescopul încropit de el. După aceea, porni spre Casa Mare.

Când ajunse în împrejurimile ei se sfii să intre, pentru că Lady Constantine nu-i făcuse niciodată vreo aluzie și nu-i oferise vreodată îngăduința de a o vizita. Dar felul misterios în care-i lăsase pachetul părea să ceară și din partea lui un răspuns la fel de tainic. Întreaga după amiază hoinări la întâmplare pe lângă casă, sperând să o întâlnească la întoarcerea dintr-o plimbare cu trăsura. Din când în când, se apropia, cu un mers voit indiferent, de câte o fereastră, astfel ca ea să-l poată zări, dacă se afla înăuntru. Dar cât ținu lumina zilei, Lady Constantine nu se făcu văzută. Impresionat de poznașul mister al darului ei, Swithin își continuă manevrele și, după căderea întunericului, reîntorcându-se la casă, pătrunse prin portița din zid pe pajiștea din față, unde se așeză pe parapetul care mărginea terasa.

Lady Constantine obișnuia adeseori să facă, după masa de seară, o melancolică plimbare, ceea ce se întâmplă și de astă dată. Swithin se apropie de ea și o întâlnește exact în locul unde căzuse lentila cu câteva nopți înainte.

— Am dorit să vă întâlnesc, Lady Constantine. Cum a ajuns lentila pe masa mea?

Îi răspunse printr-un râs de fetișcană; nu văzu nicio ofensă în faptul că venise la ea, în felul acesta.

— Poate că a picat din nori, din pliscul unei păsări,

— De ce să fiți atât de bună cu mine? strigă el.

— Gestul frumos, făcut de dumneata pentru mine, merita să fie răsplătit printr-un alt gest.

— Scumpă Lady Constantine! Orice descoperiri vor rezulta datorită acestei lentile vă vor aparține dumneavoastră în aceeași măsură ca și mie, ce m-aș fi făcut fără acest dar al dumneavoastră?

— Poate că ți-ai fi atins totuși scopul, și acesta ar fi fost înnobilit de lupta dumitale împotriva ghinioanelor. Sper că acum vei fi în stare să-ți desăvârșești telescopul, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat.

— O, da, desigur. Mi-e teamă că mi-am exteriorizat prea mult sentimentele în fața dumneavoastră, în loc să fi adoptat o atitudine stoică, atunci, când s-a petrecut accidentul. O lipsă de noblețe din partea mea.

— La vârsta dumitale e foarte firesc să-ți exteriorizezi sentimentele. Când te vei mai maturiza, ai sărâzi de asemenea accese și de întâmplările care le-au provocat.

— Ah, îmi dau seama că mă socotiți extrem de slab, răspunse el cu o umbră de mâhnire în glas. Dar nu o să reușiți să înțelegeți niciodată că un anume incident care a atins doar un singur, grad din cercul gândurilor dumneavoastră, a putut acoperi întreaga circumferință a gândurilor mele. Nimeni nu poate ghici vreodată cât se întinde și unde e plasat orizontul celuilalt.

După puțin timp se despărțiră și Lady Constantine reintră în casă, unde se lăsă pradă reflecțiilor, până când o încolți teama că-i jignise sentimentele. Se trezi în toiul nopții și se gândi iar și iar la același lucru, montându-se singură într-o stare de agitație febrilă. Când se crăpă de ziuă, aruncă o privire spre turn, apoi se așază și, mânată de un impuls subtil, așternu următoarea scrisoare

“Dragă domnule St Cleeve,

Nu-mi pot permite să-ți las impresia că disprețuiesc strădaniile dumitale științifice, pentru că ți-am vorbit aseară așa cum ți-am vorbit. Cred că ai fost prea susceptibil la remarca mea. Dar poate că erai ostenit de munca de peste zi și mă tem că veghea de noapte te epuizează. Dacă pot să-ți fiu din nou de ajutor te rog înștiințează-mă. Până când nu mi-ai deschis dumneata ochii, nu mi-am dat niciodată seama de grandimea astronomiei. De asemenea, te rog să mă ții la curent cu construcția noului telescop. Vino să mă vezi! După marea dumitale amabilitate de a fi acceptat să-mi fii mesager, simt că orice aș face pentru dumneata tot nu ar fi de-ajuns. Regret din inimă că nu ai o mamă sau o soră și mi-e milă de singurătatea dumitale. Dar și eu sunt foarte singură.

A dumitale,
Viviette Constantine”

Dorea cu atâta ardoare ca el să primească în aceeași zi scrisoarea, încât în cursul dimineții dădu ea însăși o fugă până la turn, preferând ca în acest caz atât de neobișnuit să fie propriul ei emisar. Așa cum se așteptase, turnul era încuiat; vârî scrisoarea pe sub ușă și se întoarse în grabă acasă. În timpul prânzului, temerile ei de a fi rănit sentimentele lui Swithin se mai temperară, ba chiar la un moment dat, pe când își lua masa singuratică, exclamă în sinea ei: “Ce m-o fi apucat, să-i scriu în felul ăsta?”

După masă se repezi iarăși până la turn mergând chiar mai repede decât în cea dimineață, și aruncă o privire înfrigurată pe sub crăpătura ușii. Nu zări nici o scrisoare și, încercând clanța, văzu că ușa fusese descuiată. Deci Swithin venise între timp și scrisoarea ei dispăruse.

Simți urcându-i-se în obraji o roșeață care părea să spună: “Tânărul asta începe să mă intereseze nebunește!” Pe scurt, își dădea singură seama că încălcase granițele demnității. Instinctele ei nu se prea ajustau la formalitățile impuse de situația ei. Se întoarse acasă cam dezumflată.

Dacă, în aceste momente, vreun concert, vreun bazar, vreo conferință, vreo reuniune filantropică ar fi solicitat patronajul și sprijinul Lady-ei Constantine, împrejurarea ar fi fost probabil suficientă ca să-i îndepărteze gândurile de la Swithin St Cleeve și de la astronomie, cel puțin pentru câtva timp. Dar cum un asemenea eveniment nu se ivea la orizont — Casa și parohia Welland fiind destul de izolate de orașele mari sau de localitățile balneare — vidul se perpetua atât în viața ei exterioară cât și în cea lăuntrică.

Swithin nu-i răspunse la scrisoare: și nici nu veni s-o viziteze în urma invitației făcute, pe care Lady Constantine o regretase, împreună cu tot restul scrisorii, ca fiind prea cald neprotocolară pentru o situație care nu trebuia sub niciun chip să devină echivocă. A-i vorbi cu duioșie era una, și a-i scrie era alta — aceasta a fost sentimentul care o măcinase îndată după ce-i trimisese scrisoarea. Dar acum, reacția lui de tăcere și evitare — deși era probabil rezultatul unei pure inconștiențe din parte-i — o făcură pe Lady Constantine să uite de toate considerațiile ei anterioare. Ori de câte ori îi cădeau privirile pe coloana Rings-Hill se întreba plină de solitudine, oare ce-o fi făcând Swithin. Fiind o femeie adevărată, era gata să adopte cele mai improbabile posibilități, transformându-le în realități imediate, cu condiția ca să fie îndeajuns de tragice. Drept care acum se temea că i se întâmplase ceva lui Swithin St Cleeve. Și totuși nu încăpea nici o îndoială că era atât de cufundat în construcția noului telescop, încât orice altceva îi ieșise din minte.

Duminică, între slujba de dimineață și cea de seară, Lady Constantine dădu o raită prin satul Micul Welland, mai cu seamă pentru a oferi un prilej de plimbare mai lungă câinelui ei, un Saint Bernand mare, la care ținea mult. Distanța era scurtă, și se întoarse pe o cărare îngustă, despărțită de râu printr-un gard viu, prin ale cărui rămurele desfrunzite undele înșorite îi aruncau săgeți de argint în ochi. Aici îl descoperi pe Swithin, rezemat de o poartă, privind la râu.

Mai întâi câinele atrase atenția tânărului; apoi auzi și pașii ei și se întoarse. Niciodată nu-l văzuse arătând atât de amărât.

— Nu mi-ai făcut o vizită, deși te-am invitat, i se adresă Lady Constantine.

— Telescopul meu cel mare nu funcționează, îi răspunse el pe un ton lugubru.

— Îmi pare rău. Și asta te-a făcut să mă dai cu totul uitării?

— Ah, da; mi-ați scris o scrisoare foarte amabilă la care ar fi trebuit să vă răspund. Ca să vă spun drept, într-adevăr am uitat, Lady Constantine. Noul meu telescop nu funcționează și nu știu ce să mă fac.

— Te-aș putea ajuta cu ceva?

— Nu, mă tem că nu. Și apoi m-ați ajutat îndeajuns.

— Ce te-ar putea salva din toate dificultățile dumitale? Trebuie să existe ceva.

Swithin clătină din cap.

— Nu există niciun fel de soluție?

— Ba da, răspunse el, privind ca hipnotizat la râu. O soluție există, desigur.. de pildă un ecuatorial.

— Ce-i asta?

— Pe scurt, o imposibilitate. E un instrument splendid, cu o deschidere a obiectivului de vreo douăzeci sau douăzeci și doi de centimetri, a cărui axă e montată paralel cu axa pământului și care e dotat cu cercuri gradate ce indică exact latitudinile și longitudinile corpurilor cerești; și mai are în plus oculare speciale, un vizor, și tot felul de dispozitive, un mecanism de ceasornic care face telescopul să urmărească mișcarea exactă a astrelor, nu pot să vă descriu nici jumătate din toate calitățile lui. Ah, desigur, un ecuatorial ar fi soluția!

— Ecuatorialul este unicul instrument care te-ar putea face fericit?

— Da, sigur.

— Ei bine, o să văd ce pot face.

— Dar, Lady Constantine, strigă astronomul uluit, un ecuatorial ca ăsta pe care vi l-am descris eu costă cât două plane mari.

Informația o cam zgudui: dar își recăpătă stăpânirea de sine, cu eleganță, și adăugă:

— N-are importanță. O să mă informez.

— Dar n-ar putea fi montat pe turn fără ca lumea să observe. Ar trebui fixat în zid. Și apoi are nevoie de un acoperământ ca să-l apere de ploaie. Mă rog, ar merge și o prelată.

Lady Constantine reflectă:

— Înțeleg că-i o treabă complicată, spuse ea. Deși în ce privește fixarea în zid și acoperișul ți-aș da desigur consimțământul să aduci vechii coloane orice transformări dorești. Muncitorii mei l-ar putea fixa în zid, nu?

— Da, desigur. Dar ce-ar spune Sir Blount dacă s-ar întoarce acasă și ar vedea transformările?

Lady Constantine își întoarce capul pentru a ascunde brusca paloare a obrazilor ei.

— Ah, soțul meu... șopti ea... Acum mă duc la biserică, adăugă pe un ton reținut, dar ușor repezit. Mă voi gândi la această chestiune.

În biserică, se întâmplă cu Lady Constantine ce se întâmplase cu Lord Angelo din

Viena^[9], într-o situație similară: cerul căpătă din parte-i doar cuvinte goale, în timp ce gândirea ei nu auzea ce-i rostea limba. Își revenise repede din consternarea momentană provocată de dorința lui Swithin. Posibilitatea ca acest tânăr astronom să devină, datorită ajutorului ei, un reputat om de știință era un gând care o umplea de o tainică plăcere. Și a-i oferi un ajutor material imediat era o acțiune care o fascina; un canal nou și neașteptat pentru "emoțiile ei schilodite și înfrânate"^[10]. Lady Constantine, înarmată cu o experiență mult mai solidă decât a tânărului, își dădea seama că șansele erau de unu la un milion ca Swithin St Cleeve să ajungă membru al Societății Regale de Astronomie sau astronom special la Greenwich. Totuși, acea șansă de unu la un milion era una dintre posibilitățile care, pentru o femeie inteligentă și o fantezie temerară, sunt mai atractive decât cele lipsite de savoarea aventurii. Chestiunea ecuatorialului era serioasă; dar o scânteie din entuziasmul lui Swithin îi aprinsese și ei imaginația în asemenea măsură, încât nu se putea gândi la nimic mai plăcut decât cum să obțină importantul instrument.

Când Tabitha Lark sosi a doua zi la Casa Mare în loc să o găsească pe Lady Constantine lăncezind în pat, ca de obicei, o descoperi în bibliotecă, răsfoind toate lucrările de astronomie pe care le putuse dezgropa din rafturile mâncate de carii. Dar cum aceste publicații aveau o vârstă venerabilă în raport cu o știință ce se dezvolta atât de rapid, nu-i puteau fi de prea mult ajutor. Cu toate acestea, ecuatorialul îi bântuia fantezia, până când Lady Constantine deveni la fel de nerăbdătoare ca și Swithin să vadă un asemenea aparat instalat pe coloana Rings-Hill

Urmarea fu că doamna trimise în aceeași seară un curier în satul Welland de Jos, unde era situată căsuța bunicii lui Swithin, invitându-l pe tânăr să se prezinte a doua zi la reședință, la orele douăsprezece.

La rândul său, Swithin îi trimise un respectuos și grăbit răspuns de acceptare. Această făgăduință a fost de ajuns ca dimineața de a doua zi să dea prospețime întregii ei făpturi, o prospețime ce luase locul plictiselii grele ca plumbul pe care o așeza de obicei întreaga dimineață și uneori chiar și mai târziu. În realitate, Swithin constituia o atractivă intervenție între ea și disperare.

CAPITOLUL 7

În acea dimineață o ceață deasă șterse contururile copacilor din parc; atmosfera alburie se lipea de pământ ca o ciupercă uriașă crescută din el, făcând gazonul vălurit să pară vâscos și jilav. Dar Lady Constantine se așeză în fotoliul ei, așteptând sosirea fiului fostului vicar, cu o seninătate ce nu putea fi tulburată sau spulberată de spațiile vătuite de afară.

La douăsprezece fără două minute se auzi sunând clopotul de la ușă și pe fața doamnei se așternu o expresie care nu era nici aceea a unei mame, nici a unei surori nici a unei îndrăgostite, dar care, într-un chip greu de explicat, se alcătua din toate aceste trei. Ușa fu deschisă și tânărul condus înăuntru; ceața i se aninase de părul în care Lady Constantine desluși locul de unde îi retezase o șuviță.

O anumită muțenie a lui, care din punct de vedere monden putea fi socotită drept un defect, i se păru ei acum un atribut foarte atractiv. Swithin părea puțin alarmat.

— Lady Constantine, am făcut ceva de-ați trimis după mine...? Începu el cu răsufierea tăiată, privind-o drept în față.

— A, nu! Eu am hotărât să fac ceva — asta-i tot, îi răspunse zâmbind și întinzându-i mâna pe care el abia de i-o atinse. Nu mai fi atât de îngrijorat. Ia spune-mi cine fabrică ecuatoriale?

Remarca avu efectul deschiderii unui stăvilă și, pe loc, se pomeni inundată de toate informațiile privitoare la opticienii astronomi. După ce-i oferi detaliile cerute, Swithin păru să ardă de curiozitatea de a ști la ce serveau toate astea.

— Nu am de gând să-ți cumpăr un ecuatorial, îi spuse ea cu blândețe.

Tânărul arăta de parcă era gata să leșine.

— Bineînțeles că nu. Nici nu doresc. Eu... n-aș fi putut accepta așa ceva, bâigui el.

— Dar am de gând să cumpăr unul pentru mine. Vreau să am și eu o manie, și voi alege astronomia. Voi fixa ecuatorialul meu pe turn.

Swithin se luminează la față.

— Și te voi lăsa să-l folosești oricând vei dori. Pe scurt, Swithin St Cleeve va fi astronomul regal al Lady-ei Constantine, iar ea... iar ea...

— Va fi regina lui.

Cuvintele nu pierdură nimic din efect, deși fuseseră rostite pe tonul cuiva care dorește doar să încheie o frază rămasă în suspensie.

— Ei, asta e ceea ce am hotărât să fac, reluă Lady Constantine. Voi scrie pe dată opticienilor despre care mi-ai vorbit.

Se părea că lui Swithin nu-i rămăsese altceva decât să-i mulțumească pentru privilegiul oferit, oricând avea să intre acesta în funcțiune, lucru pe care se și grăbi să-l facă; apoi se pregăti să plece. Dar Lady Constantine îl reținu întrebându-l:

— Mi-ai văzut vreodată biblioteca?

— Nu, niciodată.

— Nu-mi spune că nu te-ar interesa s-o cercetezi.

— Ba da.

— A treia ușă pe dreapta. O poți descoperi singur și poți rămâne acolo cât îți face

plăcere.

Swithin ieși din camera de zi, se îndreptă spre încăperea indicată și se amuză să cotrobăiască prin acel "suflet al casei", cum îl numește Cicero, până când auzi gongul de prânz răsunând din foișor. Se gândi că-i vremea să se ducă acasă și coborî treptele bibliotecii. Dar chiar în acea clipă se ivi o slujnică și-l întrebă dacă dorește ca prânzul să-i fie servit acolo. La răspunsul său afirmativ, apărură un platou rezemat de pânțelele unui fecior și, spre marea lui surpriză, Swithin văzu că i se pusese la dispoziție un fazan întreg.

Cum la gustarea de dimineață la ora opt, și cum de atunci se vânturase mult prin aer liber, pofta de mâncare a acestui Adonis-astronom căpătase proporții considerabile. Cât trebuia să mănânce din fazanul acela fără să jignească simțămintele patroanei lui, Lady Constantine, când el de fapt l-ar fi putut mânca în întregime, era o problemă disputată între cantitatea, din ce în ce mai mare, ingerată, și cea, din ce în ce mai mică, rămasă pe farfurie. Când, în cele din urmă, se decise să ajungă la un punct final, ușa bibliotecii se deschise încetitor.

— A, încă n-ai terminat? pluti peste umărul lui delicata întrebare.

— Ba da, vă mulțumesc, Lady Constantine, răspunse sărind de pe scaun,

— De ce-ai preferat să mănânci în încăperea asta îmbâcsită și prăfuită?

— Am crezut... că așa-i mai bine, răspunse Swithin cu simplitate.

— În camera cealaltă ne așteaptă fructe, vino dacă vrei. Sau poate că preferi să nu vii?

— Ba da, aș fi foarte bucuros, răspunse Swithin, călcând peste șervetul ce-i căzuse pe jos și urmând-o pe Lady Constantine care-l conduse în încăperea alăturată.

Aici, în timp ce ea îl întreba ce citise în bibliotecă, el se aventură, cu modestie, să ia un măr în a cărui savoare recunoscă gustul merelor furate odinioară, în copilărie, din livezile lui Sir Constantine, mult înainte ca soția acestuia să fi apărut în scenă. Lady Constantine își exprimă presupunerea că cercetarea lui se rezumase la sublima sa pasiune, astronomia.

În clipa în care gândurile i se reîntoarseră la tema astfel reintrodusă, Swithin păru brusc maturizat.

— Da, îi răspunse el. Rareori citesc altceva. În zilele noastre, secretul unui studiu productiv este acela de a ști să eviți orice altă preocupare.

— Ai găsit vreun tratat folositor?

— Niciunul. Teoriile din cărțile dumneavoastră sunt tot atât de învechite ca și sistemul ptolomeic. Gândiți-vă numai. Enciclopedia aceea minunată, legată în piele, cu stampe, margini aurite și amplu adnotată, cea care poartă blazonul casei dumneavoastră gravat în culori superbe, susține că clipirea stelelor se datorează, probabil, corpurilor cerești care, în traiectoria lor, trec prin fața astrilor.

— Și nu-i așa? Asta am învățat și eu la școală.

Modernul nostru Eudoxus^[11] se avântă acum deasupra orizontului stingheritor al reședinței Lady-ei Constantine, deasupra mobilei extrem de fine, deasupra înspăimântătorilor valeți și feciori. Deveni firesc, sfiala i se spulberă și ochii lui vorbiră ochilor ei așa cum buzele lui vorbeau urechilor ei.

— Cum a putut supraviețui până azi o asemenea aberație e de neconceput! Cu

patruzeci sau cincizeci de ani în urmă, François Arago^[12] a stabilit definitiv faptul că aparenta clipire a stelelor este lucrul cel mai simplu din lume, și anume o chestiune de atmosferă. Dar nu doresc să vă vorbesc acum despre acest lucru. Relativa lipsă a clipirii stelelor în țările calde a fost observată și confirmată de Humboldt. Dar până și clipirile variază. Nici o stea nu-și fâlfâie aripile ca Sirius când e în poziție joasă. Licăresc în el smaragde și rubine, flăcări de ametist și ape de safir, într-un chip încântător la vedere. Și asta nu-i decât o singură stea! La fel se întâmplă cu Arcturus și Capella și cu alți aștri luminoși mai mărunți... Dar, desigur, vă obolesc cu acest subiect?

— Dimpotrivă, vorbești atât de frumos încât aș putea sta să te ascult întreaga zi.

Astronomul îi aruncă o privire bănuitoare, dar nu descoperi nicio urmă de ironie în ochii catifelați, calzi, care oglindeau un adânc interes contemplativ.

— Povestește-mi mai multe despre stele, urmă ea pe un ton aproape lingușitor.

După oarecare șovăială, subiectul favorit îi reveni pe buze și-i povesti mai mult, chiar mult mai mult. Lady Constantine strecura din când în când câte o remarcă admirativă sau câte o întrebare, învăluindu-l adeseori pe povestitor într-o privire gânditoare, reflex a unor idei nu foarte legate de spusele lui, și-l lăsa să vorbească după placul inimii.

Înainte de a părăsi casa, noul proiect astronomic fu pus la punct. În vârful turnului urma să se construiască un acoperământ, pentru a-l transforma într-un adevărat observator. Și pe motiv că Swithin se pricepea mai bine ca oricare altul la tot ce trebuia făcut, îi dădu mână liberă, cerându-i să dirijeze și să supravegheze lucrările. La poalele turnului, urma să se clădească o cabană de lemn pentru a oferi eventualilor vizitatori ai observatorului condiții mai lesnicioase decât scara spiralată și acoperișul plat de metal al coloanei. Și cum această cabană va fi complet îngropată între brazii deși care învăluiau partea inferioară a coloanei și pedestalului, peisajul nu avea să fie cu nimic modificat. Și, în cele din urmă, se va tăia o cărare prin hățisuri, pentru ca Lady Constantine să poată veni de la conac direct la scena noului ei obiect de studiu.

Când Swithin plecă, Lady Constantine le scrise imediat opticienilor, comandând ecuatorialul în vederea instalării căruia urmau să se facă toate aceste pregătiri.

Realizarea proiectului înainta văzând cu ochii; și pe măsură ce construcțiile se înfăptuiau, locuitorii satelor din jur începură să sporovăiască, zicând că Lady Constantine trecuse de la melancolie la astronomie, spre avantajul tuturor celor ce veneau în contact cu ea.

Într-o dimineață, când Tabitha Lark veni ca de obicei să-i citească, se întâmplă ca Lady Constantine să se afle într-o aripă a casei pe unde rățăcea rareori. Și de acolo, o auzi pe camerista ei discutând confidențial cu Tabitha, într-o încăpere alăturată, despre ciudatul și subtilul interes pentru lună și pentru stele, care o apucase pe stăpâna ei.

— Lumea vorbește vrute și nevrute, spuse camerista. Se zice — da-s singură că astea-s numai cleveteli — că cică nu luna și nu stelele și nu planardele o interesează pe cucoană, ci vlăjganul ăla frumos care le aduce jos de pe cer ca să-i facă ei pe plac. Și cum e ditamai femeie măritată care ar trebui să fie dată de exemplu, mă întreb ce învață de la ea biete fete nemăritate pentru care-i un păcat și o rușine și trebuie să strige: "Jos mâna!" când un flăcău cumsecade cutează să le atingă.

Lady Constantine simți cum îi năvălește tot sângele în obraji.

— Mă întreb ce-ar fi dacă s-ar întoarce Sir Blount pe neașteptate! Măiculiță, Doamne!

Lady Constantine simți că se preface într-un sloi de gheață.

— Nu-i nimic adevărat din tot ce se spune, răspunse Tabitha cu mânie în glas. Eu pot aduce oricând dovadă că-i o minciună.

— Mă rog, nici eu nu m-aș da în lături de mi-ar pica asemenea flăcău, oftă camerista.

Și cu aceasta discuția se încheie.

Observația Tabitheii vădea că bănuielile erau încă în fașă. Cu toate acestea, fără să sufle vreo vorbă asupra celor auzite, de îndată ce Tabitha își sfârși lectura, Lady Constantine zbură ca săgeata spre locul unde știa că poate fi găsit Swithin.

Se afla în plantație, înfigând țărushi pentru a marca terenul unde urma să fie construită cabana. Lady Constantine îl strigă și îl trase într-un loc mai îndepărtat, pe sub arborii funerari.

— M-am răzgândit, îl anunță ea. Eu nu pot avea niciun fel de legătură cu toată povestea asta.

— Cum așa? întrebă Swithin uimit.

— Astronomia nu mai este mania mea și dumneata nu mai ești astronomul meu regal.

— O, Lady Constantine! strigă tânărul îngrozit. Dar lucrările sunt în plină desfășurare. Eu credeam că și ecuatorialul a fost comandat.

Lady Constantine își coborî vocea, deși în zgomotul de acolo nici trâmbițele din Ierihon nu ar fi putut fi auzite.

— Firește că astronomia rămâne mania mea, dar în taină, și dumneata vei fi astronomul meu regal tot în taină, și voi instala observatorul. Dar toate astea nu trebuie cunoscute de lumea din afară. Există o rațiune pentru care eu nu pot să mă las antrenată fățiș în astfel de fantezii științifice. Și proiectul nostru trebuie modificat în acest sens. Întreaga întreprindere îți aparține: vei închiria turnul de la mine; vei construi cabana; vei căpăta ecuatorialul. Eu îți acord doar permisiunea mea, pentru că mi-ai cerut-o. Nici nu mai poate fi vorba de cărarea directă de la parcul conacului la colină. Nu trebuie să existe niciun fel de comunicare între casă și coloană. Ecuatorialul va sosi pe numele dumitale, și eu îl voi achita prin dumneata. Numele meu nu trebuie să apară nicăieri și eu dispar cu totul din întregul plan... E necesar un camuflaj, adăugă ea suspinând. La revedere.

— Dar de fapt sunteți la fel de interesată ca și până acum, și observatorul va fi al dumneavoastră? o întrebă el venind în urma-i.

Swithin nu înțelegea deloc subterfugiul și era cu totul orb în legătură cu motivele care-l determinaseră.

— Te mai îndoiești? Numai că nu îndrăznesc să-mi manifest fățiș interesul.

Cu aceste cuvinte, îl părăsi. Și nu după mult timp sătenii începură să comenteze că era o aiureală să bănuiești c-ar fi existat ceva între Lady Constantine și Swithin St Cleeve, cu drăciile lui cu care te uitai la stele. Doamna nu făcuse decât să-i închirieze turnul pentru a fi folosit ca observator, și-i îngăduise să facă unele mici modificări în acest scop.

După acest episod, Lady Constantine reveni la vechea ei viață singuratică. Prin măsurile prompte pe care le luase, fantoma zvonului abia trezită fusese urgent expediată la culcare. Încolțise, probabil în propria ei casă, și nu apucase să se întindă prea mult. Și

totuși, în pofida stăpânirii de sine, o anumită fereastră nordică din Casa Mare, care oferea o priveliște completă asupra părții superioare a coloanei, încadra foarte des chipul Lady-ei Constantine, urmărind o cupolă rotundă ce începuse să se ivească în vârful turnului. Celor cu care venea în contact, Lady Constantine le adresă adeseori întrebări de felul ăsta:

— Domnul St Cleeve merge înainte cu construcția observatorului său? Sper că o să-și instaleze instrumentele în așa fel, încât să nu dăuneze aspectului coloanei atât de prețioasă pentru noi, fiind ridicată în memoria străbunicului scumpului meu soț — un adevărat erou.

Cu un anumit prilej, administratorul domeniilor se hazardă să-i atragă atenția că Sir Blount îi încredințase ei libertatea de a proceda, în absența lui, la închirieri pe termen scurt, astfel încât ar fi trebuit să încheie un contract dar cu Swithin, ca de la proprietar la chiriaș, conținând o clauză care să prevadă interdicția de a bate cuie în piatra unui monument de asemenea importantă istorică. Dar Lady Constantine îi răspunse că nu dorește să apară severă față de ultimul reprezentant al unei familii de enoriași atât de vechi și de responsabili cum era ramura dinspre mamă a lui St Cleeve, și al unei familii atât de onorabile ca cea a tatălui său. Așa încât, administratorul nu avea decât să supravegheze el însuși construcțiile domnului St Cleeve.

Mai departe, când sosi la reședință o scrisoare din partea firmei de opticieni "Hilton and Pimm", anunțând că ecuatorialul era terminat și împachetat, și că un specialist al lor va veni să-l monteze, Lady Constantine răspunse firmei că înștiințarea lor ar fi trebuit adresată domnului St Cleeve, astronomul local, în numele căruia solicitase informațiile. Afirmă că ea personal nu are nimic de-a face cu întreaga chestiune; costul instrumentului urma să fie achitat de domnul St Cleeve, pentru a cărei onestitate garanta ea.

CAPITOLUL 8

Câteva zile mai târziu, Lady Constantine avu plăcerea să vadă îndreptându-se spre coloană un camion încărcat cu lăzi. Și nu după mult timp, Swithin, care din ziua prânzului cu fazan nu mai călcase pragul Casei Mari, îi ieși în cale pe aleea pe unde știa că se plimbă ea de obicei.

— Ecuatorialul a fost instalat și specialistul s-a întors la firmă, o informă el cu glas șovăielnic, pentru că dispozițiile primite din partea ei de a nu-i mai recunoaște patronajul continuau să-l nedumerească. V-aș ruga respectuos, Lady Constantine, să veniți să-l vedeți.

— Mai bine nu; nu pot să vin.

— Saturn e minunat: Jupiter e pur și simplu sublim; și pot desluși stele duble în Leu și în Fecioară, unde până acum nu văzusem decât o singură stea. E tot ce-mi trebuie ca să mă pot avânta în studiu.

— Am să vin. Dar... nu trebuie să șoptești un cuvânt despre vizita mea. În noaptea asta nu pot veni, dar îți făgăduiesc o vizită în cursul săptămânii.. Dar numai o singură vizită, ca să încerc și eu instrumentul. După aceea va trebui să te mulțumești să-ți continui studiile de unul singur.

Swithin nu păru prea afectat de acest avertisment,

— Omul de la firma "Hilton and Pimm" mi-a adus factura, urmă el.

— Cât e?

Îi comunică suma.

— Și apoi, adăugă el mai e meșterul care a construit cabana și cupola și a mai făcut celelalte instalații. Mi-a trimis și el nota de plată.

Îi comunică și cea de a doua sumă.

— Foarte bine. Vor fi plătiți. Datoriile mele trebuie plătite cu bani gheață pe care ți-i voi înmâna foarte curând — pentru că un cec, pe numele meu, m-ar deservi. Vino astă seară la Casa Mare. Ba nu, nu... nu trebuie să fii văzut; asta-i lumea! Vino la fereastră... fereastra dinspre sud, cea paralelă cu stratul lung de ghiocci... vino diseară pe la opt și am să-ți dau tot ce trebuie.

— Voi veni, Lady Constantine, răspunse tânărul.

Potrivit înțelegerii, în acea seară la ora opt, Swithin se furișă ca un strigoi pe terasă și se îndreptă spre locul indicat. Ecuatorialul îi absorbise în asemenea măsură gândurile, încât nici nu-și bătuse capul să înțeleagă cum și de ce era nevoie de atâta taină. Câte un gând răzleț îi străbătuse mintea, făcându-l să atribuie totul dorinței generoase a doamnei de a nu-i diminua lui prestigiul printre localnicii mai săraci, făcându-l să apară drept obiectul patronării ei.

În timp ce stătea lângă stratul lung de ghiocci, care în ochii lui apăreau ca o Cale Lactee pământeană, fereastra învecinată se deschise încet, și o mână împodobită cu o spumă de dantelă se ivi, oferindu-i un mic pachet de hârtii șifonate —fără îndoială, bancnote. Mâna îi era cunoscută, și o reținu atât cât să-și poată lipi buzele de ea, unica formă prin care înțelesese până acum să-și exprime gratitudinea, fără mijlocirea cuvintelor stângace și greoaie, un vehicul prea grosolan pentru un conținut atât de

delicat. Mâna fu retrasă în grabă, ca și cum tratamentul ce i se aplicase fusese cu totul neașteptat. După care, însă, părând să se fi răzgândit, Lady Constantine se aplecă pe fereastră și-l întrebă:

— Noaptea asta e prielnică pentru observație?

— Perfectă.

Rămase tăcută o clipă.

— Atunci am să vin și eu, șopti. La urma urmei, e totuna. Așteaptă-mă un moment.

Swithin așteaptă, și după un timp apăru și ea, înfășurată toată, ca o călugăriță. Coborâra împreună treptele terasei și străbătura parcul. Își vorbiră foarte puțin în timp ce înaintau pe câmp, dar la un moment dat Swithin o întrebă dacă nu dorește să se sprijine de brațul lui. Lady Constantine nu-i acceptă brațul imediat; dar când urcară movila preistorică, prin bezna densă a brazilor, îl luă de braț, îngreunată parcă mai curând de solitudine decât de oboseală.

Și astfel ajunseră la poalele coloanei, în timp ce mii de spirite întemnițate păreau să-și suspine durerea printre ramurile funerare de deasupra capetelor lor, iar câteva crengi zgâriau zidul cu gheare diabolice, la fel de îndărătnice ca acelea înfățișate în Ispitirea Sfântului Anton.

— Ce întuneric compact e aici! șopti ea. Mă întreb cum de poți urmări cărarea. Mulți britoni din antichitate sunt probabil înmormântați prin locurile astea!

Swithin o conduse în partea opusă, ocolind coloana și, după ce bâjbâi puțin, o lăsă o clipă singură, reapărând apoi cu o lampă.

— Ce-i aici? întrebă ea.

— Noua cabană de lemn.

Lady Constantine nu putu desluși decât contururile unei căsuțe, semănând cu o cabină de baie, fără roți^[13].

— Am ținut acolo o lampă pregătită, continuă Swithin; mi-am spus că oricând s-ar putea să veniți și poate să mai aduceți pe cineva.

— Să nu mai judeci greșit pentru că am venit singură, ripostă ea cu sensibilizată promptitudine. Există anumite rațiuni sociale care justifică purtarea mea și despre care dumneata nu știi nimic.

— Poate că neștiința mea mă discreditează.

— Deloc. E mai bine să nu le cunoști. Ferește-mă, Doamne, să trebuiască vreodată să ți le lămuresc. Mă rog văd că asta-i căsuța. Dar ard de curiozitate să ajung în vârful turnului și să fac descoperiri.

Swithin îi lumină drumul pe scara spiralată până la templul acelu sublim mister, în pragul căruia se opri asemenea unui preot păzitor.

Acoperișul turnului era complet schimbat. Spațiul tubular din parapet în care fusese introdus telescopul, altădată expus soarelui și intemperiiilor, era acum acoperit cu o cupolă ușoară din lemn, căptușită cu pâslă. Dar această cupolă nu era fixă. Jos, unde baza ei se întâlnea cu parapetul, se aflau vreo șase mingi de oțel, asemănătoare cu niște ghiulele de tun ce se mișcau într-un jgheab, și pe care cupola își rezema întreaga greutate, într-o parte a cupolei se afla o despicătură, pe unde sufla vântul și strălucea

Steaua Nordului; spre această despicătură era îndreptat capătul marelui telescop. Iar recent sositul obiect miraculos, cu toate cercurile, axele și manivelele sale, fusese fixat în centrul vechiului acoperiș.

— Dar prin deschizătura asta nu poți vedea decât o parte din cer! exclamă Lady Constantine.

Astronomul întinse un braț și întreaga cupolă se roti de jur împrejur, deplasându-se pe sferele de oțel cu un bubuit ca de tunc. În locul stelei polare, care puțin mai înainte trăsesse cu ochiul prin despicătură, apărură acum fețele lui Castor și Polux, Swithin manipulă apoi ecuatorialul, reglându-l la maxima-i capacitate.

Lady Constantine era încântată; fiind o natură impulsivă, bătu chiar din palme, dar numai o dată. Apoi se întoarse spre el:

— Spune-mi, acum ești fericit?

— Totul vă aparține dumneavoastră, Lady Constantine.

— În clipa de față. Dar ăsta-i un cusur foarte ușor de remediat. Când e ziua dumitale de naștere?

— Luna viitoare, în șapte.

— Ei, din ziua aceea îți va aparține — e un dar de ziua dumitale.

Tânărul protestă — era prea mult.

— Nu, trebuie să accepți totul — ecuatorialul, cupola, dispozitivele, cabana, și tot ce a fost instalat aici în scopul observațiilor astronomice. Pe mine, posesiunea unor asemenea aparate n-ar face decât să mă compromită. Și așa se crede că-ți aparțin dumitale, și trebuie să-ți aparțină. Nu există alternativă. Dacă vreodată... (aici vocea ei își pierdu din fermitate, devenind ușor tremurătoare)... dacă vreodată vei pleca de la mine — din acest loc, vreau să spun — și te vei căsători, și te vei stabili definitiv în altă parte, și mă vei uita, va trebui să iei cu dumneata toate lucrurile astea — ecuatorialul și toate celelalte, și îmi vei făgădui să nu-i spui niciodată soției dumitale sau oricui altcuiva cum ai ajuns în posesia lor.

— Aș dori să fac mult mai mult pentru dumneavoastră, exclamă foarte impresionatul astronom. Dacă aș putea împărți cu dumneavoastră faima mea — presupunând că aș dobândi vreodată faimă, deși s-ar putea să mor înainte — asta ar însemna o oarecare compensație. Cât despre a pleca de aici și a mă căsători... s-ar putea să plec de aici, dar de căsătorit nu mă voi căsători niciodată.

— De ce nu?

— O știință pe care o iubești îți ține loc de soție — combinată poate cu o caldă prietenie față de cineva însuflețit de aceeași pasiune.

— Și cine e prietenul însuflețit de aceeași pasiune?

— Aș dori să fiți dumneavoastră.

— Pentru așa ceva, ar trebui sau ca dumneata să devii femeie, sau eu bărbat, răspunse ea cu o mâhnire uscată.

— De ce să devin eu femeie sau dumneavoastră bărbat, Lady Constantine?

— Nu pot să-ți explic. Nu; dumneata trebuie să-ți păstrezi singur toată faima și toată știința, iar eu trebuie să-mi păstrez... amărăciunea.

Ca să-i abată gândurile melancolice — fără să-și dea seama că în acele clipe Lady

Constantine gustă voluptatea melancoliei ei — Swithin schimbă subiectul, întrebând-o dacă vrea să se uite prin telescop.

— Da, decorul e bine amenajat în seara asta, răspuse ea privind cerul.

Apoi porniră împreună să scurteze firmamentul, rătăcind de la planete la stele, de la stele solitare la cele duble, de la stelele duble la cele colorate, în felul ușuratic al amatorilor curioși. Se cufundară în multitudinile de stele, altădată invizibile, din ultimele rânduri ale teatrului ceresc; straturi de constelații îndepărtate, ale căror forme erau noi și singulare; drăgălașe steluțe licăritoare, ce-și răspândeau de veacuri fără număr sclipitul, fără să fi îmbiat vreun singur poet pământean să le fi închinat vreun singur vers, și fără să fi fost în stare să trimită o rază de speranță vreunui călător noptatic, însingurat.

— Și când te gândești, rosti Lady Constantine, că întregul neam al păstorilor, încă de la începutul lumii — până și legendarii păstori care au vegheat lângă Betleem — au intrat în mormânt fără să știe că în afară de acea unică stea care i-a călăuzit pe ei, mai existau sute de alte stele gata să-i slujească la fel de bine... Instrumentul ăsta îmi inspiră un soi de spaimă respectuoasă, de felul celei pe care mi-ar insufla-o un teribil vrăjitor în care aș crede cu adevărat. Puterile lui sunt atât de uriașe, de stranii și de fantastice, încât mi-ar fi teamă să mă aflu singură în prezența lui. "Muzica a atras un înger pe pământ"^[14], spune poetul, dar instrumentul ăsta atrage lumi întregi.

— Și pe mine mă încearcă uneori teama de cer, după ce zac un timp îndelungat pe scaun, observând stelele, răspuse Swithin. Și când mă întorc, în drum spre casă mă urmărește aceeași teamă, pentru că ceea ce cunosc eu se găsește tot acolo, nemișcat, dar nu-l mai pot vedea; e ca atunci când te temi de prezența a ceva uriaș și inform, care nu-ți îngăduie să întrezărești decât o părticică infimă din făptura lui. La așa ceva m-am gândit când v-am spus că imensitatea posedă, până la un anumit punct, măreție, dar dincolo de acest punct devine înspăimântătoare.

Și astfel se lăsară purtați de observațiile lor siderale, până când conștiința că aproape nicio altă viziune umană nu mai călătorea prin sfera lor de sute de milioane de mile îi făcu să simtă singularitatea acestei facultăți, care se identifică, pe dată, cu izolarea lor, atât de absolută, încât îi făcu să se cutremure. Noaptea, când concordanțele și discordanțele omenești sunt adormite, nu există nimic care să modereze impactul infinitului mare, universul stelar, asupra infinitului mic, spiritul uman. Și acest lucru se întâmplă acum. Apropiindu-se de eternitate mult mai mult decât semenii lor, cei doi îi percepeau în același timp splendoarea și oroarea. Simțeau din ce în ce mai puternic contrastul dintre măruntele lor măreții și acelea printre care plonjaseră acum cu imprudență, până când avură senzația covârșirii de către prezența unei vastități pe care nu o puteau înfrunta nici măcar ca idee, și care îi învăluia asemenea unui coșmar.

În timp ce Lady Constantine privea prin telescop, Swithin stătu lângă ea; și când schimbă locul, ea stătu lângă el. Îndată ce telescopul desăvârși descătușarea lui Swithin din frânele trupești, și spiritul lui se avântă în spațiu, ea simți că influența pe care o avea asupra-i se împutina, până la nimic. Swithin devenea inconștient de vecinătățile terestre, din care făcea și ea parte. Dar, în același timp, și pretențiile cu care-l înconjura ea se micșorau.

Tăcerea era știrbită doar de ticăitul mecanismului de ceasornic care asigura rotația diurnă a ecuatorialului. Stelele se mișcau pe traiectoriile lor, capătul telescopului le urmărea, dar buzele celor doi erau nemișcate. Ar fi fost zadarnic să aștepte ca el să spargă de bună voie răstimpul de muțenie. Lady Constantine își lăsă mâna pe brațul lui.

Swithin tresări, își dezlipi ochiul de pe telescop, și se strădui să revină pe pământ printr-un efort vizibil, aproape dureros.

— Reîntoarce-te, îl ademini ea cu o tandrețe în glas pe care orice bărbat, în afară de Swithin, ar fi găsit-o fermecătoare. Îmi dau seama că am săvârșit nebunia de a-ți pune la dispoziție un instrument care mă va anihila pe mine cu totul. În ultimele zece minute nu mi-ai adresat un cuvânt.

— Minte mi-a fost copleșită de marea mea teorie. Sper ca în curând să fiu în stare s-o public și s-o fac cunoscută lumii întregi. Cum, vreți să și plecați? Am să vă conduc, Lady Constantine. Când mai veniți pe aici?

— Când marea dumitale teorie va fi publicată și cunoscută de lumea întreagă.

CAPITOLUL 9

Dacă cineva ar fi observat-o îndeaproape pe Lady Constantine, mai cu seamă după întâlnirea mai sus descrisă, ar fi avut imaginea unei conștiințe adânc tulburate. Câteva zile mai târziu, fiind o sărbătoare, se duse la slujba de dimineață; pe chipul ei, o expresie de autentică remușcare părea să lupte cu emoțiile și dorul.

În afară de ea, întreaga congregație era constituită din preot, paracliser, câțiva copii de școală, și vreo trei bătrâni care trăiau din pomeni și se așezaseră chiar sub amvon. Așa încât, când domnul Torkingham începu să-și tune și să-și fulgere predica, amenințând cu pedeapsa cerului, întreaga povară a păcatelor omenesți păru să cadă pe umerii ei care se închirciră. Dar plimbându-și privirea peste stranele pustii, zări printr-unul din puținele petece de geam străvezii o siluetă tinerească plimbându-se prin curtea bisericii; și pe dată o năpădi, în mod irezistibil, însuși sentimentul împotriva căruia venise să se roage la biserică.

Când ieși, pornind pe drumul spre Casa Mare, Swithin veni drept spre ea. Era un lucru cu totul neobișnuit, care implica o chestiune de mare importanță.

— Am făcut o descoperire uluitoare în legătură cu stelele variabile, începu el direct. Va răscoli întreaga lume astronomică, ba chiar omenirea întreagă. Bănuiam eu de mult adevăratul secret al variabilității stelelor; dar numai printr-o simplă întâmplare am dat peste dovada care-mi confirmă supozițiile. Ecuatorialul dumneavoastră a făcut-o, preabună Lady Constantine, și faima noastră va fi statornicită pe vecie.

Debordând de entuziasm, execută un salt în aer și își flutură pălăria în semn de triumf.

— O, mă bucur atât de mult — sunt atât de fericită! exclamă ea. Dar în ce constă? Nu-ți pierde însă vremea povestindu-mi. Public-o imediat în vreo revistă — țintuiește-ți numele de ea, altfel o să-ți fure cineva ideea și o să și-o însușească — o să ți-o ia cineva înainte. Se va repeta povestea lui Adams și Leverrier ^[15].

— Dacă-mi dați voie să vă însoțesc, vă voi lămuri natura descoperirii mele. Aceasta explică nuanța verzuie pe care o capătă uneori Castor, și multe altele. V-am spus eu că voi fi un Copernic al sistemului stelar și am și început să fiu. Totuși, cine știe?

— Încetează să cazi dintr-o extremă în cealaltă. Eu tot n-am să-ți înțeleg explicația, și prefer să nu o cunosc. Dacă e foarte importantă, mă tem că nu am să pot păstra secretul. Știi bine că nu poți avea încredere în femei în ce privește tezaurizarea unui secret valoros. Mă poți însoți o bucată de drum... cu mare plăcere. Dar după aceea du-te repede și scrie-ți relatarea, astfel încât să-ți asiguri paternitatea descoperirii... Dar ce-ai mai trudit! strigă ea cuprinsă brusc de îngrijorare când îl privi mai atent. Ochii îți sunt înfundați în orbite și pleoapele îți sunt roșii și umflate. Nu te consuma în halul ăsta... te rog să n-o faci. Ai să te îmbolnăvești, ai să-ți epuizezi puterile.

— E drept că în ultima săptămână am stat foarte târziu la observator, răspuse el cu veselie. Adevărul e că nu mă mai puteam smulge de lângă ecuatorial; e un obiect atât de minunat, încât mă ține lângă el până se ivesc zorii. Dar ce importanță are, acum când am ajuns la această descoperire?

— Ah are importanță! Te rog să-mi promiți — insist să-mi promiți că ai să eviți pe viitor

asemenea imprudențe. Ce m-aș face eu dacă mi-ar muri astronomul regal?

Lady Constantine râse de propria-i glumă, dar râsul era prea forțat ca să fi putut apare hazliu.

Se despărțiră și Swithin se duse acasă, pentru a-și scrie comunicarea. Îi făgădui să vină la ea de îndată ce descoperirea lui avea să vadă lumina tiparului. După care începu să aștepte rezultatul.

E cu neputință să descriem starea de emoție care o stăpâni pe Lady Constantine în tot acest interval. Interesul fierbinte purtat lui Swithin St Cleeve — unii ar fi zis chiar că era un interes primejdios de fierbinte — făcea ca speranțele lui să se identifice cu speranțele ei. Și cu toate că uneori recunoștea în gând că nu te puteai bizui pe prezumțioasa încredere a tineretului în viitor, totuși se lăsa orbită de simple probabilități, numai din plăcerea de a împărtăși visurile lui. Nu era chiar absurd să presupui că momentul prezent ar putea însemna începutul realizării dorinței ei arzătoare ca acest tânăr să dobândească într-adevăr faimă. Muncise din greu, de ce să nu se bucure de pe acum de succes? Simpla lui ignoranță în problemele lumesti putea oferi o garanție a priceperii sale în problemele cerești. Pentru a-și întări aceste ipoteze, Lady Constantine n-avea decât să se gândească la viețile multor astronomi iluștri.

Aștepta cu înfrigurare să audă trâmbițele îndepărtate, vestindu-i entuziasmul cu care fusese salutată descoperirea lui Swithin. Știind prea bine că vestea imediată i-o va aduce chiar el, Lady Constantine veghea dimineață de dimineață la o fereastră a Casei Mari, sperând să-i zărească silueta apropiindu-se în grabă prin poiană.

Dar Swithin nu veni.

Un lung convoi de zile umede, cenușii, își perindară formele plicticoase prin fața ochilor ei, făcându-i așteptarea și mai apăsătoare. Într-una din aceste zile, dădu o fugă până la turn, cu riscul unei grave răceli. Ușa era încuiată.

Două zile mai târziu se duse din nou. Găsi ușa tot încuiată. Dar pe asemenea vreme era un lucru de așteptat. S-ar fi dus la el acasă, dacă n-ar fi existat atâtea rațiuni împotriva unui asemenea gest pripit. Întâlnirile lor de la astronom la astronom nu puteau fi condamnabile; dar întâlnirile de la femeie la bărbat erau primejdioase,

Trecură zece zile fără niciun semn de la el; zece zile cețoase și posomorite, în timpul cărora întreaga natură picura ca o cârpă udă: copacii din grădină spălau prundișul pe de alee, iar bolta cerească părea o cupolă de nori plumburii, încremeniți. S-ar fi zis că întreaga știință a astronomiei nu fusese niciodată reală, iar corpurile cerești, cu mișcările lor, erau la fel de inconsistente și de teoretice ca liniile și cercurile unei probleme de geometrie de pe vremuri.

Lady Constantine simți că nu se mai poate mulțumi cu vizitele sterile la coloană, și când ploaia mai conteni un pic, coborî până în satul cel mai apropiat și, oprindu-se să dea binețe primei bătrâne care-i ieși în cale, aduse vorba despre Swithin St Cleeve, interesându-se de bunica lui.

— Ah, biata de ea! Grea belea i-a căzut pe cap, înălțimea voastră, exclamă femeia.

— Ce anume?

— Nepotu-su trage să moară; și-i un băiat atâta de bun!

— Cum?... O, are vreo legătură cu descoperirea aceea îngrozitoare?

— Ce descoperire, înălțimea voastră?

O părăsi pe bătrână dându-i un răspuns în doi peri și porni mai departe cu inima zdrobită. Ochii îi erau înecați în lacrimi și, când știu că nu mai poate fi văzută, izbucni în hohote de plâns.

“Sunt prea îndrăgostită de el! gemu Lady Constantine, dar nu pot face nimic. Și nu-mi pasă dacă e un lucru vinovat, pur și simplu nu-mi pasă!” Fără să se mai gândească dacă o vede cineva sau nu, se îndreptă instinctiv spre căsuța doamnei Martin. Întâlnind un bărbat care tocmai venea dintr-acolo, se stăpâni îndeajuns ca să-l poată întreba, prin voalul care-i acoperea fața, cum se mai simțea azi sârmanul domn St Cleeve. Dar răspunsul fu același:

— Se zice că-i pe moarte, înălțimea voastră.

Când Swithin se despărțise de Lady Constantine în acea zi de sărbătoare, se duse direct acasă pentru a-și scrie comunicarea intitulată: O nouă descoperire astronomică. Stilul comunicării era poate prea retoric și înflorit pentru o lucrare pur științifică; dar, fără îndoială, afirmațiile lui clarificau cu competență toate semnele de întrebare ce însoțiseră teoriile existente până atunci asupra fenomenelor privitoare la acești aștri schimbători din sistemul stelar. Explica nebuloasa care înconjoară uneori unele dintre aceste stele, în momentele lor de scăpătate; pe scurt, adopta poziția unei probabilități încă nedezbătute.

Comunicarea a fost scrisă în trei exemplare și pecetluită cu grijă cu ceară albastră. O copie a fost adresată Observatorului Regal din Greenwich, alta Societății Regale de Astronomie, și o a treia unui proeminent astronom. A pregătit de asemenea și o relatare concisă asupra esenței descoperirii, destinată celui mai important ziar central.

Aceste documente sintetizând doi ani de studiu, de gândire și de observație constantă erau prea importante pentru a fi încredințate spre expediere în mâinile unui străin. Deși era o zi foarte umedă, una dintre acele zile picurătoare, Swithin porni pe jos spre oficiul poștal central, aflat la cinci mile depărtare și expedie plicurile recomandat. Vlăguit de un asemenea drum lung după nopțile lui de nesomn, muiat de ploaie până la piele, dar întărit de simțământul unei mari realizări, mai găsi timp să treacă pe la o librărie ca să-și ia periodicele de astronomie la care era abonat. Pe urmă după ce se odihni un pic la un han, porni la drumul greu, îndărăt spre casă, citind ziarele în timp ce mergea, și visând ca timp de o săptămână sau două să nu facă nimic altceva decât să se culce pe laurii lui.

Înainta prin ploaie, ținându-și umbrela ca să apere paginile de ziar, pe care le citea. Deodată, ochii îi căzură pe un articol. Era o relatare sau o dare de seamă a unui astronom american, prin care autorul își anunța o descoperire decisivă cu privire la stelele variabile.

Descoperirea era exact cea făcută și de Swithin St Cleeve. Un alt om de știință îl frustrase de faima lui, cu o precedentă de numai șase săptămâni.

Tânărul nostru simți că zeița Științei, căreia el îi închinase întreaga viață, nu-i va oferi în schimb sprijinul moral necesar nici măcar pentru un ceas de disperare, într-adevăr, vitregia circumstanțelor era pentru el un lucru mult mai nou decât ar fi fost pentru un filosof mai vârstnic, trecut de patruzeci de ani. Sub impulsul sălbatic de a isprăvi odată cu toate, se trânti într-un tufiș de bălării, aflat ceva mai departe de drum, și rămase nemișcat în acest culcuș năclăit de umezeală, în timp ce minutele se scurgeau

nepăsătoare pe lângă el.

Ploaia de martie îl biciuia cu necruțare, stropii grei care se prelingeau de pe frunzele încărcate de apă ale tufișului îl pătrundeau până la piele, părul ud i se încălcise în lațe și ghemotoace. Când se deșteptă, se întunecase de-a binelea. Se gândi la bunica lui și la spaima ei de a nu-l fi văzut întors acasă. Când încercă să se ridice de la pământ, constată că încheieturile îi înțepeniseră și că veșmintele muiate erau grele ca plumbul. Cu dinții clănțănindu-i și genunchii tremurându-i porni spre casă, unde apariția lui produse mare îngrijorare. Căzu la pat, și a doua zi începu să delireze, cuprins de febră.

Trecuseră zece zile până când Lady Constantine să afle această veste, așa cum v-am povestit mai sus, și să se repeadă la el acasă, în acea stare de chin sufletesc în care inima scapă de sub controlul rațiunii, iar uitarea de sine, chiar greșit orientată, se învecinează cu eroismul.

Când ajunse la căsuța din Wellandul de Jos, ușa îi fu deschisă de bătrâna Hannah, pe al cărei chip era zugrăvită o jale de nedescris. Lady Constantine fu condusă într-o încăpere mare — atât de spațioasă, încât bârnela din tavan se curbau la mijloc — unde se așază pe un scaun dintr-un șir întreg, aranjate metodic, sub portretul reverendului St Cleeve, ereticul tată al astronomului.

Cele opt ghivece de plante neudate, așezate tot în șir, dovedeau că în casă se petrecea ceva grav. Doamna Martin coborî foarte agitată, și nici mirarea de a o avea pe Lady Constantine în casa ei nu izbuti să-i alunge îndurerarea.

— Mare pacoste pe capul nostru, Înălțimea voastră! exclamă ea.

— Ssst! făcu Lady Constantine, indicând cu degetul spre încăperea de deasupra.

— Nu-i acolo, înălțimea voastră, răspunse bunica lui Swithin. Camera lui e sus, în spatele casei.

— Și cum se mai simte?

— Acuma e ceva mai bine; mai tragem și noi un pic de nădejde, dar starea i se schimbă întruna.

— Pot să urc la el! Știu că i-ar face plăcere să mă vadă.

După ce bolnavul fu înștiințat de sosirea ei, Lady Constantine fu condusă în camera lui. Ca să ajungă acolo, trebui să treacă prin camera de lucru a lui Swithin, pe care acesta o folosea ca atelier pentru confecționarea instrumentelor optice. Văzu acolo telescopul din carton presat, care fusese un eșec la fel de mare ca și corabia construită de Robinson Crusoe; văzu diagramele, hărțile, globurile și felurite aparate pentru scrutarea cerului. Absența, prin boală sau prin moarte, a celui ce le mânuiește, e suficientă pentru a conferi celor mai prozaice ustensile o aură patetică, și Lady Constantine păși cu inima strânsă de durerea din această arenă a îndeletnicirilor lui juvenile în cămăruța unde zăcea bolnavul.

Bătrâna doamnă Martin se așază lângă fereastră, iar Lady Constantine se aplecă asupra lui Swithin.

— Nu vorbi, îi șopti ea. Vorbirea te slăbește, te agită. Sau dacă vorbești, fă-o în șoaptă.

— Nimic nu mă mai poate agita acum, Lady Constantine, spuse el, nici măcar marea dumneavoastră bunătate de a fi venit să mă vedeți. Suprema mea agitație am trăit-o când am pierdut bătălia... Știți că descoperirea mea a fost devansată de un altul? Asta mă ucide.

— Dar ai să te însănătoșești; mi s-a spus că ți-e mai bine. Nu-i așa?

— Cred că azi mi-e mai bine. Dar cine poate ști?

— Bietul băiat a fost atât de mâhnit când a aflat că toată munca lui a fost degeaba, interveni bătrâna, încât s-a culcat în ploaie și a răcit de moarte.

— Cum ai putut face una ca asta? murmură Lady Constantine. Ah, cum de te-ai putut gândi atât de mult la renume, și atât de puțin la mine? Nu știi că îndărătul oricărei descoperiri așteaptă alte zece, gata a fi aduse la lumină? Să te sinucizi în felul ăsta, ca și cum n-ar exista nimeni pe lume care să țină la dumneata!

— Am făcut-o fără să mă gândesc și îmi pare foarte, foarte rău. Vă implor pe toți, și pe bunica și pe noii mei prieteni, să nu mă iertați niciodată pentru ceea ce am făcut. M-ar ucide remușcărilor dacă aș ști că mi-ați iertat nesăbuița.

În acea clipă fu anunțată sosirea medicului și doamna Martin coborî să-l întâmpine. Lady Constantine se gândi să rămână ca să afle rezultatul vizitei, drept care se retrase și se așeză pe un scăunaș în camera de lucru a lui Swithin. Doctorul o întâlni când trecu spre patul bolnavului.

Se scurse un timp chinuitor de lung dar, în cele din urmă, medicul se arătă și străbătu din nou camera în care se afla ea. Lady Constantine se ridică și îl urmă până în capul scării.

— Care-i starea? întrebă ea îngrijorată. Se va însănătoși?

Doctorul, ignorând adâncul interes al doamnei față de pacient, răspunse cu acea brutalitate nedisimulată pe care o folosești față de o persoană indiferentă:

— Nu, Lady Constantine. Starea lui s-a înrăutățit considerabil.

Apoi coborî scările.

Fără să-și dea seama ce face, Lady Constantine se repezi iar lângă Swithin, se aruncă pe patul lui și, într-un acces de durere paroxistică, îl sărută pe gură.

CAPITOLUL 10

Pașnicii locuitori ai parohiei Welland, incluzând căruțașii guralivi, păstorii singuratici, plugarii, fierarul satului, dulgherul, grădinarul de la Casa Mare, administratorul, preotul, paracliserul și așa mai departe, așteptau să afle din ceas în ceas vestea morții lui Swithin St Cleeve. Paracliserul care ar fi trebuit să se ducă să-și vadă fratele, la o depărtare de nouă mile, își amână cu câteva zile vizita, pentru că era nevoie de mâna lui pricepută ca să tragă clopotele, cu întreaga solemnitate cuvenită, într-o altă situație asemănătoare, când el lipsise, înlocuitorul său făcuse ca dangățul să semene cu o bâlbâială, ceea ce însemnase o rușine pentru întregul sat.

Dar Swithin St Cleeve nu a decedat, fapt de care, cu siguranță, cititorul versat trebuie să-și fi dat mai demult seama, pentru că ploaia l-a muiat și l-a îmbolnăvit pe bietul om în capitolul nouă, așa că ce ne-am fi făcut cu tot restul cărții? Deși, din acest punct de vedere, există atâtea întâmplări schilodite, care se petrec de-adevăratelea în această mohorâtă lume a noastră, încât firul povestirilor ar trebui să dea întâietate celor

„Ce-au pus temelii veșniciei

Care-i mai mărginită decât pustietatea ori ruina”^[16]

Iată cum s-a întâmplat de n-a murit Swithin St Cleeve; și exemplul său întărește o dată mai mult acea lege a influenței sufletului vasal asupra suzeranului său trupul; operând atât de miraculos în naturile mai flexibile și, mai mult sau mai puțin, în toate celelalte, acest vasal a dat naștere legendei că supremația i-ar aparține lui.

În acea seară, după sărutul tandru, sărutul disperat de rămas bun al Lady-ei Constantine, Swithin, care avea impresia că se simte ceva mai bine, zăcea cu fața întoarsă spre fereastră. Era singur, liniștit și resemnat. Din când în când, se mai gândise la Lady Constantine și la alți prieteni, dar mintea lui era stăpânită de descoperirea pierdută. Deși în clipa când Lady Constantine îl sărutase fusese aproape inconștient, totuși îi simțise sărutul, lucru vădit de valul delicat de roșeață care-i năvălise în obraji; dar nu-i acordase niciun moment importanța unui sărut dintre o femeie și un bărbat. Dacă faptul că se afla pe patul de moarte s-ar fi datorat iubirii și nu răcelii, poate că acel gest impulsiv al unei femei frumoase ar fi constituit o dovadă că sentimentele lui își găsiseră răspuns. Dar așa cum stăteau lucrurile, sărutul ei nu-i apărea decât ca un act de firească bunătate, de milă față de cel care urma să-i părăsească pentru totdeauna.

Vâlvătaia purpurie a asfințitului păli; coborî inserarea. Bătrâna Hannah intră în cameră ca să tragă storurile și, în timp ce se îndrepta spre fereastră, Swithin o întrebă cu o voce pierită:

— Ei, Hannah, ce mai e nou?

— Nimic, domnule, răspunse bătrâna privind pe fereastră cu apatică tristețe. Doar cic-ar fi o cometă.

— O CE? strigă astronomul muribund, săltându-se în pat și rezemându-se într-un cot.

— O cometă, asta-i tot, domnișorule Swithin, repetă Hannah pe o voce mai scăzută, temându-se că-i făcuse în vreun fel rău.

— Vai de mine, spune-mi, spune-mi, continuă Swithin să strige. E cometa lui Gambart, a lui Carol al Cincilea, a lui Halley, a lui Faye, sau a cui?

— Ssst! șopti ea gândind că Swithin începuse din nou să delireze. E cometa Domnului din ceruri, fără doar și poate. Eu una n-am văzut-o, dar se zice că noapte de noapte e tot mai mare și că o să fie cea mai mare cometă care s-a văzut de cincizeci de ani încoace. Haide, acu trebuie să stați liniștit, că altfel plec și vă las.

Și atunci s-a petrecut un eveniment uimitor, deși nu s-a făcut mare vâlvă în jurul lui. Dintre toate fenomenele cerești pe care Swithin tânjise să le vadă în scurta lui carieră de astronom, cometele îi ațâțaseră cel mai mult imaginația. Acea formidabilă cometă apărută în anul 1811 nu avea să se mai reîntoarcă decât peste treizeci de secole, ceea ce constituia o permanentă pricină de regret pentru el. Și iată că tocmai acum, când abisul fără de fund al morții se căsca sub picioarele lui, își găsisse momentul să se arate una dintre aceste mult-râvnite apariții, ba chiar, zice-se, la fel de mare ca oricare alta din tribul ei.

— Ah, de-aș putea să mai trăiesc doar atâta cât să văd cometa prin ecuatorialul meu! exclamă el.

În comparație cu cometele, stelele variabile cărora le dedicase până atunci studiul lui deveneau neinteresante, în marea lor depărtare. Față de comete, acestea erau ceea ce ar fi fost celebritățile lui Ujiji sau Unyamwesi^[17] în comparație cu celebritățile din țara lui. Membre ale sistemului solar, aceste vagabonde uimitoare și derutante, fascinația tuturor astronomilor, deveneau cu atât mai fascinante cu cât erau înconjurate de legenda sinistră că ar putea deveni cei mai fatali distrugători ai rasei umane. În starea lui de neputință fizică, St Cleeve plânse cu lacrimi amare la gândul de a nu fi îndeajuns de teafăr și de puternic ca să poată întâmpina cu onoarea cuvenită actualul reprezentant al vizitatorilor mult doriți.

Voința încordată de a trăi pentru a vedea noul fenomen luă locul vlăguiei și al silei de viață care-l stăpâniseră până atunci, și-i insuflă o nouă vitalitate. Depăși criza bolii; starea lui înregistră o cotitură favorabilă; începu să se însănătoșească văzând cu ochii. După toate probabilitățile, cometa îi salvase viața. Miracolele atât de complexe și de nelimitate ale cerului puseră din nou stăpânire pe imaginația lui. Posibilitățile oferite de acest insondabil ocean albastru erau infinite. Prin investigațiile lui va ajunge la realizări mai mari ca oricând. Spusele Lady-ei Constantine, că îndărătul fiecărei descoperiri așteaptă alte zece să fie aduse la lumină, se verificaseră prin brusca apariție a acestui fenomen extraordinar.

Ferestrele dormitorului lui Swithin dădeau spre apus și bolnavul nu se lăsă până ce nu-i întoarseră patul astfel încât să poată vedea cerul de asfințit, pe care micul mormoloc de flăcări putea fi recunoscut. Simpla priveliște a acestuia păru să-i inoculeze voința de a se tămădui cât mai rapid. Singura lui teamă era ca nu cumva, dintr-un motiv sau altul, cometa să dispară înainte de a fi putut el să ajungă la observatorul de pe coloana Rings-Hill.

În fervoarea de a-și relua observațiile, ceru să i se aducă un vechi telescop, cel cu care-și începuse investigațiile cerești, și pe care-l legă la un capăt de piciorul patului, fixându-i

celălalt capăt în poziția ochiului său, când sta cu capul rezemat pe pernă. Echipat cu aceste ustensile rudimentare și improvizate, începu să-și ia note. Lady Constantine fu dată uitării până când într-o zi, întrebându-se dacă ea o fi știind despre noul fenomen, îi încolți în minte gândul că, în calitate de învățăcel al lui și de sinceră prietenă, ar trebui s-o cheme și s-o instruiască în folosirea ecuatorialului.

Dar deși imaginea Lady-ei Constantine, în pofida mărinimiei și a inimii ei, incontestabil, foarte fierbinți, fusese estompată în mintea lui Swithin de corpul ceresc, nu același lucru se întâmplase și cu ea. Sfiindu-se să-și repete vizita în care fusese pe punctul de a-și trăda secretul, se interesa zi de zi de starea sănătății tânărului ei prieten, folosind cele mai ingenioase și mai subtile mijloace care pot fi inventate de o femeie ce se teme pentru ea însăși. Când auzi de cotitura favorabilă a stării lui se bucură pentru el, dar deveni și mai tristă în legătură cu situația ei. Dacă Swithin ar fi murit, s-ar fi putut gândi la el ca la sfântul ei drag care i-a fost răpit, și acest lucru n-ar fi însemnat un păcat; dar reîntoarcerea lui la viață era o bucurie care o năucea și o speria.

Într-o seară, câtva timp mai târziu, Swithin stătea ca de obicei la fereastra dormitorului său și aștepta să se întunece îndeajuns pentru a putea desluși forma cometei, când deodată zări pe drumul ce ducea spre casa lui silueta Lady-ei Constantine. Își spuse imediat că venea să-l consulte în problema mării comete; și a discuta asemenea subiect cu un camarad atât de încântător și de bun, însemna o mare plăcere pentru el. Așadar, îi urmări cu nerăbdare apropierea de casă, până în momentul când surveni ceva ce îl surprinse.

Când, după ce coborî dealul, Lady Constantine ajunse la gardulețul care împrejmua grădina doamnei Martin, se opri locului timp de un minut sau chiar mai mult, cu privirile plecate în pământ. Și în loc să intre în grădină, se întoarse încet, cu greutate, de parc-ar fi fost cuprinsă de o suferință. După un timp, iuțindu-și pașii, dispăru din raza vizuală a lui Swithin. În acea zi nu se mai ivi pe cărare.

CAPITOLUL 11

De ce se oprise și apoi se întorsese din drum Lady Constantine?

O cumplită îndoială pusese gheara pe ea. Sentimentele pe care i le purta lui Swithin St Cleeve erau prea clare în mintea ei pentru a le putea tolera. Că era însuflețită de un interes legitim față de astronomul din el, putea fi drept; că atunci când fusese grav bolnav, compătimirea ei fusese firească și chiar lăudabilă, putea fi iarăși drept. Dar sentimentele care le depășeau pe acestea, sentimentele superflue, erau cele care o speriau.

Sentimentele superflue au fost definite ca lucruri fără de care nu putem trăi, și tocmai acest gen de emoții, care nu se încadrau în măsura dreaptă, constituiau primejdia de a deveni preponderente în inima ei. Pe scurt, în acea clipă și în acel loc simți că a-l vizita din nou pe St Cleeve ar fi însemnat o purtare lipsită de cuviință. Și, printr-un efort violent, se retrase din preajma casei lui, așa cum observase și Swithin.

Lady Constantine luă hotărârea ca, din acel moment al vieții ei, să-și revizuiască și să-și înnobileze purtarea. Va continua să-l patroneze de la distanță pe Swithin, fără să-și mai îngăduie, însă, tovărășia lui. Inima ei pustiită îl îndrăgise negrăit de mult, dar pe viitor tânărul va trebui să rămână ascuns privirilor ei. Ca să vorbim pe șleau, se temea că, dacă nu va înceta să-l vadă, se va găsi foarte curând în pericolul de a încălca acea graniță foarte labilă dintre ceea ce e permis și ceea ce e interzis.

Când se apropie de reședința ei, soarele apunea. Biserica masivă, bogat ornamentată, se cufundase în umbre violete, cu excepția turlor care captaseră flăcările roșii ale asfințitului, răsfrângându-le. Ca și în alte parohii, biserica se afla lângă domeniile nobiliare, deși satul al cărui nucleu fusese odinioară dispăruse aproape cu totul: căsuțele fuseseră dărâmate pentru ca parcul să poată fi lărgit, iar vechea reședință se înălța singuratică, asemenea unui stindard fără oștire.

Era o seară de vineri și dinăuntru se auzeau acordurile organistei care exersa. Ceasul de asfințit, ecourile de orgă, cântecul nocturn al păsărilor și, mai cu seamă, propriile ei emoții se îmbinară îndemnând-o spre un moment de reculegere. Intră, se îndreptă spre dreapta, trecu pe sub arcada rezervată ochiului, și se așeză pe o bancă de unde putea vedea întregul spațiu pustiu al navelor de est și de vest. Arcurile normande se distingeau încă în semiobscuritatea ferestrei din turn, dar părțile de jos ale sălii erau învăluite de întuneric, cu excepția palidului nimb de lumină aruncat de lumânarea la care exersa organista. Aceasta, nimeni alta decât domnișoara Tabitha Lark, continua să-și plimbe degetele pe clape, emițând acorduri răzlețe, și neavând habar de existența vreunei persoane în biserică. Razele lumânării iluminau o porțiune îngustă a zidului dinspre răsărit, pe care se aflau tablele cu cele zece porunci. Literele aurite străluceau sever în ochii Lady-ei Constantine; iar ea, impresionabilă ca o porumbiță, își pironise privirile pe una anume din aceste porunci, aflată, pe tabla a doua^[18], până când tunetul pe care-l conțineau cuvintele îi frânse spiritul sub povara remușcărilor

Căzu în genunchi și se sili să-și smulgă din inimă impulsul care o mâna spre St Cleeve, atât de discordant cu situația ei de soție a unui bărbat absent, deși deloc nefiresc pentru

ea ca victimă a acestui soț.

Îngenunche până când păru să rupă orice contact cu prezentul căruia îi aparținea, prezent care își pierdu magnitudinea conferită de perspectiva imediată a întâmplărilor obișnuite și se contopi cu lungul șir al veacurilor. Izbutind astfel să iasă din ea însăși, să se detașeze și să se privească de la depărtare, se simți mult mai liniștită și gata să facă un legământ mareț. Va căuta ea o fată care să se potrivească cu Swithin St Cleeve și care să-l poată face fericit; și o va înzestra ea pe această fată cu o sumă considerabilă de bani, astfel încât rezultatul unei asemenea împerecheri să nu-l coboare pe Swithin la frecușul treburilor lumesti. Țelul ei, al Lady-ei Constantine, va fi să vegheze asupra evoluției dragostei dintre Swithin și fecioara ideală, găsită de ea.

Însăși durerea provocată de acest plan îi domolea junghiurile conștiinței; ba se miră chiar că nu se gândise mai de mult la asemenea stratagemă, care îmbina posibilitatea de a-l vedea pe astronom, cu avantajul de a îndepărta pericolul ce-i pândea atât pe Swithin cât și pe ea. Găsindu-i o tovarășă potrivită de viață, prevenea primejdioasa deșteptare în inima lui a unor sentimente care să răspundă sentimentelor ei.

Atingând un punct de extremă jale datorită acestei intenții eroice, lacrimile Lady-ei Constantine udară cărțile de rugăciuni asupra cărora își aplecase fruntea. Și cum își auzea bătăile înfrigurate ale inimii în lemnul pupitrului, gândi cu seriozitate că pulsațiile ostenite ale acestei inimi vor pune capăt tristei ei vieți și, pentru o clipă, rechemă în minte imaginea izgonită a lui St Cleeve, apostrofând-o cu gânduri ce parafrazau ciudatele versuri din Lieb' Liebchen a lui Heine

„Pe sânu-mi lasă-ți mâna ta, iubite
Și ai să simți ciocănituri cumplite;
E un dulgher acolo, șiret și hazliu
Și ciocănește pentru mine un sicriu.”

Lady Constantine fu tulburată de o întrerupere a meandrelor de acorduri ale organistei și, înălțându-și capul, văzu pe cineva stând în picioare lângă orgă. Era domnul Torkingham, și se putea auzi foarte distinct tot ce vorbea.

O întreba pe fată despre ea.

— Mi s-a părut ca am văzut-o pe Lady Constantine intrând în biserică.

La răspunsul negativ al Tabitheii, continuă:

— Trebuie neapărat să discut cu doamna.

Lady Constantine se apropie.

— Sunt aici, spuse. Continuă să cânti, domnișoară Lark. Ce s-a întâmplat, domnule Torkingham?

Tabitha continuă să cânte la orgă, iar domnul Torkingham veni lângă Lady Constantine.

— Înălțimea voastră, trebuie să vă transmit o veste foarte gravă, spuse el. Dar... n-aș vrea să vă întrerup aici. (O văzuse ridicându-se din genunchi ca să vină spre el.) Vă voi face o vizită de îndată ce vă întoarceți acasă și mă puteți primi.

— Ba nu, vorbiți-mi aici, răspunse ea, așezându-se. Preotul se apropie și își lăsă mâna pe măciulia de la capătul băncii.

— Am primit o comunicare, începu el șovăind, prin care mi se cere să vă pregătesc pentru conținutul unei scrisori ce urmează să vă parvină mâine dimineață.

— Sunt gata să vă ascult.

— Fapt este, Lady Constantine, că sunteți văduvă de mai bine de optsprezece luni.

— E mort!

— Da. Sir Blount a avut un atac de dizenterie și unul de malaria. Asta s-a întâmplat pe malul râului Zouga, în Africa de Sud. În octombrie, anul trecut, s-a împlinit un an de când s-a stins din viață. Dintre cei trei oameni care-l însoțeau, doi au murit de aceeași boală, la o depărtare de o sută de mile. Cel de-al treilea, care s-a retras într-un ținut mai sănătos, s-a statornicit acolo în mijlocul unui trib de băștinași și nu și-a dat osteneala de a aduce faptele la cunoștință. Se pare că numai datorită întâmplării că a povestit totul unei alte persoane, dintr-o altă expediție, ne-au parvenit știrile. Asta-i tot ce vă pot spune deocamdată.

Câteva momente, Lady Constantine trecu printr-o cumplită agitație; și Tablele Legii de pe zidul din față, care acum părea să aparțină unei alte voințe cerești, străluciră vag asupra unei viziuni încă încețoșate de lacrimi.

— Pot să vă conduc până acasă? întrebă preotul.

— Nu, mulțumesc, prefer să fiu singură, răspunse Lady Constantine.

CAPITOLUL 12

În după-amiaza celei de-a doua zile, domnul Torkingham, care trecea din când în când să-l vadă pe St Cleeve, își făcu apariția ca de obicei; după ce schimbară câteva banalități despre starea vremii, și după ce-l felicită pe convalescent pentru însănătoșirea lui care înainta cu pași înceți dar siguri, și după ce-i răspunse la câteva comentarii în legătură cu cometa, preotul întrebă:

— Bănuiesc că ai aflat ce i s-a întâmplat Lady-ei Constantine?

— Nu! Sper că nu ceva grav.

— Ba da, ceva foarte grav.

Preotul îl informă pe Swithin despre moartea lui Sir Blount, despre accidentele care au împiedicat parvenirea oricărei vești până în acel moment — accidente favorizate de răzlețirea echipei și de încetarea corespondenței dintre membrii ei.

Swithin primi știrea cu îngrijorarea unui prieten, pentru că, în ochii lui, condițiile matrimoniale ale Lady-ei Constantine nu aveau nicio importanță.

— N-au încercat să-i transporte acasă cadavrul?

— A, nu! Climatul de acolo obligă la o înmormântare foarte rapidă. Într-o zi sau două vom afla, fără îndoială, mult mai multe amănunte.

— Biata Lady Constantine — o femeie atât de bună și de sensibilă! Presupun că noutatea a doborât-o.

— Mă rog, e foarte mâhnită, dar nu doborâtă. Întreaga casă a intrat în doliu.

— Da, desigur, n-are cum să fie doborâtă, murmură Swithin, revenindu-și din șoc. Sir Blount s-a purtat rău cu ea din multe puncte de vedere. Credeți că doamna va pleca din Welland?

Vicarul nu-i putu da niciun răspuns; la această întrebare. Dar își exprimă temerile că afacerile lui Sir Blount se găseau într-o situație foarte critică, ceea ce ar putea determina multe schimbări neașteptate.

Timpul dovedi că temerile domnului Torkingham fuseseră întemeiate.

Pe parcursul nesfârșitelor săptămâni ale începutului de vară, de-a lungul cărora tânărul rămase claustrat, dacă nu chiar în camera sa, în orice caz în perimetrul casei și al grădinii, îi ajunseră la ureche vești că defectuoasa administrare a averii și comportamentul excentric al lui Sir Blount avuseseră consecințe foarte serioase asupra situației Lady-ei Constantine; și anume, reducerea ei aproape la sărăcie. Bunurile personale ale lui Sir Blount fuseseră înghițite de achitarea datoriilor, domeniul Welland era împovărat de rentele care se plăteau unor rude îndepărtate ale decedatului, iar ei îi revenea, în consecință, un venit derizoriu. Își restrânse modul de viață la minima extremă compatibilă cu rangul unui nobil de țară. Căi fură vânduți unul câte unul; trăsura de asemenea; cea mai mare parte a conacului închisă și doamna se mută în cămăruțele mici. Din întregul ei contingent de servitori, nu păstră decât un singur bărbat și un băiat, în locul trăsorii, se deplasa acum cu un docar, iar băiatul mergea în față, pentru a elibera drumul și a îmboldi calul. I se povesti lui Swithin că doamna nu purta obișnuita scufie sau bonetă de văduvă, ci ceva mult mai simplu: o broboadă neagră, care-i încadra strâns obrazul și dădea trăsăturilor ei un aer modest, cucernic, cast, foarte plăcut la vedere.

— Ca să vă spui drept, dom'le San Cleeve, zise Sammy Blore care trecuse să se mai intereseze de sănătatea lui Swithin și care-i împărtășise unele dintre amănuntele de mai sus, ce-i curios e că înălțimea sa pare să se sinchisească mai puțin c-a ajuns o femeie săracă, decât ne sinchisim noi ceilalți care o vedem. Asta-i un dar binecuvântat, dom'le St Cleeve, extraordinar să poți să te ții în frâu așa cum se ținea ea, și să nu-ți pierzi sufletu' blestemând asemenea năpastă ce-ți pică pe cap. Io unu' în locu ei m-aș duce de dimineață să-mi înec amaru-n băutură, și-aș da pe gât pa'ar după pa'ar până mi s-ar încinge mațele. Dar înălțimea sa se poartă mai cuviincios. Io unu' nu pot decât să-mi închipui ce simți când pierzi atâta avere, pentru că, să-ți spui drept, io n-am avut niciodată nimic de pierdut.

Între timp însă, observatorul astronomic nu fusese dat uitării; și nici acel vizitator pribeag, de-o formă și cu deprinderi atât de neobișnuite, care se ivise pe cer venind de nu se știe unde, târându-și luminoasa trenă și văzându-și de drumul lui în fața ochilor unei omeniri uimite, până când avea să-i vină cheful să dispară tot atât de neașteptat cum apăruse.

Când, la o lună după dialogul pe care l-am redat mai sus, Swithin căpătă de la medic învoirea de a se plimba ca de obicei, primul drum îl făcu la turnul de pe Rings-Hill. Aci studie pe îndelete cele ce venise să vadă.

Când se întoarse acasă, după apusul soarelui, le găsi pe Hannah și pe bunica lui într-o stare de mare agitație. Cea dintâi se tot uita afară, să-l zărească venind în lumina blândă a înserării, și fața îi arăta brăzdată și bătătorită ca un vechi drum de țară, bătut de timp. Lady Constantine venise la ele, în docarul ei, ca să întrebe de Swithin. Înălțimea sa dorise să se uite la cometă prin telescopul cel mare, dar când se dusesse la turn găsisese ușa încuiată. Și venise să-l roage pe Swithin să lase a doua zi ușa descuiată, ca în seara următoare să poată urca și ea în turn, la observator. Nu ceruse să vină și el.

A doua zi, Swithin o trimise pe Hannah la Casa Welland cu cheia turnului, pentru că nu se încumeta să lase ușa descuiată. Pe măsură ce seara înainta și cometa devenea tot mai distinctă, Swithin începu să se îndoiască dacă Lady Constantine va fi în stare să mânuiască singură telescopul, astfel încât să poată profita pe deplin de vizita ei. Ca un om devotat științei ce era, tânărul se simți ros de această îndoială, așa că traversară câmpul de-a lungul fâgașului pe care-l folosea de când fusese semănat orzul, și apoi se înfundă în plantație. În mintea lui candidă nu încolțise niciun moment bănuiala că cererea doamnei ca el să nu vină era însoțită de speranța perfidă că va veni totuși.

Când urcă, o găsi acolo. Era așezată pe scaunul de observație: lumina caldă dinspre apus, care se revărsa prin despicătură cupolei, îi aureola fața, dar numai fața, pentru că veșmintele ei de doliu făceau restul trupului aproape invizibil.

— Ai venit totuși! rosti ea cu o sfioasă bucurie. Eu nu ți-am cerut. Dar nu face nimic.

Îi întinse mâna într-un gest cordial.

Înainte de a-i răspunde, Swithin o măsură din priviri cu un interes nou. Era pentru prima oară când o vedea după nenorocire, și o găsea schimbată nu numai în ce privește îmbrăcămintea. Pe față i se ivise o expresie nouă, de blândă, duioasă seriozitate. O expresie de o nuanță specială — ceva ce nu mai observase niciodată până atunci la vreo femeie.

— Nu găsești nimic de spus? continuă ea. Ți-am auzit pașii încă de jos, și am știut că ești dumneata. Arăți complet vindecat.

— Sunt complet vindecat, răspuse el, strângându-î mâna cu respect. Mi s-a ivit o rațiune de a trăi, și am trăit,

— Ce rațiune? întrebă ea, roșind brusc.

Swithin arătă cu mâna spre obiectul cu formă de rachetă, apărut pe cerul vestic.

— A, cometa! Ei bine, niciodată n-ai să devii un bărbat galant, de societate. Ai aflat desigur ce mi s-a întâmplat; nu mai am soț — nu am mai avut soț de un an și jumătate. Și ai mai auzit, desigur, că acum sunt o femeie săracă? Spune-mi, te rog, ce gândești despre toate astea?

— Nu m-am gândit prea mult din momentul în care am auzit că nu vă sinchisiți de sărăcie. Poate că e chiar mai bine că s-a întâmplat așa, pentru că acum s-ar putea să fiu în stare să vă arăt și eu puțină recunoștință în schimbul mării dumneavoastră generozități, scumpă doamnă.

— Dacă n-aș fi nevoită să fac economii, m-aș muta în străinătate — la Dijon, sau la Versailles, sau la Boulogne.

Swithin, care nu se gândise niciun moment la o astfel de posibilitate, își exprimă regretul sincer; fără să arate însă mai mult decât dezamăgirea unui prieten loial.

— N-am afirmat că ar fi absolut necesar să plec, continuă ea. De fapt, îmi iubesc căminul și am devenit foarte statornică. Sunt atât de atrasă de locurile de aici, încât, împotriva sfaturilor care mi s-au dat, sunt hotărâtă să nu închiriez casa, ci să adopt alternativa unei vieți mai umile, mai puțin încărcate de probleme, dar mai plăcute, într-o mică parte a conacului, închizând restul.

— Constat că dragostea dumneavoastră pentru astronomie devine la fel de mare ca și a mea, răspuse el cu ardoare. Îmi dau seama că nu vă puteți smulge de lângă acest observator.

— Ai putea să mă socotești capabilă și de sentimentele umane, în afară de cele științifice, legate de observator.

— Scumpă Lady Constantine, să presupunem că și astronomul dumneavoastră vă acaparează o parte din interes...

— Ah, n-ai descoperit lucrul ăsta până când nu ți l-am spus eu! răspuse ea cu o voce voit jucăușă, dar care nu reușea totuși să fie prea jucăușă, în timp ce obrazii i se colorară vizibil. Desigur că mă înjosesc în stima dumitale, amintindu-ți de asemenea chestiuni.

— Nimic din ce-ați face pe lumea asta nu v-ar putea înjosi în stima mea, după bunătatea pe care mi-ați arătat-o. Și mai mult de atât, niciun fel de denaturare, niciun zvon, nicio aparență acuzatoare, de orice natură, nu ar putea clinti loialitatea mea față de dumneavoastră.

— Dar uneori suprapui o structură foarte materialistă peste rațiunile mele. Mă vezi într-o lumină extrem de rece și sunt nevoită să fac aluzii și să recurg la manevre pentru a te face să înțelegi că am și eu sentimente ca oricare alt om. Câteodată, îmi spun că ai prefera să mă vezi pe mine moartă decât să ți se ia ecuatorialul. Mărturisește că admirația dumitale pentru mine se baza pe casa mea și pe poziția mea în ținut. Acum, când sunt lipsită de această glorie, și sunt văduvă și sunt mai săracă decât arendașii de

pe domeniul meu, și nu mai pot cumpăra telescoape și nu mai pot, din pricina strâmtorii veniturilor mele, să mai fac parte din cercurile a căror podoabă eram considerată altădată, mi-e teamă că mi-am pierdut și puțina influență, pe care o aveam asupra dumatiale.

— Sunteți la fel de nedreaptă acum pe cât ați fost de generoasă în trecut, răspuse Swithin, cu lacrimi în ochi, la cochetele tachinerii ale doamnei, pe care el, sărmanul inocent, le lua drept părerile ei sincere. Vă jur, continuă el pe un ton ce oscila între furie și reproș, că nu există pentru mine decât două lucruri cărora le închin întreg devotamentul meu, două gânduri, două speranțe, două binecuvântări pe lume, și dintre acestea două, unul sunteți dumneavoastră.

— Iar celălalt?

— Studiul astronomiei.

— Și, desigur, astronomia vine mai întâi.

— Niciodată n-aș putea stabili o ierarhie între două idei atât de deosebite. Și de ce v-ați plânge de schimbările intervenite în condiția dumneavoastră, scumpă doamnă? Văduvia dumneavoastră, dacă-mi pot lua libertatea de a discuta despre un asemenea subiect, este, bănuiesc, o mâhnire, dar nu un rău absolut. Căci, deși încurcăturile financiare au fost expuse lumii și persoana dumneavoastră odată cu ele, totuși, așa cum mi-ați destăinuit, căsnicia dumneavoastră nu era prea fericită. Și acum, ați rămas liberă ca pasărea cerului, liberă să urmăriți ceea ce vă pasionează.

— Mă mir că recunoști acest lucru.

— Dar poate că, adăugă el cu un suspin de regret, poate că veți cădea din nou pradă vreunui nobil de țară, neinteresant și, până la urmă, veți fi pierdută pentru lumea științei.

— Dacă voi cădea pradă vreunui bărbat, acela nu va fi un nobil de țară. Dar încetează, pentru Dumnezeu, cu lucrurile astea! Poți gândi orice dorești, dar fă-o în tăcere.

— Văd că am uitat de cometă, zise Sf. Cleeve, întoarse și reglă telescopul pentru observație și roti cupola.

În timp ce Lady Constantine privea nucleul cu falnic penaj, care, urmărit prin telescop, umplea un vast spațiu al cerului, gata parcă să domine întregul firmament, Swithin își lăsă privirile să rătăcească pe câmp și, în lumina care pălea, zări un grup de țărani îndreptându-se spre colană.

— Ce vezi acolo? întrebă Lady Constantine continuând să observe cometa.

— Câțiva dintre muncitorii de pe câmp vin încoace. Știu ce vor, le-am promis să-i las să se uite la cometă prin telescop.

— Nu trebuie să urce aici, spuse Lady Constantine pe un ton hotărât.

— Or să aștepte până plecați dumneavoastră.

— Am un motiv special pentru care nu doresc să fiu văzută aici. Dacă mă întrebi ți-l voi spune. În mod greșit, sunt bănuită că mă interesează mai mult astronomul decât astronomia, și nu vreau să le ofer temei pentru asemenea idee nebunească. Ce poți face ca să-i împiedici să intre?

— Am să încui ușa, spuse Swithin. Și atunci vor crede că nu mai sunt aici.

Alergă pe scări în jos și Lady Constantine îl auzi învârtind cheia în broască. Oftă ușurată. "Ce slăbiciune, ce slăbiciune din partea mea!" își spuse în sinea ei. "Unde e

invidiata mea putere de stăpânire de sine? Unde e acea putere de disimulare pe care trebuie să o aibă orice femeie? Să mă expun unor asemenea riscuri, să vin aici singură... Doamne, dacă s-ar afla! Dar așa am fost eu întotdeauna... întotdeauna.”

Sări de pe scaun și îl urmă pe scări.

CAPITOLUL 13

Swithin stătea jos, lângă ușa încuiată, dar era atât de întuneric, încât Lady Constantine de-abia îl putea zări. Sătenii tropăiau pe afară, în jur,

— Mai devreme sau mai târziu vine el sigur, răsună pe scara spiralată vocea lui Hezzy Biles. N-o să-l lase inima să nu se uite la cometă pe o noapte ca asta — nu-i el ăla! Ai luat cu tine carafa, Haymoss? Dacă-i pe așa, hai să ne așezăm înăuntru în căsuța asta și să-l așteptăm. Vine el înainte de se duce la culcare. Ce naiba, prin sticla aia o să vedem cometa întinzându-se peste tot Wellandul!

— Io unu' mai curând m-aș lipsi de lanterna magică de la bâlciul din Greenhile, decât să pierd un spectacol nemuritor ca ăsta! zise Amos Fry.

— "Spectacol nemuritor", de unde ai mai scos și năzbâția asta, Haymoss? Întrebă Sammy Blore. Mă rog, mă rog ție, Domnul are grijă de cei învățați — iar de cei fără știință de carte se îngrijește doar un piculeț. Da' ce beznă e-n cocioaba asta, haideți fraților să scoatem banca aia afară, la aer curat.

Banca fu scoasă afară și, ca să aibă de ce să-și rezeme spinările, o așezară chiar în fața ușii turnului.

— Ei, aveți vreo țără de tutun? Că dacă n-aveți, am eu, continuă Sammy Blore. Urmară câteva scăpărări de chibrituri, după care același Sammy Blore conchise: Ei, acuma-i bine!

— Și ce să însemne cometa asta? Întrebă Haymoss. Oare o să se întâmples niscaiva tărbăoi, sau poate c-o să fie foamete.

— Foamete — nu! îl asigură Nat Chapman. Foametea-i năpăstuieste numai pe cei mărunți, ca noi, ori Domnu Dumnezeu nu-i interesat decât de cei suspuși. Doar n-ai să gândești c-o aprins o lanternă de foc ca asta pentru niște amărăți care câștigă zece sau douăzeci șilingi pe săptămână plus tărâțele ș-o legătură de surcele, când îi are la-ndemână pe ăi mari. Dacă ăsta-i un semn că s-o mâniat pe careva din parohia noastră, apoi numa' Lady Constantine i-aceea, i-aceea, că-i singura vrednică de- asemenea semn.

— Păi doar și-o pierdut averea.

— Ei, nu cred eu tot ce-mi aud urechile.

Înăuntru, Lady Constantine se apropie de St Cleeve, și-i șopti tremurând:

— Crezi că au de gând să stea mult? Am putea ieși în vreun fel de aici?

Swithin era conștient de situația încurcată. Oamenii așezaseră în așa fel banca, încât baricadaseră ușa care, din cauza scărilor, se deschidea în afară. Astfel încât dacă cei dinăuntru ar fi încercat să o împingă câtuși de puțin, banca s-ar fi răsturnat și fumătorii de pe ea s-ar fi prăvălit cu fața-n jos. Îi șopti să urce îndărăt în turn și să aștepte acolo până o să vină el.

— Și mortu' nu i-a lăsat chiar nimic? Ha? Ce, și-o luat moștenirea cu el în groapă? Ca să-i încălzească oasele? Hi-hi! râse Haymoss.

— Și-o păpat toată averea, observă Hezzy Biles. Și toate trăsările lui au tot chinuit-o pe ea, până când bătrănu' și-o dat duhu. Dacă-aș fi fost eu femeia lui, mi-aș fi făcut și eu de cap. Ar fi trebuit să i-l lase prin testament pe tânărul domnișor St Cleeve, ca să-și mai șteargă din păcatele față de ea. Dacă-aș fi în locu' ei, m-aș mărita cu el. Acu că a scăpătat nu e mai mare diferență între ei, îs aproape igali în rang, că și el are sânge bun și

edocatie.

— Crezi c-o să-l ia? întrebă Sammy Blore. Sau poate că s-o gândi să ducă o viață fără de prihană câte zile o mai avea?

— Nu vreau să mă arăt lipsit de respect față de înălțimea sa, dar n-aș crede că are de gând să-și irosească așa frumusețe de carcasă. Eu zic că mai curând o să se mărite cu unu sau cu alta, și mai ales cu unu anume de aici.

— Da' băiata?

— Croit, cioplit și șlefuit pentru plăcerea cucoanelor.

— Totuși trebi să vrea și el.

— Asta o să vină de la sine. Dacă mai zac mult împreună în Turnu ăsta zgâindu-se la planare, o să se arate și planara lor care-o să-i împerecheze, așa gândesc eu. Dacă ea-i pusă pe măritiș, o să-i deschiză și lui ochii.

— E drept, și-i firesc. Ce era înainte dorință cu păcat, acuma-i dorință sfântă.

În timp ce asculta aceste vorbe ale vecinilor săi, lui Swithin St Cleeve păru să-i cadă solzii de pe ochi. Adevărul se prăvăli ca un trăsnet asupra lui; și-l ului în asemenea măsură, încât aproape că nu mai știu unde se află. Acum își dădea seama în întregime și cu forță de ceea ce intuisese vag în unele ocazii, și, mai cu seamă, de sărutul acela dulce pe care i-l întipărise pe buze, când crezuse că o să moară. Asemenea șocuri de luciditate sunt greu de redat prin vorbărie lentă. Simți că nu mai poate rămâne locului și, cu inima electricizată, începu să urce scara în spirală.

O găsi pe Lady Constantine la jumătatea drumului spre vârf, stând lângă o ferestruică. Când îi vorbi, Swithin descoperi că îi tremurau lacrimi în glas.

— Au plecat? întrebă ea.

— Mă tem că încă n-au de gând să plece, răspuse el, cu o inflexiune nervoasă în felul de a vorbi, care nu apăruse niciodată până atunci în relațiile dintre ei.

— Ce să mă fac? întrebă ea. Desigur că n-ar fi trebuit să mă aflu aici; nimeni nu știe că am plecat de acasă. Ah. Ce greșeală am făcut, trebuie să mă întorc numaidecât.

— I-ați auzit ce-au vorbit?

— Nu, răspuse doamna. Dar ce s-a întâmplat? Ești tulburat. Ce-au spus?

— Dacă v-aș repeta spusele lor ar însemna să dau dovadă de o franchețe exagerată.

— E ceva despre care o femeie nu trebuie să afle?

— În cazul de față, da. Pentru mine e o idee atât de nouă și atât de indescritibilă... încât...

Swithin se rezemă de zidul rotund, tremurând sub impulsul unor sentimente noi, incipiente.

— Și care-i ideea? întrebă ea cu blândețe.

— E vorba de... o deșteptare. Tot gândindu-mă la cerul de deasupra noastră nu am văzut..

— Pământul de dedesubt?

— Paradisul mai plăcut de dedesubt. Vă rog, scumpă Lady Constantine, dați-mi o clipă mâna dumneavoastră.

Păru șocată și nu-i dădu mâna.

— Doresc atât de mult să mă întorc acasă! repetă ea. Nu aveam de gând să rămân aici

mai mult de cinci minute.

— Mi-e teamă că eu port vina acestui accident, spuse el. N-ar fi trebuit să sosesc pe neașteptate. Dar nu vă necăjiți. Ticluiesc eu un plan de evadare. Vă rog veniți pe scară după mine.

Coborâra din nou și Swithin îi șopti Lady-ei Constantine să rămână cu câteva trepte în urma lui. După care începu să descuie ușa, zăngănind de zor.

Sătenii se ridicară în grabă de pe bancă, o traseră din fața ușii, iar Swithin ieși afară. Îl recunoscură în lumina nopții de vară.

— Hei, Hezekiah, și Samuel, și Nat, cum vă mai merge? Întrebă el cu nonșalanță.

— Bine, dom'le, în ce mă privește e la fel ca înainte, răspuse Nat. Un ceas pe săptămână i-l închin bunului Dumnezeu, și restul diavolului, cum s-ar zice. Și, zău, acum când bietul matale tată s-o stins, îmi vine să las și ceasul ăsta de duminică să se amestece cu tot restul. Pen' că pastorul Tarkenham atâta îți zgândăre conștiința, că biserica nu mai e loc de hodină pentru mădulare, așa cum era pe vremea respectatului matale tată. Da' te-am așteptat aici, domnule San Cleeve, zicând că încă n-ai apucat să vii.

— Am lucrat în vârful turnului și am încuiat ușa ca să nu mă tulbure nimeni. Acum, oameni buni, îmi pare foarte rău să vă dezamăgesc, dar în seara asta am de rezolvat o treabă urgentă, așa că n-am cum să vă chem înăuntru. Mâine seară însă, sau în oricare altă seară doriți, vă arăt cometa și alte stele.

Se învoiră pe dată să revină în seara următoare și începură să se pregătească de plecare. Dar ba cu carafa, și cu pipele, ba cu vorbele de despărțire, se mai scurse o bucată de vreme. Între timp, un nor care se strecurase neobservat dinspre nord se opri peste capetele lor și picuri grei de ploaie începură să cadă cu atâta repeziciune, încât întregul conclav se adăposti în grabă în cabană, ca să aștepte să treacă rafala. St Cleeve se retrase pe sub brazi,

Un moment mai târziu, se auzi un foșnet printre copaci, venind din altă direcție, după care își făcură apariția un bărbat și o femeie. Femeia se adăposti sub un copac, iar bărbatul, purtând pe braț o mantie și o umbrelă, se apropie de ceilalți.

— Valetul înălțimii sale și soția lui, făcu Sammy prezentările.

— Înălțimea sa se află aici? Întrebă omul.

— Nu. Bănuiam că înălțimea sa preferă o companie mai selectă, replică Nat Chapman.

— Aiurea! exclamă Blore.

— Nu-i aici? Mă rog, am vrut să mă asigur. N-am putut-o găsi nicăieri în casă. Am venit s-o caut, cu mantia asta și cu umbrela. Am cutreierat în toate părțile în sus și-n jos și n-am putut-o găsi. Doamne, Doamne, unde-o fi, și mie îmi datorează simbria pe două luni.

— Ce te tot frământă atâta, Anthony Green, că așa cred că-ți zice? Dumneata nu ești om căsătorit? Întrebă Hezzy.

— Așa-mi merge vorba.

— Și de bună seamă c-ai fost burlac până de curând, înainte ca înălțimea sa să se fi descotorosit de toată servitorimea și să te fi angajat pe dumneata?

— Am fost; da' asta ține de trecut.

— Și cum de-ai ajuns să-ți pleci capu sub jug, Anthony? Că parcă nu erai făcut pentru

una ca asta? Pe vremuri nu arătai a om amorezat!

— Mă rog, dac-ar fi fost după voia mea, nu mă legam, că eram sărac lipit pământului, lucram cu ziua sau cu săptămână, după cum mi-era norocu. Da nu prea-ți vine să ții piept obiceiurilor din țara asta, când femeia se ține de capu' tău să o aperi de rușinea din pântec, așa că m-am lăsat mânat de gura lumii ș-am luat-o. Cu toate că nu mi-a mulțumit nici măcar o dată c-am scăpat-o de rușine. Așa se-ntâmplă când faci omului un bine, da' eu nu mă plâng. I-acolo, în spate, sub copacu ăla dacă vreți s-o vedeți. O femeie tare arătoasă la vedere, cu toate că are câțiva pistrui... Mă rog, mă rog, unde-o fi stăpâna mea? Și eu care-s omu ei de încredere și fac de toate, n-aș vrea s-o pierd, nici pe ea, nici slujba. Vino-ncoace afară, Gloriana, și vorbește frumos cu domnii.

În timp ce femeia stătea de vorbă cu domnii, ploaia se înteeți atât de tare, încât se înghesuiră cu toții în fundul cabanei. St Cleeve, care stătuse ca pe ace puțin mai încolo, înțelese că acum i se ivise prilejul așteptat și, vârându-și capul pe ușă, le spuse:

— Ploaia bate înăuntru. Ați face mai bine să trageți ușa. Eu trebuie să urc iar în turn ca să închid cupola.

Trântind ușa fără niciun ceremonial, intră în grabă în turn unde-l aștepta Lady Constantine, o anunță că acum puteau trece pe lângă săteni fără a fi văzuți și-i oferi brațul. În felul acesta o conduse prin fața cabanei, până pe sub brazi.

— Dau o fugă până la casa dumneavoastră, înham calul și vin cu docarul să vă conduc, îi spuse el cu tandrețe.

— Nu, te rog nu mă lăsa singură printre copacii ăștia lugubri!

Nu-i îngădui nici să-i aducă ceva de îmbrăcat peste rochie. Deschizându-și umbreleța de soare, ca să-și apere fața de stropi, porni alături de el peste câmpul pustiu. Când ajunse în parcul reședinței, se feri pe sub copaci, astfel încât sosi acasă fără mari inconveniente.

Swithin era prea răscolit de cele auzite ca să poată discuta cu ea pe drum, dar o ocroti cu tandrețe de parc-ar fi fost un mieluț proaspăt tuns. După un bun rămas care avu în el mai mult tâlc decât cuvinte, St Cleeve se repezi înapoi la turnul de pe Rings-Hill. Sătenii se aflau încă în cabană, și, mai cu o vorbă de duh, mai cu o dușcă de vin, îi înveseliră atât de tare pe domnul și pe doamna Anthony Green, încât acestora nici nu le mai păsa de ce s-o fi întâmplat cu Lady Constantine.

Senzația subită a noilor relații cu dulcea sa patroană făcuse ca într-o jumătate de oră să se evapore toată candoarea lui Swithin, Așa încât se simți în stare să joace teatru. Își vârî iar capul pe ușa cabinei și le spuse:

— Am pus totul la adăpost sus. Acum mă duc și eu acasă. Când stă ploaia, încuiați ușa asta și aduceți-mi cheia.

CAPITOLUL 14

Rezistența deliberată pe care rațiunea Lady-ei Constantine o opusese rebele ei afecțiuni, până în clipa când aflase că e văduvă, se transformase acum într-o timiditate care făcea ca stările ei sufletești să fie la fel de labile ca și înainte. Dar ea se înscria în acele temperamente — arzătoare, cordiale și spontane — ce nu-și pot permite să irosească o pasiune. Și cum starea ei materială se prăbușise la pământ — și nu din vina ei — se vedea redusă la o existență dureros de îngustă, care conferea chiar oarecare raționalitate afecțiunii ei. Astfel încât sufletu-i duios și lipsit de ambiții își găsise alinarea în această situație răsturnată.

Cât despre St Cleeve, întârzierea deșteptării sale fusese rezultatul firesc al lipsei de experiență îmbinată cu devotamentul total acordat maniei lui. Dar, asemenea unui boboc de primăvară ce se deschide greu, întârzierea a fost răscumpărată de viteza cu care a înflorit după aceea. Recunoscând brusc, cu răsuflarea tăiată, în partenera lui de observare a cerurilor o femeie care-l iubea, și care, în plus, îi era patroană și prietenă, înțelese acum adevărata însemnătate a acelui sărut aproape uitat pe care aceasta i-l dăduse într-un moment de disperare.

Și apoi, Lady Constantine fiind aproape cu zece ani mai în vârstă decât el, era mult mai potrivită să trezească cea dintâi pasiune a unui tânăr decât ar fi fost o fată de vârsta lui. Experiența ei și emoțiile pânguite de vârstă exercitau asupra lui Swithin aceeași fascinație ca asupra oricăror alți tineri aflați la prima lor aventură.

Alchimia care a transmutat un astronom distrat într-un îndrăgostit ardent — și, mai e nevoie s-o spunem? — un promițător om de știință într-un banal inamorado, își operase metamorfoza într-o singură noapte. A doua zi dimineața, Swithin era atât de buimăcit de noile sale senzații, încât ar fi vrut să alerge pe dată la Lady Constantine și să-i strige: "Te iubesc din toată inima!", cu întreaga intensitate a actualei sale condiții spirituale. Ar fi vrut să-și înregistreze afirmația în inima ei înainte de a se petrece unul din acele

accidente care "se strecoară printre jurăminte și schimbă hotărârile regilor"^[19], și care să-l zădărnicească. Dar fâstâceala noii situații în care se afla față de ea nu-i îngăduia să se prezinte la ușa casei în mare pripă. Aștepta, neajutorat ca o fetișcană, să se ivească prilejul unei întâlneri cu ea. Însă, deși încuviințase tacit să-l vadă în orice ocazie normală care s-ar fi ivit, Lady Constantine nu-și dădea osteneala de a-i ieși în cale. Ba chiar se ferea din drumul lui. Acum, când pentru prima oară simțea și el o înfrigurare nerăbdătoare de a o vedea, sfiala ei o determina, tot pentru prima oară, să întârzie întâlnirea. Dar când doi oameni locuiesc în aceeași parohie, și când tânjesc din adâncul inimii să se afle unul lângă celălalt, ce hotărâri ale modestiei, ale tacticii, ale mândriei sau ale prudenței vor izbuti să-i țină multă vreme departe unul de celălalt?

Într-o după-amiază, Swithin urmărea din turnul lui soarele, simțind aproape ca și astronomul grec^[20] dorința de a se afla chiar lângă acel glob de foc, pentru a-l putea admira în deplina-i glorie, chiar dacă ar fi fost ca în clipa următoare să fie prefăcut în cenușă. Aruncându-și privirea pe șoseaua dinspre câmp și parc (domenii sublunare care acum îi abăteau foarte des atenția de la telescop), o văzu pe Lady Constantine înaintând

pe drum. Se afla în docarul care luase locul caleștii, iar de la acea distanță, căluțul alb nu arăta mai mare decât o pisică. Băiatul cu vestonul butonat până în gât, ținând loc și de vizitiu și de valet, mergea cu pas solemn lângă animal, iar câinele venea la o depărtare de un metru în urma vehiculului, fără să-și îngăduie niciun giumbușluc: întregul echipaj avea demnitatea unei procesiuni în miniatură.

Iată un prilej de a o vedea, dar două obstacole îi stăteau în cale: băiatul, care s-ar putea să fie curios să tragă cu urechea, și câinele care ș-ar putea porni să latre, atrăgând atenția oamenilor de pe câmp. Totuși, simți că trebuie să-și ia riscul și, știind că docarul avea să cotească în curând la dreapta, pe o alee mai umbroasă, coborî în mare grabă scările, străbătu câmpul de orz în care-și croise o cărare nu mai largă de treizeci de centimetri, și ieși în celălalt capăt al aleii. Înaintând încet în direcția drumului ce ducea la barieră, avu satisfacția de a o vedea venind. Și spre surpriza lui, satisfacția fu dublată de faptul că nu era însoțită nici de băiat, nici de câine.

Când se apropiară unul de celălalt, roșiră amândoi, ea din feminitate, el din stângăcia lipsei de experiență. Într-o singură secundă, Lady Constantine își putu da seama că, în intervalul de când nu se mai văzuseră, St Cleeve se maturizase, devenise bărbat. Și când o salută cu acea nouă lumină în ochi, ea nu-și putu ascunde fâstâceala și nici nu se simți în stare să-i întâmpine focul din priviri.

— Tocmai mi-am trimis pajul la coloană, ca să-ți restituie cartea Nucleele cometelor, îi spuse ea cu voce moale. Am vrut să-ți cruț deranjul de a veni până la Casa Mare ca s-o iei. Nu știam că am să te întâlnesc aici.

— Și nu ați dorit să vin la dumneavoastră s-o iau?

— Ca să-ți spun sincer, nu. Știi bine de ce, nu-i așa?

— Da, știu. Mă rog, mi-am mai astâmpărat dorul. V-am întâlnit din nou. Oare nu vă simțiți bine de folosiți docarul?

— Ba nu; dar am mers mult pe jos azi dimineață și sunt cam ostenită.

— Zi și noapte am tot așteptat să vă văd. De ce întoarceți capul? Nu obișnuiți să vă purtați astfel cu mine.

Mâna ei se odihnea pe marginea docarului și Swithin i-o luă într-a lui.

— Știți, urmă el, că de la ultima noastră întâlnire m-am gândit întruna la dumneavoastră — am îndrăznit să mă gândesc — într-un fel în care nu m-am mai gândit niciodată înainte.

— Da, știu.

— Cum de știți?

— Am citit-o pe fața dumitale când mi-ai ieșit în drum.

— Mă rog, bănuiesc că nu s-ar cuveni să mă gândesc în felul ăsta. Și totuși, dacă nu aș fi aflat-o, n-aș fi înțeles niciodată cât de bună și de dulce sunteți. Gândiți-vă numai ce-aș fi pierdut dacă aș fi trăit și aș fi murit fără să văd în dumneavoastră mai mult decât văd în astronomie. Dar acum, așa ceva nu se mai poate întâmplă. Când îmi veți vorbi, o să vă iubesc spiritul care înțelege atât de multe; când veți tăcea, o să vă iubesc chipul. Dar cum voi ști vreodată dacă și dumneavoastră țineți să însemnați atât de mult pentru mine?

Lady Constantine era tulburată, recunoscându-și inexorabilul impuls de a ceda, căruia nu știa cum să i se împotrivescă, iar, pe de altă parte, nesimțindu-se pregătită să-i

Întâmpine iubirea.

— O, Lady Constantine, urmă Swithin aplecându-se asupra-i, dați-mi o dovadă care să mă asigure că nu-i vorba numai de o impresie a mea sau o deducție, căci asta-i tot ce posed în clipa de față. O dovadă că nu socotiți spusele mele o impertinență! Din pricina acestei nesiguranțe nu am fost în stare să fac nimic de când v-am văzut ultima oară. O dovadă, un semn cât de mic, că în inimile noastre suntem unul.

Roșeața îi inundă din nou obrazii. Făcând pe de o parte un efort, dar pe de altă parte un gest spontan, Lady Constantine își duse un deget la obraz. Swithin sărută aproape cu reverență locul atins de deget.

— Asta îți ajunge? întrebă ea pe un glas aproape pierit.

— Da; acuma sunt convins.

— Atunci asta trebuie să fie sfârșitul. Dă-mi voie să trec mai departe; îndată o să apară băiatul.

Vorbea cu răsuflarea tăiată și își ferea fața, ca să-și ascundă vâlvătaia din obraji.

— Ba nu; ușa turnului e deschisă: fără îndoială că o să urce și o să-și piardă timpul zgâindu-se prin telescop.

— Dacă-i așa, du-te repede înapoi, s-ar putea să-ți facă vreo stricăciune.

— Nu. N-are decât să facă ce-i place, să mânuiască și să strice telescopul, să-mi distrugă hârtiile — orice, atâta timp cât stă acolo și ne lasă pe noi singuri aici.

Lady Constantine îl privi cu încântare.

— Altădată n-ai fi fost de această părere! în glasul ei răsuna o notă de automustrare. Altădată erai atât de devotat științei, încât numai gândul unui intrus în templul dumitale te-ar fi scos din minți. Și acum nu-ți mai pasă. Cine poartă vina? Nu dumneata, în niciun caz dumneata!

Calul o porni agale, iar Swithin, sprijinindu-și mâna de marginea docarului, continuă s-o întovărășească.

— Haideți să nu ne mai gândim la asta, spuse el. Vă ofer persoana mea și toate capacitățile mele, dumneavoastră, scumpă, scumpa mea doamnă, căreia îi voi aparține întotdeauna! Dar cuvintele nu fac decât să împruțineze înțeleșul a ceea ce aș dori să spun, în loc să-l accentueze. Când încerc să exprim, chiar față de mine însumi, gândurile cu care vă înconjur, descopăr că folosesc fraze pe care, dac-aș fi un critic, le-aș disprețui pentru banalitatea lor. De pildă, la ce slujește să vă spun ceea ce tocmai v-am spus, că voi fi al dumneavoastră pentru totdeauna, că vă depun la picioare devotamentul meu și cel mai de preț omagiu? Asemenea cuvinte au fost folosite de atâtea ori, și într-o manieră ușuratică, încât nu mai poți deosebi când sunt sincere și când sunt neadevărate. Se întoarse spre ea, și adăugă zâmbind: De acum înainte ochii dumneavoastră vor fi stelele mele.

— Da, știu... știu asta și tot ce mi-ai mai putea spune. Mă temeam de aceste cuvinte chiar atunci când nădăjduiam că vor veni cândva, dragul meu tânăr prieten, replică ea cu ochii în lacrimi. Îți fac un mare rău — cine știe dacă nu cumva îți distrug viitorul, eu, care ar fi trebuit să știu ce fac. Nimic bun nu poate ieși din asemenea legătură — și nici nu trebuie să aibă vreun rezultat — chiar eu te fac doar să-ți pierzi timpul, și nimic mai mult. De ce te-am smuls unui măreț studiu celest, ca să mă studiezi în schimb pe biata de

mine? Făgăduiește-mi că n-ai să mă disprețuiești niciodată, când te vei mai maturiza, pentru acest episod din viețile noastre. Dar mă vei disprețui... o știi bine. Toți bărbații o fac, când s-au lăsat atrași și sustrași, în inocenta lor tinerețe, așa cum te-am ademenit eu. Ar fi trebuit să-mi respect hotărârea.

— Și care era această hotărâre?

— Să îndur orice supliciu, dar să nu te îndepărtez de la scopurile dumitale înalte; să mă port asemenea aceluși nobil grec care, luând parte la un sacrificiu solemn, a lăsat să-i ardă carnea până la os, din pricina unui cărbune aprins ce i-a sărit în mânecă. Numai să nu tulbure sacra ceremonie.

— Dar nu pot oare studia și iubi în același timp?

— Sper să fie așa, sper din inimă. Dar vei fi primul care ar face-o, iar eu voi purta toată răspunderea dacă n-ai s-o faci.

— Vorbiți de parcă eu aș fi un copil și dumneavoastră foarte bătrână. Dar ce vârstă. Credeți că am? Douăzeci de ani.

— Pari mai tânăr. Mă rog, cu atât mai bine. Douăzeci de ani e o vârstă rotundă și fermă. Și ce vârstă îmi dai mie?

— Niciodată nu m-am gândit.

Își întoarse ochii cu inocență, ca să-i scruteze fața. Ea se înfioră ușor. Dar instinctul de feminitate era prematur. Timpul nu-și luase încă nicio libertate cu trăsăturile ei; și nici grijile nu o prea măcinaseră.

— Am să-ți spun eu, continuă Lady Constantine, vorbind de parcă ar fi împuns-o o durere fizică, pe care hotărâse însă să o biruie. Am douăzeci și nouă de ani — sau aproape — mă mai despart doar câteva luni. Nu sunt îngrozitor de bătrână pe lângă dumneata?

— La prima vedere, așa s-ar părea, răspuse el pe un ton meditativ. Dar când te obișnuiești cu gândul, nu-ți mai pare astfel.

— Prostii! exclamă ea. Diferența de vârstă e foarte mare.

— Foarte bine, atunci lăsați-o să fie așa, dulce Lady Constantine, răspuse el cu drăgălășenie.

— N-ar trebui s-o lași! Un bărbat politicoș m-ar fi contrazis cu înflăcărare... O, mă rușinez de ce-am spus, adăugă ea un moment mai târziu, privind cu supușenie în jos. Vorbesc conform codurilor celeilalte lumi, pe care am lăsat-o cu totul în urma mea. În sfera dumitale nu se cunosc asemenea flaterii. Și nici nu mă sinchiesc de ele, sincer. Dar ceea ce se numește Eva, în noi femeile, iese uneori la suprafață. Mă rog, acum vom uita și de asta, așa cum va trebui să uităm, în foarte scurt timp, de toate celelalte.

Swithin continuă că meargă alături de docar, ținându-și și el privirile ațintite în pământ.

— Și de ce va trebui să uităm totul?

— Nu e decât un interludiu.

— Un interludiu? Pentru mine nu e un interludiu. Cum puteți vorbi cu atâta ușurință despre un lucru ca acesta, Lady Constantine? Și totuși, dacă ar fi să plec de aici, poate că și eu aș ajunge să reduc totul la un interludiu! Da! urmă el cu impulsivitate. Am să plec de aici! Iubirea tot moare, așa că e mai bine să o strangulez din față; nu poate muri decât o singură dată. Am să plec!

— Nu, nu, strigă ea, privindu-l cu teamă și îngrijorare. M-ai înțeles greșit. Pentru mine nu e un interludiu.

— E o tragedie. Am vrut să spun că, privită din punctul de vedere al lumii din afară, relația noastră e un interludiu pe care ar trebui să încercăm să-l dăm uitării. Dar lumea nu înseamnă totul. N-ai să pleci, nu-i așa?

— Da, da, continuă Swithin cu amărăciune, înțeleg totul. M-ați făcut să văd limpede. Relația noastră va pune în primejdie perspectivele dumneavoastră în mult mai mare măsură decât pe ale mele, dac-ar fi să rămân aici. Acum că Sir Blount a murit, sunteți din nou liberă — ați putea să vă căsătoriți cu cine și unde ați dori — dacă n-ați fi împiedicată de chestiunea asta dintre noi. Am să plec din Welland înainte de a vă pricinui inconveniente.

— Nu te pripi să iei asemenea hotărâri, îl imploră ea luându-i mâna și făcând o figură jalnică sub efectul vorbelor lui. Ar însemna să rămân fără nicio ființă dragă pe lume. Și după ce ți-am dat telescopul cel mare și ți-am împrumutat turnul, ar însemna să fii lipsit de recunoștință dacă ai pleca. M-am exprimat greșit; crede-mă că nu am vrut niciun moment să spun că pentru mine e un interludiu. O, dac-ai ști cât de departe sunt de așa ceva! Îndoiala asupra consecințelor pe care legătura noastră ți le va pricinui dumitale m-a făcut să vorbesc atât de nechibzuit.

Se apropiau acum de o răscruce de drumuri și, privind întâmplător în fața lor, îl văzură, la o distanță de vreo treizeci sau patruzeci de metri, pe domnul Torkingham, care stătea rezemat de o poartă, cu spatele spre ei. Nu-i auzise apropiindu-se.

Pasiunea-stăpână operase deja în St Cleeve înlocuirea ingenuității sale firești prin viclenie.

— Credeți c-ar fi nimerit să ne întâlnim tocmai acum cu domnul Torkingham? întrebă el.

— Bineînțeles că nu, răspunse ea în grabă și, luând hățurile în mână, coti spre dreapta. Nu mă pot întâlni cu nimeni, murmură Lady Constantine. N-ar fi mai bine să mă lași acum singură? Nu pentru c-aș dori așa ceva, dar s-ar putea isca cine știe ce povești urâte despre noi doi, până să ne dăm seama... cum trebuie să acționăm în această... această... (îi zâmbi cu tristețe) chestiune extremă care ne zdrobește inimile.

Treceau pe sub un stejar uriaș ale cărui brațe cioturoase, cu umeri, încheieturi și coate, se întindeau orizontal deasupra câmpiei, amintind de moartea lui Absalom. Când ieșiră de sub umbra lui, se auzi un fâșâit prin frunziș și Swithin, înălțându-și ochii, îl zări pe pajul butonat până în gât, de a cărui apariție se temuseră, cocoțat pe o cracă joasă de unde-i urmărea pe ei doi cu deosebit interes. Ținea într-o mână o grămăjoară de ghindă — evident, obiectivul cățărării lui în copac — și o urmărea pe furiș pe Lady Constantine, în speranța că aceasta n-o să-l observe. Dar ea îl și văzuse, deși se prefăcu a-i ignora prezența și, temându-se că ultimele lor cuvinte fuseseră auzite, amândoi nu mai scoaseră o vorbă până nu ajunseră la cotitura următoare.

Lady Constantine îi întinse mâna:

— Lucrurile astea nu trebuie să se mai întâmple, îi spuse ea cu implorare în glas. Gândul la ce s-ar putea vorbi pe seama unor asemenea întâlniri mă îmbolnăvește. Ai văzut ce s-a întâmplat! adăugă ea fără să-și poată stăpâni un zâmbet. Am căzut din lac în

puț. După ce l-am evitat cu meschinărie pe pastor, am intrat într-o gură și mai rea. E prea umilitor să fiu nevoită să evit oamenii, ne înjosește și pe mine și pe dumneata. Singurul remediu ar fi să nu ne mai întâlnim.

— Foarte bine, răspunse Swithin cu un oftat. Fie și așa.

Se despărțiră atunci și acolo, adresându-și zâmbete care erau mai curând lacrimi.

CAPITOLUL 15

Vara se scurse și toamna cu infinita-i paletă de culori îi luă locul. Serile deveniră mai întunecoase, strălucirea lunii mai înlăcrimată, roua se îngreună prefăcându-se în brumă. Între timp cometa își atinsese dimensiunile supreme — era atât de uriașă, încât nu numai nucleul dar și o parte din coadă erau vizibile la lumina zilei. Acum începuse vag să descrească, deși ecuatorialul oferea încă, noapte de noapte, prilejul de a observa acest obiect singular, care în curând avea să se șteargă de pe cer, poate pentru mii de ani,

Dar astronomul de pe Rings-Hill nu mai constituia un adversar demn de luat în seamă în ce privește fenomenele cerești. Din punct de vedere științific, devenise propria lui fantomă; îndrăgostitul pătrunsese în el ca un ostaș înarmat și-l izgonise pe cărturar; starea lui intelectuală ajunsese o chestiune de viață și de moarte.

Hotărârea luată de cei doi fusese până acum respectată cu strictețe: de trei luni de zile nu se mai văzuseră între patru ochi. Dar într-o bună zi din luna octombrie, Swithin se aventură să-i scrie:

“Nu mai pot lucra deloc. Am încetat să mai studiez, am încetat să mai observ. Ecuatorialul a devenit inutil pentru mine. Dorul de dumneavoastră îmi absoarbe întreaga existență și e mult mai puternic decât bunele mele intenții. Forța de a mai lucra în cel mai grandios dintre domenii m-a părăsit. Lupt împotriva acestei slăbiciuni până când îmi aduc aminte de pricina ei, și atunci o binecuvânteț. Dar însăși disperarea din sufletul meu mi-a sugerat un remediu, și asupra acestuia aș dori să vă informez cât mai curând cu putință.

Din moment ce eu nu pot veni la dumneavoastră, n-ați putea veni dumneavoastră la mine? Mâine seară vă voi aștepta la marginea plantației, pe drumul pe care veniți la cabană. Nu vă voi reține mult, planul meu poate fi expus în zece cuvinte.”

A doua seară după ce-i expediase misiva, o așteptă în locul menționat.

Era o seară mohorâtă, în care nu-ți venea să ieși afară. Peste zi se stârnise un vânt suierător, ce continua să se întetească. Totuși, Swithin stătu de veghe în beznă și în cele din urmă fu răsplătit prin apariția, unei forme întunecate, înfășurată în văluri, care se materializă din întunericul câmpului, făcându-se auzită prin fâșâitul mătășii pe miriște. De astă dată, întâlnirea lor a fost nedeghizată: pur și simplu o întâlnire între doi îndrăgostiți; își dădură cu atât mai mult seama de acest lucru, cu cât o strângea el mai pătimăș în brațe.

— Nu mai pot îndura situația asta! strigă Swithin. Te-am zărit o dată la biserică, și un salut de la distanță, pe stradă, doar de atât am avut parte timp de trei luni. Oh, dragostea mea, ce chin îngrozitor a fost această despărțire! Trei luni de când nu te-am mai putut vedea singură.

— Și totuși ar fi trebuit să am puterea de a persevera, din moment ce pare a fi lucrul cel mai bun, murmură ea în clipa când se simți în stare să vorbească. Aș fi persistat, dacă cele ce mi-ai scris despre starea ta nu m-ar fi alarmat și nu m-ar fi întristat atât de tare! Această incapacitate a ta de a mai lucra, de a studia, de a observa... e cumplită! E o

Împunsătură atât de îngrozitoare pentru conștiința mea, încât aluzia că ar putea exista un remediu m-a adus aici pe dată.

— Și totuși nu regret, din moment ce tu, dragostea mea, ai luat locul muncii mele. Doar pierderea de timp mă supără, pentru că nu am nici puterea de a lucra și nici fericirea tovărășiei tale.

— Dar remediul, care-i remediul? Ah, nu mă pot împiedica să-l ghicesc. Da, ai de gând să pleci!

— Haide să urcăm în turn; acolo putem discuta mai pe îndelete. Și am să-ți explic totul. Nu ți-aș cere să urci până acolo, dar cabana nu e încă mobilată.

Swithin intră în cabană și, după ce aprinse o lampă, o conduse pe scara turnului până sus, unde închise aripile cupolei pentru a o feri de vânt, și-i oferii scaunul pe care-l folosea la observații.

— Nu pot întârzii mai mult de cinci minute, spuse ea, refuzând să se așeze. Mi-ai scris că e foarte important să mă vezi, și am venit. Te asigur că mi-am asumat un mare risc. Dacă m-ar vedea cineva aici, la ora asta, renumele meu ar fi ruinat pentru totdeauna. Dar ce n-aș face eu pentru tine? O Swithin, care-i remediul — plecarea ta? Nu poate exista un altul, și totuși mi-e teamă de el ca de moarte.

— Am să ți-l spun într-o clipă, dar trebuie să încep cu începutul. Toată această apatie și neatenție a mea e pricinuită de suferința că nu ne putem întâlni în libertate. Spaima că ceva ar putea să mi te răpească mă menține într-o stare de perpetuă frământare.

— Același lucru e adevărat și în ceea ce mă privește. Sunt mereu speriată că s-ar putea întâmpla un accident, și îmi irosesc zilele așteptând să pot preveni nenorocirea.

— Deci viețile noastre merg înainte, dar activitățile noastre stau pe loc. Și acum, remediul: Scumpă Lady Constantine, îngăduie-mi să te iau de soție.

Lady Constantine tresări puternic, vântul de afară zgâlțâi turnul, făcând să se înalțe un geamăt sinistru dintre brazi.

— Adică să ne căsătorim în secret. Timp de câțiva ani, viețile noastre exterioare vor continua ca și până acum, pentru că îmi dau seama că în situația mea actuală nu mă poți accepta în mod public în chip de soț. Dar căsătorindu-ne de urgență, ne creăm certitudinea că nu mai putem fi despărțiți de întâmplare, flaterie, sau viclenie. Și, odată asigurat din acest punct de vedere, îmi voi relua studiile cu vechea-mi vigoare și dumneata pe ale dumatiale.

Lady Constantine era atât de buimăcită de neașteptata cutezanță a unei asemenea propuneri, venită din partea cuiva care se arătase până atunci atât de copilăros și de deferent, încât se prăbuși pe scaunul de observație, uitând de intenția ei de a rămâne doar câteva minute. Își acoperi fața cu mâinile:

— Nu, nu!... Nu îndrăznesc una ca asta, murmură ea.

— Dar ce altceva ne rămâne de făcut? pledă el, îngenunchind alături de ea, într-un gest nu atât de implorare cât de abandon. Ce altceva putem face?

— Să așteptăm până când ai să dobândești un renume.

— Dar nu pot deveni renumit dacă nu depun strădani, or, starea de apatie în care mă aflu îmi împiedică orice încercare de a lucra.

— N-ai putea totuși să te străduiești dacă... îți promit, dacă îți făgăduiesc solemn că voi

fi a ta de îndată ce o să ai un nume?

St Cleve respiră adânc.

— Va fi o perioadă de timp lungă, epuizantă, spuse el. Și chiar înarmat cu promisiunea ta, nu voi putea lucra cu tragere de inimă. Fiecare oră de lucru va fi întreruptă de: "Dacă se întâmplă cutare sau cutare lucru? Dacă cineva o convinge să-și încalce promisiunea?" Sau mai rău: "Dacă vreun rival mă ponegrește în ochii ei și în felul ăsta o seduce?" Nu, Lady Constantine, scumpa mea, oricât ai fi de bună cu mine, elementul ăsta care-mi distrage gândurile va dăinui, și acolo unde există asemenea stare, nu mai poate fi vorba de efort susținut. Multe lucruri greșite au scris învățații, dar niciodată n-au emis o aberație mai mare decât aceea că dragostea e stimulentele de a-l cuceri pe cel iubit printr-o strădanie răbdătoare.

— Nu pot să discut cu tine.

— Unica alternativă ar fi să plec, reluă el după o clipă de gândire, ațintindu-și privirile pe flacăra lămpii care fremăta și fumea în curenții de aer ce se strecurau prin încheieturile cupolei. Dacă mi-aș putea lua ecuatorialul, presupunând că aș putea găsi un post prielnic de observație în emisfera sudică — să zicem la Cape Town — poate că, după scurgerea unei perioade de timp, aș deveni din nou apt să-mi văd serios de lucru. Constelațiile sudice oferă un câmp de investigație mai puțin bătătorit. Mă întreb dacă aș putea.

— Vrei să spui, răspuse ea stânjenită, că ai putea să-ți reiei lucrul atunci când amintirea mea ar păli, și existența mea ți-ar deveni indiferentă?... Da, pleacă! Nu... nu pot îndura! Asemenea remediu e mai rău decât boala. Nu te pot lăsa să pleci!

— Atunci cum poți să refuzi singura condiție care m-ar putea face să rămân aici, fără să-mi ruinez țelurile sau să aduc dezonoare numelui tău? Iubita mea, acceptă propunerea pe care ți-o fac, dacă ții la mine și la tine.

Îi așteaptă răspunsul, în timp ce brazii frecau și împungeau temelia turnului, iar vântul îi scutura și mugea. Dar Lady Constantine nu putea găsi cuvinte de răspuns.

— De-ar vrea Dumnezeu, izbucni el, să pier aici, ca Winstanley^[21] în farul lui. Atunci toate greutățile s-ar rezolva de la sine.

— Ah, cât greșești, cât de mult greșești când vorbești în felul ăsta! exclamă ea cu patimă. Poți să te îndoiești de înțelepciunea mea, să mă compătimizești pentru îngustimea vederilor mele; dar de un singur lucru trebuie să fii convins — că te iubesc din toată inima.

— Mă iubești, știu, răspuse el înmuiat într-o clipită. Dar remediu propus de mine e atât de simplu și rezolvă atâtea dificultăți, încât nu înțeleg cum de te împotrivești să-l adopți, dacă într-adevăr mă iubești și tu cum te iubesc și eu.

— Și am continua să trăim... exact ca și acum... presupunând că aș accepta? întrebă ea cu voce stinsă.

— Da, ăsta e planul meu.

— O căsătorie absolut secretă, spui. Cum poate... o căsătorie să fie absolut secretă?

— O să plec la Londra și o să obțin o dispensă. Pe urmă vii și tu, și te reîntorci imediat după ceremonie. Eu mă pot reîntoarce când vreau, și nimeni pe lume nu va ști ce s-a

petrecut. Gândește-te, iubito, cu ce conștiință ușoară mă vei putea ajuta în eforturile mele de a sonda aceste adâncuri de deasupra noastră! Toate simțămintele tale de acum cu privire la întâlnirile noastre clandestine s-ar spulbera, și inimile noastre ar fi liniștite.

Până și în dragostea lui există o anumită notă științifică practică, și acum aceasta excela. Dar Lady Constantine continua să-și simtă răsuflarea tăiată, în timp ce inima-i bătea să-i spargă pieptul. Swithin aștepta cu gura căscată. Fiecare dintre ei oscila în vârtejul emoțiilor lăuntrice, asemenea flăcării lămpii, care pâlpâia din pricina vijeliei de afară. Era cea mai critică seară din viețile lor.

Razele palide ale lămpii cădeau pe fața ei frumoasă, elegant și îngrijit încadrată de basmaua neagră. Dar nicio rază de lumină nu se furișă prin tenebrele nopții pentru a sugera vreunui ochi care ar fi stat la pândă că acolo, în turnul negru și izolat, două vieți omenești pulsau la cea mai înaltă intensitate. Deoarece cupola era lipsită de ferestre și fiecare oblon ce descoperea o deschidere pentru telescop fusese închis. Iubirea și îndoiala se ciocneau cu forțe atât de egale în pieptul ei frumos, încât nu se simțea în stare să rostească o vorbă. Intențiile ei oscilau când într-o parte, când în alta, ca pendulul unui ceasornic. Propunerea lui neașteptată făcuse să se înfrunte în ea, mai puternic decât oricând, dorința cu prudența, impulsul cu rezerva.

Dintre toate rațiunile la care se așteptase în acea seară pentru justificarea urgenței cu care fusese chemată, o cerere în căsătorie ar fi fost ultima. Dacă se amuzase sau nu vreodată să țeasă ipoteze fantastice asupra unui asemenea subiect — și ar fi fost firesc să urzească unele fantezii nebuloase — curajul acestui protégé al ei de a avansa cu sânge rece o asemenea propunere, fără ca ea să-i fi făcut cea mai vagă aluzie că ar tolera așa ceva, îi demonstra că el avea mult mai multă tărie decât îi atribuisese. Și această descoperire o înspăimânta. Dispoziția, atitudinea, tonalitatea atașamentului ei fuseseră nepremeditate, și nu i-ar fi putut sugera o asemenea soluție temerară pentru necazurile lor.

— Îmi repet întrebarea, iubita mea, spuse el după o lungă pauză. O facem? Sau să plec în exil și să studiez atât cât voi izbuti, într-o țară străină, departe de văz și de auz?

— Astea sunt singurele alternative? Da, da. Presupun că așa stau lucrurile.

Lady Constantine mai rămase un moment nemișcată, apoi se aplecă asupra bărbatului îngenunchat și-l sărută pe frunte,

— Da, o s-o facem, șopti ea. O să mă căsătoresc cu tine.

— Îngerul meu! Cât sunt de fericit!

O strânse la piept, capul ei i se rezemă de umăr, în timp ce buzele lui Swithin se lipiră îndelung de buzele ei. La aceasta îi adusesese studiul fizicii cerești, în spațiul a opt luni, o săptămână și câteva zile.

— Eu sunt mai slabă decât tine, mult mai slabă, continuă ea, în timp ce lacrimile i se prelingeau pe obraji.

Decât să te pierd, mai bine mă mărit cu tine, fără condiții. Totuși... mă adresez cavalerismului tău — îndeplinește-mi o singură cerință.

Swithin acceptă pe loc.

— Trebuie să ții seama de situația mea ciudată în acest comitat — vai, tu nici nu poți s-o înțelegi — promite-mi că n-ai să dezvălui nimănui secretul căsătoriei noastre fără

deplinul meu consimțământ. Și, de asemenea, că n-ai să vii niciodată la Casa Welland fără să fi discutat în prealabil cu mine dacă vizita e binevenită sau nu, acceptând părerea mea în această chestiune. Poftim, iată cum o femeie timidă încearcă să se îngrădească.

— Scumpa mea iubită, n-aș fi făcut niciunul din aceste două lucruri, chiar dacă nu mi-ai fi stipulat tu condițiile. Însăși esența planului căsătoriei noastre cere ca aceste două condiții să fie respectate. Înțeleg la fel de bine ca și tine, poate chiar mai bine decât tine, cât de important este asemenea lucru pentru moment — ba chiar pentru multă vreme de aci înainte. Eu voi rămâne în continuare unicul fiu al fostului preot, neatașat de nimeni și de nimic, al cărui unic obiect de interes e știința; iar tu vei fi doamna retrasă de la conac, pentru care eu nu însemn decât o simplă cunoștință.

— Vezi ce înșelătorii sădește iubirea în inimile cinstite?

— În prezent, pentru tine ar însemna o umilință pe care eu n-aș putea s-o îndur, dacă mariajul nostru ar deveni public; un inconvenient necompensat de niciun avantaj.

— Sunt atât de bucuroasă că înțelegi toate astea fără ca eu să trebuie să ți le expun. Acum știu că nu ești numai bun și sincer, dar și abil și demn de încredere.

— Bine, deci am căzut la învoială. Doamna mea îmi jură să mă ia de bărbat; eu, în schimbul unei asemenea bunăvoințe, jur să nu o compromit niciodată insinuându-mă la casa Welland, și să păstrez secretul asupra căsătoriei noastre până ce voi dobândi o situație demnă de ea.

— Sau până când am să-ți cer eu să dezvălui secretul, adăugă ea, prevăzând poate o împrejurare care lui nu-i venise în minte.

— Sau până când mi-o vei cere tu, repetă el,

— Sunt de acord, murmură Lady Constantine

CAPITOLUL 16

Acestea fiind spuse, nu mai rămăsese decât să stabilească împreună detaliile practice ale proiectului.

Hotărâra ca el să plece peste două zile și să se instaleze într-o cameră, fie în îndepărtatul oraș Bath, fie — într-o suburbie a Londrei, până când vor trece cele cincisprezece zile reglementare, necesare pentru obținerea unei dispense; spre sfârșitul acestei perioade va veni și ea în grabă în același loc, iar St Cleeve o va aștepta la gară, înarmat cu dispensa. După care se vor duce împreună la biserica unde va avea loc ceremonia. Și în cursul următoarelor două sau trei zile se vor întoarce acasă, fiecare pe contul lui.

În timp ce puneau la punct stratagema, toate cele treizeci și două de vânturi ale cerului se dezlănțuiră, zguduind turnul, deși asaltul lor părea să-și mai fi pierdut din tărie. Simțindu-se acum calm și satisfăcut, Swithin, așa cum e obiceiul omului, privea cu seninătate mecanismul naturii care părea să fi scăpat de sub frână.

— Vântul nu pare dispus să-mi ia în tragic temerile de care ți-am vorbit în momentele de disperare.

— Dispoziția vântului e destul de năbădăioasă, răspunse ea privindu-l în față, muncită, poate, de alte probleme decât cele pe care le discuta. De schimbat, s-a schimbat numai felul tău de a vedea lucrurile. "Nu există nimic bun sau rău. Numai gândirea noastră face ca lucrurile să arate astfel."^[22]

Și, ca și cum ar fi urmărit să ia în răs comentariul lui Swithin, se stârni brusc un vârtej cu forță de uragan, de o violență ce depășea închipuirea, care înșfăcă în gheare turnul de pe Rings-Hill, zgâlțâindu-l cu hotărârea, parcă, a unui agent conștient. Primul rezultat al catastrofei pe care îl putură percepe fu bălăbănirea flăcării care se stinse, pe urmă vântul, pe care până atunci mai mult îl auziseră decât îl simțiseră, se năpusti pe lângă ei de parcă ar fi fost un fulger. Uitându-se în sus și în jur, Swithin văzu deodată, în locul cupolei concave, cerul liber, cu norii zbuțiuți, orizontul îndepărtat și strălucirea intermitentă a câtorva steluțe zgribulite. Cupola turnului fusese pur și simplu smulsă; o auziră prăbușindu-se cu un trosnet peste copaci.

Constatând că era teafăr, Swithin își întinse brațele către Lady Constantine ale cărei văluri fuseseră înșfăcate de vârtejul gata-gata să o înhațe cu totul de pe pământ. Nici ea nu pățise însă nimic. Rămaseră o clipă agățați unul de celălalt și apoi, temându-se să nu urmeze ceva și mai îngrozitor, se adăpostiră pe scara turnului.

— Dragostea mea am scăpat ca prin urechile acului, spuse el, continuând să o strângă în brațe.

— Dar ce s-a întâmplat? S-a prăbușit întregul acoperiș?

— Nu, cupola a fost smulsă de pe turn.

De îndată ce fu cu puțință reaprinsă lampa și urcară înapoi pe platforma de metal a acoperișului, ca să-și dea seama de proporțiile dezastrului. Cu excepția dispariției, bolții, totul era neschimbat. Cupola, fiind construită din lemn, era ușoară în comparație cu restul structurii, iar bilele care-i permiteau să se deplaseze orizontal sau, cum spunea Swithin, îi

imprimau mișcarea de azimut, nu o fixaseră ferm de ziduri. Așa încât fusese ridicată ca un capac de pe o cratiță. Ecuatorialul, însă, stătea în centru, nemișcat.

După ce-și execută capriciul grotesc vântul se mai domoli oarecum. Swithin profită de acalmie ca să-și acopere aparatele cu o prelată, apoi cei doi logodnici se pregătiră să coboare.

Dar evenimentele acelei nopți încă nu se desfășuraseră până la capăt. Când se aflau pe trepte, auziră zgomot de pași afară, urmat de ciocănituri repezite în ușa turnului,

— Nu se poate să mă caute pe-mine, zise Lady Constantine. Înainte de a pleca de acasă, m-am prefăcut că mă retrag în camera mea și am cerut să nu fiu deranjată pentru nimic în lume.

Rămase în capul scării, în timp ce Swithin coborî spirala. În întuneric, o desluși pe Hannah.

— Vai, domnișoru Swithin, vino numaidecât acasă. Vântu a luat de pe casă singurul coș care nu fumega, și acoperișu casei odată cu el. Și vechea casă, care de când ține omu minte a fost a familiei dumneavoastră, a rămas despuiată sub ceru liber. E minunea cerului că n-a fost omorâtă bunica dumneavoastră, așa cum stătea lângă sobă, biata de ea, că tot e c-un picior în groapă și doar abia de se mai ține pe picioare, așa ca bătrânii, domnu' Swithin. Cum vă spui, era la un fir de păr de moarte, sărmanu suflet, și doar nu face nimănui niciun rău, e nevinovată ca un prunc nou-născut. Și focu și fumu s-au întins în toată casa, de ziceai că-i Sodoma și Gomora și figura preacinstului tata dumneavoastră a fost scorojită toată, de arată ca un bădăran de țărănoi și rama de aur e toată înnegrită. Fiecare bucată de jambon din cămară, fiecare bucată de mușchiuleț, tot ce vezi cu ochii zace îngropat sub moloz. Și doar am hrănit porcii ăștia cu mâna mea, domnu Swithin, fără să-mi dea prin cap c-or să aibă așa fel de sfârșit. Adună-te, domnu Swithin, și vino degrabă acasă!

— Vin, vin! Te urmez într-o clipă. Du-te repede înapoi și dă o mână de ajutor.

După plecarea bătrânei Hannah, Swithin se repezi sus, la Lady Constantine și-i descrie dezastrul. După ce-și exprimă compătimirea pentru sărmana doamnă Martin, Lady Constantine adăugă:

— Îmi spuneam eu că o să se întâmple ceva care o să ne zădărnicească planul.

— Încă nu sunt sigur de lucrul ăsta.

După ce se sfătuiră în grabă, Lady Constantine acceptă să aștepte în turn până când se va întoarce el ca s-o informeze dacă accidentul fusese într-adevăr atât de grav încât să le schimbe planul de plecare. Apoi o părăsi, lăsând-o singură, în întuneric. Lady Constantine își încorda privirile în direcția casei lui St Cleeve.

La început, totul păru învăluit în obscuritate deplină; dar după câteva minute, lumini începură să se miște de colo-colo în hăul unde se afla casa, și strigăte omenești începură să se amestece cu vaierele vântului, care era încă destul de violent, ciupind brazii de dedesubt de parc-ar fi fost coardele unei harpe. Dar nu se putea distinge nicio creangă, o mantie de beznă învăluia tot cuprinsul de jos; în timp ce sus, deasupra capului, cerul măturat de vânt arăta straniu, parcă deghezizat, iar cele trei sau patru stele care se puteau zări erau atât de dissociate, din cauza norilor, încât nici nu le puteai recunoaște numele. Oricând, în altă împrejurare, Lady Constantine s-ar fi simțit cuprinsă de o frică

misterioasă, aflându-se în vârful unei coloane singuratice, cu o pădure care gemea sinistru la poale, și cu scheletele paleolitice care-i hrăneau rădăcinile. Dar recenta hotărâre pătimasă îi înfierbânta inima până la o incandescență pe lângă care orice spaima femeiești se estompau. Iar înfățișarea apocaliptică a decorului înconjurător se armoniza cu starea ei, și-i oferea un fundal potrivit.

După un răstimp care i se păru interminabil, auzi în sfârșit pași pe scară, însoțiți de urletele brazilor și, după câteva clipe, St Cleeve se afla din nou lângă ea.

Acasă, situația era foarte serioasă. Hannah nu exagerase; porțiunea din față a acoperișului fusese smulsă și casa era descoperită în partea dinspre grădină. Grinzile, rămase fără suport, căzuseră, și odată cu ele se prăbușise întreg etajul. Cu ajutorul câtorva muncitori din vecinătate și a lui Anthony, valetul Lady-ei Constantine, care tocmai trecuse pe acolo în momentul dezastrului, casa fusese proptită de bine, de rău, și se așternură paie ca s-o ocrotească de aerul nopții. Dar Swithin își dădea seama că ar fi fost un act de egoism din partea lui să le lase singure pe cele două bătrâne în asemenea împrejurare.

— Într-un cuvânt, urmă el cu mâhnire, nu pot pleca acum la Bath sau la Londra și să lipsesc cincisprezece zile. Trebuie să amânăm cu două săptămâni.

— N-are nicio importanță, răspunse ea, două săptămâni în plus sau în minus nu contează.

— Și mai am ceva pentru tine, continuă St Cleeve. Valetul tău, Green, a trecut prin fața casei bunicii când se întorcea de la Warborne, unde fusese, zice el, ca să ridice niște scrisori care ți-au sosit prin poștă. Cum rămăsese să-i ajute pe muncitori, i-am propus să-ți aduc eu scrisorile acasă. Firește, n-am pomenit un cuvânt că am să te văd aici.

— Bineînțeles. Mulțumesc. Acum trebuie să mă întorc în goană.

În timp ce cobora scara, ochii Lady-ei Constantine căzură pe adresa scrisă pe unul dintre plicuri și, recunoscând caligrafia, o deschise pe dată și o citi ia lumina lămpii. Păru șocată și spuse cu amărăciune:

— Amânarea intențiilor noastre trebuie să fie prelungită, din păcate, pentru mult mai mult timp. Aflu din această scrisoare că, după sfârșitul lunii, nu voi putea pleca de acasă nici măcar pentru o zi. Observând că el era gata s-o întrebe de ce, adăugă: Nu-i nevoie să te mai necăjesc acum povestindu-ți despre ce-i vorba; n-ar însemna decât să te hărțuiesc în plus, E o chestiune de familie și nu pot face nimic.

— Atunci, înseamnă că nu ne putem căsători până... Dumnezeu știe când, spuse Swithin pierdut. Eu nu pot părăsi casa până săptămână viitoare sau chiar până în două săptămâni, iar tu nu ai putea pleca decât în cadrul acestui interval. Ce ne facem?

— Nu știu.

— Draga mea. Scumpa mea, nu trebuie să ne dăm chiar atât de ușor bătăuți. Să nu lăsăm ca un plan bine conceput să fie răsturnat de un simplu accident. Există un remediu. Vei pleca tu și vei petrece perioada reglementară în parohia pe care o vom alege. Pleci tu în locul meu. Și de îndată ce bunica-mea va avea un acoperiș solid deasupra capului, voi veni eu la tine, în loc să vii tu la mine, după cum stabilisem la început. Și în cazul ăsta nu mai trebuie să amânăm căsătoria.

În silă, cu timiditate, și totuși cu o certă bucurie, Lady Constantine consimți să schimbe

rolurile, îi spuse că noul plan nu-i plăcea deloc. Îi dădea senzația că ea era aceea care luase inițiativa, din moment ce ea pleca să pună la punct preliminariile. Știa că bărbatul e cel chemat să facă acest lucru și, de obicei, bărbații îl fac.

— Dar există și cazuri când femeia face anunțurile și așa mai departe; adică în cazuri de forță majoră, când bărbatul e împiedicat să plece. Și asta se întâmplă cu noi acum. Aparențele nu contează; eu unul cunosc adevărul, așa că ce importanță are dacă pleci tu? Doar n-ai să refuzi — n-ai să-ți retragi făgăduiala de a-mi fi soție pentru că, încercând să evităm o întârziere ucigătoare, trebuie să îndeplinești tu formalitățile în locul meu?

Îi răspunse că nu refuză. Pe scurt, cedă implorărilor lui. De fapt, ajunseseră atât de departe în acest vis matrimonial al lor, încât nu mai era chip să dea îndărăt. Oricare dintre ei ar fi fost forțat de împrejurări să devină protagonistul acestei acțiuni, lucrul trebuia împlinit. Intenția lor de a deveni soț și soție, oricât ar fi fost de șovăielnică și de timidă la început, acumulase greutate pe măsură ce se scurseseră orele, până când ajunseseră să înlăture orice obstacol din cale.

— Din moment ce mi-o ceri — din moment ce nu există o alternativă, decât fie să plec eu, fie să amânăm cine știe cât, spuse ea când ajunseră în fața portalului Casei Welland, înainte de despărțire — deci dacă eu trebuie să plec întâi și să fiu pionierul acestei aventuri, trebuie să-mi făgăduiești, Swithin, să-i făgăduiești Viviettei tale că în anii care vor veni, când poate n-ai să mă mai iubești atât de pătimăș cum mă iubești acum...

— Asta nu se va întâmplă niciodată.

— Mă rog, să sperăm că nu, dragul meu, dar presupunând că s-ar întâmpla, făgăduiește-mi că nu ai să-mi porți niciodată pică, văzând în mine pe cea care a luat inițiativa, când de fapt tu ar fi trebuit s-o iei, și că n-ai să uiți că tu mi-ai cerut-o. Promite-mi că n-ai să gândești niciodată că eu am dat dovadă de o grabă lipsită de modestie, sau orice altceva care ar vădi uitarea faptului că eu nu fac decât să mă supun necesității și rugămintelor tale.

E nevoie să mai spunem că Swithin i-a promis să nu-i reproșeze niciodată asemenea lucru sau oricare altul, atâta vreme cât vor trăi?

Cele câteva amănunte ale planului inversat fură curând puse la punct și aleseră Bath ca locul unde avea să se officieze căsătoria. Pe urmă, cu temeritatea insuflată de evenimente, o strânse cu putere la piept, după care ea se strecură în casă. Swithin se întoarse la căminul lui, ca să ajute la munca de reparare a casei năruite de furtună.

În acea noapte, în liniștea camerei ei, Lady Constantine reciti următoarea scrisoare — una dintre cele pe care i le înmânase. Swithin:

Strada Piccadilly
15 Octombrie 18...

Dragă Viviette, bănuiesc surprinderea ta când vei vedea că mă aflu în Anglia, și că am scăpat iarăși de sub jug — doar dacă vei fi citit despre lucrul ăsta prin ziare. Rio de Janeiro o fi bun pentru maimuțe, dar nu pentru mine. Renunțând la slujbă, m-am întors în țară, ca un pas preliminar în găsirea altui debușeu pentru energiile mele; cu alte cuvinte, o altă vacă de muls. Până acum două zile nu am știut nimic despre moartea soțului tău; așa încât orice scrisoare mi-ai scris la vremea respectivă s-o fi pierdut pe drum. În asemenea momente, ipocrizia e mai mult decât inutilă, așadar nu te condolez, mai ales

că evenimentul, deși nou pentru un exilat de teapa mea, s-a întâmplat cu multă vreme în urmă. Sunt convins că te simți mai bine fără el, Viviette, și a sosit momentul să faci acum ceva și pentru tine, în ciuda halului zdrențaros în care am auzit că te-a lăsat în fața lumii. Ești încă tânără și, după câte știu (dacă nu te-ai schimbat mult de când te-am văzut eu ultima oară), frumoasă.. Așadar ia hotărârea de a-ți recupera poziția în societate printr-o căsătorie cu una dintre celebritățile locale. Și ai face bine să începi de îndată să scormonești viziunile din vecinătate. Găsește vreun baron jovial, cu mai mulți bani decât minte, cu mai multe proprietăți decât bani, și cu mai mult caracter decât proprietăți (ținând seama de circumstanțe).

Asta ar fi lucrul cel mai bun pentru tine. Și printr-o asemenea alianță, ai putea asigura situația noastră, a amândurora. Căci, ca să-ți spun adevărul, norocul meu, până acum, a fost tare schimbător. Cam peste două săptămâni, sau ceva mai mult, am să vin la tine, ca să discutăm foarte serios această chestiune, dacă n-ai nimic împotrivă.

Fratele tău iubitor,
Louis”

Parcurgând în grabă scrisoarea pe scară, Lady Constantine sesizase vestea sosirii fratelui ei, și aceasta determinase modificarea planului matrimonial.

După ce citi scrisoarea de la un capăt la altul, o zvârli deoparte, bătând în ciudată din picior, ceea ce făcu să se cutremure podeaua veche. Conținutul epistolei îi stârni tulburare, presimțiri rele, dar în niciun caz dorința de a da înapoi de la hotărârea luată. Strălucirea arzătoare în care o scălda ideea uniunii tainice cu frumosul și tânărul ei iubit, alunga lumina lividă a raționamentului rece aparținând unei rude indiferente.

“O, nu, murmură ea, îngropându-și fața în palme. Acum n-aș mai putea renunța la el pentru tot aurul din lume.”

Niciun argument, decât dacă Apollo însuși ar fi picat din nori, nu ar fi putut-o influența. Începu să facă pregătirile de plecare, ca și cum nu intervenise nimic.

CAPITOLUL 17

În vremurile ei de prosperitate, Lady Constantine fusese adeseori la Bath, fie pentru divertismente, fie pentru cumpărături, sau din interese muzical-religioase, pentru a asista la festivalurile de cor organizate de abație; așa încât nu era nimic surprinzător în faptul că își relua un vechi obicei. Și pentru ca voiajul să pară a fi de aceeași natură, o luă cu ea, ca pe vremuri, și pe cameristă, deși femeia, care își părăsise serviciul și se instalase acum în sat, ca soție a lui Anthony Green, și cu un bebeluș în brațe, se lăsă convinsă cu oarecare greutate să plece. Lady Constantine potoli scrupulele tinerei mame luând măsuri ca vlăstarul familiei Green să fie bine îngrijit în lipsa lor. Și știind că, în cazul vreunui accident, se poate bizui pe fidelitatea acestei femei (pentru că datorită insistențelor Lady-ei Constantine devenise doamna Green, nevastă cinstită, cu cununie), își părăsi casa pentru două săptămâni.

A doua zi, cele două femei — stăpâna și camerista — erau instalate într-o locuință mai modestă, dintr-o stradă cu clădiri din cărămizi vineții, care în urmă cu o sută de ani se putuse lăuda cu rangul și eleganța rezidenților ei, deși largile ferestre în evantai de deasupra fiecărei uși înalte lăsausă ca soarele să intre doar în cabina portarului. Felinarele erau încă aceleași care-și făcuseră datoria pe vremea iluminatului cu gaz; bătrânii reumatici vizitii de trăsuri și poștalioane, care odinioară călăriseră sau își mânaseră falnic vehiculele între Londra și Land's End, ornamentau acum, cu spinările lor încovoiate și picioarele rășchirate, trotuarele din fața marilor hanuri, în trista speranță de a căpăta vreo monedă de șase pence, pentru a-și mai trage sufletul.

— Suntem bine informate asupra timpului, înălțimea voastră, spuse doamna Green pe când trăgea storurile în camera Lady-ei Constantine, în seara sosirii. E o biserică chiar în spatele casei noastre, cu un ceasornic care bate la fiecare oră.

Lady Constantine îi răspunse că observase biserică din imediata lor apropiere.

— Mă rog, e mai bine să ai în spate o biserică decât ferestrele altor oameni. Și dacă înălțimea voastră dorește să se ducă să se roage, nu are mult de mers.

— La asta m-am gândit și eu, dacă voi avea chef să mă duc.

În zilele următoare simți din plin plictisul așteptării ca timpul să treacă. Nimeni nu o cunoștea pe aici și nici ea nu știa pe nimeni; fapt care, deși îi asigura păstrarea tainei, îi sporea însă și senzația de solitudine. Din când în când se ducea la câte o prăvălie, însoțită de Green.

Deși ar fi fost destule cumpărături de făcut acestea nu erau presante și nu-i umpleau decât într-un chip foarte sărăcăcios golul acelor zile stranii, contemplative — zile întunecate de umbra temerilor și totuși poetizate de o dulce așteptare.

În cea de-a treisprezecea zi îi spuse cameristei că se duce să facă o plimbare și, ieșind din casă, străbătu străduțele sumbre, până la abație. Acolo, după ce rătăci prin navele laterale ca să-și mai adune curajul, ieși și se îndreptă spre spatele bisericii, asigurându-se timid că nu o urmărește nimeni, până ajunse în fața unei anumite uși. În acea clipă simți cum i se scufundă inima în piept și cum tot curajul pe care și-l adunase o părăsește.

Fie din pricină că era luna octombrie, fie din cine știe ce altă pricină, aspectul dezolant al străzii părea să se fi concentrat îndeosebi asupra acestei clădiri. Mai mult, asfaltul era

desfundat și grămezi de piatră și de prundiș îi împiedicau la tot pasul înaintarea. Nimeni nu venea, nimeni nu se ducea, nimeni nu se arăta pe această stradă. Lady Constantine părea a fi unica reprezentantă a speței umane, care nutrea gânduri de căsătorie, de parcă asemenea acțiune fusese abandonată de tot restul omenirii, ca fiind o nebunie curată. Dar se gândi la Swithin, la părul lui blond, la ochii aprinși, la buzele lui atât de ademenitoare și însuși acest, gând o îmboldi.

Intrând în camera supleantului care acorda dispense, Lady Constantine reuși, în ultimul moment, să-și expună cererea pe un ton atât de stăpânit, încât se simți și ea uimită. Iar funcționarul răspunse la rândul său de parcă ar fi fost vorba de cel mai natural lucru din lume. Când ajunseră la chestiunea dacă locuise timp de minimum cincisprezece zile în parohie, ea îi spuse cu spaimă:

— O, nu! Eu am crezut că cele cincisprezece zile includ și ziua căsătoriei. Nu locuiesc aici decât de treisprezece zile și jumătate. Înseamnă că trebuie să revin.

— A... mă rog... nu trebuie să fiți atât de formalistă, spuse supleantul. Drept e că litera legii cere cincisprezece zile de rezidență în parohie, dar multă lume nu stă decât cinci. Legea a prevăzut acest punct ca să prevină pe cât posibil căsătoriile tinerilor fugiți de acasă, căsătoriile secrete și alte practici de felul ăsta. Nu-i nevoie să reveniți.

În acea seară Lady Constantine îi expedie lui Swithin St Cleeve ultima epistolă din cele scrise pe parcursul a două săptămâni.

„Scumpul meu. Te rog vino cât de curând poți. Printr-o gafă care s-a dovedit favorabilă mie, am reușit să scurtez cu o zi timpul de așteptare a dispensei. Vino imediat, pentru că sunt aproape epuizată. În aceste momente totul îmi pare extrem de pripit, și aș fi vrut să fii lângă mine să mă liniștești. Nu am știut că mă voi simți atât de alarmată. Mă sperie fiecare pas pe care îl aud, tremur ca nu cumva să întâlnesc pe cineva care mă cunoaște și care să descopere de ce mă aflu aici. Uneori mă minunez singură cum de am acceptat să vin și să joc rolul tău dar nu mi-am dat seama la ce grea încercare m-am supus singură. N-ar fi trebuit să-mi ceri așa ceva, Swithin! Pe cuvântul meu, a fost o cruzime din partea ta, și am să te pedepsesc de îndată ce ai să vii. Dar n-am să te dojenesc prea tare, pentru că, vai, mi-e atât de dor de tine! Sper că locuința ta, pentru care mi-am sacrificat decența, a fost reparată. Dacă ar fi fost vorba de orice alt bărbat din lume în afară de tine, aș fi zburat acasă, fără să mai aștept aici niciun fel de rezultat. Sunt convinsă că așa aș fi procedat. Dar nu, iubitele, nu! Trebuie să-mi arăt tăria, acum ori niciodată! Barierele din calea căsătoriei noastre au căzut, și e bine că mă aflu aici.”

Și totuși, în niciun moment al acestui neplăcut preludiu, Lady Constantine nu ar fi avut motiv să se teamă pentru tăria ei. Acțiunile de asemenea fel cer un anumit soi de curaj pe care numai femeile înflăcărate îl posedă, și anume, curajul emoțiilor, de care bărbații tineri sunt adeseori lamentabil lipsiți. Teama ei era într-adevăr aceea de a nu fi descoperită într-o situație atât de penibilă; dar nu de acțiunea în sine se temea. Și cu toate că scrisoarea ei îi dezvăluia, într-un fel, sentimentele adevărate, dacă ar fi fost nevoie să ia totul de la început, n-ar fi pregetat, și ar fi făcut față necesității.

Timp de câteva zile s-a tot întrebat îngrijorată cum să procedeze cu camerista, în ziua cununiei. Da o șansă nesperată a ajutat-o și în această privință. Cu o zi înainte de

obținerea dispensei, doamna Green s-a prezentat în fața Lady-ei Constantine, ținând în mână o scrisoare primită de la soțul ei, Anthony. Avea o mutră lungă de un cot.

— Sper că nu s-a întâmplat nimic rău? o întrebă Lady Constantine.

— S-a-mbolnăvit copilul, Înălțimea voastră, spuse doamna Green cu torente de lacrimi. Îl iubesc pe copilul ăsta mai mult decât am să-i iubesc la un loc pe toți cei care au să mai vină. Pentru că i-a făcut un bine mamei lui încă cu douășpe săptămâni înainte de s-a născut. Că el, ține-mi-l-ar Dumnezeu, l-a făcut pe Anthony să mă ia cu cununie, așa că dintr-o nenorocire ce era la început s-a prefăcut într-o binecuvântare. Că după cum știți bărbații-s înapoiți și dau înapoi când e vorba de biserică și de cununie; cu toate că al meu e în stare de orice când îi îmboldește mândria lui de bărbat. Și-acu să pierd copilul!... hoo, hoo, hoo... ce să mă fac?

— Bănuiesc că dorești să te întorci imediat acasă?

Doamna Green explică printre sughituri de plâns că asta i-ar fi fost dorința și, cu toate că lucrurile s-au întâmplat cu o zi mai devreme decât i-ar fi convenit înălțimii sale, îi dădu drumul doamnei Green. Așa încât femeia plecă în cursul după amiezei, și i se ceru să facă toate pregătirile pentru reîntoarcerea Lady-ei Constantine în două sau trei zile. Dar cum nu putea preciza de pe acum ziua întoarcerii, dădu dispoziții să nu i se trimită nicio trăsură s-o aștepte la gară, intenția ei fiind să închirieze una de la hotel.

Lady Constantine rămase acum în deplină singurătate, să aștepte sosirea iubitului ei.

CAPITOLUL 18

Niciodată nu a strălucit peste dumbrăvile din Welland o dimineată de octombrie mai frumoasă decât cea de după primirea scrisorii de către Swithin. Disoluția anuală a culorilor frunzișului progresa văzând cu ochii. Frunzele copacilor din parc își fardaseră tenurile într-o multitudine de tente, ce marcau subtilele gradații ale descompunerii, reflectând luminile umede ale unor nuanțe atât de felurite, încât te minunai, că asemenea splendoare nu era decât o repetiție a unor scene ce fuseseră expuse aici în sute de luni octombrie anterioare și care fuseseră lăsate să se stingă fără cel mai slab vaiet din partea făpturilor imperturbabile ce păseau printre de. Departe, în umbră, ecranele semi-opace de ceață albăstrie dădeau o aură de mister celor mai comune gropi, văiuși sau cotloane.

Cabana de lemn de la poalele turnului de pe Rings-Hill fusese transformată de Swithin, încă dinainte într-o mică locuință de lucru peste zi și de dormit peste noapte. I se păruse foarte convenabil ca după lungile lui observații, nocturne din vârful coloanei să petreacă noaptea acolo, fără s-o mai tulbure pe bunică-sa prin desele lui intrări și ieșiri din casă și, totodată, cruțându-și osteneala de a traversa întruna câmpul.

Tare i-ar mai fi plăcut să-i împărtășească bunică-si taina lui și, dacă ar fi depins numai de el, probabil că așa ar fi procedat. Dar cum împărțea secretul cu cineva care se împotriva destăinuirii, întrucât nu cunoștea, așa, ca el câtă afecțiune zăcea în bunica lui nu-și rămânea decât să-și țină gura. Și ca să păstreze cât mai bine secretul, hotărî să locuiască la cabană în cele două sau trei nopți dinaintea plecării lăsând vorbă acasă că pleacă într-o excursie.

Era necesar, să pornească foarte devreme. Mult înainte ca ochiul soarelui să se fi deschis îndeajuns încât să privească peste poienile din Welland, St Cleeve se deșteptă în patul din cabană și începu să se pregătească de plecare, preparându-și gustarea de dimineată pe o sobiță așezată într-un colț. Iepurașii tineri fătați în timpul verii îi urmăreau de afară preparativele, prin ușa deschisă, în lumina cenușie a zorilor, în timp ce el. Se foia de colo-colo, pe jumătate dezbrăcat, ba înăuntru, ba afară, pe sub crengi și printre rugii de mure ce creșteau în jur.

Era un loc bizar pentru un mire care își făcea toaleta de nuntă, dar ținând seama de natura atât de neconvențională a căsătoriei, decorul nu părea impropriu. Câte fapte de seamă vor fi avut loc pe această fâșie de pământ, de când fusese ea încheată, nimeni n-ar fi putut spune. Dar primitiva simplitate a pregătirilor tânărului fie acorda cu decorul acestui loc preistoric. Poate că sub picioarele lui zăceau și acum îngropate podoabe rudimentare ce fuseseră purtate la ceremoniile nupțiale, de către străvechii locuitori ai acestor pământuri. Astăzi, asemenea ceremonii nu mai înseamnă mare lucru, după cum nu mai are însemnătate nici fericirea sau nefericirea celor doi semnatari ai contractului. Totuși, ritualul în sine avea mare importanță, sau cel puțin așa gândea Swithin, după cum gândesc și alți mulți miri. Iar el, ca și ceilalți, își vedea mai departe de pregătiri, însuflețit de. Spiritul care discerne în această monotonă repetiție potențialul miraculos al unor acțiuni nemaîncercate până atunci.

Pe urmă își croi drum printre pânzele de păianjen ude, care atârnavă aninate de fiecare

ramură sau de fiecare fir, ca niște diafragme mobile, și o luă de-a lungul făgașului care ducea de la izolata lui insulă învelită în brazi, către lumea largă, de dincolo de câmp.

Asemenea drumeție nu era un lucru nou pentru el și, cu atât mai puțin, contemplarea priveliștii din jur; dar scopul cu care străbătea drumul i se contura pentru prima oară în minte. Că doamna inimii lui era necăjită de situația în care o pusese cerându-i să întreprindă ea în locul lui formalitățile, necesare, își dădea prea bine seama din scrisoarea primită din parte-i; dar stăpânit de convingerea nestrămutată că o căsătorie promptă însemna singura cale de a restabili în inimile amândurora acel echilibru necesar studiului senin, nu-i păsa de felul neobișnuit în care se va efectua unirea cu ea și, fericit, își începu călătoria către locul unde se afla iubita lui.

Trebuia să străbată un crâng înainte de a părăsi satul în care fumul focurilor proaspăt aprinse se înălța pe coșuri, ca niște tulpini de arbori albaştrii. La un moment dat, auzi pe cărarea din fața lui un pas grăbit, familiar și, când coti pe după tufișuri, se întâlni față-n față cu poștașul care se îndrepta spre Welland. Ca răspuns la întrebarea lui St Cleeve dacă avea ceva pentru el factorul îi înmână un plic, și apoi își văzu de drum.

Swithin deschise plicul și citi scrisoarea din mers, până când importanța conținutului ei îl făcu să se oprească locului.

O năvală de noutăți menite să tulbure chiar și un temperament mai flegmatic decât al său. Se rezemă, de o poartă pe care o întâlni în drum și se strădui să înțeleagă bine sensul întregii comunicări.

Plicul voluminos conținea în primul rând o scrisoare din partea unui avocat dintr-un oraș din nord, care-l informa că unchiul lui dinspre tată, reîntors recent din Cape Ton (unde plecase în speranța de a-și reface sănătatea deteriorată), decedase de curând și fusese înmormântat. Numele acestui unchi era ca un fel de nălucă pentru eroul nostru. De ani de zile, bătrânul rupsesse orice comunicare cu familia lui Swithin — de fapt de când tatăl acestuia se căsătorise cu fata simplă de la ferma Welland. Unchiul fusese toată viața un celibatar convins și agonisise o avere destul de frumoasă, printr-o extensivă practicare a medicinei în orașul industrial, fumegos și posomorât, în care murise. Swithin fusese întotdeauna învățat să vadă în el întruchiparea a tot ce e neplăcut într-un om. Știa că are vederi înguste, că e sarcastic și viclean până la hidoșenie. Însăși această viclenie îl ajutase, deși nu se bucura de o serioasă calificare profesională, să-și stabilească o clientelă largă și profitabilă, alcătuită din acea clasă care nu caută și nu se sinchisește de amabilitățile salonarde.

Totuși, pe noi nu ne interesează cum și-a practicat doctorul St Cleeve profesiunea. Acum decedase și grosul averii lui fusese lăsat unor persoane cu care povestea noastră nu are nici în clin, nici în mână. Dar Swithin era informat că i se lăsase și lui moștenire o rentă anuală de 600 de lire, pe care urma să o primească de la data împlinirii vârstei de douăzeci și unu de ani, urmând să continue întreaga viață, cu condiția de a nu se căsători înainte de vârstă de douăzeci și cinci de ani. În cazul unei asemenea indezirabile eventualități, renta urma să fie sistată. Scrisoarea ce însoțea comunicarea, îi preciza avocatul, avea să-i lămurească totul.

Această a doua misivă era scrisă chiar de unchiul lui, cu o lună înainte de moarte, urmând a fi predată nepotului numai după decesul celui ce o scrisese. Swithin citi, cu

solemnitatea implicată de orice epistolă postumă, următoarele cuvinte din partea unei persoane care, în timpul vieții, nu i se adresase niciodată:

„Dragă nepoate,

Vei fi, fără îndoială, mirat la primirea unei comunicări din partea cuiva pe care nu l-ai cunoscut niciodată personal și care, în momentul când îi vei citi cuvintele se va afla dincolo de posibilitatea de a-l mai cunoaște. Poate că eu sunt cel păgubit de această lungă și reciprocă necunoaștere. Și poate că sunt de condamnat, sau poate că nu. Dar la această dată, asemenea reflecții sunt absolut sterile. Îți scriu având în minte cu totul alte scopuri decât cel de a exprima un regret sentimental, legat de îndoiala extrem de vagă dacă faptul că doi anumiți oameni nu s-au întâlnit niciodată, printre milioanele de alți doi oameni care nu s-au întâlnit niciodată, constituie o calamitate pentru omenire sau pentru ei înșiși.

Prilejul care mă determină să-ți adresez această scrisoare este următorul: cu nouă luni în urmă am aflat, cu totul întâmplător, că urmărești cu mare sârguință anumite studii științifice și că ești un tânăr astronom promițător. Propriile mele înclinații spre știință au făcut ca această veste să-mi apară mult mai importantă decât mi-ar fi apărut altminteri. Și a construit o mare surpriză pentru mine faptul că rodul căsniciei tatălui tău poate avea asemenea stofă în el. Dacă aș fi știut acest lucru, poate că m-ai fi văzut mai des decât vei avea acum prilejul să mă vezi. La acea vreme starea sănătății mele începuse să se înrăutățească și am fost trimis în sud, altfel aș fi venit eu însumi să mă interesez de condițiile și de perspectivele tale. Nu m-am reîntors în țară decât în urmă cu șase luni, și cum sănătatea mea nu s-a ameliorat, am trimis un prieten de încredere să se intereseze de viața ta, de studii, de împrejurări, fără ca tu să bănuiești cel mai mic lucru. Și mi-a raportat ceea ce a aflat. Prin el am fost înștiințat de următoarele elemente favorabile:

1. Că lucrezi cu asiduitate în domeniul astronomiei.
2. Că augurii sunt prielnici în cariera pe care ți-ai ales-o.

Și acum elementele defavorabile:

1. Că venitul mic de care dispui, chiar când acesta va fi sporit în urma morții bunicii tale prin titlul de proprietate asupra casei voastre, este insuficient ca să-ți susțină cariera de om de știință, ale cărui strădanii nu vor putea fi remunerate decât peste mulți ani, sau niciodată.

2. Că există în calea ta un obstacol mult mai grav decât lipsa de fonduri, și acesta este o femeie.

Pentru a te salva de la ruina carierei, iau măsurile pe care ți le expun în amănunt mai jos:

Lucrul principal, așa cum te va fi informat avocatul meu, este că, la vârstă de douăzeci și cinci de ani suma de 600 lire pe an va deveni o rentă viageră, cu condiția ca să nu te însori până atunci. În perioada interimară, vei primi un dar anual, până la concurența aceleiași sume. Și, viceversa, dacă te însori înainte de a împlini douăzeci și cinci de ani, nu vei mai primi nimic, începând cu data căsătoriei.

Unul dintre obiectivele moștenirii pe care ți-o las este aceea de a-ți înlesni posibilitatea călătoriilor și a studierii constelațiilor din emisfera sudică. Când am aflat, la Cape Town, despre studiile tale, m-a frapat importanța acestor constelații pentru un astronom care

tocmai încercă să-și croiască drumul spre un renume. Emisfera sudică oferă mult mai mult potențial decât cel care a fost exploatat până acum; constituie o mină mult mai bogată decât cea nordică, și studiile tale ar trebui să se îndrepte în această direcție.

Pasul următor care stă în puterea mea este cel de a-ți ține o predică, deși nu sunt adeptul unor asemenea lucruri. Totuși, te sfătuiesc, Swithin St Cleeve, să nu te prostesti, așa cum a făcut tatăl tău. Dacă studiile tale sunt menite să ducă la un rezultat, atunci, crede-mă, trebuie să te dedici lor fără ajutorul vreunei femei. Evit-o, evită orice specimen al sexului slab, dacă ai de gând să realizezi ceva în viață. Sustrage-te de la asemenea diversivni pentru încă mulți ani din viața ta. Și, mai presus de orice, te sfătuiesc să o eviți pe doamna în chestiune. Până în prezent nu am aflat nimic rău despre caracterul ei moral; nu am nicio îndoială că e desăvârșită din acest punct de vedere. E posibil să aibă multe calități, și sufletești și intelectuale. Dar în afară de obstacolul primordial care o împiedică să-ți fie parteneră de studii (și anume faptul că e femeie), mai are următoarele două handicapuri: e mult mai bătrână decât tine...

— Mai bătrână! exclamă Swithin cu năduf...

...Și e atât de sărăcită, încât titlul moștenit de la răposatul ei soț devine o obiecție concretă. În afară de aceasta, ca să fiu sincer, eu personal nu am o părere bună despre ea. Nu pot gândi bine despre o femeie care se îndrăgostește de un bărbat cu atâția ani mai tânăr decât ea. Faptul că a ținut să fie prima pasiune a unui adolescent ca tine nu denotă prea mult bun simț din partea ei. Dacă ar fi știut să-și păstreze prestigiul, ar fi avut mândria de a nu accepta intimitatea cu un tânăr aflat într-o situație, atât de nesigură, ca să nu spun mai mult. E destul de în vârstă ca să știe că o liaison cu ea poate duce, și desigur că așa se va întâmpla, la ruina carierei tale; și că, pe de altă parte, o căsătorie între voi doi ar fi ridicolă — doar dacă e o găscă — și în acest caz ai cu atât mai multe motive să o eviți.

Nepoate, o femeie cu sentimente onorabile s-ar feri să facă vreun pas care să-ți periclitizeze cariera, pentru că la așa ceva se va ajunge dacă o să ți se pună în drum. Am auzit că și ea manifestă mare interes pentru viitorul tău de fizician. Dar cea mai bună cale pe care și-ar putea manifesta interesul real ar fi să te lase în pace. Poate că se convinge singură că nu-ți face niciun rău. Mă rog, las-o să creadă una ca asta; dar tu fii convins că de fapt își amăgește singură conștiința susținând o asemenea aberație. Creierul femeilor nu e făcut pentru științele profunde; ele nu au posibilitatea de a sesiza decât latura concretă a lucrurilor. Și-apoi o să sporovăiască despre proiectele și teoriile tale cele mai secrete, o să-și informeze toate cunoștințele...

— Nu are niciuna! Exclamă Swithin începând să se înfierbânte.

...și o să te acopere de ridicol, dezvăluindu-ți planurile înainte ca acestea să se fi copt în mintea ta. A încerca să studiezi împreună cu o femeie înseamnă a te lăsa antrenat în fantezii în loc de concepții, în construirea castelelor de nisip în locul edificiilor teoretice, în îndoieli în locul părerilor clare, în prejudecăți în locul concluziilor raționale. Tinere, vastul tău câmp de studiu se va reduce în curând la jalnicul perimetru îngust al feței ei, și miriadele tale de stele la ochii ei înșelători,

O femeie cu experiență care deșteaptă pasiunile unui tânăr în momentul când acesta se străduiește să se afirme din punct de vedere intelectual, săvârșește o adevărată crimă.

Dacă ar fi după mine, pe cuvântul meu că-i-aș vârî pe toți tinerii între optsprezece și douăzeci și cinci de ani în câte un butoi, asemenea unui renumit filosof. Pentru că se întâmplă atât de des ca, atunci când nu-i sechestrezi, femeia să li se pună în cale sub chipul destinului și de cele mai multe ori să le zădărnicească scopurile, încât ajung să renunțe la cele mai promițătoare cariere.

Asta-i tot. Acum te las să-ți iei soarta în propriile-ți mâini.

Unchiul tău care îți vrea binele
Jocelyn St Cleeve
doctor în medicină”

Venind din partea unui celibatar convins și a unui misogin, părerile exprimate în scrisoare nu erau deosebit de convingătoare; dar rezultatul lor practic, anume anularea neașteptatei rente destinată studiilor lui Swithin; și astfel prefacerea unei fericiri într-un necaz, părea, în acel unic moment, decepționantă și întristătoare în cel mai înalt grad.

Totuși, oricât de senzațională ar fi fost scrisoarea, bucuria pătimasă a acelei zile nu s-a lăsat întunecată mai mult de câteva minute. Lucrurile conținute în misivă făceau parte din speța celor ce se cer rumegate îndelung pentru a deveni eficiente. Adevărul este că avertismentul și momeala sosiseră prea târziu și prea pe neașteptate ca să mai poată avea vreo influență. Dacă St Cleeve ar fi primit predica de mai sus cu o lună înainte, dacă ar fi putut s-o sucească și s-o răsucească în minte în fiecare ceas de nesomn din treizeci de nopți consecutive, gândindu-se la posibilitățile pe care i le deschidea renta viageră, n-am putea prevedea efectul unei asemenea pânze de păianjen aruncate asupra lui, un tânăr a cărui dragoste pentru fizica cerului nu putea rivaliza cu nimic. Dar faptul că în ultimul moment îi picase din senin imaginea unor avantaje la care nici măcar nu visase vreodată, nu l-a afectat mai mult decât un fulger de căldură ce spintecă orizontul.

I se înfățișase o uriașă perspectivă; dar dispăruse pe loc, și lumea era iarăși ca mai înainte.

Luă trenul spre Warborne, și apoi se îndreptă în grabă spre Bath. Nu chiar în aceeași dispoziție ca în zorii acelei zile, în timp ce se îmbrăcase, dar în ce privește partea mecanică a călătoriei, la fel de neșovăielnic ca și până atunci.

Și pe măsură ce decorul se schimba, îl părăsea și mohoreala: stăpâna inimii lui rămăsese întronată. St Cleeve nu era suficient de familiarizat cu literatura ca să știe că poezii înțelepți sunt obișnuiți să vadă în această inimă ușoară exact inversul ei. Vesela lui dispoziție i se păru lui Swithin de bun augur. Și cum gândirea strică adeseori în asemenea cazuri, se poate că, în pofida poezilor, Swithin avea dreptate.

CAPITOLUL 19

La gară Lady Constantine aștepta, fremătând de nerăbdare, sosirea trenului, îmbrăcată ca și cum nu mai fusese niciodată măritată; Swithin o zări pe fereastra compartimentului, mult înainte ca ea să-l fi văzut. Și de cum o recunosc, se simți mulțumit până în adâncul inimii de răsplata lui. Dacă unchiul său i-ar fi oferit din mormânt o întregă împărăție în locul viitoarei lui soții, tot n-ar fi acceptat-o.

Swithin sări din tren, și niciodată natura nu a pictat pe fața vreunei femei mai multă iubire decât oglindea chipul doamnei noastre în acel moment. Amândurora situația le apărea ca o frumoasă alegorie, care nu trebuia cercetată prea îndeaproape ca să nu iasă la iveală, lipsa ei de corespondență cu realitatea.

Aproape că se feriră să-și strângă mâna în public, atât de necesar era ca acea dimineață să treacă fără niciun incident inoportun. Chemară o trăsură cu un cal și porniră spre destinația lor.

— Ia asta, spuse ea, înmânându-i dispensa împăturită. Îți aparține mai curând ție decât mie.

Deseori, pietonii care traversau strada, sau cei care întâmplător se opriră din drum, se uitau la perechea din trăsură (fără niciun motiv special, ci numai pentru că unii făceau parte din acea categorie de indivizi care au ochi să observe lucrurile pe lângă care trec); dar cei doi din trăsură se speriau de fiecare dată ca nu cumva inocenții privitori să aibă cine știe ce planuri de urmărire a lor.

— Arăți îngrozitor de tânăr îi spuse ea cu o supărare hazlie, în timp ce înaintau (aerul dimineții dădea obrazilor lui Swithin o prospețime uimitoare). Încearcă să pari ceva mai tras la față, pentru ca preotul să nu ne pună întrebări stingheritoare.

Mai departe nu-se întâmplă nimic și trăsura îi depuse în fața unei prăvălii aflate la cincizeci de metri depărtare de ușa bisericii. Era unsprezece fără cinci.

— Nu reținem trăsura, spuse ea. Ca să nu atragă atenția plimbăreților.

Când dădură colțul și ajunseră în fața bisericii, găsiră ușa întredeschisă; dar înăuntru nu se găseau decât două persoane, un bărbat și o femeie, despre care aflară că erau funcționarul parohial și soția lui. Swithin întrebă când urmează să sosească preotul. Funcționarul își consultă ceasul și rosti:

— La unsprezece fix.

— Adică acum ar trebui să fie aici, spuse Swithin,

— Da, răspunse funcționarul ascultând bătăile ceasornicului din turn. Adevăru-i, domnule, că el nu-i decât un loctiitor, și uneori mintea i-o mai ia razna în ce privește timpul, mai ales când e vorba de chestiuni din astea din care nu se alege cu cine știe ce. Dar fiți fără grijă, vine el.

— Și preotul titular e plecat?

— Numai pe două săptămâni, atâta tot. Și n-a avut de ales, ori îl lăsa în loc pe ăsta mai nevolnic, ori pe nimeni altu'. Știți domnule, în ziua de azi, tinerii mai isteți se fac sau berari, sau intră în marină; că doctrina religioasă e cam șubredă în vremurile noastre, și nu-ți prea scoți bănuțul din meseria asta. Așa că noi, slujbașii bisericii, nu prea avem oameni de schimb. Știți ce, domnule, ce-ar fi să mă reped până la locuința preotului și să-

ncerc să dau de el?

— Te rog, du-te, insistă Lady Constantine.

Funcționarul ieși din biserică; nevastă-sa ștergea praful în capătul celălalt, așa încât Swithin și Viviette rămaseră singuri. Imaginația zboară cu atâta repeziciune și presimțirile unei femei sunt atât de susceptibile, încât abia plecase funcționarul, lăsându-i să aștepte, că în mintea Lady-ei Constantine încolți gândul că nu va deveni soția lui Swithin St Cleeve nici azi și nici într-o altă zi. Știa bine că presimțirile o înșelau adeseori; dar desigur că un obstacol ivit în clipa cununiei e semn rău.

“Ah!... Cununia asta n-o să aibă loc, își spuse în sinea ei. E o fatalitate.”

Se făcuse unsprezece și douăzeci și nici urmă de preot. Swithin îi luă mâna într-a lui.

— Dacă nu-i să fie azi, o să fie mâine, șopti, el.

— Nu știi, răspuse ea. Ceva îmi spune că nu.

Era cu neputință ca Viviette să fi intuit forța inhibitoare exercitată asupra lui Swithin de scrisoarea primită în acea dimineață de la unchiul său decedat. Totuși, felul ei de a vedea lucrurile se potrivea atât de bine cu asemenea cunoaștere, încât Swithin fu frapat și păstră tăcerea.

— Ai o cravată neagră, continuă ea, privindu-l.

— Da, am cumpărat-o pe drum.

— Și de ce-ai ales o culoare atât de sumbră?

— Mi-a murit unchiul,

— Aveai un unchi? Nu mi-ai vorbit niciodată de ei.

— Pentru că nu l-am văzut niciodată în viața mea. Am auzit de el doar acum, când a murit.

Vorbea pe cât de calm și de măsurat putea, dar inima i se făcuse mică. Desigur că ea va continua să-i pună întrebări; iar el nu era în stare să-i spună un neadevăr. Va descoperi, de bună seamă, prevederile testamentare ale unchiului său, căroră el, Swithin, le dăduse cu piciorul de dragul ei, și atunci, pentru binele lui, va refuza să-l ia de bărbat. În acele momente, concluziile lui erau aidoma cu ale ei: nu aveau să ajungă niciodată soț și soție.

Dar Viviette nu mai puse nicio întrebare, din cel mai simplu motiv: la intrare se auziră niște pași greoi și, în capătul navei, se ivi preotul cu funcționarul care venea după el, ștergându-și broboanele de transpirație de pe față. Specimenul clerical, ușor încurcat, dădu mâna cu ei și intră în sacristie; iar funcționarul se duse și-i deschise cartea.

— Știți, memoria bietului om e cam rătăcită, șopti el. Lui îi intrase în minte că-i vorba de o înmormântare și l-am găsit umblând brambura prin cimitir, în căutarea noastră. Oricum, totu-i bine când sfârșește bine.

Și funcționarul își tampona iarăși fruntea,

— Câte semne rele! murmură Viviette.

Dar preotul apăru pe dată, înveșmântat, funcționarul își luă și el o mutră ecleziastică și își coborî privirile în registrul lui. Tristețea Lady-ei Constantine păru să se volatilizeze; sângele îi năvăli iar în obraji cu o nouă vigoare. Rostirile solemne ale ceremoniei plutiră peste perechea tremurândă, și nu a existat vreodată mire și mireasă care să-și fi contopit cu mai multă ardoare șoaptele.

Lady Constantine (căci așa continua s-o numească lumea, deși ei îi plăcea să-și spună doamna St Cleeve, ceea ce și era din punct de vedere legal), o anunțase pe camerista sa că se va întoarce la Welland într-o zi, două, sau trei, în funcție de împrejurări. Deși data întoarcerii rămăsese incertă, atât ea cât și Swithin considerară că e preferabil să-și fixeze plecarea pentru a doua zi, ca nu cumva să se iște vreo bănuială. Cât despre St Cleeve, venirile și plecările lui nu aveau nicio importanță. Rareori se știa exact dacă e acasă sau nu, din cauza izolării sale în cabana de la coloană.

A doua zi, spre seară, Swithin o însoți la gara din Bath, cu intenția ca el să rămână în acest oraș până în dimineața următoare. Dar când un bărbat sau un tânăr deține în mâinile lui o comoară atât de fragilă ca o mireasă de care a fost legat abia de treizeci de ore, nu are forța de a o depune într-un tren și a o expedia ca pe un bagaj. De aceea, experiența unei despărțiri atât de rapide li se păru chinuitor de crudă. Seara era mohorâtă; vântul de toamnă se furișa prin fiecare crăpătură, prin fiecare spărtură din oraș; nimeni din jur nu observa și nu se sinchisea de ceea ce făceau ei. Lady Constantine oftă din adâncuri; și Swithin simți că nu poate rezista, că nu o poate lăsa singură. Hotărî să urce și el în tren și să-i țină tovărășie măcar pe parcursul câtorva stații.

Era o noapte întunecoasă și, dându-și seama că, la urma urmei, nu exista niciun risc serios, Swithin își prelungi drumul până la nodul de cale ferată unde ea urma să schimbe trenul, luându-l pe cel de Warborne. Aici, însă, trebuiră să aștepte câteva minute, până când să ia el trenul de întoarcere și ea pe cel care o ducea mai departe. Ieșiră de pe peronul gării și făcură împreună câțiva pași în întunericul străzii, hotărând, în sfârșit, să se despartă.

În timp ce Viviette stătea încă locului, strângându-i brațul, se ivi un faeton care înainta val-vârtej, îndreptându-se spre intrarea gării; dar când să treacă prin băltoaca din fața ușii, calul se opri brusc. Domnul care conducea trăsura sau era foarte grăbit, sau avea principiul că orice piedică poate fi înlăturată cu biciul, așa încât făcu uz de șfichiul acestuia. Drept urmare, calul se smuci, cu trăsura cu tot, într-o parte, iar capătul de lemn al biciului o izbi pe Lady Constantine în obraz cu atâta putere, încât aceasta scoase un strigăt de durere. Swithin o întoarse cu fața spre lumina felinarului, și desluși o dâră de sânge pe obrazul ei.

Între timp, domnul care făcuse boroboața începu să-și ceară mii de scuze, după care predă hățurile omului ce-l însoțea și coborî din trăsura.

— Mă duc o clipă în sala de așteptare, șopti Viviette în pripă.

Și luându-și mâna de pe brațul lui Swithin, își trase vâlul gros peste față și se făcu nevăzută.

Străinul se apropie și își scoase pălăria. Era un bărbat pirpiriu, cu o figură de orășean, de vreo douăzeci și opt sau treizeci de ani. Felul în care i se adresă lui Swithin era în același timp indiferent și împăciuitor:

— Îmi pare foarte rău de ceea ce s-a întâmplat, spuse el. Sper din toată inima că soția dumneavoastră... — dar dându-și seama de tinerețea lui Swithin retrase cuvântul pe care i-l sugerase purtarea tandră a acestuia față de Lady Constantine — sper că doamna nu a fost serios rănită.

— Și eu sper, răspunse Swithin cam înțepat.

— Unde a lovit-o biciul?

— I-a făcut o creștătură de-a lungul obrazului.

— Dați-mi voie să mă duc s-o văd, să mă asigur cum se simte și să-mi cer scuze.

— Mă voi duce eu s-o văd.

Swithin intră în camera de toaletă a sălii de așteptare, unde se refugiase Viviette. Ea îi întâmpină în ușă, ținându-și batista pe obraz, iar Swithin o informă că venise în numele conducătorului trăsorii, care se interesa de ea.

— Nu pot să dau ochi cu el, șopti Viviette. E fratele meu, Louis. Fără îndoială că ia trenul ca să vină la mine acasă. Nu trebuie să mă recunoască! Suntem nevoiți să așteptăm aici până va pleca.

Drept care, Swithin ieși din nou și-l informă pe tânărul în cauză că tăietura nu era serioasă, dar că doamna nu-l putea vedea. Se despărțiră. St Cleeve îl auzi cerând un bilet pentru Warborne, ceea ce confirmă ideea Lady-ei Constantine că se ducea acasă la ea. Când trenul de legătură porni, Swithin se întoarse la mireasa lui, care-l aștepta tremurând.

Aflând că fratele ei plecase, păru infinit mai ușurată

— De unde vine fratele tău? o întrebă Swithin.

— Acum din Londra. Înainte stătea la Rio de Janeiro. Are vreo doi prieteni prin împrejurimile astea și din când în când pică într-o vizită. Nu ți-am vorbit niciodată despre el, din pricina îndelungatei lui absențe.

— Și acum are de gând să se statornicească pe lângă tine?

— Nu, nici aici, și mi-e teamă că nici în altă parte. Lucrează, sau mai bine zis a lucrat în Serviciul Diplomatic. La început a fost funcționar în Ministerul de Externe și apoi a fost numit atașat la Rio de Janeiro. Dar și-a dat demisia din serviciu. Aș fi preferat să n-o facă.

Swithin o întrebă de ce își dăduse demisia. Se simțea exilat, îl lămuri ea, și se plângea de climat și de toate câte se plâng oamenii hotărâți să fie nemulțumiți — deși, bietul de el, o fi avut vreun temei pentru nemulțumirile lui. Poate că unii l-ar considera leneș. Dar nu era adevărat; nu era vorba de lenevie, ci de un continuu neastâmpăr; nu putea persevera în nimic. Totuși, dacă vreo preocupare îi capta fantezia, se ținea de ea cu o răbdare exemplară, până când intervenea ceva nou care să-i distragă atenția.

— Nu-i bun cu tine, nu-i așa, iubita mea?

— De ce crezi asta?

— Felul în care vorbești de el mă face să simt acest lucru.

— Mă rog, poate că nu a fost întotdeauna bun. Dar ia uită-te la fața mea, se mai vede semnul?

O dungă, dreaptă ca un meridian, îi brăzda vizibil obrazul. Sângele urcase până la suprafață, dar nu țâșnise propriu-zis, după cum i se păruse lui, însemna că a doua zi dunga roșie va deveni vânătă.

Swithin o încunoștiință că fratele ei luase un bilet pentru Warborne, fapt din care Viviette deduse că plecase să-i facă o vizită la Welland, deși din scrisoarea lui reieșise că urma să sosească abia peste câteva zile.

— Până una, alta, continuă Swithin, tu nu poți pleca decât cu trenul de noapte, pentru că pe ăsta l-ai pierdut.

— Dar, Swithin, nu-ți dai seama de noua încurcătură? Dacă plec în noaptea asta la Welland și îl găsesc pe fratele meu acolo, și-mi vede tăietura de pe obraz, pe care presupun că i-ai descris-o...

— I-am descris-o.

— Va ști că eu sunt doamna care te însoțea.

— Și pe care a numit-o soția mea. Mă întreb dacă am și început să arătăm a soț și soție?

— Și atunci ce să mă fac? Următoarele trei-patru zile voi purta pe față indiciul care poate să ducă la descoperirea secretului nostru.

— În cazul ăsta nu trebuie să fii văzută. Trebuie să tragem la un han de aici.

— O, nu! exclamă ea cu sfială. E prea aproape de casă, nu putem fi în siguranță. S-ar putea să nu ne cunoască nimeni; dar dacă ne recunoaște cineva?

— Să ne întoarcem la Bath nu mai putem. Îți spun eu ce trebuie să facem, scumpă Viviette. Plecăm la Warborne în vagoane diferite; ne reîntâlnim în afara gării Warborne; de acolo pornim pe jos pe întuneric către coloană, și am să te țin captivă în cabană până când îți dispăre semnul.

Cum nu exista nicio alternativă mai bună, luară hotărârea să procedeze în acest fel. După ce-și scoase din geamantan câteva articole de care ar fi putut avea nevoie într-o încarcerare de două sau trei zile, Lady Constantine își depuse valiza la depozitul de bagaje, și luă apoi ultimul tren, care urma să ajungă la Warborne pe la ora zece.

Pentru Lady Constantine era de ajuns să-și acopere fața cu voalul gros-pe care și-l procurase special în vederea acestei escapade, ca să iasă din gară fără teama de a fi recunoscută. St Cleeve apăru dintr-un alt compartiment, și nu se întâlniră decât când ajunseră la o cotitură foarte întunecoasă din vechiul drum de la barieră, departe de lumina felinarelor din Warborne.

Drumul spre Welland era lung. Același drum pe care-l făcuse Swithin în ploaie, când aflase fatala veste că descoperirea lui stelară fusese devansată de altcineva; acum, însă, se afla în cu totul altă stare sufletească și nu mai blestema nici divinitatea, nici omenirea. Nimic nu-i grăbea, și o porniră agale pe drumul singuratic și liniștit, stăpâniți de acel simț de predestinare pe care ți-l insuflă uneori prezența nopții cufundată în tăcere. Când ajunseră, la poarta parcului, o găsiră deschisă, ceea ce însemna că fratele ei, Louis, sosise.

Lăsând în dreapta lor casa și parcul, înaintară mai departe pe șosea și, luând-o prin miriștea de peste drum, se apropiară de acea izolată proeminență rotundă cu brazii pe coline și turnul în vârf, care părea să se înalțe din țarina ceva mai luminoasă la culoare, asemenea unui dom turtit, purtând un far în creștet. Era prea întuneric ca să poți desluși brazii de ceilalți copaci, decât după acel curios grai pădurean, prin care oastea coniferelor își proclamă în orice moment specia. În înaintarea anevoioasă a celor doi îndrăgostiți pe pantele povârnite, trosnetul câte unei crengi uscate, sub pașii lor avea ecoul unor împușcături de alarmă.

Când descuie cabana, Swithin o găsi întocmai cum o lăsase cu două zile înainte. Lady Constantine era vlăguita de puteri și se așeză, în timp ce el se duse să adune un braț de vreascuri și crenguțe din mormanele de afară, și aprinse un foc, după ce-și luase mai întâi

precauția de a astupa ferestrauca și a reînclui ușa.

Lady Constantine aruncă o privire curioasă în jur, la lumina flăcărilor. Cabana avea dimensiunile unui alcov din vremurile georgiene. Într-un colț se afla soba, cu o măsuță și un scaun alături, ceva mai încolo un dulap, un urcior de apă, un stelaj cu felurite obiecte casnice, printre care un ceainic și un grătar. Cei doi metri rămași liberi fuseseră despărțiți printr-o perdea și convertiți în dormitor, pentru uzul lui Swithin după nopțile lungi de observație în vârful turnului.

— Nu s-ar putea spune că îți ofer un palat, observă el, zâmbind. Dar, în orice caz, e un refugiu.

Focul vesel risipise în oarecare măsură îngrijorările Lady-ei Constantine.

— De-am avea de mâncare! spuse ea.

— Ce nătărău sunt! exclamă St Cleeve. Țsta-i un lucru care nici măcar nu mi-a trăsnet prin minte.

— Nici mie, până acum, îl liniști ea.

Swithin căzu pe gânduri, cu o figură încruntată.

— În afară de o bucată de pâine uscată, n-am nimic altceva în dulap. Totuși, prin preajma cabanei mișună o sumedenie de iepuri pitici, nu mai mari decât șobolanii, din speța celor pe care paznicii îi numesc fugari. Și-s foarte blânzi. Dar mă tem că n-am să pot prinde vreunul la ora asta. Totuși, Viviette, iubit-o, așteaptă-mă câteva minute. Am să încerc. Nu am voie să te las să mori de foame.

Ieși afară fără zgomot și lipsi o bucată de vreme. Când reapăru, ținea în mâini nu un iepure, ci patru vrăbii și un sturz.

— Nu se pot prinde iepuri fără să pui o capcană. Dar am izbutit să fac rost de astea pentru că știam pe unde se cuibăresc noaptea.

O învăță cum să prepare păsările și, când ajunse să le frigă pe grătar, el ieși afară cu urciorul, ca să-l umple la pârâul care curgea pe lângă casa lui, în preajma satului de jos.

— La bunica acasă toată lumea doarme, o informă el când reveni gâfâind, ținând în mâini urciorul plin ochi. Și toți își închipuie că eu mă aflu la vreo sută de mile de aici.

Păsările erau fripte, masa așternută. Cu aceste merinde, însoțite de pâine uscată prăjită și udată cu câte o cană de apă din urcior, la care Swithin mai adăugă puțin vin din plosca ce-l întovărășise pe drum, trebuiră să se mulțumească în chip de cină.

CAPITOLUL 20

Când Lady Constantine se deșteptă a doua zi, Swithin era de negăsit. Dar înainte de a se fi pregătit pentru gustarea de dimineață, auzi cheia învârtindu-se în broască; la început se sperie dar își aminti pe dată că nimeni altcineva n-ar fi putut să vină. Adusese un coș cu provizii, încă o ceașcă și o farfurioară, și așa mai departe. Nu peste mult timp, ceainicul începu să sâsâie pe sobă și masa fu gata.

Mireasma de rășină din aer le umplea nările, în vreme ce-și luau gustarea; păsările țopăiau până în pragul ușii (pe care, cu orice risc, o lăsaseră deschisă); în fața ochilor li se înălța turnul zvelt, al cărui vârf pătrunsese într-o împărăție de soare, care trimitea spre cabană doar săgetări și raze răzlețe, ce se cerneau prin frunzișul des.

— Aș putea trăi aici fericită tot restul vieții mele! exclamă ea strângându-i mâna. Aș dori să nu mai revăd niciodată casa mea mohorâtă, din moment ce n-am mijloacele de a o deschide toată și a trăi în ea așa cum ș-ar cuveni. Sărăcia de acest fel nu-i deloc neplăcută. La ce te gândești?

— La drumurile pe care le-am făcut în dimineața asta. Când am revăzut-o pe bunica, nu a fost prea surprinsă de revenirea mea. M-a obligat să-mi iau gustarea de dimineață acolo, dar m-amprefăcut numai că mănânc, ca să nu-i trezesc bănuiele; și merindele pe care le-am adus ar trebui să-mi servească de prânz și de cină. Firește, n-o să-mi fie greu să obțin oricâtă mâncare aș dori și pentru oricât timp, întrucât pot lua din cămară tot ce-mi dorește inima, fără să fiu observat. Dar când m-am uitat azi dimineață la fața bunicii mele, și am văzut-o cu cât drag mă privea, m-am gândit că ea n-a ținut niciodată ceva ascuns de mine, și nu a urmărit altceva decât binele meu... și am simțit, cum să spun, că mi-ar plăcea să-i vorbesc despre noi doi.

— O, nu, te rog, Swithin, să nu faci așa ceva! strigă ea pe un ton jalnic.

— Foarte bine. N-aș face-o în niciun caz fără consimțământul tău.

Nu mai discutați un cuvânt despre această chestiune.

Toată dimineața aplicară comprese reci și alte leacuri pe dunga purpurie care brăzda obrazul Viviettei; iar după masă reglară ecuatorialul sub cupola refăcută, pregătindu-l în vederea observațiilor nocturne.

Era o seară limpede, uscată, neobișnuit de rece în comparație cu vremea de peste zi. După o cină frugală, reumplură soba cu cărbuni aduși de la casa lui Swithin, cărbuni cu care se mai încălziseră și peste zi, pentru că Viviette avusese ideea că fumul unui foc de lemne nu trebuia zărit mai des decât se întâmplase până atunci, când Swithin ocupase din când în când cabana.

La ora opt, ea stăruia să urce în turn la observații, pentru a respecta principiul pe care se întemeiaseră căsnicia lor, și anume reluarea studiilor lui Swithin cu aceeași perseverență ca și până atunci.

În acea noapte, cerul avea parcă o frumusețe nouă, orbitoare. Un arc amplu, semicircular, fluctuant, de lumină albă, scânteietoare, se curba peste partea nordică a firmamentului de la orizont până la steaua Eta din Ursa Mare. Era aurora boreală, proaspăt deșteptată din mărilor înghețate ale Nordului, unde vaporii toamnei suferă un rapid proces de congelare. Se pregătea să întâmpine anotimpul de iarnă.

— Oh! Haide să ne așezăm și să o privim! Spuse Viviette.

Întoarseră spatele ecuatorialului și gloriile sudice ale cerului, pentru a contempla această nouă minune, aflată într-un district ceresc pe care-l vizitau rar.

Lucirile stelelor fixe se diminuaseră până la un reflex albastrui. Încetul cu încetul, arcul se mări pe vidul negru al firmamentului, asemenea formei fecioarei — nălucă din umbrele baladei Glenfinlas^[23] până ce cununa bolții se apropie de zenit și aruncă un păienjeniș de lumină asupra întregului car și al căilor constelațiilor nordice. Convexitatea arcului radia săgeți sclipitoare, care țâșneau și se mistuiau în tăcere. Temperatura scăzu subit, și Lady Constantine își înfășură mai strâns șalul în jurul umerilor.

— Să coborâm, o sfătui Swithin. În cabană e cald și plăcut. De ce să încercăm să studiem în noaptea asta? De fapt nici nu-i posibil; Aurora își răspândește lumina peste tot.

— Foarte bine. Mâine noaptea nu vei mai fi întrerupt, pentru că eu plec.

— Ai de gând să mă părăsești mâine, Viviette,

— Da; mâine de dimineață.

Adevărul este că, odată cu scurgerea ceasurilor și a zilelor, Viviette devenea din ce în ce mai convinsă că nici în schimbul tuturor comorilor din lume n-ar fi acceptat riscul de a fi descoperită aici, de către oricine ar fi fost să fie.

— Dar dă-mi voie să mă uit la fața ta, iubito. Nu cred că-i încă potrivit să-l întâlnești pe fratele tău.

Cum era prea beznă ca să-i poată vedea fața în locul unde se aflau, coborâră scara spiralată; ajunși în cabană, Swithin îi cercetă obrazul marcat. Dunga, deși mult atenuată, încât n-ar fi putut să fie deslușită decât de cineva care ar fi privit-o de aproape, nu dispăruse însă cu totul. Dar în urma stăruințelor ei repetate și aproape înlăcrimate de a părăsi cabana, și a presupunerilor că fratele ei trebuie să fi plecat, Swithin hotărî să se ducă a doua zi devreme până la Welland, să facă un tur de recunoaștere.

Sculându-se de dimineață și încuind-o pe Viviette în cabană, străbătu miriștea argintată de brumă și intră în parc. Casa era tăcută și părea pustie; din coșuri nu se înălța decât un singur fuor subțiratic de fum. Deși era încă înainte de ora nouă, se încumetă să bată la ușă.

— Lady Constantine e acasă? Întrebă Swithin cu o disimulare care-i intrase acum în deprinderi, deși cu șase luni în urmă îi fusese total străină.

— Nu, domnule St. Cleeve; înălțimea sa nu s-a întors încă de la Bath. O așteptăm să revină de pe o zi pe alta.

— Și casa e goală?

— Fratele înălțimii sale a fost aici, dar a plecat la Budmouth. A lăsat vorbă că se va întoarce peste două sau trei săptămâni.

Lui Swithin îi era suficient. Spuse cameristei că va reveni, și se întoarce la cabană, trezind-o pe Viviette, căreia nu-i plăcea să se scoale cu noaptea în cap. Swithin așteptă sus pe turn până când fu anunțat că gustarea de dimineață e gata, După ce se ospătară, se pregătiră de despărțire.

Îi aștepta un drum lung. Gara Warborne se afla la o distanță de cinci mile, iar cea

anterioară la nouă mile depărtare. Către aceasta din urma se îndreptau ei; își făcuseră planul ca Viviette să ia trenul de la nodul de cale ferată unde se petrecuse incidentul cu biciul, urmând să-și ridice de aici bagajul și să se întoarcă la Warborne, ca și cum ar fi sosit de la Bath.

Dimineața era rece, dar drumul nu li se păru obositor. Din momentul în care lăsară în urmă miriștea și parohia Welland, începură să meargă în pas de plimbare pe măsură ce se îndepărta de locurile primejdioase, buna dispoziție a Lady-ei Constantine sălta.

Se despărțiră pe malul unui pârâiaș, la vreo jumătate de milă de gară, Swithin urmând să se întoarcă la Welland pe drumul pe care venise.

De la nodul de cale ferată, Lady Constantine telegrafie la Warborne ca să o aștepte o trăsură la sosire. Și apoi, după ce se urcă în trenul de înapoiere călători liniștită spre casă, ajungând la reședința Welland cu cinci minute înainte ca Swithin, care făcuse tot drumul pe jos, să se fi apropiat de coloană.

CAPITOLUL 21

Începând din acea zi, viețile lor își reluară aparent vechile făgașuri.

Poate că cel mai concret rezultat al experienței lor era relativa eficiență — în realitate doar un expedient în vederea scopului final — în ceea ce privește calma asiduitate a lui Swithin în studiul astronomiei. Tânărul își reluase vechea-i poză de filosof singuratic în vârful coloanei, iar Lady Constantine recăzu în existența întemnițată din casa ei, aparent lipsită de orice prieten în jur. Forțata restrângere pe care i-o impuneau mijloacele ei financiare atât de precare, constituia acum o pavază în plus împotriva descoperirii relațiilor cu St Cleeve. Nobilimea din vecinătate nu-i tulbura liniștea; atât printr-o tacită înțelegere a faptului că nu se afla în situația de a invita la rândul ei, cât și din răceala egoistă generată de lipsa de mijloace a altora.

La prima întâlnire, după scurta lună de miere, a celor doi uniți în taină, au fost nevoiți să se comporte unul față de celălalt ca doi străini. Întâlnirea a avut loc în acea unică parte din Welland care merita numele de ulița satului în timp ce toți muncitorii de pe câmp se întorceau acasă pentru masa de prânz, unii dintre ei însoțiți de nevestele care-i ajutau la anumite îndeletniciri agricole.

Sub ochii acestui grup de oameni inofensivi dar nedemni de încredere Swithin și Viviette a lui nu putură decât să-și strângă mâinile în tăcere. Totuși ea reuși să-i șoptească:

— Fratele meu nu se întoarce decât mult mai târziu. A plecat la Paris. Diseară, dacă poți veni, te aștept pe pajiște.

Îi dăruî un zâmbet neliniștit, dar nu exista nicio îndoială că sub rezerva pe care și-o impusese, fiecare fibră din făptura ei vibra de nerăbdare la gândul întâlnirii.

Aripile nopții se lăsau acum devreme, și Swithin se înființă la locul întâlnirii la ceasul când își închipui că ea își isprăvise cina. Era chiar locul unde se întâlniseră la începutul anului, dar multe se schimbaseră de atunci. Răzoarele de flori de obicei îngrijit îngrădite, aveau acum marginile zdrențuite și fuseseră cotropite de bălării; stele negre se iveau pe suprafața aleii acoperite cu prundiș, arătând că smocurile de iarbă creșteau pe acolo în voie. Degradarea stării materiale a Lady-ei Constantine atinsese acel punct care sugerează necesitatea ca un sânge nou să fie infuzat în ramura familiei; și, de bună seamă, un sânge nou fusese infuzat — dar cu ce rezultat social rămâne de văzut.

Viviette apăru pe aceeași ușă de sticlă pe care ieșise în grădină cu atâtea luni în urmă. Se strânseră în brațe dintr-o suflare, iar St Cleeve o salută în șoaptă.

— Suntem în siguranță, iubitele, îi spuse ea.

— Dar servitorii?

— Sărăcăciosul meu personal constă acum doar din două femei și un băiat; și cu toții se află în aripa cealaltă. M-am gândit că poate ți-ar place să vezi interiorul casei mele, după ce mi-ai arătat locuința ta. Așa că n-o să rămânem afară, ci o să intrăm.

Pătrunseră înăuntru prin ușa-fereastră și porniră să cutreiere încet prin încăperi, Swithin însuflețit de oarecare curiozitate, pentru că nu ajunsese niciodată mai departe de bibliotecă și de camera alăturată acesteia. Întreaga aripă de vest a casei fusese închisă, viața Viviettei desfășurându-se în două sau trei cămăruțe din aripa de sud-est. Marile

Încăperi prin care înaintau acum, tiptil și vorbind în șoaptă, căpătaseră acea înfățișare funerară care provine din lipsa de folosință și de îngrijire. Pânze de păianjen triumphiulare se și țesuseră prin colțuri, ca niște mici hamace ce legănau praful, și un miros îmbâcsit, de lemn și de piele, împănat cu izul excrementelor de șoareci, impregna atmosfera. Solitudinea acestor încăperi era atât de rar tulburată de intruziunea picioarelor omenești, încât deseori câte un șoricel stătea locul pe brațul unei canapele sau pe capacul vreunui scrin, uitându-se fără frică la cei doi vizitatori.

Swithin nu nutrise nicicând ambiția de a avea o reședință dar locul îl interesa.

— Casa asta va mai răsună vreodată de veselie, așa cum se întâmplă pe vremuri? întrebă el.

Numai când tu vei face avere, răspuse ea râzând. După cum știi, îmi aparține mie pe viață; dar domeniul e atât de împovărat de rentele anuale ce revin rudelor îndepărtate ale lui Sir Blount, dintre care unul va fi succesorul meu aici, încât eu nu trăiesc decât din modestul meu venit.

— Și ești obligată să rămâi în casa asta?

— Nu sunt obligată. Dar n-o pot lăsa de izbeliște.

— Și în testament au existat unele stipulări pentru cazul că te vei recăsători?

— Nu se menționează nimic.

Mă bucur, scumpa mea Viviette, să aflu că nu ai pierdut nimic măritându-te cu mine.

— Sper că nici tu nu ai pierdut nimic — decât ceea ce decurge în mod firesc.

— Adică ce?

— Libertatea. Să presupunem că ai să devii un fizician de mare popularitate (se pare că în ziua de azi popularitatea și-a răcit relațiile cu arta și cochetează cu știința), și ți se va oferi o șansă mai atrăgătoare, să zicem că-ți iese în drum o fată care ar putea fi pentru tine o soție mai potrivită și mai strălucită decât îți sunt eu. Nu vrei regreta niciodată? Nu mă vei disprețui?

Swithin îi astupă gura cu un sărut, după care continuară să înainteze prin casă; se furișau ca doi hoți, temându-se să nu atragă atenția bucătăresei sau a cameristei Green. Într-una din încăperile de sus, ochii lui Swithin căzură pe o mică orgă de cameră, care fusese cândva împrumutată bisericii. Tânărul îi spuse că își amintește de acel prilej, ceea ce o făcu să-și reia o idee:

— Asta îmi aduce aminte de ceva. În primăvară va avea loc o confirmare în parohia noastră și tu mi-ai povestit odată că nu ai fost niciodată confirmat. Ce neglijență revoltătoare! Cum de s-a întâmplat?,

— Nici măcar nu știu. Cred că în zăpăceala care a urmat morții tatălui meu. Au uitat de asta.

— Swithin dragă, dacă vrei să-mi faci o plăcere, supune-te și tu confirmării, odată cu ceilalți.

— Dacă am trăit atâta vreme fără această virtute, n-aș putea să mă lipsesc definitiv de ea?

— Nu, nu! protestă Viviette cu seriozitate. Doresc mult să fii confirmat, sunt nefericită când mă gândesc că tu privești cu atâta ușurință chestiunile religioase. Dacă n-am avea biserica, de ce ne-am putea agăța?

— Unul de celălalt. Dar dacă ții atâta, o să inversez ordinea stabilită a lucrurilor spirituale: oamenii întâi sunt confirmați și numai după aceea se căsătoresc.

— Asta nu are decât o importanță minoră. Te rog să nu tratezi cu nepăsare lucrurile pe care atâția oameni de bună credință au socotit că trebuie să fie făcute. Și, dragul meu Swithin. Uneori simt că o anumită superficialitate, de care am dat poate amândoi dovadă în felul în care am tratat legătura sfântă a cununiei — transformând un ritual solemn într-o aventură clandestină — ar putea fi răscumpărată prin seriozitatea cu care trebuie privite celelalte chestiuni religioase. De aceea nu trebuie să lași ca acest prilej să treacă pe lângă tine. M-am gândit toată noaptea trecută la asta. Amintește-ți că ești fiu de preot și, dacă ar fi trăit, tatăl tău ar fi stăruiet s-o faci. Pe scurt, Swithin, fii băiat cuminte și respectă cu strictețe prevederile bisericii.

În virtutea temperamentului ei, Lady Constantine era fie o amantă înflăcărată, fie o cucernică devotată, și vibra cu atâta grație între aceste două tendințe, încât nimeni care ar fi cunoscut circumstanțele vieții ei nu i-ar fi putut condamna inconsecvența. Când ești împins în asemenea dificultăți ca acelea în care o mânaseră domatoarele ei sentimente lumești, devine firesc să năzuiești la o evadare, cramponându-te de aparatul religios — ce nu poate fi pus în funcțiune decât de aceleași sentimente pe care ea le investise altundeva; în fond, toate acestea nu erau decât încercările disperate ale Convenționalismului de a-i asigura liniștea conștiinței în impasul în care o azvârliseră instinctele ei de femeie. Cum Viviette nu se mai putea confirma, și cum Sâmbăta împărtășaniei era încă departe, îl îmboldea pe Swithin să o facă.

— Și noul episcop e un om atât de binevoitor, continuă ea. L-am cunoscut vag pe vremuri, când nu era decât pastor parohial.

— Foarte bina, iubita mea. Ca să-ți fac ție pe plac, mă voi lăsa confirmat. Bunică-mea o să fie încântată, fără îndoială.

Continuare să hoinărească prin casă, Lady Constantine, intra prima în fiecare încăpăre, ținând o lumânare în mână, pentru a se asigura că nu se găsește nimeni acolo, și apoi îl chema și pe el în șoaptă. Tăcerea era știrbită doar de murmurele lor și de scârțâitul câte unei scânduri sub pașii lor. În cele din urmă se așezară și, umbrind flacăra luminării cu un carton, începu să-i arate lucrurile fanate conținute de cutare scrin sau de cutare sertar, sau garderoba unora dintre membrii familiei care muriseră pe la începutul veacului, când muselina era regina saloanelor, vestele înalte până la subțiori, iar manșoanele mari cât un sac de contrabandist.

Aceste scormoneli prin cochilii și găoace vestimentare, ale căror miezuri umane pieriseră de mult, se prelungi mai bine de jumătate de oră, până când cei doi tresăriră puternic, auzind sunetul insistent al clopoțelului de la ușa din față.

CAPITOLUL 22

Lady Constantine scăpă din mână bucata de dantelă veche ale cărei splendori tocmai i le arăta lui Swithin, și strigă:

— Cine poate fi? Nu cred să fie Louis!

Rămaseră ascultând. Sosirea cuiva la acest conac părăsit și mai cu seamă la o oră atât de târzie, constituia un asemenea fenomen, încât niciunul dintre servitori nu era pregătit să răspundă la sonerie. Vizitatorul sună din nou, cu mai multă forță decât înainte. În sfârșit, le ajunseră la ureche zgomote de uși deschise și închise în oficiile dinspre bucătărie, iar Viviette ieși în coridor, ca să audă mai bine. După câteva minute se întoarse în camera de garderobă unde îl lăsase pe Swithin.

— Da; e fratele meu, îl anunță ea străduindu-se să-și mențină stăpânirea de sine. I-am recunoscut vocea. Fără îndoială că s-a întors de la Paris ca să stea aici. Țta-i felul lui indolent și inoportun de a se purta — să nu-mi scrie o scrisoare prin care să mă anunțe că vine!

— Mi-e foarte ușor să plec.

Între timp, fratele ei fusese poftit în casă, și acum se auzeau pașii feciorului care venea s-o caute pe Lady Constantine.

— Fii bun și așteaptă un moment aici, spuse ea introducându-l pe Swithin în dormitorul ei, care se afla alături. Nimeni n-o să dea peste tine în camera asta, iar eu mă întorc îndată.

Luând lumânarea cu ea, îl lăsă pe Swithin să aștepte în întuneric.

După vreo zece minute se auzi pe gaura cheii șoapta glasului ei. Swithin deschise ușa.

— Da; are de gând să rămână. Acum își ia cina.

Foarte bine, nu te neliniști, iubito. Dorești să mai rămân peste noapte, așa cum am plănuit?

— O, Swithin, mă tem că nu se poate, răspuse ea tulburată. Vezi bine cum stau lucrurile. În seara asta am încălcat jurământul ca tu să nu vii niciodată în casa mea și iată rezultatul. Te-ai supăra dacă... ți-aș cere să pleci?

— Cătuși de puțin. Dacă stau să mă gândesc, prefer modestul confort din cabana și casa mea, bizareriilor și alarmelor din casa asta.

— Ei, mi-e teamă că te-am ofensat, spuse ea în timp ce o lacrimă i se adună în ochi. Cât de mult aș dori să mă întorc cu tine la cabană! Ce fericiți am fost în cele trei zile cât am locuit împreună acolo! Dar poate că într-adevăr ar fi mai bine să pleci acum. Da, ai dreptate, camerele de aici sunt apăsătoare. Ar fi nevoie de un personal casnic numeros ca să le facă mai vesele... Totuși, Swithin, adăugă ea după o clipă de gândire, nu vreau să-ți cer să pleci. Procedează cum crezi tu că e mai bine. Am să-ți aprind o lămpiță de noapte și te las aici să chibzuiești. Eu trebuie să cobor imediat la fratele meu, altfel o să intre la bănuieli.

Aprinse lampa de noapte și se retrase din nou, trăgând ușa după ea.

Swithin mai stătu un timp în așteptare; apoi își spuse că, în general, e mai bine să plece. Prin urmare, ieși și înainta tiptil pe coridorul întunecat către capătul din fund, unde se găsea o scăriță întortocheată, care-l ducea la o ușă dosnică, scoasă din uz. După ce

coborî scara, ajunse la celălalt capăt al casei, situat în partea dinspre care bătea un vânt puternic și unde, spre surpriza lui, auzi stropi de ploaie biciuind geamul. Probabil că vremea căinoasă de afară îl făcuse pe vizitator să sune cu atâta nerăbdare.

St Cleve se pomeni într-o mică dilemă. Ploaia îi aminti că-și lăsase pălăria și mantaua jos, în partea din față a casei și dacă pe o vreme normală ar fi, putut renunța cu ușurință la amândouă, în ploaia asta răpăitoare și rece nu ar fi fost un lucru prea plăcut. Reîntorcându-se în dormitorul Viviettei, luă lămpița și deschise ușa unei cămăruțe-debara care rămăsese întredeschisă. Aici se găseau felurite articole de îmbrăcăminte, bucăți de stofă de tapițerie și unele mobile vechi. Swithin gândea că ar putea găsi vreo mantie a Viviettei, pe care să și-o înfășoare în jurul umerilor dar, în cele din urmă, desprinse de pe un cuier un veșmânt mult mai potrivit, singurul de acest fel care se găsea acolo. Era un palton mare, mâncat de molii, căptușit și tivit cu o blană grea; și când îl luă jos, ieși la iveală și o căciulă din blană de focă.

“Ale cui or fi fost?” se întrebă el, iar răspunsul sinistru îi veni de la sine. “Pfff! făcu disprețuitor (chemând în ajutor latura științifică a naturii lui), în fond materia este materie, iar asociațiile mentale nu sunt decât niște amăgiri.”

După ce se îmbracă, se întoarse în dormitorul Lady-ei Constantine ca să ducă înapoi lămpița, și se pregăti iar de plecare.

Dar când ajunse din nou în coridor, auzi pe palierul din față un pas ușor, care părea al Viviettei. Întrebându-se ce voia de la el, se opri, luându-și însă precauția de a intra în debara, pentru eventualitatea că n-ar fi fost ea. Femeia se opri în fața dormitorului, se aplecă spre gaura cheii și șopti (presupunând că el se afla încă înăuntru):

— Swithin, m-am mai gândit și am ajuns la concluzia că poți rămâne aici fără grijă.

Nemaiavând nicio îndoială asupra identității persoanei, Swithin, fără să se gândească, ieși brusc din cămăruța aflată în spatele ei. Aruncând o privire în jur, Viviette văzu dintr-o dată silueta estompată de întuneric, îmbrăcată în blană. Într-un gest de groază, își ridică brațul în fața ochilor, ca și cum ar fi vrut să se apere de el; scoase un țipăt și, tremurând toată, se lipi de perete, acoperindu-și fața cu mâinile.

Swithin dădu s-o ia în brațe, dar în aceeași clipă auzi pași grăbiți care urcau scările, ca răspuns la strigătul ei, consternat, și temându-se să n-o compromită, se retrase cât putu de repede, ajungând la capătul coridorului chiar în momentul când fratele ei, Louis, apăru, cu o lampă, în cealaltă extremitate.

— Pentru numele lui Dumnezeu, Viviette, ce s-a întâmplat?

— Soțul meu! exclamă ea fără voie.

— Ce nonsens mai e și ăsta?

— Da, desigur că e un nonsens, adăugă ea, cu un efort. Nu a fost nimic.

— Dar de ce ai țipat?

Viviette își redobândise judecata limpede.

— O, a fost o nălucire a imaginației mele, răspunse ea cu un râs ușor. Trăiesc aici atât de singură, încât încep să am vedenii... am devenit superstițioasă și... o clipă... mi s-a părut că văd o fantomă.

— A răposatului tău soț?

— Da. Dar nu era nimic; doar conturul... pendulei aceleia înalte, și cu scaunul din

spate. Vrei să fii bun să coborî și să-mi îngădui să mă retrag un moment în camera mea?

Fratele ei coborî și Viviette intră în dormitor. Swithin socoti că e mai prudent să o lase în pace și, ieșind fără zgomot din casă, porni prin ploaie spre locuința lui. Era limpede că toate agitațiile de un fel sau de altul prin care trecuse, slăbiseră nervii Viviettei, sensibilizând-o și făcând-o susceptibilă la orice impresie. Când îmbrăcase paltonul și căciula, lui St Cleeve îi trecuse prin minte că acestea trebuie să fie veșmintele scoase din uz, care îi aparținuseră lui Sir Blount; dar în momentul când se apropiase de Viviette uitase de acest lucru și, de bună seamă, înfățișarea pe care i-o dădeau hainele îi crease bieteii femeii șocul unei nedorite amintiri. Rumegând toate acestea în minte, mergea cu pași repezi, ca și cum ar fi fost din nou cărturarul singuratic, disociat de întreaga omenire, care nu purta nicio umbră de interes casei Welland și stăpânei sale.

Paltonul greu și căciula nu îi erau deloc plăcute; dar cum Swithin fusese educat, sau mai curând se autoeducase, la școala gândirii științifice, nu-și îngăduia să se lase copleșit de senzații sinistre. Dacă s-ar fi întâmplat una ca asta, ar fi însemnat să-și trădeze propriile-i crezuri și năzuințe.

În apropiere de casa lui, într-un loc unde drumul pe care mergea el se întâlnea cu o cărare, văzu un grup de forme indistincte înaintând spre el. După glas, îi recunoscă pe Hezzy Biles, Nat Chapman, Fry și alți câțiva muncitori agricoli. Swithin fu pe punctul de a le adresa o vorbă, dar aducându-și aminte de deghizarea lui, socoti mai înțelept să-și țină gura, ca nu cumva veșmintele să indice primejdiosul loc de unde venea. Treptat se apropiară de el, întrucât mergeau și ei în aceeași direcție,

— Sara bună, străine, spuse Nat.

Străinul nu răspunse.

Întregul grup i-o luă înainte, dar Swithin putu desluși în întuneric că mergeau cu capetele întoarse spre el. După aceea, un murmur păru să se propage de la unul la altul; apoi Chapman, cel mai curajos dintre ei, se răsuci pe călcâie, veni în spatele lui Swithin și-l urmă de la oarecare distanță, observându-i cu atenție silueta. Pe urmă se alătură din nou celorlalți și se porniră cu toții să șușotească între ei. Gândind că e mai bine să-i lase să-l depășească, Swithin încetini pasul, și oamenii o luară înainte, aparent fără prea multă codeală.

Nu exista nicio îndoială că fuseseră impresionați de hainele lui. Și cum nu avea niciun chef să provoace aceeași reacție bunicii sale și lui Hannah, Swithin își luă precauția, de îndată ce ajunse acasă, să intre prin bucătăria de vară. Acolo ascunse în siguranță paltonul și căciula, după aceea ocoli casa și intră, ca de obicei, pe ușa din față.

Din primul moment o întâlni pe Hannah care-i spuse:

— Vai, de-ați fi auzit numa ce s-a vorbit în sara asta aici, domnișorul Swithin! Au venit oamenii de la câmp numa ca să ne povestească.

Într-adevăr, în bucătărie se adunaseră oamenii care îl depășiseră pe drum. Peste trăsăturile greoaie și noduroase ale fețelor lor, se așternuse o expresie de îngândurată neliniște. Intrarea lui Swithin păru firească și nu trezi comentarii, de parcă se întorsese de la studiile lui din vârful turnului; nu făcură decât să-l includă și pe el în audiență.

— În momentul acela noi vorbeam de zor, continuă Blore, și Natty tocma și-o adus

aminte de povestea bătrânului Jeremiah Paddock, care o dată când o trecut prin parc, pe la vo unu noaptea, l-o văzut pe Sir Blount dând-o pe doamna afară din casă și încuind ușa ca să nu poată intra. Și tocmai ziceam noi c-o fost răsplata dreaptă c-o murit în țară străină, departe de meleagurile lui. Gând numa ce ridic ochii și-l văd pe Sir Blount mergând de unu singur.

— Te-a depășit ea pe dumneata, sau dumneata ai depășit-o! șopti Hannah pe o voce sepulcrală.

— Nu pot să zic ea, că nu știu dac-o fost stafie, răspunse Sammy. Ferit-a sfântu să vorbesc de scularea din mormânt a unuia care-o fi încă din carne și din sânge, și i-o veni și lui rându să moară. Dar el sau ea, s-o apropiat de noi.

— Da, s-o apropiat de noi. Confirmă Haymess.

— Și eu i-am zis "Sara bună, străine", adăugă Chapman.

— Da, "Sara bună, străine!", așa i-ai zis, Natty. Te-am auzit și io.

— Și p-ormă s-o apropiat și mai mult de noi.

— Ba nu, noi ne-am apropiat de el, îl contrazise Chapman.

— Mă rog, mă rog, în chestii d'astea e totuna. Și forma era a lui Sir Blount. Mi-au zis-o și nările mele, pence... mirosea a el. Da, l-am putut mirosi, că se stârnisă o pală de vânt.

— Dumnezeule mare. Ce blestemății îndrugați acolo despre stafia unui domn cu frica lui Dumnezeu? întrebă bunica Martin, care tocmai intrase în bucătărie.

— Stai o clipă, coană mare, io nu zic că era un miros rău, ferit-a Sfântu! Era un miros bun, ca la vânătoare, îți trezea în minte aromă de carne de vânat și de iepure, așa cum se cuvine la un mare senior — nu mirosea a hoit de om sărac; și asta mi-a întărit credința că era Sir Blount.

("Era mirosul blănurilor", își spuse Swithin în sinea lui.)

— Zău așa, nu i-am purtat pică strigoifului că ne-o lăsat să murim de foame douăjinci de ani cu nouă șilingi pe săptămână, așa că nu m-am spăriat de-un abur umblător, fie că mirosea bine sau nu, interveni Hezzy. Cred c-o venit vremea să mergem acasă.

— Mai așteaptă un pic, că viu și eu, continuă Fry. Când mi-am dat seama că e Sir Blount, mi s-o uscat scuiatu-n gură, că nu era p-acolo niciun tufiș sau vun gard în care să te adăpostești dacă s-ar fi luat de noi.

— Ce-i curios e că-i pomenisem numele înainte, când am vorbit de confirmarea care o să vină, spuse Hezzy.

— O să aibă loc o confirmare?

— Da. În parohia noastră — pentru prima dată în biserica Weland de douăjinci de ani încoace. Și cum ziceam, tocma le povesteam că eu m-am confirmat la vârsta la care trebuia, și că aveam numai gânduri curate în minte. Și când am intrat la catehism, preotu mi-o zis: "Repetă lucrurile în care crezi". Și domnu' Blount (c-așa-i zicea pe atunci) care era pe lângă mine, mi-o suflă: "Femeile și băutura". Și eu ca prostu am luat-o de bună și-i răspund pastorului: "Femeile și băutura". Și din cauza asta am fost amânat până la confirmarea viitoare. Da' Sir Blount n-o recunoscut niciodată că el o fost ticălosu!

— În ziua de azi confirmarea e altfel, zise Biles. Pe vremuri episcopu nu-i dădea atâta importanță câtă îi dă azi. Acu episcopu își întinde amândouă mâinile peste creștetu oricui o fi, care îngenunche în fața lui; pe când eram noi băieți se dădea o singură

binecuvântare la șase puști odată. Episcopu de atunci își întindea palmele și-și trecea degetele peste șirul de capete, nepăsător ca un cuconaș care-și numără banii câștigați la rișca într-un bâlci. Marii stăpâni ai bisericii de pe atunci nu se sinchiseau de-un suflet în plus sau în minus; și eu cred că din cauza asta viața era mai ușoară.

— Aud că noul episcop, e holtei; sau poate că văduv? întrebă doamna Martin.

— Holtei, cred, coană mare. Da dumneata, domnule San Cleeve nu l-ai înfruntat niciodată, după câte știu.

Doamna Martin clătină din cap.

— Nu; a fost o mare scăpare. Nici nu-mi dau seama cum de s-a întâmplat.

— Am de gând să mă confirm acum, spuse Swithin, și apoi schimbă vorba.

CAPITOLUL 23

Toată noaptea aceea, Swithin nu putuse închide un ochi, gândindu-se la Viviette a lui. Nimic nu era mai grăitor în ce privește purtarea primului ei soț față de ea, decât persistența groazei de care dăduse dovadă când imaginea lui îi fusese brusc redeșteptată în memorie. Dacă n-ar fi fost acest lucru, spaima ei copilărească, atunci când dăduse ochi cu Swithin deghizat, ar fi apărut ridicolă.

Așteptă cu înfrigurare un prilej de a o revedea în următoarele câteva zile, dar nu i se ivi niciunul. Desigur că situația, era explicabilă prin prezența fratelui ei în casă. În cele din urmă, se hazardă să-i scrie un bilet, cerându-i să-i dea un semnal, într-un chip pe care-l mai folosiseră o dată sau de două ori: tragerea în jos a storului unei anumite ferestre, una dintre puținele vizibile din vârful turnului de pe Rings-Hill; acesta era semnalul ca în seara respectivă îl putea întâlni, după cină, pe terasă.

După ce-și regla lentila cinci seri la rând în dreptul ferestrei cu pricina, în sfârșit, în a șasea seară, văzu storul în poziția mult așteptată. Trei ore mai târziu, în plin amurg, apăru la locul întâlnirii.

— Fratele meu e plecat în seara asta, îi explică ea, altfel n-aș fi putut ieși din casă. Va lipsi doar câteva ceasuri, nu mai mult, nu prea poate călători acum din lipsă de bani. Se ține tot timpul în preajma mea, de asta nu m-am putut aventura să te întâlnesc,

— Bănuiește ceva?

— Aparent, nu. Dar mă cam indispuce.

— De ce, Viviette?

Din felul ei de a vorbi, Swithin deduse, cu teamă, că era vorba de ceva serios.

— Aș prefera să nu-ți spun.

— Dar... mă rog, cum vrei tu.

— Ba nu, Swithin, am să-ți spun. Intre noi doi nu trebuie să existe secrete. Zi de zi mă pisează cu necesitatea de a mă remărita.

— Pentru bani și rang social, desigur?

— Da. Dar eu nu-i dau nicio atenție. Îl las să-și bată gura de pomană.

— E un lucru într-adevăr trist, răspunse tânărul. Va trebui să lucrez cu mai mult sânge ca oricând, altminteri nu voi putea niciodată să-ți aparțin.

— Da, da, toate la timpul lor, spuse ea pe un ton încurajator.

— Aș fi nespuse de fericit să te pot avea tot timpul alături de mine. Am simțit cu ascuțime tristețea situației noastre în noaptea aceea când am fost silit să dispar, fără să te pot înștiința că eu eram cel care se ascundea în cămăruță. De ce te-ai înspăimântat în asemenea măsură de hainele acelea vechi pe care le împrumutasem?

— Nu întreba... nu întreba! răspunse ea ascunzându-și fața în umărul lui. Nu vreau să discut despre lucrul ăsta. A fost atât de lugubru și de înfricoșător să îmbraci tocmai hainele acelea; ar fi fost de dorit să te gândești și să nu le atingi.

Swithin o asigură că nu-și pusese niciun moment întrebarea cui aparținuseră.

— Apropo, trebuie să ți le aduc înapoi, spuse el.

— Nu! Nu vreau să le mai văd vreodată! Și nu mă pot împiedica să cred că e semn rău faptul că tu le-ai îmbrăcat.

— În senina filosofie, nimic nu poate fi considerat ca semn rău, răspunse el, sărutându-o. Lucrurile ori sunt cauze, ori nu sunt cauze. Când ne vom mai putea revedea?

În felul acesta se scurse un ceas. Întâlnirea era aidoma cu altele care aveau să-i urmeze la intervale neregulate. Și în lunile de iarnă grea, frecvențele căderi de zăpadă lungiră, chiar mai mult decât o făcuseră temerile, răstimpurilor lor de izolare. Swithin își respectă cu și mai mare strictețe făgăduința de a nu se insinua în casă, știind totodată prea bine că nedreptatea de a fi obligat să procedeze astfel ar fi putut să-l facă să se revolte. Învățat doar cu marile forțe ale naturii, era lipsit, ca și mulți alții, de forța personală de a pleda o cauză umană, poate și din pricină că nu-l interesau deloc rangurile și formulele sociale. De aceea se supunea cu o docilitate de copil tuturor hotărârilor ei, când era vorba de asemenea probleme.

Fratele Viviettei petrecu iarna la Welland; dar fie pentru că experiența sa în climatul tropical îl dezvățase de iernile șfichiuitoare ale Britaniei, fie din alte motive, se arăta rar pe afară, și Swithin nu-l putu zări decât în, trecăt. Din când în când, Viviette izbutea să-i mai facă o vizită grăbită la cabană; și alteori, iubirea ei impulsivă se dovedea mai puternică decât prudența, și îi cerea lui Swithin să petreacă o noapte la ea, cu orice risc. Dar el refuza. Pentru mintea lui logică era limpede că taina pe care se legaseră amândoi să o păstreze trebuia să fie sau riguros respectată, sau abandonată cu totul.

Acum era cam sâcâit în legătură cu testamentul unchiului său. Deocamdată nu existau rațiuni presante pentru a da un răspuns complet și sincer avocatului, dat fiindcă plata rentei urma să înceapă din ziua când Swithin va împlini douăzeci și unu de ani; dar timpul trecea și în curând trebuia să întreprindă un pas hotărâtor. I-ar fi fost ușor să recunoască faptul că e căsătorit și, deci, nu îndeplinește condițiile impuse de testament; dar acest lucru ar fi presupus să mărturisească măcar unui singur om ceea ce el și Viviette se fereau cu atâta strășnicie să se afle. Mai mult, dorea cu tot dinadinsul ca Viviette să nu afle de pierderea pe care o acceptase el ca s-o ia de soție. Așa încât, singurul lucru ce-i rămăsese acum de făcut era să scrie avocatului unchiului său o scrisoare de amânare și să aștepte ca lucrurile să se desfășoare de la sine.

Într-o noapte senină de aprilie se nimeri să fie o eclipsă de lună și domnul Torkingham, după ce se sfătuiuse cu Swithin, aduse la observator o serie de muncitori agricoli și de băieți tineri, cărora le promisese o priveliște a fenomenului prin telescop. Se discută din nou despre apropiatul eveniment al confirmării, care urma să aibă loc în luna mai. St Cleeve află de la pastor că se aranjase ca episcopul să petreacă noaptea la vicariat, și că a doua zi, imediat după oficierea slujbei, era invitat la un prânz de gală la Casa Welland.

Acest lucru însemna o reîntoarcere la viață a stăpânei casei; St Cleeve era oarecum surprins de faptul că, în comunicările lui cu Viviette, aceasta nu-i pomenise un cuvânt despre asemenea probabilitate. A doua zi făcu o plimbare în jurul reședinței, mirându-se cum de puteau fi primiți oaspeți când totul arăta în asemenea hal de delăsare.

Descoperi însă că toate obloanele fuseseră deschise, lucru care părea să fi dat dintr-o dată viață ferestrelor. Doi oameni reparau coșurile de pe acoperiș, și alți doi răzuiau mucegaiul verzui de pe zidul fațadei. De această dată, Swithin nu puse nicio întrebare. Trei zile mai târziu, porni însă din nou într-acolo. Acum avea loc o operație grandioasă de

spălare a geamurilor, Hezzy Biles și Sammy Blore fiind executorii, ceea ce însemna că fuseseră împrumutați de la fermierul vecin. Hezzy arunca apă în geamuri cu o forță care amenința să le spargă, iar fața lătăreață a lui Sammy se zărea de partea cealaltă, rânjind la fiecare asalt. În plus, Anthony Green și încă un om pliveau buruienile de pe alei și sădeau plante noi în răzoare. Niciuna dintre aceste operațiuni rezonabile. Luată în sine, nu însemna cine știe ce; dar viața pe care o dusesse în ultima vreme Viviette și scârba cu care privise până atunci casa dădeau faptelor o semnificație specială. Totuși Swithin era mai curând curios decât neliniștit de toate aceste schimbări, și se întoarse la turnul lui, muncit de niște întrebări care nu se refereau strict la lumile de deasupra capului său.

Se poate ca Lady Constantine să-l fi zărit din casă, și se poate să nu-l fi zărit; dar în aceeași seară, o seară frumoasă și uscată, în timp ce el se afla la observator curățind de zor ocularul ecuatorialului, purtând tichia și jacheta lui de observație și pregătindu-se ca după aceea să măture, ca de obicei, treptele scării spiralete, o zări pe Viviette conturându-se în razele lanternei. Întâlnirea a fost cu atât mai plăcută cu cât era neașteptată, și Swithin aprinse pe dată o lampă mai mare, în onoarea acestei ocazii.

— Nu-i decât o vizită scurtă, îi spuse ea când, după ce-și oferii gura ca să fie sărutată, se așeză pe scaunul scund, destinat observațiilor. Gâfâia ușor în urma urcușului grăbit. Dar în curând sper să pot veni mai des. Fratele meu locuiește încă la mine. Da, are de gând să stea până după confirmare. După aceea pleacă în mod cert. Ce frumos din partea ta, iubitele, să accepți ceremonia de dragul meu. Știi, episcopul va lua masa cu noi. E de mirare că a consimțit să vină, pentru că e un om nesociabil și în turneele sau circuitele astea de confirmare pe care le face, se menține, pare-se, numai în compania clerului. Dar locuința domnului Torkingham e foarte strâmtă, și a mea e atât de apropiată, încât aranjamentul ăsta de a-l scuti pe bietul om măcar de o masă s-a impus aproape de la sine. Și episcopul l-a acceptat imediat. Ce-ai mai făcut tu cu observațiile tale? Ți-am lipsit la înregistrarea notelor?

— Mă rog, în orice caz am fost nevoit să o fac fără ajutorul tău. Ia uită-te aici cât de mult am lucrat!

Îi arată un registru împărțit în coloane intitulate: "Obiect" "Ascensiune normală" "Declin" "Caracteristici" "Remarci", și așa mai departe.

Viviette își plimbă ochii peste acestea și peste altele, dar mintea i se întoarse repede la subiectul care o obseda: confirmarea.

— E ceva atât de neobișnuit pentru mine să primesc oaspeți în casă, încât aproape că sunt emoționată. Sper ca prânzul să fie un succes.

— Îl cunoști pe episcop? o întrebă Swithin.

— Nu l-am mai văzut de foarte multă vreme. Îl cunoșteam pe când eram o fetișcană, iar el predica la biserișuța din Puddle-sub-Mixen, de lângă casa noastră; dar de atunci, de când m-am mutat aici, nu l-am mai văzut. Și se spune că în satul ăsta nu a mai avut loc o confirmare de douăzeci de ani încoace. Celălalt episcop îi chema la Warborne pe tinerii și tinerele candidate; nu-și dădea osteneala să vină într-un loc uitat de lume, ca parohia noastră.

— Toată curățenia și preparativele astea care se fac trebuie să fie o povară pentru tine.

— Fratele meu Louis supraveghează totul, ba mai mult, suportă și cheltuielile.

— Fratele tău? întrebă Swithin cu surpriză.

— Da, el a insistat să facă reparațiile, răspunse ea pe un ton șovăitor, ușor mâhnit.

Deși a fost necesar să împrumute bani pentru cheltuieli. A fost extrem de activ în toată chestiunea și el a fost cel care mi-a sugerat să-l invit pe episcop. Mie nici nu mi-ar fi trecut prin cap.

— Mă rog, eu o să mă țin departe până ce se va termina întregul război.

— Îți mulțumesc, scumpule, că ești atât de înțeleghător. Aș fi preferat să nu fie nevoie de prudență. Dar o să te văd în ziua confirmării, și o să-l urmăresc tot timpul slujbei, din colțul stranei noastre, pe învățatul meu drag... Sper că ești bine pregătit pentru ritual, Swithin? adăugă ea întorcându-se cu tandrețe spre el. Poate că ar fi de dorit să lași deoparte astronomia până după confirmare, ca să-ți poți dedica întreaga atenție acestei probleme mult mai serioase.

— Mai serioase? Mă rog, o să fac tot ce-mi stă în putință. Regret teribil să constat că tu ești mult mai puțin interesată de astronomie decât erai înainte, Viviette!

— Nu-i adevărat. Numai că preparativele pentru episcop îmi îndepărtează mintea de la studiu. Acum îmbracă-ți cealaltă manta, ia-ți pălăria și vino să mă conduci.

CAPITOLUL 24

Sosise dimineața confirmării. Era pe la mijlocul lunii mai și vremea nu se arăta, poate, chiar atât de înfloritoare ca aceea pe care o atribuiau acestei luni poezii veseli de acum trei veacuri^[24], dar era un mai foarte suportabil, care se purta bine și pe care populația de la țară îl preferă unei luni mai, să zicem, mai însorite dar mai capricioase.

În boschetele și răzoarele de flori ce alcătuiau mozaicul grădinilor Welland, liliacul, salcâmul galben și călinii își etalau, respectiv, culorile purpurii, galbene și albe; și printre ele, îndreptându-și tulpinile flexibile după fiecare furtună mai nemiloasă, își înălțau capetele căldărușele, bujori, pintenasi și coada șoricelului. Printre făpturile însuflețite care mișunau în acest decor colorat, se numărau albinele truitoare, fluturii hoinari și plimbărețele tinere candidate la apropiata confirmare, care, după ce se gătiseră pentru ceremonie, se făleau acum cu propriile lor înfățișări, plimbându-se câte două, câte trei, în așteptarea momentului solemn.

Swithin St Cleeve, ale cărui pregătiri fuseseră ceva mai simple decât ale frumoaselor orașului, așteptă până când ieșiră din casă Hannah și bunică-sa, apoi încuie ușa și o porni spre biserică îndepărtată. La poarta grădinii din fața bisericii îl întâlni pe domnul Torkingham, care dădu mâna cu el în felul omului cu multe treburi pe cap, și indicându-i lui Swithin unde să se așeze, dispăru în căutarea câtorva candidate ce nu-și făcuseră încă apariția.

Swithin aruncă o privire prin grădină, sperând să o zărească pe Viviette, dar nevăzând-o, intră în biserică. În partea de nord a navei se afla un grup de fete zâmbitoare, total uniformizate în ce privește îmbrăcămintea, vârstă și o temporară înfrânare a tendinței firești de "a ocoli, precum un iepure, capcanele povețelor înțelepte"^[25]. Rochiile lor de muselină albă, pălăriile albe rotunde, de sub borurile cărora scăpau, parcă fără voie, şuvițe și bucle de toate nuanțele castaniului, căzându-le pe umeri, luminau stranele întunecoase și insuflau o neobișnuită viață și căldură statuilor și ornamentelor de piatră cenușie. În partea de sud a navei stăteau bărbații tineri și băieții — greoi, ciolănoși, solizi, după cum era și firesc dacă te gândeai că o viață întreagă vor trebui să țină piept vântului și vijeliilor, înainte de a se reîntoarce, pentru cea din urmă oară, în această navă cu iz de mucegai.

Pe deasupra capetelor acestora, Swithin reuși să deslușească strana pătrată, de lângă locul rezervat corului, care aparținea Casei Welland. Văzu că Lady Constantine sosise și stătea lângă fratele ei, Louis.

Swithin se așeză în capătul unei bănci, iar ea, după ce-l căutase tot timpul din ochi, vădi pe dată, prin semnele subtile, că e conștientă de prezența tânărului care, din cauza ei, răsturnase ordinea prestabilită a ceremoniilor bisericești. Era îmbrăcată în negru, dar nu în doliu strict, o pată de roșu la bonetă punându-i în valoare frumusețea tenului, fără să-i dea însă o notă frivolă. Era, fără îndoială, cea mai frumoasă femeie din biserică; și totuși, un spectator dezinteresat, cunoscând toate circumstanțele, ar fi gândit că, dacă s-ar ține seama de viitor, perechea firească pentru Swithin ar fi fost una dintre fetele îmbrăcate în muselină, care urmau să fie prezentate, odată cu el, episcopului, în acea zi.

Când intră episcopul, și se postă în fața altarului, și își suflă nasul, congregația fu suficient de impresionată de prezența lui ca să înceteze de a se mai holba unii la alții. Preacuviosul Cuthbert Helmsdale, doctor în teologie, cel de-al nouăzeci și patrulea ocupant al tronului episcopal al diocesei, era un personaj cu față smeadă, a cărei nuanță tuciuire era și mai accentuată acum de protuberanțele mâneșilor, ce i se umflau pe umeri ca emisferele estică și vestică. Părea înalt și impunător ca statură, dar ceva din această impresie se datora probabil și veșmintelor maiestuoase.

Slujba a fost, ca de obicei, de o lungime care a pus la grea încercare puterile de îndurare ale tineretului adunat acolo. Și numai după ce toți tinerii aparținând altor parohii trecură prin ceremonia de confirmare, veni și rândul celor din Welland. Swithin și alți câțiva dintre cei mai vârstnici fură aproape ultimii. Când, pășind în urma domnului Torkingham, trecu pe lângă strana Lady-ei Constantine, își înălță privirea de la căptușeala roșie a glugii prelatului și întâlni ochii ei. Era foarte emoționată, înlăcrimată — îl privi cu acel extaz în care se amestecau religia, iubirea, fervoarea și speranța, o stare de spirit pe care femeile o pot încerca în asemenea momente și de care bărbații nu au habar. Cu câtă ardoare îl urmări pe episcop punându-și mâna pe creștetul iubitului ei, cu câtă emoție febrilă privi inelul mare, episcopal, scânteind printre buclele blonde ale lui Swithin; cu câtă îngrijorare așteptă să audă dacă doctorul Helmsdale va rosti formula "acesta este copilul tău", folosită pentru cei foarte tineri, sau "acesta este robul tău", folosită pentru cei mai vârstnici. Și când îl auzi rostind "acesta este copilul tău", simți o împunsătură de conștiință, de parcă ar fi fost o persoană care ademenise un copil andru inocent în mrejele căsătoriei, pentru a-și satisface propria-i plăcere, până când își aduse aminte că, de fapt, prin căsătoria lor îi înălțase poziția socială. Dar toate aceste stări n-ar fi putut fi descrise decât de ea însăși.

Cât despre Swithin, se simțea rușinat de totala lipsă a acelui entuziasm care radia cu atâta efervescentă din ochii ei. Când trecu din nou pe lângă ea, întorcându-se la locul lui, fața Lady-ei Constantine era îmbujorată de o căldură pe care fratele ei ar fi putut-o observa, dacă s-ar fi uitat la ea.

Fie că o observase sau nu, de îndată ce St Cleeve se așeză din nou, Louis Glanville se întoarse și îl privi fix pe tânărul astronom. Era pentru prima oară când St Cleeve și fratele Viviettei se aflau față în față într-o lumină clară, deoarece prima lor întâlnire se petrecuse în semiobscuritatea gării. Swithin nu prea obișnuia să observe trăsăturile oamenilor; aproape că nici nu remarca detaliile fizionomiei prietenilor săi, ideea lui despre ei generalizându-se la ansamblul înfățișării. Abia acum își dădu seama că fratele Viviettei era un om de vreo treizeci de ani, cu un aspect nonșalant, dar în ai cărui ochi negri, mici, părea să se fi concentrat întreaga energie de care, în mod cert, restul făpturii lui era lipsit. Și ochii acestui domn rămaseră, până la sfârșitul slujbei, pironiți continuu asupra lui Swithin: dar cum aceasta era direcția firească a privirii lui din locul unde ședea, incidentul nu atrase atenția prin ciudățenia lui.

Swithin ar fi vrut să-i spună Viviettei:

"Sper că acum ești mulțumită; m-am conformat ideii tale despre datorie, neținând seama dacă mie mi se potrivea sau nu".

Dar acum nu-i vedea decât boneta și fruntea, nu-i putea transmite nici măcar din priviri

această informație. Se întoarse mai mult spre stânga, în partea orgii, în spatele căreia se așeza domnișoara Tabitha Lark.

Dat fiind că în acest timp se ținea predica, băiatul care-i umfla foalele orgii adormise peste mânerul foalelor, iar Tabitha dădu să-și scoată batista, ca să-l plesnească pentru a-l trezi. Dar odată cu batista îi scăpă din pungă o întreagă familie de obiecte neașteptate: un degetar de argint, o fotografie, o punguță mică, o sticlă de săruri, câteva monezi de jumătate de pence, nouă agrișe verzi, o cheie. Toate se rostogoliră la picioarele lui Swithin și, urmându-și pasiv primul instinct, tânărul culese de pe jos câte obiecte putu descoperi, și le înmână posesoarei, în mijlocul zâmbetelor vecinilor.

Tabitha era mai mult moartă decât vie din pricina umilinței că un asemenea eveniment penibil se petrecuse chiar sub ochii episcopului, în cadrul unei asemenea ceremonii solemne. Se făcu albă ca varul și aproape că se răsturnă de pe scaun. Temându-se că o să leșine, Swithin, care o compătimea din toată inima, se aplecă peste ea și-i șopti pe un ton încurajator:

— Nu face nimic, Tabitha. Vrei să te scot afară, la aer curat?

Ea îl refuză și, între timp, predica se încheie.

Swithin zăbovi până ce întreaga congregație se împrăștie, ca s-o vadă pe Lady Constantine, însoțită de fratele ei, de episcop, de capelanul acestuia, de domnul Torkingham și de alți clerici cu soțiile lor traversând cimitirul bisericii și intrând în Casa Welland, pentru prânzul de gală. Întregul grup părea să discute eu o vioiciune eu atât mai însuflețită, cu cât în ultimele două ore trebuiseră să-și reprime toate instinctele și calitățile de sociabilitate.

Tânărul stătu nemișcat până se pomeni singur în cimitir, și atunci o porni agale spre casă, peste deal, puțin cam amărât din cauza imposibilității de a se afla lângă Viviette a lui, în această unică zi a ei de veselie, și de a lua și el parte la conversația celor care o înconjurau.

Nu-l rodea gelozia pentru situația soției lui în comparație cu a sa, înțelesese atât de profund, de la bun început că, în eventualitatea unei căsătorii, viețile lor exterioare aveau să se desfășoare separat, întocmai ca înainte, încât a se fi răzvrătit acum ar fi fost un lucru nedemn pentru el și crud față de ea, sporind dificultățile care și așa erau destul de numeroase. Îndoielile care-l munciau în momentul de față se refereau doar la capacitatea lui de a realiza lucruri destul de mari încât să devină altceva decât un tânăr favorit, patronat de ea, cu care se măritase sacrificându-și rangul social. Acum, la douăzeci de ani, era condamnat la izolare până și de soția lui; s-ar fi putut, oare, ca la treizeci de ani, să fie primit pretutindeni cu brațele deschise?

Dar tot mergând în soare și în aer curat, dispoziția lui se mai luminează și, când ajunse acasă, își aduse aminte cu interes că planeta Venus se afla acum într-o poziție foarte favorabilă observației.

CAPITOLUL 25

În acest timp, interiorul Casei Welland răsuna de voioșia prânzului ecleziastic.

Episcopul, care ședea lângă Lady Constantine, părea încântat de compania ei, și de la început doamna îi acaparase întreaga atenție. Adevărul era că faptul de a nu-și fi axat toate speranțele și năzuințele pe succesul acestui prânz și pe plăcerea episcopului Helmsdale, îi conferea doamnei o dezinvoltură și o bună dispoziție care o făceau să atingă, fără voie, ambele țeluri neurmărite. Fratele ei Louis concepuse întregul proiect al vizitei episcopului, iar ea consimțise cu indiferență. În inima ei, era legată de cu totul altcineva, pe cariera căruia își mizase fericirea. Interesul ei fiind deci plasat în cu totul altă parte, manifesta acum detașarea celui care nu are nimic de pierdut, și nu dădea niciun semn de acea permanentă preocupare gospodărească, atât de frecventă, care face din gazda de azi o persoană total diferită de femeia fermecătoare de ieri, când fusese doar musafirul vecinului. Măritându-se cu Swithin, Lady Constantine jucase cartea cea mare — nesăbuită, impulsivă, dezastruoasă, poate; dar o jucase, nu mai putea da înapoi; iar prânzul de acum nu însemna pentru ea decât un episod lipsit de orice alt scop în afara distracției.

Așadar, cu acea putere indirectă, necăutată, care izbutește să împlinească într-o oră ceea ce o strădanie deliberată n-ar putea realiza într-o viață, reușise să-l fascineze pe episcop într-un chip nemaicunoscut de acesta până atunci. Fiind celibatar, se afla în acea perioadă critică a vieții care se întinde între impulsurile devastatoare ale tinereții și vremea pasiunilor incipiente ale senectuții, când o femeie poate cuceri inima unui bărbat fără să-i stârnească înflăcărarea pătimașă a tânărului și nici înamorarea domolită a bătrânului. În asemenea cazuri, bărbatul trebuie făcut întâi să admire, doar atât. Și, fără nicio intenție, în acest fel opera Viviette asupra musafirului ei.

Aparent, Lady Constantine se afla în situația socială în care dorești multe lucruri și, în realitate, firea ei le și dorea, Evident, avea un temperament impulsiv, înclinat spre impetuositate. Dar în loc de a se manifesta în acest fel, iubirea recent satisfăcută împrumuta acum felului ei de a fi o dulce seninătate, o calmă mulțumire care, venind de la o tânără văduvă cu inima caldă, îl derutau pe învățatul episcop și-i sporeau clipă de clipă interesul. Așa stăteau lucrurile când conversația viră spre confirmarea din acea dimineață.

— Era acolo un tânăr extrem de atrăgător, printre candidații domnului Torkingham, i se adresă la un moment dat episcopul, într-o manieră cam abruptă, Lady-ei Constantine.

Dar întrebările neașteptate nu pot face ca o femeie inteligentă să se lase prinsă în laț.

— Despre cine vorbiți? Întrebă ea cu inocență.

— Despre tânărul acela cu păr de culoarea "grâului copt", cum ar spune unul dintre noii noștri poeți, care stătea chiar lângă orgă. Știți cine este?

Pentru prima dată în acea zi Viviette dădu dovadă de oarecare nervozitate în răspuns:

— Ah, da. E fiul unui nefericit domn care a fost pe vremuri paroh aici... un domn St Cleeve.

— În viața mea nu am văzut un tânăr mai frumos, continuă episcopul, iar Lady Constantine roși. Și lipsa de sfială în felul în care mi s-a prezentat, m-a cucerit de-a

dreptul. Un domn St Cleeve ați spus? Fiul unui preot? Tatăl lui trebuie să fi fost acel St Cleeve coleg cu mine la colegiul "All Angels". Cum de stă aici tânărul ăsta? Ce face?

Domnul Torkingham care de-a lungul întregului prânz stătuse cu urechea ciulită la spusele episcopului, văzând că Lady Constantine nu era pregătită cu un răspuns exact, se grăbi să intervină:

— Preasfințitul are dreptate. Tatăl lui St Cleeve și-a făcut studiile la colegiul "All Angels". Tânărul are o situație vrednică de milă.

— Taică-su era un om de talent, afirmă episcopul. Dar l-am scăpat din vedere.

— A fost paroh aici, reluă pastorul, și era foarte îndrăgît de enoriași; dar, având unele gusturi și tendințe ciudate, s-a însurat, în chip nesocotit cu fiica unui țăran, și văzând că nobilimea locală nu o acceptă, s-a pus rău cu toată lumea. Băiatul ăsta e unicul lor copil. Au existat destui bani ca să poată fi trimis la învățătură, și mai dispune de atâta ca să poată trăi independent, cât timp se mulțumește să locuiască în satul ăsta și să ducă o viață chibzuită. Dar, desigur, asta nu-i oferă posibilități de a progresa.

— Da, firește, reluă episcopul de Melchester. Mai bine ar fi fost lăsat fără niciun ban, să se descurce singur în viață. Jumătățile de măsură, în materie de venituri, nu fac oamenilor niciun bine, decât dacă se întâmplă să fie sau idioți sau genii.

Lady Constantine ar fi fost gata să răspundă: "Dar el e un geniu, în care mi-am sădit întreaga speranță a vieții mele", ceea ce ar fi fost fără doar și poate riscant, în clipa următoare se dovedi însă și inutil, pentru că domnul Torkingham preciza:

— Uneori cred că omul ăsta are o scânteie de geniu.

— Mă rog, în orice caz e cu totul ieșit din comun, conchise episcopul.

— Geniile foarte tinere provoacă adeseori dezamăgiri, observă Viviette, fără să creadă o iotă din ceea ce spunea.

— Da, încuviință episcopul. Totuși, Lady Constantine, depinde de ceea ce înțelegeți prin "dezamăgiri". S-ar putea ca un om să nu producă nimic vizibil pentru ochii celorlalți, și totuși să-și desăvârșească propria-i împlinire până la ultimul grad. Realizările obiective, deși știu bine că sunt singurele care contează, nu sunt și unicele care există și care au valoare. Și eu n-aș putea să afirm că dacă un om de geniu moare la fel de necunoscut ca în clipa când s-a născut, constituie opildă de material irosit.

Oricum, realizările obiective erau acelea care o interesau pe Lady Constantine în momentul de față, și continuă să-l întrebe pe oaspetele ei mai experimentat dacă socotește că dezvoltarea timpurie a unui talent, încă din fragedă tinerețe, e un indiciu favorabil.

Episcopul fu de părere că o anumită înclinație nu trebuie să se manifeste prea de timpuriu, căci altminteri poate duce la blazare.

— Și totuși, argumentă Lady Constantine cu fermitate (simțind că această părere a episcopului arunca umbra unui dubiu asupra lui Swithin), efortul de continuă realizare e compatibil cu o înclinație apărută de timpuriu. Tycho Brahe^[26] a vădit o pasiune pentru sistemul solar încă din prima tinerețe, la fel și Kepler^[27]; iar James Ferguson^[28] dovedea o surprinzătoare cunoaștere a stelelor încă de la unsprezece sau doisprezece ani.

— Da, efortul de continuă realizare, repeta episcopul (căruia îi plăcuse expresia) este, fără îndoială, compatibil cu o înclinație apărută de timpuriu. Fénelon^[29] a predicat la paisprezece ani.

— El, — vreau să spun domnul St Cleeve — nu a îmbrățișat cariera clericală, preciză Lady Constantine.

— E un tânăr om de știință, Preasfințite, explică domnul Torkingham.

— E astronom, adăugă ea cu reținută mândrie.

— Astronom! Asta-l face și mai interesant pentru mine decât faptul că e frumos și că e fiul unui om pe, care l-am cunoscut. Unde și cum își face cercetările astronomice?

— Are un observator frumos. A folosit un turn vechi care a fost înălțat pe acest domeniu în memoria unui membru al familiei Constantine. L-a adaptat ingenios pentru scopurile lui și îndeplinește acolo o muncă foarte serioasă. Cred că din când în când trimite câte o comunicare Societății Regale de Astronomie, sau la Greenwich, sau la nu mai știu ce periodic de astronomie.

— După înfățișarea lui băiețească nu aș fi crezul că a ajuns atât de departe, răspunde episcopul. Și totuși mi-am dat seama după fața lui că "înăuntru e o carte vrednică de studiat"^[30]. M-ar interesa foarte mult să-i urmăresc cariera.

Un fior de plăcere străbătu inima Lady-ei Constantine la auzul acestui elogiu adus alesului ei. Era un compliment indirect la adresa gustului ei și a discernământului de a și-l fi însușit pe Swithin, în pofida dezavantajelor temporare.

La acest punct intră în vorbă fratele ei, Louis.

— Am impresia că nu-i interesat numai de astronomie ci și de una din semenele sale pământene, observă el cu un cinism uscat.

— De cine? Întrebă Lady Constantine cu sufletul la gură.

— Da fata aceea blondă care cânta la orgă — o fată destul de drăguță. Am observat în timpul predicii un soi de pantomimă între ei, ceea ce înseamnă că-s împreună.

— De ea! strigă Lady Constantine. Nu-i decât o fată de țară, fiica unui crescător de vaci — Tabitha Lark; obișnuia să vină și să-mi citească!

— În ce mă privește, poate fi și o păpușă; totuși între ăștia doi tineri e ceva, întări Louis.

Episcopul avea aerul că își îngăduise să meargă prea departe cu interesul lui față de un străin, iar domnul Torkingham era îngrozit de vorbăria irevențioasă și de familiaritatea ușuratică manifestate de Louis Glanville, în prezența unui episcop consacrat. Cât despre Viviette, îi pierise brusc toată volubilitatea. Simțea o slăbiciune la inimă, și abia de reușea să-și mențină controlul asupra ei însăși.

— N-am observat niciodată așa ceva, spuse domnul Torkingham.

— Ar fi mare păcat, reluă episcopul, dacă ar merge pe urmele tatălui său, creându-și o legătură care ar însemna un obstacol într-o carieră onorabilă; deși, dacă ne gândim la chestiunea în sine, poate că o căsătorie timpurie nu i-ar strica. Un tânăr care arată ca un efeb din Grecia antică, poate fi supus multor ispite, dacă se lansează în lume fără să aibă alături un prieten sau un călăuzitor care să-l sfătuiască.

În ciuda subitului acces de gelozie, ochii Viviettei se umeziră la imaginea inocentului ei

Swithin lansându-se în lume fără un prieten sau un sfătuitor. Dar inima îi era grea și încă neliniștită de oribilele insinuări ale lui Louis, care, neîncrezător cum era în virtutea umană, nu ar fi avut niciun motiv să-l înfățișeze pe Swithin ca angajat într-o aventură amoroasă, dacă aceasta n-ar fi fost impresia lui sinceră.

Tot restul prânzului fu atât de absorbită de asemenea gânduri, încât nici nu observă lumina binevoitoare pe care prezența ei o aprinsese în reverendul ecleziast de alături. Acesta o reflecta la rându-i prin tonul îndulcit de suavitatea funcției sale; clerul mai mărunț, care se afla de față, preluă razele irizate, așa încât, asupra întregii mese plana o blândă influență.

De îndată ce se isprăvi prânzul, societatea se împrăștie, și restul zilei se desfășură în liniște, episcopul fiind ocupat în camera sa de la vicariat cu scrierea corespondenței sau a unei predici. Având de parcurs un drum lung a doua zi, își exprimă dorința de a fi găzduit peste noapte fără niciun ceremonial, și ar fi luat cina singur cu domnul Torkingham, dacă acestuia din urmă nu i-ar fi venit gândul fericit de a-i invita și pe Lady Constantine cu fratele ei.

Totuși, pe la ora șapte, când Louis traversă cimitirul și intră în salonul vicariatului, sora lui nu-l însoțea. Louis anunță că Lady Constantine suferea de o cumplită migrenă și că regreta nespuse că nu se simțise în stare să vină. La asemenea veste, scânteia de bunăvoință mondenă se stinse în ochii episcopului, care se așeză la masă străduindu-se să dizolve în expresia-i de episcopală seninătate o deziluzie foarte umană.

În scuzele prezentate, firește că Louis Glanville nu exprimase toate circumstanțele care însoțiseră refuzul surorii sale, survenit în ultimul moment, de a cina în casa preotului vecin. Louis insistase să-și biruie ușoara indispoziție — dacă era vorba de așa ceva și nu cumva de o aversiune — și să ia parte împreună cu el la această ocazie unică, ce însemna poate un episod mai important în viața ei decât își dădea seama. Viviette știa prea bine că Louis făcea aluzie la impresia favorabilă pe care o produsese asupra episcopului, cu toate că niciunul dintre ei nu menționase numele acestuia. Dar nu cedă, deși conflictul devenea tot mai acut. Louis plecă furios, spunându-i:

— Cred, Viviette, că te doare capul tot atâta cât mă doare pe mine. E vorba de o toană de a ta ca să mă provoci — nimic altceva.

Și vorbele lui aveau un substrat de adevăr. De îndată ce fratele ei plecă, și-l văzu pe fereastră intrând în vicariat, Viviette păru mult mai ușurată și așteptă în dormitorul ei până când se întunecă de-a binelea, și numai luminile din sufrageria parohială, care licăreau printre copaci, indicau ochiului unde era plasată acea clădire.

Atunci se ridică, se înfășură în mantia pe care o folosea de atâtea ori în asemenea ocazii, ieși încuind după ea ușa dormitorului (pentru ca să se creadă că e înăuntru, dacă vreun servitor ar fi încercat din întâmplare ușa), și se furișă afară din casă,

Lady Constantine se opri o clipă sub ferestrele vicariatului, până când putu desluși bine glasurile oaspeților, pentru a se asigura că se aflau cu toții înăuntru, apoi își văzu mai departe de drumul ei, care ducea la coloana de pe Rings-Hill. Părea o simplă pată neagră, abia de se distingea de iarba întunecată, în timp ce străbătea câmpul deschis. După puțin, fu absorbită de masa sumbră a plantației de brazi.

Între timp, la cina de la vicariat, conversația domnului Torkingham nu era de natură să

Înveselească pe nimeni. Pastorul, după ce se sfătuisese întreaga după-amiază cu sine însuși, ajunsese la concluzia că sinodul diocezan a cărei sesiune anuală la Melchester avusese loc cu o lună în urmă, va furniza un subiect de discuție solid și ireproșabil în timpul cinei, ori de câte ori conversația avea să lânzească și, totodată, avea să-i câștige respectul căpeteniei sale spirituale. Drept care, convins că dintr-un lucru bun nu poți avea niciodată prea mult, domnul Torkingham nu numai că își traduse ideea în practică, dar la fiecare pauză de conversație se întorcea la sinod, cu o fermitate neștirbită. Tot ce se discutase la acea sesiune — ca, de pildă, introducerea elementului laic în consiliile bisericești, reconstituirea curților ecleziastice, patronajul bisericii, chestiunea reintroducerii zecuielii cuvenite bisericii — totul era acum reînșuflețit de domnul Torkingham, iar strălucitele remarci făcute de episcop cu prilejul acelor discuții îi erau acum citate îndărăt.

Episcopul Helmsdale părea însă înclinat să facă aluzii binevoitoare la aspectele plăcute ale zilei care trecuse: florile din răzoarele Lady-ei Constantine, vechimea conacului ei, — urmărind să afle mai multe de la Louis, care s-ar fi lăsat antrenat cu plăcere în discuțiile dorite de episcop, dacă domnul Torkingham i-ar fi lăsat vreun spațiu de conversație.

Louis Glanville se ridicase de la masă și acum stătea la fereastră, privind cerul și căscând pe ascuns, pentru că subiectele dezbătute nu-l amuzaseră nicidecum.

— Ce noapte frumoasă! exclamă în cele din urmă.

— Presupun că tânărul nostru astronom lucrează de zor, spuse episcopul urmărind direcția privirii lui Louis, către cerul smălțuit de stele.

— Da, confirmă pastorul; ori de câte ori e o noapte prielnică pentru observații, muncește cu sârg. Uneori am urcat și eu în turnul lui și am privit prin telescop, îmbogățindu-mi ideile despre fenomenele cerești. Dar în ultima vreme nu am mai urmărit ce a lucrat.

— Ce-ar fi să facem o plimbare într-acolo? propuse Louis. V-ar interesa să vizitați, observatorul, domnule episcop?

— Cu mare plăcere, răspunse acesta, dacă distanța nu e prea mare, și n-am nimic împotriva să fac cunoștință cu un tânăr atât de excepțional cum pare a fi acest domn St Cleeve. N-am văzut niciodată un observator.

De cum își exprimă intenția, aceasta și fu tradusă în fapt, domnul Torkingham oferindu-se să le fie călăuză,

CAPITOLUL 26

Cu o jumătate de oră înaintea celor petrecute mai sus, Swithin St Cleeve ședea în cabana lui de la coloață, examinând niște calcule făcute în urma observațiilor din nopțile precedente, în vederea unei teorii legate de mișcarea așa-ziselor stele fixe, teorie care-i bântuia mintea.

Seara fiind cam răcoroasă, aprinsese un foc în sobă care, împreună cu lampa adumbrată din fața lui, dădeau încăperii un aer intim. Dintr-o dată, fu deșteptat din reverie de o zgâriere în sticla geamului, ușoară de parcă o frunză de iederă s-ar fi frecat de fereastră, dar despre care știa bine că e pricinuită de vârful unghiei soției lui. Se ridică și deschise ușa, mirat că Viviette fusese în stare să se smulgă de lângă musafiri.

— Viv, iubito, ce s-a întâmplat? o întrebă el deslușind în lumina lămpii expresia de tristețe, ba chiar de furie a feței ei.

— M-am gândit să dau o fugă să te văd. Am auzit ceva atât... atât... de defavorabil în ce te privește, și simt că nu poate fi adevărat. Știu că ești fidelitatea întruchipată, dar fidelitatea ta produce efecte ciudate în ochii altor oameni.

— Dumnezeule Mare! Nu cumva a aflat cineva...

— Nu, nu! Nu-i vorba de asta. Tu știi, Swithin, că eu sunt întotdeauna sinceră și gata să recunosc atunci când am greșit. Vrei și tu să-mi dovedești că ești la fel, și să-ți recunoști vina în fața mea?

— Da, scumpa mea, desigur; dar nu mă pot gândi la nicio vină care să merite s-o recunosc.

— Mă întreb dacă nu-ți vine chiar acum una pe buze?

— Mărturisesc că am devenit destul de fariseu încât să nu mă încerce, asemenea spontaneitate.

— Swithin, nu vorbi atât de afectat când știi prea bine la ce mă refer. Pentru tine nu înseamnă nimic faptul că, după toate jurămintele noastre eterne, ai găsit, cu cale să... flirtezi cu o fată din sat?

— O, Viviette! o întrerupse Swithin luându-i mâna care era fierbinte și tremura. Tu care ești însuflețită de sentimente nobile și generoase, și care mă tratezi cu o tandrețe și un devotament, niciodată întrecute de vreo altă femeie, — cum te poți înșela în halul ăsta? Eu să flirtez, Viviette? Dacă poți gândi așa ceva, te insulti singură în ochii mei. Vai de mine, sunt atât de departe de asemenea lucru, încât, dimpotrivă, mă dojenesc că eu sunt cel care te urmărește cu gelozie, ca azi de pildă, când m-am temut de efectul pe care l-ar putea avea asupra ta o societate de oameni străini, în absența mea, și când m-am gândit că, de fapt, când ai de-a face cu oameni de vază, mie îmi trântești ușa în nas.

— Așa simți, Swithin? strigă ea.

Evident, onestitatea cuvintelor lui izbutise să împrăștie norii. Apoi, Viviette adăugă cu un zâmbet șovăielnic:

— Dar cum pot să te cred, după cele ce au fost observate astăzi? Fratele meu, fără să știe că-ți port vreun dram de interes, mi-a povestit că a fost martorul unui schimb de giugiuțuri între tine și Tabitha Lark, azi dimineață în biserică.

— Ah! strigă Swithin, izbucnind în râs. Acum înțeleg ce vrei să spui și ce anume a

prilejuit toată neînțelegerea. Ce bine ai făcut, Viviette, că ai venit imediat să clarifici lucrurile, în loc să plăsmuiești tot felul de imagini false și să gândești lucruri urâte despre mine, cum ar fi procedat altă femeie!

Îi povesti pe scurt întreaga mică aventură a Tabitheii, din acea dimineață. Și cerul se însenină brusc de ambele părți.

— Când voi fi oare în stare să te numesc a mea și să punem capăt unor incidente penibile de felul ăsta?

Viviette oftă. Ideile ei din ultima vreme despre lumea exterioară, destul de deformată la început de solitudine, apoi de tovarășia iubitului ei, fuseseră reînsuflețite astăzi în urma primirii pe care o oferise episcopului, clerului și, mai cu seamă, nevestelor preoților, și nu îi diminuaseră deloc teama de dificultățile care stăteau în calea lui Swithin, dimpotrivă, o făcuseră să înțeleagă o dată în plus cât de puțină valoare aveau marile talente — intelectuale și spirituale — atâta timp cât nu erau susținute de vremelnicele substanțialități și materialități. În orice caz, cei doi își reînnoiră speranțele, atât cât le permiteau împrejurările, și întrevederea era gata să se termine când, deodată, fără cel mai mic avertisment, se auziră niște ușoare ciocănituri în ușă.

— Doamne, sunt pierdută! șopti Viviette apucându-l de braț. De ce-am fost atât de nesocotită?

— Nu te teme, îi murmură Swithin. Probabil că bunică-mea a trimis pe cineva să se intereseze când vin acasă.

Nimeni nu-i putea vedea de afară, căci singura fereastră care ilumina cabana era acum acoperită de o perdea.

În acel moment auziră însă glasurile vizitatorilor și amândoi rămaseră la fel de împietriți când îi recunoscuseră pe domnul Torkingham și pe episcopul de Melchester.

— Unde să mă ascund? Ce să fac? murmură sărmana doamnă, încleștându-și mâinile.

Swithin privi de jur împrejur în cabană, deși nu-ți trebuia mult ca să te convingi de puținele șanse pe care le putea oferi. Așa cum am mai arătat, în capătul dinspre ușă se găseau o masă, o sobă, un scaun, un dulap; celălalt era ocupat de un divan, ascuns de niște perdele din creton roz cu alb. Între divan și zid, exista un spațiu îngust de vreo treizeci de centimetri. În acest refugiu se strecură și se chirci Viviette, tremurând îndărătul perdelelor.

Bătaia în ușă deveni mai puternică, întrucât lumina care se cernea prin perdea era o dovadă că cineva se afla înăuntru. Swithin netezi un pic patul, deschise ușa, și domnul Torkingham îi prezentă pe vizitatori.

Episcopul dădu mâna cu tânărul astronom, îi spuse că i-a cunoscut tatăl și, la invitația lui Swithin, deși rostită fără nicio tragere de inimă, intră în cabană. Pastorul și Louis Glanville rămaseră în prag, pentru a nu aglomera spațiul strâmt al încăperii.

Episcopul Helmsdale aruncă o privire binevoitoare în jur și spuse:

— Un cuib în pădure — da; destul de departe de lume pentru a-i oferi celui ce s-a dedicat științei izolarea de care are nevoie, dar nu chiar atât de departe încât să-i limiteze sursele. S-ar zice că un sihastru ar putea găsi aici tot atâta singurătate cât și în codrii primari.

— Preasfințitul a avut bunăvoința de a-și exprima interesul pentru activitatea ta, i se

adresă domnul Torkingham lui St Cleeve. Așa că am venit să-ți cerem să ne arăți observatorul.

— Cu mare plăcere, bâigui Swithin.

— Unde e observatorul? Întrebă episcopul privind iarăși de jur împrejur.

— Scara e în afara acestei uși, răspuse Swithin. Sunt la dispoziția Sfinției voastre și vă voi conduce de îndată sus.

— Și ăsta-i patul dumitale, pentru nopțile când lucrezi târziu? continuă să întrebe episcopul.

— Da; îmi pare rău, cred că e cam deranjat, se scuză Swithin.

— Și aici îți sunt cărțile, urmă episcopul îndreptându-se spre masa cu lampa umbrită. Presupun că îți execuți, observațiile sus, în vârful coloanei, și pe urma coborî aici să înregistrezi rezultatele,

Tânărul îi explică procesul său, de lucru, atât cât îi era cu putință s-o facă în starea de spirit în care se afla. În acest timp, domnul Torkingham și Louis așteptau cumiți afară, privind din când în când în noapte, sau pe ușă, la cei doi interlocutori, și ascultând conversația lor științifică. După ce îi arată tot ce era de văzut jos, Swithin luă o lampă și, invitându-și musafirii, să-l urmeze, îi conduse spre coloană, simțindu-se vădit ușurat când auzi pașii celor trei tropăind pe scări, în urma lui. Știa foarte bine că, odată ce vor pătrunde pe scara spiralată, nu mai exista niciun pericol pentru Viviette, buna ei cunoaștere a împrejurimilor dându-i posibilitatea de a-și găsi drumul, în siguranță, prin plantație și apoi în parcul casei.

Ajunși în vârf, Swithin desfăcu învelișul ecuatorialului și simțindu-se, în sfârșit, la largul lui, le explică celor trei toate minunile aparatului, revelându-le, cu ajutorul lui, splendorile stelelor care puteau fi observate. Episcopul discută inteligent, atât cât te puteai aștepta din partea unui om care nu se afla în domeniul său de specialitate; dar, într-un fel, părea puțin distrat, mai neatent decât se arătase la început. Swithin își spuse că poate urcușul lung al scărilor, după o zi grea de lucru, îi mai temperase spontaneitatea, în timp ce domnul Torkingham se temu că Preasfințitul începuse să se plictisească. Totuși nu acesta părea a fi cazul, căci, deși nu vorbea decât foarte puțin, petrecu un timp lung examinând construcția cupolei, după ce se săturase de telescop. Din când în când, Swithin se pomenea cu privirile episcopului pironite asupra lui, cu ciudată stăruință. "Poate că descopere în mine asemănări cu tatăl meu", își spuse tânărul.

Când grupul se pregăti să plece, Swithin îi conduse până la baza turnului.

Nu era deloc pregătit pentru ce a urmat la coborâre. Stăteau cu toții la piciorul scării. Astronomul, cu lampa în mână, se oferi să le lumineze drumul prin plantație, dar domnul Torkingham răspuse că el cunoștea perfect cărarea și nu era nevoie ca tânărul lui prieten să se mai ostenească. Cu aceste spuse, porni înainte și Louis îl urmă, după ce așteptă o clipă și se convinse că episcopul nu ține să-l precedeze. Acesta din urmă și Swithin rămaseră un moment singuri, iar episcopul i se adresă:

— Domnule St Cleeve, îi spuse el pe un ton bizar, aș dori să discut cu dumneata între patru ochi, mâine dimineață, înainte să plec. Poți veni... stai să văd... în cimitirul bisericii, la zece și jumătate?

— Da, Preasfințite, desigur, răspuse Swithin.

Și, înainte de a-și fi revenit din surpriză, episcopul se și alăturase celorlalți în umbrele plantației.

Swithin deschise pe dată ușa cabanei și se uită în spațiul îngust de lângă pat. După cum se așteptase, pasărea lui își luase zborul.

CAPITOLUL 27

Întreaga noapte astronomul se perpeli măcinat de curiozitate, în legătură cu cele ce avea să-i comunice episcopul. O sumedenie de ipoteze îi străbăteau creierul, dar fiecare dintre ele era pe rând alungată. Lucrul care până la urmă i se păru cel mai plauzibil fu acela că episcopul, interesat de cercetările lui și păstrând o amintire duiosă tatălui său, avea să-l întrebe ce ar putea face pentru el ca să-l ajute în profesia pe care și-o alesese. Dacă așa ar fi stat lucrurile, își spuse optimistul tânăr, va da din nou dovadă de acea fermitate care-l determinase să respingă oferta unchiului răposat, pentru că o acceptare ar fi implicat renunțarea la Lady Constantine.

În cele din urmă adormi; și când se deșteptă se făcuse atât de târziu, încât aproape că sosise ceasul care avea să dezlege enigma. După ce luă o gustare în pripă, traversă câmpul și intră în curtea bisericii, pe poarta dinspre sud, exact în minutul fixat pentru întâlnire.

Cimitirul îngrădit era un loc potrivit pentru o întâlnire particulară, fiind împrejmuț pe toate cele patru laturi de tufe de dafin și de anini. Swithin se uită în jur, dar episcopul nu era acolo. În afară de el, nu se mai afla țiipenie de om. Se așeză pe o lespede de mormânt, așteptând sosirea episcopului Helmsdale.

În timp ce aștepta i se păru că aude zvon de glasuri în vecinătate și, ascultând mai atent, se convinse că veneau de pe pajiștea Lady-ei Constantine, despărțită de curtea bisericii doar printr-un gard înalt, mărginit de niște arbuști. Cum episcopul își tot amâna sosirea, deși ceasurile erau aproape unsprezece, și cum doamna al cărei glas dulce se amesteca printre cele ce răzbăteau de pe pajiște era proprietatea lui personală, Swithin deveni extrem de curios să afle ce se întâmplă pe acea promenadă de dincolo de zid. Îi veni în minte un mijloc prin care ar fi putut afla. Cheia era în ușa bisericii; o deschise, pătrunse în interior și urcă în clopotnița din turnul de vest. În spate era o fereastră ce oferea o priveliște completă asupra părții frontale a grădinii Casei Welland.

Florile erau în plină splendoare și plantele agățătoare de pe zidurile casei dăduseră frunzulițe de un verde fraged. De la un capăt la celălalt al fațadei se întindea o alee lată, acoperită cu prundiș și care se termina printr-o seră spațioasă. Pe această alee se plimbau în sus și în jos trei persoane. Lady Constantine era figura centrală, având de o parte pe fratele ei, Louis, iar de cealaltă o formă impunătoare, cu o pălărie cu boruri late, blană lucioasă de biber și pantaloni negri. Acesta era episcopul. Viviette purta, rezemată de umăr, o umbreluță de soare cu dungi roșii, pe care o răsucea lenevos. Râdeau și sporovăiau vesel, și când grupul se apropie de zidul ce-i despărțea de curtea bisericii, multe dintre remarcile lor străpunseră tăcerea turnului prin fereastra deschisă.

Conversația se purta pe teme generale, dar foarte interesante pentru Swithin. După un timp, Louis călcă pe iarbă și culese de pe jos ceva care se dovedi a fi o bilă de lemn; o aruncă și ridică o a doua, azvârlind-o în direcția celei dintâi și atingând-o. Episcopul, aflat evident într-o dispoziție foarte zglobie, se angajă în joc și aruncă o a treia bilă ce descrie o curbă în direcția celei dintâi, care constituia ținta. După această ispravă, se întoarse către Lady Constantine, vorbindu-i. Cum se îndepărtase de pe aleea cu prundiș, își înălță glasul, astfel încât Swithin îi putu auzi distinct cuvintele:

— Nu vă alăturați jocului nostru? Întrebă pe un ton jucăuș.

— Nu am dibăcia necesară, răspuse ea. Arunc întotdeauna bila alături.

Episcopul se opri locului, cu un aer meditativ.

— Momentul acesta îmi amintește, spuse el, de una din scenele din Richard al doilea.

Mă refer la grădina ducelui de York, prin care zburdă regina împreună cu cele două doamne care o însoțesc; regina spune:

“Ce joc am putea născoci în această grădină,

Ca greaua povară de griji s-o putem izgoni?”

La care doamna de companie îi răspunde: “Doamnă, să ne jucăm cu bile.”^[31]

— Acesta nu e un citat prea fericit, replică Lady Constantine. Pentru că regina refuză, spunând: “Mi-ar aminti că lumea-i plină de gropi și că soarta mea trece pe lângă țintă”.

— Atunci a fost un citat mal à propos^[32]. Dar e un joc vechi, interesant, și poate că a fost jucat, chiar pe această pajiște, atunci când Shakespeare și-a scris stihurile.

Episcopul aruncă nonșalant o altă bilă, și în clipa când se aplecă, privirea Viviettei se înalță din întâmplare către fereastra clopotniței, unde zări fața lui Swithin. Nu se lăsă surprinsă decât o singură clipă; și așteptând până când ambii ei parteneri se întoarseră cu spatele la ea, îi zâmbi și îi suflă o sărutare din vârful degetelor. După un minut, i se ivi încă un prilej și îi suflă o a doua sărutare; și după aceea o a treia.

Lanțul sărutărilor fu întrerupt de episcop și de Louis care abandonară bilele și i se alăturară pe alee. În acel moment ceasornicul casei bătu ora unsprezece și jumătate.

“Frumos fel de a-și respecta o întâlnire, își spuse Swithin în sinea lui. Eu aștept de o oră și dumnealui se amuză cu tot felul de fleacuri.”

Fierbând de furie se întoarse și văzu că cineva se afla alături de el: Tabitha Lark. Swithin tresări și o întrebă:

— Ce cauți dumneata aici, Tabitha?

— Sunt în exercițiul funcțiunii mele, domnule St Cleeve, răspuse fata, zâmbindu-i. Am venit să exersez la orgă. Când am intrat, te-am zărit prin arcadă, și am urcat și eu să văd la ce te uiți. Episcopul e un om foarte impresionant, nu-i așa?

— Da, foarte, răspuse Swithin.

— Cred că e foarte devotat Lady-ei Constantine, și mă bucur de acest lucru. Dumneata nu ești bucuros?

— O, da... desigur, răspuse Swithin, întrebându-se dacă Tabitha surprinsese tandrele semne pe care le schimbase cu Lady Constantine.

— Dar nu cred că ea se sinchisește prea mult de el, adăugă Tabitha, în mod logic. Sau chiar dacă o măgulește, l-ar lăsa în orice minut pentru un bărbat mai tânăr.

— Eh, toate astea nu înseamnă nimic, răspuse Swithin cu nervozitate.

Tabitha observă apoi că băiatul care o ajuta nu venise și că trebuia să se ducă să-l caute; drept care coborî scările, lăsându-l pe Swithin din nou singur.

Câteva minute mai târziu, episcopul își consultă ceasul, în timp ce Lady Constantine se retrăgea spre casă. Dând impresia că se scuză față de Louis, episcopul se îndepărtă de pe

terasă și intră în cimitirul bisericii pe poarta din spate. Swithin coboară și el într-o clipită scările și îl ajunse pe cărare, lângă zidul înșorit al bisericii.

Privirile li se întâlniră și tânărul constată cu consternare schimbarea care se produsese în cele câteva minute pe fața prelatului. Când se aflase pe pajiște cu Lady Constantine, un surâs aproape neîntrerupt îi luminase chipul întunecat, asemenea unei flori răsărite într-un loc umbros; acum zâmbetul îi pierise cu desăvârșire de pe față: trăsăturile îi erau dârze; ochii negri și favoriții stufoși radiau gravitate; și când se uită la Swithin cu calmul figurii lui hotărâte, s-ar fi zis că un rigă de pică evanghelist venise să se răfuiască cu valetul de cupă.

Să ne reîntoarcem pentru o clipă la Louis Glanville. Acesta fusese puțin șocat de maniera abruptă în care îl părăsise episcopul și, mai cu seamă, de faptul că-l văzuse intrând în curtea bisericii pe portița dosnică, în loc să iasă din parc pe poarta oficială. Adevărat, se spune că marile personalități au lapsusuri de memorie, și probabil ca episcopul Helmsdale, amintindu-și vag că ieri la prânz intrase pe portița asta, se îndreptase acum, instinctiv, tot spre ea. În fond, lui Louis îi păsa prea puțin de toate acestea și acum, rămas singur pe pajiște, se așeză într-un umbrar și începu să fumeze.

Umbrarul se afla lângă zidul despărțitor al bisericii. Atmosfera era liniștită precum aerul dintr-o seră; doar paisprezece centimetri de zid îl despărțeau pe Louis de întrevederea episcopului cu St Cleeve și, tot așa cum vocile de pe pajiște fuseseră audibile pentru Swithin în curtea bisericii, și glasurile de dincolo de zid puteau fi auzite acum cu ușurință din colțișorul lui Louis. De cum își aprinse trabucul, dialogul începu:

— A, ești aici, St Cleeve, spuse episcopul cu o voce morocănoasă, aproape fără să răspundă la "Bună dimineața" pe care i-o adresase Swithin. Mă tem că am cam întârziat. Mă rog, cererea mea de a ne întâlni aici ți s-a părut probabil neobișnuită, dat fiindcă până cu o zi în urmă eram doi străini unul pentru celălalt.

— Pentru mine acest lucru nu are nicio importanță, din moment ce Sfinția voastră dorește să mă vadă.

— M-am gândit că ar fi bine să discutăm în legătură cu confirmarea dumitale de ieri. Și dacă am ținut să adopt față de dumneata o atitudine mai activă decât în alt caz, aceasta se datorește faptului că-ți port oarecare interes întrucât ți-am cunoscut tatăl, pe când eram amândoi studenți. La colegiul "All Angels", camera lui era pe același palier cu a mea, și am fost în relații de prietenie cu el, până când timpul și împrejurările ne-au despărțit, chiar mai total decât se întâmplă de obicei. Mă rog, să revenim la faptul că te-ai prezentat pentru confirmare. (Vocea episcopului deveni severă.) Dacă ieri dimineața aș fi știut ceea ce mi-a fost dat să aflu cu douăsprezece ore mai târziu, aș fi refuzat să te confirm.

— Cum așa, Preasfințite?

— Da, gândesc sincer ceea ce spun. Am vizitat aseară observatorul dumitale.

— L-ați vizitat.

— Și examinându-l, am observat ceva care poate fi considerat într-adevăr incalificabil. Au mai existat cazuri de tineri care s-au prezentat la confirmare și care s-au dovedit total nepotrivți, fie din pricina beției, fie din cauza lipsei de credință sau a necumpătării, sau a

altor deprinderi rele. Dar niciodată nu am avut de-a face cu vreun caz de vinovăție lucidă care să-l egaleze pe al dumitale. Din moment ce erai conștient că încâlci principiile moralei, ai fi putut dovedi măcar atâta respect pentru legea bisericească încât să te abții de a participa la o ceremonie sacră. Acum te-am chemat aici ca să văd dacă o ultimă stăruință și un apel direct la simțul dumitale de bună cuviință bărbătească vor avea vreo influență asupra-ți, făcându-te să-ți schimbi felul de viață.

Vocea cu care îi răspunse Swithin vădea ce efect puternic avusese atacul episcopului asupra simțămintelor sale. Louis, care asculta, nu-și putea da seama, desigur, de ce cuvintele episcopului îl afectaseră în asemenea mod pe Swithin. Cineva care ar fi cunoscut taina, ar fi înțeles că dubla încurcătură, provenită pe de o parte dintr-o etică greșit înțeleasă și pe de alta din neputința unei clarificări care ar fi implicat violarea unui secret ce nu-i aparținea, era pricina puternicelor emoții ale tânărului astronom.

— Îmi pare foarte rău dacă Sfinția voastră a văzut ceva lipsit de cuviință, spuse Swithin. Pot să întreb ce anume a fost?

— Știi bine ce a fost. Ceva în camera dumitale, care m-a împins la concluziile de mai sus. În momentele respective mi-am înfrânat consternarea din motive lesne de înțeles, dar în întreaga mea viață nu am fost mai șocat.

— De ce, Sfinția voastră?

— De ceea ce am văzut.

— Iertați-mă, domnule episcop Helmsdale, dar chiar adineauri ați afirmat că suntem doi străini; așa încât ceea ce ați văzut în cabana mea mă privește numai pe mine.

— Aici am să te contrazic. Cu douăzeci și patru de ore mai devreme, asemenea remarcă ar fi fost logică; dar prezentându-te ca să te confirm cu mâinile mele, m-ai obligat să-ți investighez principiile.

— Recunosc, răspunse Swithin oftând.

— Și ce-am constatat?

— Afirmați că ați descoperit ceva condamnable. Dar dați-mi voie să aud și eu ce dovadă aveți.

— Pot face chiar mai mult, domnule. Te pot face s-o vezi.

Urmă o pauză. Louis Glanville era atât de stârnit, încât se cocoță pe o bancă și privi prin frunzișul care acoperea marginea zidului. Episcopul scoase un obiect din buzunar.

— Ce-i asta? întrebă Swithin, examinând obiectul de parcă n-ar fi știut bine ce reprezintă.

— Cum așa, nu vezi? răspunse episcopul, ținând obiectul între degetul mare și arătător, și legănându-l în fața ochilor lui Swithin. O brățară — o brățară de coral. Am găsit-o pe patul din cabana dumitale. Cât despre sexul persoanei căreia îi aparține, cred că nu există niciun dubiu. Mai mult de atât, persoana era ascunsă îndărătul perdelelor, pentru că le-am văzut mișcându-se.

Ca să-și manifeste disprețul, episcopul aruncă brățara, care căzu pe o piatră de mormânt.

— Preasfințite, în camera mea nu a fost nimeni care să nu fi avut dreptul de a se găsi acolo, răspunse tânărul.

— Mă rog, mă rog, asta afirmi dumneata. Te rog nu te lăsa stăpânit de furie, pentru că

ai să-mi spui lucruri de care te vei căi mai târziu.

— Nu sunt furios, vă asigur. Sunt prea întristat pentru a fi furios.

— Foarte bine; ăsta e un lucru promițător. Acum dă-mi voie să-ți pun o întrebare ca de la bărbat la bărbat. Socotești că a veni la mine, episcopul acestei mari și importante dioceze, așa acum ai venit ieri, și a pretinde că ești ceea ce nu ești, înseamnă o purtare onestă, ca să nu mai vorbim de latura religioasă? Gândește-te bine la asta. S-ar putea să nu ne mai întâlnim niciodată. Dar întipărește-ți în minte ceea ce-ți spune episcopul și îndrumătorul tău spiritual, și vezi dacă nu-ți poți remedia păcatul, înainte de a fi prea târziu.

Swithin era blând ca un mieluşel, dar încercă să pară dârz.

— Preasfințite, mă aflu într-o situație foarte grea, spuse el posomorit; cât de grea, numai eu singur știu. Nu vă pot da explicații; există motive de nebiruit care se împotrivesc acestor explicații. Dar vreți să mă credeți pe cuvânt că nu sunt chiar atât de rău pe cât par? Într-o bună zi, am să v-o dovedesc. Până atunci, vă cer doar să suspendați judecata la care m-ați supus.

Episcopul clătină din cap a neîncredere și se îndreptă spre vicariat, de parcă brusc își pierduse auzul. Swithin îl urmări din ochi, iar Louis urmări direcția privirii lui Swithin. Înainte ca episcopul să fi intrat în vicariat, Lady Constantine trecu prin fața lui. Purta un coș pe braț și se ducea să facă vizite de binefacere la câteva cocioabe amărâte. Cine ar fi putut crede că episcopul de acum era același om care fusese cu un moment înainte? Întunecimea i se risipi de pe chip, asemenea cuiva care ar fi ieșit brusc la lumină venind din tenebrele unei caverne; iar fața îi era numai lapte și miere, și strălucire, și voioșie, când o salută din nou pe Viviette.

CAPITOLUL 28

Conversația care se legă din nou între episcop și Lady Constantine era atât de stimulatorie și de fertilă, încât nu putea fi încheiată în timpul unei întâlniri întâmplătoare între doi oameni care merg în direcții opuse. Episcopul se întoarse din drum și o însoți de-a lungul zidului mărginit de tufe de dafin care îngrădea cimitirul, până când glasurile li se stinseră în depărtare. Numai atunci Swithin își desprinsе privirea îngândurată de la ei și ieși din cimitir pe altă poartă.

Văzându-se rămas singur în scenă, Louis Glanville coborî de la postul său de observație. Ieși pe porțița dosnică, și se îndreptă spre locul dintre morminte unde episcopul stătuse. de vorbă cu St Cleeve. Pe piatra de mormânt zăcea încă brățara de coral aruncată de doctorul Helmsdale în indignarea sa: căci în starea de agitație și de zbuciumată introspecție în care fusese zvârlit Swithin, acesta nu se gândise niciun moment să ia bijuteria și s-o vâre în buzunar.

Louis culese mica brățară roșie ce iscase atâta scandal și, în timp ce mergea cu ea în mână, o zări pe Tabitha Lark apropiindu-se de biserică, în compania băiatului care umfla foalele și pe care se dusesе să-l caute pentru a putea exersa la orgă. Louis, cu acea rară istețime diplomatică de care era atât de mândru, puse imediat cap la cap mica scenă dintre Tabitha și Swithin, al cărei martor fusese în timpul confirmării, și grava acuzație a episcopului în legătură cu locul unde găsise brățara. Nu mai avea nicio îndoială că îi aparținea Tabitheii.

“Biata fată!” își spuse în sinea lui și fredonă cu voce scăzută:

“Tra deri, dera,

L’histoire n’est pas nouvelle!”^[33]

Când fata se apropie, Louis o strigă pe nume. Tabitha îl expedie pe băiat în biserică, roșind că se auzise chemată de un domn atât de fin. Louis îi întinse brățara:

— Uite ce-am găsit sau, mai bine zis, a găsit-o altcineva, i se adresă el. N-am să spun unde. Pune-o deoparte, nu mai sufla o vorbă despre ea și îți promit că și eu o să tac chitic. Acum du-te la biserică, și fie ca cerul să se îndure de sufletul tău, draga mea.

— Vă mulțumesc, domnule, spuse Tabitha cu oarecare nedumerire, dar bucuroasă într-un fel, pentru că nu se putea gândi la altceva decât că hazosul frate al Lady-ei Constantine îi făcea un cadou.

— Îmi ești foarte îndatorată?

— O, da!

— Bine, domnișoară Lark, după cum vezi, am descoperit un secret.

— Și care e acesta, domnule Glanville?

— Că ești îndrăgostită.

— Nu recunosc așa ceva, domnule. Cine v-a spus una ca asta?

— Nimeni. N-am făcut decât să constat că unu și cu unu fac doi. Dar urmează sfatul meu: ferește-te de iubiți. Sunt soi rău, și nu fac decât să aducă lacrimi în ochii fetelor tinere.

— Unii da, așa așa zice. Alții însă, nu.

— Și crezi că în cazul dumitale se aplică cea de-a doua alternativă? Cu toții gândim că noi, în speță, vom avea noroc, deși toți cei dinaintea noastră, care au gândit la fel, nu au fost fericiți.

— Da; sau vom fi fericiți, sau vom muri de deznădejde.

— Mă rog, în cazul dumitale nu cred că vei avea mult noroc.

— Vă rog, domnule, cum puteți ști atât de multe când cazul meu încă nici nu s-a ivit?

Întrebă Tabitha, zvârlindu-și capul pe spate într-un gest de sfidare, dar o sfidare mai temperată decât dacă Louis nu și-ar fi câștigat dreptul la acest discurs prin brățara pe care i-o dăruise.

— Haide, haide, Tabitha!

— Vă spun că încă nu s-a ivit! repetă ea ușor înfuriată. Eu nu am niciun iubit, și toată lumea știe că nu am, și e o insinuare din partea dumneavoastră dacă vorbiți cum vorbiți.

Louis râse, spunându-și cât e de natural ca o fată să nege cu atâta putere lucruri în care un străin nu trebuie să se amestece.

— Ei, eu mă gândeam la mine, glumi el ca s-o împace. Așadar, nu mă accepti?

— N-am știut că vă referiți la dumneavoastră, replică ea. Dar nu v-aș accepta. Și cred că nu e bine să faceți haz pe asemenea subiecte.

— Mă rog, poate că nu. Oricum, ferește-te să vadă episcopul brățara asta. Atunci totul va fi bine. Și ține minte, iubiții sunt înșelători.

Tabitha râse și se despărțiră, fata intrând în biserică. Fusese aproape sigură că Louis, găsind din întâmplare brățara cine știe pe unde, i-o dăruise ei, dintr-un capriciu, fiind prima fată care-i ieșise în care. Totuși, acum începură s-o muncească unele îndoieli, dacă nu cumva el se înșelase, crezând într-adevăr că brățara îi aparține ei. Nu era o brățară valoroasă; mai curând o jucărie — perechea uneia identice pe care Swithin i le dăruise, în mod simbolic, Lady-ei Constantine în ziua căsătoriei lor. Și aceasta nu le purtase îndeajuns de des încât Tabitha să o recunoască sigur pe cea de față ca aparținându-i înălțimii sale. Dar când, fără ca băiatul care umfla foalele s-o observe, încercă brățara pe mâna ei, avu impresia că s-ar putea ca podoaba să-i aparțină Lady-ei Constantine. Acum când boabele roșii străluceau la încheietura propriei sale mâini, își aminti că parcă văzuse cândva o brățară cu același efect coloristic împodobindu-i brațul Lady-ei Constantine. Gândul trecător că dacă domnul Louis Glanville avea chef să dea în dar ceva ce aparținea surorii lui, ea, Tabitha, avea dreptul să accepte fără a pune întrebări, fu repede strunit de hotărârea de a duce încă în acea seară ispititoare șiraguri de mărgeluțe roșii Lady-ei Constantine, și de a o întreba pe aceasta care e adevărul. Odată luată această hotărâre, strecură brățara în buzunar și începu să-și facă exercițiile, cu inima ușoară.

Episcopul Helmsdale nu se smulse din Welland decât pe la ora două a acelei după-amieze, adică trei ore mai târziu decât intenționase. Swithin, privind de pe acoperișul turnului său, urmări cu un sentiment de ușurare trăsura care ieși din curtea vicariatului și o luă pe drumul dinspre barieră, purtându-l deci pe prețiosul și preacucernicul domn îndărăt spre Warborne. Țărnul fiind acum liber, Swithin se gândi cum să facă s-o vadă pe Viviette, ca să-i explice tot ce se întâmplase. Cu aceste lucruri în minte, așteptă să se

întunece.

Între timp, Lady Constantine și fratele ei luau împreună cina la Casa Welland. Nu se mai văzuseră de dimineață și, de îndată ce rămaseră singuri, Louis «spuse:

— Până acum te-ai descurcat de minune. Deși ai fi putut să te arăți mai afectuoasă.

— M-am descurcat de minune? Întrebă ea surprinsă,

— Da, cu episcopul. Problema care se pune în prezent e cum să facem să continue această legătură, spre avantajul, nostru, al amândurora. Cum să-l faci să te mai vadă?

— Doamne sfinte, Louis! Doar nu-ți închipui că episcopul de Melchester nutrește pentru mine altceva decât un sentiment de prietenie?

— Viviette, asta-i fățarnicie. Știi și tu la fel de bine ca și mine.

— Da, răspuse ea, cu un suspin. Mărturisesc că am avut și eu o bănuială. Ce pacoste!

— Pacoste? Se vede că lumea s-a întors cu susu-n jos. Mă, aduci la disperare cu felul tău de a vedea lucrurile anapoda. Dă-ți silința să faci ceva ca să transformi acest prim episod într-o trambulină spre poziții mai înalte. Și cuconășul ăsta o să ne scape printre degete dacă nu întreprindem imediat ceva care să consolideze relația.

— Louis, nu pot să te aud vorbind în felul ăsta, strigă ea cu nervozitate. Nu-mi pasă de episcop mai mult decât îmi pasă de Papa de la Roma. Nici măcar n-aș fi vrut să-l invit aici la masă. Tu m-ai pisat că ar trebui s-o fac, și că e o ocazie rară, și atunci am gândit că e de datoria mea să dau dovadă de ospitalitate când vine atât de aproape de noi, mai ales că locuința domnului Torkingham e atât de mică. Dar, de bună seamă, am crezut că va fi o ocazie pentru tine, întrucât perspectivele tale sunt atât de incerte în momentul de față, și în niciun caz o ocazie pentru mine.

— Dacă nu pui mâna pe șansa asta de a deveni regina spirituală a Melchesterului, niciodată n-o să mai ai vreo șansă de a deveni cineva. Bagă-ți în cap, Viviette: nu mai ești la fel de tânără cum ai fost. Înaintezi cu pași repezi spre vârsta mijlocie, și părul tău negru face parte din acea specie care încărunțește rapid. Trebuie să iei hotărârea de a te mărita cu un burlac cu ghiocei la tâmple sau cu un văduv. Bărbații tineri neînsurați n-or să se uite la tine; sau dacă s-ar uita acum, peste un an sau doi or să te considere o piesă scoasă din uz.

Lady Constantine păli vizibil.

— Ce-i cu bărbații tineri? Ia mai spune o dată.

— Am spus că nu are niciun rost să te gândești la bărbați tineri; ăștia n-or să se mai uite la tine; sau dacă încă o fac, foarte curând își vor întoarce privirea.

— Vrei să-mi dai a înțelege că dacă m-aș mărita cu un bărbat mai tânăr decât mine va ajunge foarte curând să mă disprețuiască? Cu câți ani trebuie să fie un bărbat mai tânăr decât soția lui... ca să ajungă la un sentiment de dispreț?

În timp ce rostea aceste cuvinte, cu o voce foarte moale, își rezemase cotul de brațul scaunului și își acoperise ochii cu mâna.

— Cu foarte puțini ani, răspuse Louis sec. Pe când episcopul e cu cel puțin douăzeci de ani mai în vârstă decât tine, ceea ce e un argument în plus, pe lângă toate celelalte avantaje, ca să fie o partidă excelentă. Vei fi capul bisericii în această dioceză — ce poți dori mai mult după toți acești ani de mizerabilă absurditate? Ba mai mult, n-o să ai nici acel ghimpe care se înfinge în carnea nevestelor de episcopi, anume că lor li se spune

numai "doamnă", în timp ce soții lor sunt considerați nobili.

Lady Constantine nu-l mai asculta; observația lui anterioară îi rodea mintea.

— Louis, îl întrebă ea, în cazul când o femeie se mărită cu un bărbat mult mai tânăr decât ea, acesta ajunge s-o disprețuiască chiar dacă prin cununie el a dobândit un avantaj social?

— Da — asta nu contează. Întreabă pe orice persoană cu experiență. Dar ce rost au toate astea? Haide să discutăm despre problemele noastre. Tu spui că nici nu te gândești la episcop. Și totuși, dacă ar mai fi rămas o zi sau două în plus, sunt convins că ți-ar fi cerut mâna.

— Serios. Louis, n-aș putea să-l accept.

— De ce nu?

— Pentru că nu-l iubesc.

— Ah, ah! Mă dau în vânt după cuvintele astea îi strigă Louis trântindu-se pe speteaza fotoliului și privind în tavan cu un amuzament sarcastic. O femeie care la douăzeci și doi de ani s-a măritat din conveniență, pretinde la treizeci de ani că nu se poate mărita fără dragoste. Regula inversului, asta e, în care mai multul dorește mai puțin, și mai puținul dorește mai mult. În calitate de unicul tău frate, mai în vârstă decât tine și cu mai multă experiență, îți cer insistent să-l încurajezi pe episcop.

— Nu te certa cu mine, Louis, îi spuse ea pe o voce jalnică. Nici nu știm precis dacă el simte ceva pentru mine; ghicim numai.

— Ba eu știu, și ai să afli și tu cum de știu. Mă cunoști că sunt curios și bănuitor din fire. Noaptea trecută, când toată lumea se dusesse la culcare, am ieșit pentru cinci minute pe pajiște ca să fumez un trabuc, și m-am plimbat până în dreptul ferestrelor vicarului. În timp ce stăteam acolo în întuneric, una dintre ferestre s-a deschis și episcopul Helmsdale s-a aplecat în afară. Dreptunghiul iluminat al ferestrei tale strălucea printre copaci, drept în fața lui și, la un moment dat, umbra ta a trecut prin fața ferestrei. Și-a fluturat mâna și a murmurat câteva cuvinte tandre, deși nu am putut auzi exact ce a spus.

— Ce poveste stupidă și aiuristică — de parcă el ar fi putut ști că e umbra mea! Și, apoi un om de demnitate episcopului nu s-ar preta la asemenea gesturi. Când l-am cunoscut cu ani în urmă, nu era deloc un tânăr romantic, și n-aș crede că a devenit la bătrânețe.

— Ba e foarte plauzibil să fi devenit. Niciun îndrăgostit nu se poate compara în intensitate cu specia bătrânilor înamorați. Haide, Viviette, nu te mai juca atâta cu mine. M-am vârat până în gât în proiectul ăsta — cu atâta râvnă încât mi-am amânat plecarea până după realizarea lui.

— Louis — dragul meu Louis — ai să mă aduci la disperare, strigă ea încleștându-și mâinile. Te implor să nu te amesteci și să nu faci niciun gest pripit în legătură cu mine. Lucrul pe care mi-l ceri e imposibil, într-o bună zi va trebui să-ți povestesc ceva. Trebuie să trăiesc mai departe și să îndur...

— Orice în afară de sărăcia asta, replică Louis, neîmblânzit. Eu am început campania invitându-l pe episcopul Helmsdale, și eu îmi iau răspunderea de a o duce la bun sfârșit. Tot ce-ți cer ție este să nu te prostesti. Hai, promite-mi!

— Nu, nu pot... nu știu cum să procedez. Nu știu decât un singur lucru, că eu nu mă grăbesc deloc...

— Nu te grăbi, fir-ar să fie! Acceptă, în calitate de soră devotată, să-l vrăjești pe episcop.

— Trebuie să mă mai gândesc, răspuse ea tulburată, urmărind să dea replici cât mai evazive.

Fiind o seară frumoasă, Louis ieși afară să-și savureze trabucul printre boschete. Când ajunse la umbrarul lui favorit, constată că-și uitase cutia cu țigări de foi, și se întoarse imediat în casă. Apropiindu-se de ușa-fereastră pe care ieșise, îl văzu pe Swithin St Cleeve stând acolo, în întuneric, și discutând cu Viviette.

St Cleeve era cu spatele spre Louis, dar fie în urma unui semn făcut de ea, fie din întâmplare, se întoarse repede și-l recunoscă pe Glanville, după care, scoțându-și pălăria în fața Lady-ei Constantine, tânărul porni mai departe pe drumul din fața terasei și ieși pe poarta cimitirului.

Louis se apropie de sora lui:

— N-am știut că îngădui ca peluza grădinii să devină drum public pentru oamenii din sat, spuse el.

— De când am devenit atât de săracă, am încetat să mai fiu exclusivistă.

— Și lași ca toată lumea să treacă pe aici, sau numai pe acest tânăr ilustru pentru frumusețea lui?

— Nu am niciun fel de regulă strictă. Domnul St Cleeve e o cunoștință a mea, și poate trece prin parc oricând îi face plăcere.

Obrajii i se îmbujoraseră și vorbea cu ardoare.

Louis era o vulpe prea șireată ca să-i spună ceea ce tocmai îi trăsise prin minte — și anume că sora lui, deopotrivă cu nefericita de Tabitha Lark (după părerea sa) fuseseră îndeajuns de nebune încât să se înamoreze, de acel fenomen al parohiei, științificul Adonis. Dar hotărî pe loc să o vindece de sentimentele ei duioase, dacă acestea existau într-adevăr, dezvăluindu-i un secret care avea să genereze un conflict între demnitatea și slăbiciunea ei.

— E un tânăr arătos, spuse el urmărind din ochi direcția în care dispăruse Swithin. Dar nu-i atât de inocent pe cât pare. Adevărul este că-i dea dreptul un tânăr păcătos.

— Ce vrei să spui?

— O, doar o mică întâmplare pe care am descoperit-o în viața lui St Cleeve. Dar presupun că are și el dreptul să-și facă de cap, ca orice alt tânăr.

— Spune-mi la ce faci aluzie — te rog spune-mi, Louis!

— Nu s-ar cuveni să-ți spun. Oricum, însă, întâmplarea e destul de picantă. Azi dimineață ședeam în umbrar și, fără voia mea, am fost martorul celei mai ciudate discuții pe care am ascultat-o vreodată. Prietenul nostru, episcopul, a descoperit, aseară, când am vizitat observatorul, că astronomul nostru nu era singur în sihăstria lui. O doamnă împărțea cu el cabana-i romantică; și constatând acest lucru, episcopul a considerat, firește, că ceremonia confirmării a fost profanată. Așa încât Sfinția sa l-a chemat azi dimineață pe domnișorul Swithin și, întâlnindu-se cu el în cimitir, i-a ținut o predică și numai că nu l-a excomunicat. Te asigur că tânărul n-o s-o uite toată viața lui. Ha, ha, ha! I-a prins bine, foarte bine!

În timp ce vorbea cu atâta aparentă nepăsare, Louis urmărea cu atenție reacțiile

oglundite de fața ei. Dar în locul geloziei întăritate pe care se așteptase să o ațâțe aluzia lui la prezența altei femei, nu văzu decât o expresie curioasă, care semăna mai mult a fâstâceală decât a orice altă reacție provocată de cele povestite.

“Să mă fi înșelat?” se întrebă Louis în sinea lui. Ipoteza că s-ar fi putut înșela îi restitui întreaga bună dispoziție.

Servitorii aduseră lămpile, și Glanville mai rămase un timp la taclale cu sora lui, accentuând în mod deliberat asupra originii umile a lui Swithin în ce privește ramura maternă și a luptelor sordide pe care le va avea de biruit. St Cleeve, spuse el, se găsea în nefericita situație de a-și fi tras seva existenței prin două canale sociale, ceea ce însemna că aparținea ba unuia, ba celuilalt, în funcție de punctul de vedere al celui ce trebuia să aprecieze. Louis proiectă lumina reflectorului exclusiv asupra laturii țărănești a lui Swithin, scoțând-o distinct în evidență pe doamna Martin și legăturile ei și felul ei de viață, până ce reuși s-o deprime îngrozitor pe Lady Constantine. Aceasta, în exaltarea ei, uitase cu totul de elementul bucolic, atât de acut reprezentat de domniile Hezzy Biles, Haymoss Fry, Sammy Blore și restul, care făceau parte integrantă din condiția lui Swithin; în ultima vreme, ea nu văzuse în el decât pe fiul academicului său tată.

Dar se ferea să-și dea la iveală deprimarea în care o aruncase acea resuscitare a jumătății țărănești din bietul

Swithin. Puse capăt discuției, începând să se învâртеască și să cotrobăiască prin cameră.

— Ai pierdut ceva? o întrebă Louis, urmărindu-i mișcările.

— Nimic important — o brățară.

— De coral? întrebă el cu un calm desăvârșit.

— Da. Dar de unde știi că era de coral? Doar n-ai văzut-o niciodată, nu-i așa?

Louis fu pe punctul de a-i răspunde; dar înțelegerea uimită pe care cuvintele ei o deșteptaseră în mintea lui, căci știa prea bine unde găsisese episcopul acel obiect, îl făcu să se abțină, pentru a chibzui bine înainte de a vorbi. Apoi, ca un diplomat ce era, și nefiind sigur de dimensiunile intrigii pe care ar putea-o descoperi, răspunse cu indiferență:

— Am găsit o asemenea brățară astăzi în cimitir. Dar, mi-am dat seama că nu-i de valoare și am dăruit-o uneia dintre fetele din sat, care tocmai trecea pe acolo.

— Și a luat-o? Cine era? întrebă Viviette, fără să bănuiască nimic.

— Zău că nu mai țin minte. Nu văd ce importantă are.

— O, nu; ca valoare nu înseamnă nimic. Făcea parte dintr-o pereche de brățări identice, așa cum poartă fetele tinere.

Lady Constantine nu putea adăuga că, în pofida lipsei de valoare reală, ea prețuia brățara ca fiind un dar de la Swithin, singurul pe care și-l putuse el permite îngrozit de deducțiile lui, deși înfățișarea nu-i trăda nicio schimbare, Louis urcă după scurt timp în camera sa, sub pretextul că are de scris niște scrisori. Când se găsi singur, scoase un soi de șuierat a pagubă. De buna seamă, își amintea perfect cui dăruise brățara de coral, și luă hotărârea să o caute chiar a doua zi dimineața pe Tabitha, și să se asigure dacă și ea posedase o brățară la fel ca aceea a surorii lui — lucru de care, în momentul de față, se îndoia amarnic, deși în adâncul inimii spera ca așa să fi stat lucrurile.

CAPITOLUL 29

Întrevederea cu episcopul îl marcaseră adânc pe Swithin. Știa prea bine că are motive întemeiate de a se simți jignit de tonul folosit de demnitar, care pornise de la trufașele lui idei preconceptuate că tot ce te poate face să roșești înseamnă păcat săvârșit și care, în îngustimea lui, refuzase să acorde unui tânăr măcar beneficiul îndoielii. Certitudinea lui Swithin că într-o bună zi se va afla în situația de a clarifica totul, fusese primită cu o disprețuitoare incredulitate. "Poate fi mai virtuos decât un sfânt, dar în același timp e și un catâr bătrân cu ochelari de cal", își spusese St Cleeve cu năduf.

Totuși, pe de altă parte, firea lui Swithin era atât de ingenuă și de curată, cu toate că recentele întâmplări i-o denaturaseră în oarecare măsură, încât faptul că un om cu funcție de episcop gândea despre el că e imoral, îl copleșea de amărăciune, ca și cum aceasta ar fi fost însăși realitatea, și uneori simțea că nu mai poate îndura o bănuială atât de grosolană. La ce bun se căsătorise cu Lady Constantine dacă, tocmai din această pricină, unicul om, aproape, care manifestase interes față de activitatea lui îl putea socoti un desfrânat?

Firește, în contrast cu imaginea pe care și-o construise singur despre el însuși ca un astronom de valoare, recunoscut de lumea întreagă, și ca invidiatul soț al Viviettei, imputarea care i se adusese acum era mai mult decât umilitoare. Lumina sacră a pasiunii lui duioase și elevate fusese înjosită, printr-o simplă întâmplare, până la limitele burlescului, și atât simțul lui estetic cât și cel etic fuseseră insultate de asemenea spectaculoasă dezumflare. El, care se avântase printre cele mai grandioase splendori ale naturii, să fie chelfănit pe o chestiune de morală elementară, problemă care nu se pusese niciodată în legătură cu purtarea lui! Iată în ce situație critică îl adusese un atașament greșit conceput; dar Swithin condamna exclusiv circumstanțele, și niciun moment pe Lady Constantine.

Înverșunându-se acum împotriva necesității de a mai ține ascunsă căsătoria lor, tânărul își spusese că cea mai strălucită cale de a face începutul revelării tainei ar fi să-i scrie o scrisoare confidențială episcopului, expunându-i toate detaliile cazului său. Dar era cu neputință să comită asemenea act pe propria lui răspundere. Înțelegerea dintre el și Viviette, care avusese loc înaintea căsătoriei, constituia încă pentru el un legământ pe viață — astfel încât inițiativa dezvăluirii secretului trebuia să pornească de la ea. Dar se îndoia că Viviette va lua o asemenea inițiativă când va auzi de crunta săpuneală la care fusese supus în cimitir.

În acest scop venise să o vadă, când Louis îl găsisse în fața ferestrei. Înainte însă de a fi apucat să rostească primele cuvinte, Viviette îi făcuse semn să plece, și el se executase în mod mecanic, fără să-și fi putut aduna gândurile ca să judece dacă e înțelept sau nu. Totuși, nu făcu cale prea lungă. În timp ce Louis și sora sa discutau în salon despre originea lui, Swithin zăbovi îngândurat prin cimitirul bisericii, sperând că, mai devreme sau mai târziu, Viviette se va elibera și va putea avea cu ea consultația mult dorită.

În cele din urmă, i se ivi și ei asemenea prilej. De îndată ce Louis părăsi salonul și se închise în camera lui, Viviette zbură pe ușa-ferastră și o porni în direcția pe care o luase Swithin. Când auzi scrâșnetul prundișului sub pașii ei, Swithin îi ieși în întâmpinare,

intrând în parc pe porțița dinspre cimitir.

Se îmbrățișară în grabă și apoi, prin câteva cuvinte găfâite, ea îl lămuri că Louis auzise și fusese martor la scena care avusese loc între el și episcop, și că-i relatase esența acuzațiilor acestuia, fără să știe că ea fusese femeia din cabană.

— Dar nu pot înțelege următorul lucru, adăugă Viviette: cum de a descoperit episcopul că persoana care se ascundea pe după perdele era o femeie?

Swithin o lămuri că prelatul găsisse brățara pe pat și că o adusese cu el la cimitir, în chip de dovadă.

— Oh, Swithin, ce grozăvie îmi spui? A găsit brățara, de coral? Și ce-ai făcut cu ea?

Swithin își pipăi buzunarul.

— Vai de mine! Acum îmi aduc aminte... Am lăsat-o pe mormântul lui Reuben Heath.

— Dragul, dragul meu Swithin! strigă ea cu disperare. Prin omisiunea ta m-ai compromis îngrozitor. Fără să știi, am recunoscut că obiectul îmi aparține. Fratele meu nu mi-a spus că episcopul a adus brățara din cabană. Ce să fac, ce pot să fac, ca nici episcopul nici fratele meu să nu ajungă la concluzia că eu eram femeia din cabană?

— Dar dacă anunțăm public faptul că suntem căsătoriți...

— Chiar și în calitate de soție a ta, situația era prea nedemnă... ar fi prea nu știu cum... să admit vreodată că eu am fost acolo! Fie că-i drept sau nu, trebuie să declar că brățara nu e a mea. O asemenea escapadă — Doamne, m-ar face de râsul întregului comitat. Și prefer orice decât o astfel de situație!

— Eu speram că vei fi de acord să dăm în vileag taina noastră, răspuse Swithin, oarecum dezamăgit. Am crezut că cele întâmplare vor constitui o dublă justificare pentru a anunța căsătoria,

— Da. Dar există și alte justificări, mult mai puternice, care pledează împotriva anunțării. Lasă-mă să procedez cum cred eu că e mai bine.

— Desigur, dragostea mea. Doar ți-am făgăduit acest lucru înainte de ai acceptat să fii a mea. Reputația mea — ce contează! Poate că o să fiu mort și dat uitării înainte de următoarea trecere a lui Venus prin fața soarelui!

Viviette îl domoli cu multă tandrețe, dar nu putu să-i explice de ce socotea că justificările împotriva anunțării publice a căsătoriei erau mai puternice decât cele care ar fi pledat pentru. Cum ar fi putut face așa ceva, când sentimentele ei de castă fuseseră alimentate cu grijă și ațâțate de expunerea lipsită de orice menajamente făcută de fratele ei asupra stării materiale și sociale a lui Swithin, în ochii lumii? Situație care era aceea a unui tânăr vlăstar al unei familii de țărani, până de curând arendașii ei, și care locuia într-o căsuță împreună cu bunica sa, doamna Martin.

Ca să-și mai îndulcească refuzul, îi făcu următoarea declarație:

— Însă o anumită concesie, Swithin, voi face totuși. Ne vom vedea mai des. Voi veni mult mai des la cabană; și o să aranjez în așa fel lucrurile, încât și tu să poți veni din când în când în casa mea. Iarna trecută au fost săptămâni întregi când nu ne-am întâlnit deloc. Să nu mai lăsăm ca așa ceva să se întâmple.

— Foarte bine, iubita mea, răspuse Swithin ceva mai bine dispus. În fond, ce-mi pasă mie de părerea babalâcului ăluia despre mine? Deci, deocamdată lăsăm lucrurile așa cum sunt.

Cu toate acestea, tânărul era mult mai afectat de refuzul Viviettei decât ținea să arate; dar temperamentul labil, inerent vârstei lui Swithin, mereu gata să cadă în stări depresive în ceea ce-l privea pe el, era la fel de gata să se exalte în ceea ce o privea pe ea. Așa încât, uitând trecutul cu ușurința unui copil, prelua pe dată punctul ei de vedere.

Când se despărțiră, Viviette intră în grabă în casă. Fratele ei nu mai reapăruse; dar fu informată că Tabitha Lark o aștepta să o vadă, dacă înălțimea sa binevoia s-o ierte că venise atât de târziu. Lady Constantine nu formulă nicio obiecție și acceptă pe dată să o primească.

Când Viviette intră în camera unde se afla Tabitha, zări în mâna întinsă a fetei brățara de coral care-i provocase atâta îngrijorare.

— Înălțimea voastră, când am stat să mă gândesc mai bine, mi s-a părut că brățara asta e a dumneavoastră, spuse fata, cu o expresie speriată pe față. Așa că v-am adus-o înapoi.

— Dar cum ai ajuns la ea, Tabitha?

— Domnul Glanville mi-a dat-o; probabil că s-a gândit că e a mea. Am luat-o, fiindcă pe moment mi s-a părut că mi-a dăruit-o pentru că am fost prima fată care i-a ieșit în cale după ce a găsit-o.

Lady Constantine întrezări pe dată posibilitatea de a premedita situația, eliberându-se din neplăcutul păienjeniș al dovezilor.

— O, poți s-o păstrezi, răspunse ea cu voioșie. Foarte frumos din partea ta că te-ai gândit să o aduci înapoi. Dar acum te rog să consideri, că-ți aparține. Ia de bun ce ți-a spus domnul Glanville și nu da nicio explicație. Și, Tabitha, te mai sfătuiesc ceva, împarte siragul în două brățări: sunt destule mărgelile ca să-ți poți confecționa o pereche.

A doua zi dimineața, hotărât să-și traducă hotărârea în fapt, Louis hoinări prin sat până când o văzu intrând în biserică pe fata pe care o căuta. O opri dincolo de zid. Dar, în chip cu totul derutant, câte o brățară de coral strălucea la încheietura fiecăruia dintre brațele ei tinere, pentru că fata ținuse seama de sugestia Lady-ei Constantine.

— Văd că porți brățara, Tabitha, împreună cu cealaltă, murmură el. Deci ai de gând s-o păstrezi?

— Bineînțeles că am de gând să păstrez ceea ce îmi aparține.

— Ești sigură că nu-i aparține Lady-ei Constantine? Știu că și ea are una la fel.

— Bineînțeles. Dar dacă vă îndoiiți de mine, domnule, mai bine duceți-o înălțimii sale și întrebați-o, răspunse fata cu impertinență.

— O, nu, nu-i nevoie, replică Louis, a cărui convingere era puternic zguduită.

Când, după scurt timp, Louis o întâlni pe sora sa, nu reuși să o prindă în capcană, așa cum intenționase, spunându-i brusc:

— Știi, ți-am găsit brățara, mi-am amintit cui i-am dat-o.

— N-ai putut s-o găsești, răspunse Viviette foarte calmă, pentru că am descoperit că nu se pierduse.

Și întinzând ambele brațe, îi arătă câte o brățară la fiecare încheietură, întrucât și Viviette executase la brățara rămasă aceeași operație pe care i-o sugerase Tabitheii.

Louis era cu totul descumpănit, dar sub niciun chip convins. În ciuda acestei încercări de a-l îmbrobodi, gândurile i se întorceau întruna la aceeași problemă. Nu exista nicio

Îndoială că sau Tabitha sau Viviette se aflase în acea noapte în cabana lui Swithin. Începu să recapituleze fiecare împrejurare, de când se afla în vizită la Welland, în care purtarea surorii sale ar fi putut justifica bănuiala care-i încolțise. Întâi avusese loc incidentul acela straniu de pe coridor, când Viviette țipase, explicând după aceea că văzuse ceva care avea o fantomatică asemănare cu soțul ei răposat; era improbabil ca asemenea fantezie să fi fost singura cauză a agitației ei. După aceea, în timpul ceremoniei de confirmare, observase roșeața din obrajii Viviettei, când Swithin trecuse prin fața stranei lor, în drum spre episcop, și strălucirea din ochii ei când episcopul își lăsase mâinile pe creștetul lui. Și deodată izbucni o altă amintire, noaptea aceea din gară, când avusese loc incidentul cu biciul și când, ajungând o oră mai târziu la Casa Welland, aflase că Viviette era plecată din localitate. Imaginația lui parcurse astfel drumul de la incident la incident și bănuielile i se întetiră, fără să izbutească însă să extragă din circumstanțe ceva care să semene a dovadă. Dar acum era hotărât să adune dovezi, fără să sufle cuiva vreo vorbă.

Planul lui era crud: să le întindă o cursă în care cei doi să pășească orbește, dacă într-adevăr exista între ei o legătură secretă de natura pe care o suspecta el.

CAPITOLUL 30

Louis începu să-și pună în aplicare stratagema, făcând într-o după masă o vizită la turn, ca și cum ar fi acționat sub îndemnul unui impuls subit.

După o pălăvrăgeală amicală cu Swithin, pe care-l găsisese acolo (după ce așteptase să-l vadă intrând), Louis îl invită pe tânăr să vină în aceeași seară la masă la Casa Welland, pentru a-i arăta câteva interesante vechi opere științifice în folio, pe care, pretindea el, le descoperise din întâmplare în bibliotecă. Propunerea lui Louis nu constituia cine știe ce atracție pentru Swithin, căci știința veche e cu totul altceva decât arta veche, care, după ce s-a desăvârșit, a murit păstrându-și secretele ascunse în ea însăși. Dar Swithin era o fire receptivă și acceptă cu plăcere să vină; cu atât mai mult cu cât era oricând bucuros de un prilej de a o întâlni pe Viviette en familie. De altfel spera să-i împărtășească un plan al lui care-i venise în minte în ultima vreme și care ar fi putut să le fie de mare folos amândurora: anume, să plece pentru o vreme, dacă ar fi reușit să-și procure fondurile necesare, și să viziteze marile observatoare din Europa, în vederea descoperirii unei slujbe într-unul din ele. Până acum, singurul obstacol în calea acestui plan era venitul lui extrem de modest, suficient pentru existența lui actuală, dar cu totul incompatibil cu nevoile unui astronom itinerant.

Între timp, Louis Glanville se întorsese acasă și o anunțase pe sora sa, cu aerul cel mai nevinovat, că petrecuse după-amiaza în tovărășia lui St Cleeve și dobândise unele informații legate de astronomie; și că fascinantul subiect îi legase atât de tare, încât îl invitase pe St Cleeve la cină în aceeași seară, pentru a face împreună câteva cercetări în bibliotecă.

— Aproape că i-aș putea ierta păcatele lui tinerești, continuă Louis pe un ton sentențios, din moment ce, ca om de știință, e admirabil. Fără îndoială că predica episcopului va avea o influență asupra-i; cât despre originea și relațiile lui sociale — aici n-are ce face.

Lady Constantine vădi atâta zel în acceptarea ideii de a-l avea pe Swithin ca musafir la masă, și atâta nepăsare în ce privește "păcatele lui tinerești", încât fu cât p-aci să se trădeze. În urma promisiunii ei de a se întâlni mai des, intenționase să dea o fugă până la Swithin chiar în acea seară. Acum, osteneala îi era cruțată într-un fel încântător, fiind obligată să-i ofere o ospitalitate pe care Viviette singură n-ar fi cutezat să o sugereze.

Ora cinei sosi și odată cu ea și Swithin, manifestând o stângăcie și o nervozitate menite, din nefericire, să le trădeze taina în mai mare măsură decât purtarea, mai antrenată, a Viviettei. În timpul cinei, Louis ședea ca un păianjen aruncând cu îndemănare câte un fir când unuia, când altuia, pândind să-i prindă în plasă. Dar amândoi trecură prin ordalie surprinzător de bine. Poate că legătura dintre ei, fiind mult mai strânsă și de o natură mult mai practică decât cea bănuită de criticul lor, constituia prin ea însăși o pavăză împotriva exteriorizării acelei ultrareciprocității de atitudini care, dacă ar fi fost doar simpli amanți, poate că i-ar fi trădat.

După cină, cei trei zăboviră prin bibliotecă, așa cum plănuseră; volumele erau scoase din rafturi de Louis, cu râvna unui bibliofil. Swithin văzuse multe dintre de înainte și nu fu prea impresionat, dar plăcerea de a se afla în acea casă făcea ca orice pretext să fie

binevenit, și se uită cu interes la tot ce i se punea în față, de la Ptolomeu al lui Bertius la Enciclopedia lui Rees.

Astfel se scurse seara și începu să se facă târziu. Swithin care, printre altele, plănuise să plece a doua zi la Greenwich pentru a vizita Observatorul Regal, încerca tot mereu să se ridice și să se pregătească de despărțire, dar de fiecare dată Glanville mai dezgropa câte un volum și îl mai reținea câte o jumătate de oră.

— Dumnezeule! exclamă el, uitându-se la ceas, când Swithin se ridică de-a binelea ca să plece. Nici nu mi-am dat seama că s-a făcut atât de târziu. De ce nu înnoptezi aici, St Cleeve? E foarte întuneric afară și drumul peste câmp e destul de anevoios.

— Domnule St Cleeve, nu ne-ar incomoda deloc dacă ai rămâne peste noapte aici, stăruii și Lady Constantine.

— Mi-e teamă... de fapt voiam să fac o observație la ora douăzeci, spuse Swithin.

— Ei, mai dă-o încolo de observație, interveni Louis. Asta nu-i decât o scuză. Fă-o mâine noapte. Acum rămâi aici. S-a aranjat. Viviette, spune-i tu că trebuie să rămână, ca să mai petrecem o oră de asemenea fermecătoare discuții științifice.

Viviette se supuse cu încântare:

— Te rog, rămâi, domnule St Cleeve, rosti ea cu miere în glas.

— Mă rog, de fapt mă pot lipsi de observația asta, replică tânărul, cedând insistențelor. Nu-i chiar atât de importantă.

Astfel încât lucrurile fură stabilite, dar cercetarea tomurilor nu se prelungi atât cât sugerase Louis. Trei sferturi de oră mai târziu se retraseră cu toții în respectivele camere de culcare. Dormitorul Lady-ei Constantine era în partea de vest a coridorului, cel al lui Swithin peste drum de al ei, iar camera lui Louis, la capătul din fund.

Dacă cineva l-ar fi urmărit pe Louis după ce se retrase la culcare, și ar fi privit pe gaura cheii, l-ar fi văzut angajat într-una din cele mai bizare ocupații pentru un om de genul lui. Și anume, desprinzând de pe tavan, cu ajutorul unui baston, un fir lung de păianjen, care atârna într-un colț. Ținând firul întins la capătul bastonului, Louis deschise încetisor ușa și așeză lumânarea pe jos, într-o poziție din care lumina întregul coridor. Își scoase papucii de casă și, ghidat de raza luminării, ajunse la ușa camerei lui St. Cleeve unde prinse firul oscilant în așa fel, încât se întinse până la ușa Lady-ei Constantine, barând cu fragilitatea lui orice intrare sau ieșire. După ce isprăvi această operație, se retrase din nou și, stingând lampa, ieși pe fereastra dormitorului sau afară, pe acoperișul plat al porticului aflat chiar dedesubt.

Aici Louis se instalează confortabil pe un scaun, savurând aroma unui trabuc. Rămase astfel vreo jumătate de oră. Din locul în care se afla, vedea cele două ferestre ale camerei Lady-ei Constantine, și lumina scăzută care continua să ardă pe noptiera ei. Fereastra dormitorului său fiind parțial deschisă în spatele lui și ușa întredeschisă, Louis era în măsură să prindă orice zgomote care s-ar fi produs în casă.

După un timp, se auziră unele mișcări; imediat, Louis reintră în dormitor, de unde ieși iar în coridor, ciulind urechea. Totul era din nou cufundat în tăcere, și întunericul domnea de la un capăt la celălalt. Totuși Glanville își dibui drumul, de-a lungul coridorului până în dreptul ușii lui Swithin, și aprinse un chibrit de ceară, la lumina căruia examină firul de păianjen. Dispăruse; cineva îl luase pe propriul său trup. Cu alte cuvinte, o persoană

ieșise pe ușă.

Continuând să țină în mână chibritul aproape stins, Louis se întoarse spre camera Lady-ei Constantine și observă că ușa, deși era împinsă astfel încât să pară închisă, rămăsese ușor crăpată. Aruncă chibritul și îl stinse cu talpa piciorului. Trăgând cu urechea, auzi un glas înăuntru — glasul Viviettei, într-un murmur înăbușit, dar părând să rostească ceva cu multă seriozitate.

Fără nicio urmă de șovăială, Louis se întoarse spre ușa lui Swithin, o deschise și intră în cameră. Acum că ochii i se obișnuiseră cu întunericul, lumina stelelor îi fu suficientă ca să constate că nu se afla nimeni înăuntru și că patul era neatins.

Louis ieși din cameră cu un pas greu, tropăi zgomotos pe coridor, bătu în ușa Lady-ei Constantine și strigă: "Viviette!"

— Da, răspuse ea prompt, pe un ton alarmat.

O clipă mai târziu, deschise ușa și apăru în prag, îmbrăcată în rochia de casă și ținând o lumânare în mână.

— Ce s-a întâmplat, Louis? întrebă.

— Sunt foarte îngrijorat. Musafirul nostru a dispărut.

— A dispărut? Domnul St Cleeve?

— Da. Tocmai îmi terminam trabucul, când mi s-a părut că aud un zgomot venind din direcția camerei lui. Am intrat la el, și am descoperit că nu e acolo.

— Dumnezeule mare! Ce s-o fi întâmplat? exclamă ea, aparent foarte speriată.

— Mă întreb și eu, răspuse Glanville încruntat.

— Te pomenești că e somnambul. Dacă e așa, e posibil să fi ieșit afară și să-și fi frânt gâtul. N-am auzit niciodată că ar fi, dar se spune că nopțile petrecute în case străine tulbură mințile oamenilor cu asemenea predispoziții și îi provoacă la somnambulism.

— Din nefericire pentru teoria ta, patul lui e neatins.

— O, atunci ce poate să fie?

Louis o privi drept în față.

— Viviette! se adresă el cu severitate.

Lady Constantine părea derutată.

— Ce e? răspuse ea pe un ton simplu.

— Am auzit voci în camera ta.

— Voci?

— O voce — a ta.

— Da, e posibil. Era vocea mea.

— Atunci când cineva vorbește, se presupune că are un ascultător.

— Adevărat, Louis.

— Ei bine, cui îi vorbeai?

— Lui Dumnezeu.

— Viviette! Mă faci să-mi fie rușine.

— Îmi rosteam rugăciunile.

— Rugăciuni... adresate lui Dumnezeu! Poate că sfântului Swithin.

— Ce vrei să spui, Louis? întrebă ea roșind ca para focului și trăgându-se îndărăt din fața lui. Era o anumită formă de rugăciune pe care o folosesc mai ales când sunt

tulburată. Mi-a recomandat-o episcopul, și domnul Torkingham o susține din toată inima.

— Jură-mi pe onoarea ta, dacă mai ai așa ceva, că nu se găsește nimeni acum în camera ta, i se adresă el pe un ton amar.

— Nici o făptură omenească.

— Pur și simplu nu te cred.

Ea îi făcu o plecăciune foarte demnă și, invitându-l cu mâna să intre în cameră, îi spuse:

— Foarte bine; atunci vino înăuntru și convinge-te.

Louis intră, se uită de jur împrejurul camerei, pe după perdele, sub pat, afară pe fereastră — deși o evadare pe această cale ar fi fost eu neputință — pe scurt, în toate locurile posibile și imposibile de a oferi un ascunziș unei ființe umane. Dar nu descoperi nimic. Tot ce observă fu lămpița de noapte de pe măsuța joasă de lângă pat; o carte de rugăciuni deschisă pe pat, și cuvertura neatinsă, cu excepția unei mici scobituri, lângă cartea de rugăciuni, probabil acolo unde Viviette își rezemase capul când îngenunchease

— Dar unde e St Cleeve? întrebă el, întorcându-se uluit, după constatarea acestor dovezi de cucernicie.

— Unde poate fi? repetă și ea, cu vizibilă mâhnire. Aș vrea și eu să știu. Caută-I! Sunt îngrijorată.

— Îl caut, cu o singură condiție: recunoaște că îl iubești.

— De ce vrei să-mi forțezi asemenea mărturisire?

— Răspunde! îl iubești?

— Ei bine, da.

— Acum mă duc să-l caut.

Louis luă o lampă și se îndepărtă, mirat că Viviette nu avusese o reacție de indignare în fața intruziunii lui și a naturii întrebărilor pe care i le pusese.

În acel moment se auzi pe scară un zgomot ușor, și amândoi deslușiră o siluetă care urca treaptă cu treaptă, profilându-se în razele de lumină aruncate pe ferestrele lunguiețe de lângă scară. Era Swithin, complet îmbrăcat și ținându-și ghetetele în mână. Când îi văzu pe amândoi stând nemișcați în capul scării, păru foarte încurcat, dar se îndreptă totuși spre camera lui.

Lady Constantine era prea agitată ca să poată vorbi, Louis însă i se adresă:

— Mă bucur că te văd. Auzind un zgomot acum câțva timp, am venit să văd ce se întâmplă. Am constatat că ai dispărut și eram amândoi foarte alarmați.

— Îmi pare rău, răspunse Swithin spășit. Vă datorez o mie de scuze, dar adevărul este că atunci când am intrat în camera mea și am văzut pe fereastră cât de senin e cerul, cu toate că v-am spus că observația pe care urma s-o fac nu era de mare importanță, am mai chibzuit și am simțit că nu trebuie s-o las să-mi scape. Așa încât am fost tentat să dau o fugă până la observator, fără să deranjez pe nimeni. Dacă știam că o să vă alarmați, n-aș fi făcut-o pentru nimic în lume.

Swithin vorbea cu mare sinceritate, adresându-se lui Louis, și nu observă reproșul tandru din ochii Viviettei, pricinuit de povestea lui ce demonstrase că folosința pe care prefera să o dea nopților senine era aceea de a face noi observații astronomice.

Toate fiind acum clarificate, cei trei se retraseră din nou în camerele lor și Louis nu mai

auzi vreun zgomot nici în acea noapte și nici în zori. Încercările lui de a rezolva misterul vieții Viviettei și relațiile ei cu St Cleeve se soldase până acum doar cu perplexitate. Adevărat, reușise să smulgă o mărturisire de la ea; dar chiar și dacă n-ar fi recunoscut, era limpede că nutrea sentimente tandre pentru Swithin. Cum să stingă această nebunie, devenise acum preocuparea lui de prim ordin.

CAPITOLUL 31

Excursia nocturnă la turn, în slujba științei, l-a făcut pe Swithin să doarmă mai târziu a doua zi dimineața, și nu apăru când fratele și sora se întâlneau la micul dejun.

— Nu-l deranja — nu-l deranja, îi spuse Louis, laconic Viviettei, ce citești acolo de ți s-au aprins obrazii în halul ăsta?

Citea o scrisoare pe care tocmai o deschisese, și la întrebarea lui Louis înălță ochii cu suspiciune.

Incidentul petrecut noaptea trecută îi lăsase o stare de îndoială în ce privește conduita pe care ar fi trebuit s-o adopte față de fratele ei. În primul moment, nu-și manifestase resentimentele stârnite de procedeul lui, deoarece presupusese că îi aflase taina. Pe urmă, când își dăduse seama că nu știa nimic, i se păruse prea târziu ca să se mai prefacă indignată de bănuielile lui. Așa încât păstra o tăcută neutralitate. Dar chiar dacă ar fi decis să adopte un rol artificial, în momentul de față ar fi uitat să-l joace, deoarece scrisoarea pe care o citea era de natură să alunge orice altă considerație.

— E o scrisoare de la episcopul Helmsdale, bâigui ea.

— Bună treabă! Sper, pentru binele tău, că e o cerere în căsătorie.

— Asta și este.

— Nu mai spune? răspunse Louis, începând să râdă.

— Da, replică ea indiferentă. Dacă vrei, poți s-o citești.

— Nu vreau să mă amestec într-o comunicare atât de intimă.

— Poți s-o citești, repetă ea, împingându-i scrisoarea.

Drept care Louis citi:

Melchester, Palatul,
28 iunie 18...

Draga mea Lady Constantine, în timpul celor două sau trei săptămâni care s-au scurs de când am avut marea plăcere de a reînnoi cunoștința cu dumneavoastră, starea de agitație a simțămintelor mele m-a făcut să înțeleg că unica soluție este aceea de a vă adresa o scrisoare, și încă foarte prompt. Fie că lucrurile pe care vi le voi comunica vor fi acceptate de dumneavoastră sau nu, sunt convins că ar fi mult mai puțin firesc și mai puțin recomandabil dacă mi-aș înăbuși sentimentele în loc de a vi ie declara cu franchețe, chiar dacă după aceea îmi voi relua pe vecie seninătatea.

Marea schimbare care a survenit în viața mea în ultimii doi ani, schimbare rezultată din promovarea la un episcopat, m-a făcut adeseori să-mi spun că discontinuitatea solitudinii care a caracterizat existența mea particulară e o problemă ce ar trebui să-mi dea de gândit. E îndoielnic însă dacă această problemă mi-ar fi dat într-adevăr de gândit, în cazul în care n-aș fi avut marele noroc de a vă întâlni pe dumneavoastră. Oricum, până la urmă am chibzuit serios asupra acestei chestiuni și, fără să mai lungesc preambulul, vă întreb cu toată sinceritatea dacă ați fi de acord să renunțați la viața dumneavoastră la Welland. Și să-mi ușurați povara singurătății devenind soția mea.

Departa de mine gândul de a forța din partea dumneavoastră o hotărâre luată în pripă;

În cazul în care aveți unele incertitudini în ce privește momentul sau pasul pe care urmează să-l faceți, voi aștepta cu nerăbdare și cu plăcere până când veți lua o decizie. Deprinderile și experiența mea mă fac inapt ca într-o asemenea încântătoare împrejurare să folosesc limbajul arzător care s-ar potrivi pentru o doamnă ca dumneavoastră, și care ar putea exprima simțămintele mele cele mai lăuntrice. Într-adevăr, un cleric prozaic în vârstă de cincizeci și unu de ani are nevoie de oarecare încurajare pentru a deveni elocvent. De un singur lucru, însă, puteți fi sigură: dacă admirația, stima și devotamentul pot compensa în vreun fel lipsa acelor calități care ard cu mult mai multă strălucire exterioară în bărbații mai tineri, atunci stă în puterea mea să vi le dăruiesc pe toată durata vieții mele pământene.

Ferma dumneavoastră aderență la principiile bisericii și interesul ce-l purtați organizării politice ecleziastice (manifestat prin strălucitoarele întrebări puse în dimineața când ne-am plimbat prin parcul dumneavoastră) au fost, pentru mine, un indiciu prețios asupra grației și aptitudinilor cu care veți ocupa locul unei soții de episcop, și a măsurii în care ați putea contribui la sporirea bunului renume al acestuia din urmă, dacă ați binevoi să-l onorați cu mâna dumneavoastră. Pe vremuri au existat momente când gândeam — și sper că veți aprecia la justa ei valoare sinceritatea cu care recunosc asemenea lucruri — că o soție ar însemna un impediment în activitatea unui episcop; dar o îndelungă și constantă observație m-a convins că, dimpotrivă, o consoartă adecvată infuzează viața influenței și învățămintelor episcopale.

Dacă răspunsul dumneavoastră va fi afirmativ, atunci voi veni de îndată să vă văd și, cu permisiunea dumneavoastră, vă voi spune, printre altele, câteva reguli simple și practice pe care am ținut să le schițez în vederea unei corecte îndrumări a vieților noastre pe viitor. Dacă, însă, veți refuza să renunțați la condiția dumneavoastră actuală, va fi, nu e nevoie s-o mai spun, o cruntă lovitură pentru mine. Oricum, nu aș fi putut să nu vă scriu această epistolă, după ce am cumpănit bine problema în mintea mea. Chiar dacă în ceea ce vă privește există o anumită lipsă de căldură legată de persoana mea, îmi exprim speranța că un spirit atât de cuprinzător ca al dumneavoastră va înțelege imensa putere de bine pe care ați putea-o exercita din locul înalt în care v-ar plasa o alianță cu mine, și că va face ca asemenea argument să cântărească greu în hotărârea pe care o veți lua.

Rămân, draga mea Lady Constantine, cu cel mai înalt respect și cu cea mai profundă afecțiune,

al dumneavoastră, pentru totdeauna,
C. Melchester”

— Ei bine, nu vei comite nebunia de a refuza acum, când problema s-a copt atât de rapid, cel puțin așa sper, spuse Louis după ce isprăvi de citit scrisoarea.

— Ba e cert că voi refuza, răspunse ea.

— N-ai să fii chiar atât de tâmpită, Viviette?

— Vorbirea ta e lipsită de orice politețe. Nici prin cap nu-mi trece să-l accept.

— Doar n-ai să te lași ghidată de capriciul tău pentru tânărul acela, acum când ți-am deschis ochii asupra părții vinovate a caracterului său? Îți place să te consideri o femeie cucernică, îți rostesti rugăciunile cu voce tare, urmezi toate practicile reînviaste ale bisericii

și mai știu eu ce, și totuși nu poți judeca obiectiv o persoană care nu numai că nu poartă religia în suflet, dar încalcă cele mai elementare porunci ale decalogului?

— Nu sunt de acord cu tine, răspunse ea ferindu-și fața, pentru că nu știa în ce măsură spusele fratelui ei erau sincere sau numai niște simple presupuneri. Cât descoperise Louis din legătura ei secretă constituia încă un mister pentru ea. În unele momente îi venea să-i mărturisească întregul adevăr, și să termine o dată cu povara. Dar acum ezită și până la urmă, lăasă cuvintele nerostite. Louis își continuă micul dejun în tăcere.

Când termină de mâncat, în timp ce Viviette abia de pusesese ceva în gură, o întrebă încă o dată:

— Cum intenționezi să răspunzi la această scrisoare? Uită-te la tine, cea mai săracă nobilă din comitat, abandonată de toți cei care altădată se mândreau să te cunoască, ducând o viață posomorâtă și pustie ca de călugăriță, și ți se oferă șansa de a sălta brusc într-un loc de conducere din această parte a Angliei. Episcopii se bucură de ospitalitatea tuturor; vei fi bine primită pretutindeni. Intr-un cuvânt, răspunsul tău trebuie să fie da.

— Și totuși va fi nu, ripostă ea, cu glas coborât.

Din tonul ultimei remarci a fratelui său, Viviette își dăduse seama că Louis nu știa despre căsătoria ei, și că o suspecta de o legătură vinovată.

Auzindu-i răspunsul, Louis nu mai putu să se țină în frâu.

— Atunci, procedează cum te taie capul! Știu că duci o viață care n-ar suporta vreo investigație, așa că eu nu mai am ce căuta în casa asta!

Rostind aceste cuvinte, Louis își împinse scaunul și ieși furios din încăpere. În mai puțin de un sfert de oră, și înainte ca ea să se fi putut urni de la masă, îl auzi plecând definitiv.

CAPITOLUL 32

Nu știa, pentru nimic în lume, cum să procedeze. Pasul pe care-l făcuse în urma implorărilor lui Swithin, oricât de reprobabil și de prematur ar fi fost din punctul de vedere al rangului ei, ar fi putut să o salveze însă din această dilemă. Dacă i-ar fi îngăduit lui Swithin să-i destăinuie episcopului povestea în întregime ei, probabil că înaltul personaj și-ar fi înfrânat cu generozitate propriile-i impulsuri, ar fi privit cazul cu înțelegere, și ar fi încurajat chiar concret proiectele lor de viitor, ținând seama de interesul pe care i-l purtase tatălui lui Swithin și de perspectivele promițătoare ale carierei tânărului astronom.

O rafală de vânt care răzbi pe fereastra deschisă făcu să zboare de pe masă scrisoarea episcopului și o smulse pe Viviette din reveria ei. Cu un suspin, se apleacă și o ridică, o parcurse din nou, apoi se ridică de la masă și, cu deliberarea ce ți-o conferă o acțiune inevitabilă, așternu următorul răspuns:

“Casa Welland
29 iunie 18...

Dragă domnule episcop de Melchester,

Vă mărturisesc că scrisoarea dumneavoastră atât de amabilă și de măgulitoare a surprins-o pe prietena dumneavoastră total nepregătită. Singurul lucru și cel mai neînsemnat, pe care îl pot face în schimb, este să vă răspund cât mai repede cu putință.

Nu cred să existe cineva pe lume care să prețuiască înaltele dumneavoastră calități mai mult decât o fac eu, sau care să aibă mai multă încredere în chemarea dumneavoastră de a onora scaunul episcopal pe care îl dețineți. Dar la cererea pe care mi-ați făcut-o nu pot da decât un singur răspuns, și acesta este negativ. Vă rog să credeți că nu e o afectare când afirm că dacă ar trebui să argumentez hotărârea mea inevitabilă, m-ar deprima cumplit. Și sunt încredințată de convingerea dumneavoastră că, deși declin onoarea de a vă deveni soție, nu voi înceta niciodată să fiu interesată de tot ce ține de persoana și de activitatea dumneavoastră. Aș încerca cel mai sfâșietor regret dacă acest refuz al meu ar afecta câtuși de puțin prietenia pe viață dintre noi.

Rămân, dragă domnule episcop de Melchester,

a dumneavoastră sinceră
Viviette Constantine”.

O repulsie subită față de subterfugiul de a scrie ca și cum ar fi fost încă văduvă iscă în inima ei o nemulțumire față de întregul lor plan de tănuire a căsătoriei; împinse deoparte scrisoarea încă neîmpăturită și cu adresa nescrisă. Câteva minute mai târziu, îl auzi pe Swithin apropiindu-se; ascunse scrisoarea și se întoarse spre el ca să-l întâmpine.

Swithin intră în tăcere și se uită în jur. Constatând cu neașteptată bucurie că era singură, veni lângă ea și o sărută. Tulburarea Viviettei, pricinuită de cine știe ce supărare prin care trecuse, era vizibilă.

— Ți-a provocat vreo neplăcere faptul că am rămas aici peste noapte? întrebă el în șoaptă. Unde e fratele tău în dimineața asta?

Viviette îi luă mâna și se strădui să-i zâmbească.

— Mie mi se întâmplă întotdeauna cele mai bizare lucruri, Swithin, dragule. Dorești neapărat să știi ce mi s-a întâmplat acum?

— Da, dacă nu ai nimic împotriva să-mi povestești.

— Am multe împotriva. Dar trebuie să-ți povestesc. Printre altele am hotărât să-ți îngădui să divulgi secretul nostru — parțial, cel puțin. Ar fi foarte bine să-i povestim totul episcopului și fratelui meu, dacă nu altora.

— Mă bucur realmente să aud acest lucru, Viviette, răspuse el cu bună dispoziție. De multă vreme gândeam că onestitatea ar fi cea mai bună dintre tactici.

— Eu gândesc abia acum acest lucru. Dar e o tactică pentru care e necesară o foarte mare doză de curaj.

— Firește că e nevoie de oarecare curaj — dar n-aș spune că în doză foarte mare; cel puțin, în ce mă privește, îmi trebuie mai puțin curaj ca să vorbesc decât mi-a trebuit ca să tac.

— Dar, prostuțule. Nu știi încă ce s-a întâmplat. Episcopul m-a cerut în căsătorie.

— Dumnezeuule mare, ce babalâc impertinent! Și ce-ai făcut tu, iubito?

— Ei bine, n-am acceptat, răspuse ea râzând. Asta-i întâmplarea care mi-a dat idea să fac din refuzul meu un motiv de a-i destăinui situația noastră?

— Și ce-ai fi făcut dacă nu aparțineai altuia?

— Asta-i un mister inscrutabil. E un om de mare valoare; dar are niște idei foarte inflexibile în legătură cu propria-i poziție, și alte câteva calități indezirabile. Totuși, cine știe? Trebuie să-ți binecuvântezi steaua pentru că ai reușit să mă pui deoparte. Acum, haide să vedem cum să redactăm confesiunea noastră. Îmi pare rău că nu ți-am dat ascultare de la bun început și nu te-am lăsat să i te destăinui înainte de a fi sosit declarația lui. Acum s-ar putea să ne poarte pică pentru că i-am ascuns adevărul. Oricum, n-aveam încotro.

— Am să-ți spun ceva, Viviette, reluă Swithin după o pauză de gândire, dacă episcopul e un om cu instincte atât de pământeste, un om care se îndrăgostește și care vrea să se însoare cu tine, și așa mai departe, nu mai am niciun chef să mă destăinuiesc lui. Vedeam în el cu totul altfel de persoană.

— Dar lucrul ăsta nu-l face mai rău, dragule.

— Cred că e... să-mi țină mie predica pe care mi-a ținut-o și, în același timp, să se îndrăgostească de tine — amândouă deodată!

— Totuși, asta nu-i decât o fază trecătoare; și ideea de a ți-l face confesor a fost a ta.

— Da... Foarte bine. Atunci nu spunem nimănui altcuiva decât episcopului?

— Și fratelui meu, Louis. Trebuie să-i spun, e inevitabil. Mă suspectează într-un fel de care nu l-aș fi crezut în stare.

Swithin, așa cum se stabilise dinainte, urma să plece în acea dimineață la Greenwich, unde obținuse din partea Societății Regale de Astronomie aprobarea de a vizita observatorul. Hotărârea lor finală fu următoarea: cum nu aveau timp să stea împreună și să-i scrie episcopului în colaborare, fiecare dintre ei avea să alcătuiască pe parcursul zilei o scrisoare bine gândită, prin care să dezvăluie realitatea din punctul lui și al ei de vedere; Lady Constantine va ajunge la confesiune ca o justificare a refuzului de a accepta

cererea în căsătorie a episcopului. Era însă necesar să știe și ce avea de gând Swithin să-i mărturisească, pentru ca afirmațiile lor să concorde. În cele din urmă, se înțeleseră ca el să-i trimită scrisoarea lui prin primul curier de a doua zi dimineața, și, ea, după ce o va fi citit, să le expedieze pe amândouă.

Îndată ce-și isprăvi micul dejun, Swithin porni la drumul lui, făgăduindu-i să se întoarcă la sfârșitul săptămânii.

Viviette petrecu restul lungii zile de vară, în timp ce soțul ei se îndepărta în direcția capitalei, într-o stare vecină cu apatia. Din când în când exulta de bucurie la idea de a anunța în mod oficial căsătoria lor și de a sfida opinia publică. În alte momente simțea că o părăsește curajul și era răvășită de teama ca Swithin să nu o acuze într-o bună zi că, prin romantismul ei insidios, îl făcuse să rateze planul bine chibzuit după care voise să-și modeleze viața. Acesta era un truc folosit adeseori de bărbații, care, în tinerețea lor lipsită de experiență, pecetluiseră prin căsătorie dragostea pentru o persoană pe care judecata lor mai matură ar fi respins-o, pe temeiul unei mari disproporții de vârstă.

În orice caz, acum era prea târziu ca să se lase copleșită de asemenea meditații lugubre și, îmbărbătându-se singură, începu să-și contureze în minte noul răspuns către episcopul Helmsdale — povestea adevărată, nepoleită, care avea să înlocuiască versiunea camuflată din prima scrisoare. Această dificilă îndeletnicire o ținu ocupată până ce lumina zilei începu să scapete înspre apus; și o lună cu fața lată, ca o tîpsie de aur vechi, se arătă deasupra ulmilor, înspre sat. La ora asta Swithin ajunsese de câțiva timp la Greenwich; fratele ei plecase Dumnezeu știe unde; iar ea, cu singurătatea ei, rămăseseră din nou împreună, ca mai înainte, între zidurile Casei Welland.

La acest ceas dintre amurg și răsăritul lunii, noua ei fată în casă intră și o informă că funcționarul principal al domnului Cecil din Warborne ținea să-i vorbească.

Domnul Cecil era avocatul ei și Viviette nu vedea niciun motiv de intervenție a acestuia în momentul actual. Dar dacă n-ar fi existat vreo rațiune serioasă, n-ar fi trimis pe cineva până la ea la această oră, așa încât dădu dispoziții ca tânărul să fie introdus în camera unde se afla ea. Când intră, primul lucru pe care-l observă Lady Constantine era că ținea un ziar în mână.

— Lady Constantine, în cazul când nu ați citit acest ziar de seară, domnul Cecil mi-a dat indicații să vi-l aduc cât mai repede, pentru relatarea care o privește pe înălțimea voastră. Domnul Cecil a văzut-o abia cu puțin timp în urmă.

— Ce este? În ce fel mă privește pe mine?

— Citiți-o și o să vă lămuriiți.

— Citește-mi-o dumneata, deși mi-e teamă că nu e suficientă lumină aici.

— Văd foarte bine, răspuse funcționarul avocatului, apropiindu-se de fereastră. Despăturind ziarul, citi:

“Știri din Africa de Sud

Cape Town, 17 mai (via Plymouth) — Un corespondent al ziarului Cape Chronicle declară că a luat un interviu unui cetățean englez recent sosit din interiorul continentului african și că a aflat de la acesta că în Anglia circulă o versiune cu totul falsă asupra morții călătorului și vânătorului Sir Blount Constantine...”

— Oh, trăiește! Soțul meu e viu! strigă Lady Constantine prăbușindu-se într-un fotoliu, gata să leșine.

— Nu, înălțimea voastră. Îmi pare rău, dar Sir Blount e mort.

— Mort, ai zis?

— Desigur, Lady Constantine, nu încape nicio îndoială în privința acestui fapt.

Viviette se ridică din fotoliu și sentimentul ei de intensă ușurare aproape că se făcu simțit în cameră, ca o adiere de aer proaspăt.

— Da. Și atunci pentru ce-ai mai venit? întrebă ea cu glas foarte calm.

— Faptul că Sir Blount a murit este incontestabil, replică funcționarul avocatului. Dar a existat o versiune greșită în jurul datei morții sale.

— A murit de un atac de malarie, pe malul râului Zouga, la 24 octombrie 18...

— Nu; acolo se pare că a zăcut numai, multă vreme bolnav. La acea dată a murit altul dintre partenerii săi de expediție. Dar cu îngăduința înălțimii voastre vă voi citi relatarea în continuare:

“Decesul acestui excentric nomad nu a survenit la data și împrejurările presupuse, ci abia în luna decembrie a anului trecut. Redăm mai jos informațiile furnizate de englezul la care ne-am referit, folosind, pe cât e cu putință, propriile sale cuvinte: În timpul bolii lui Sir Blount și a prietenului său, boală survenită pe malurile râului Zouga, trei dintre servitorii lor au fugit, luând cu ei o parte din îmbrăcămintea și efectele lui Sir Blount; probabil că aceștia au răspândit vestea morții lui, la acea dată. După decesul partenerului său, Sir Blount și-a revenit, și când s-a simțit în puteri, a plecat împreună cu mine într-o regiune cu climă mai sănătoasă. Am încercat să-l conving să nu-și mai amâne întoarcerea în Anglia; dar refuza cu îndărătnicie să se întoarcă acolo și a devenit atât de dur în felul de a se purta cu mine, încât, cu primul prilej favorabil, ne-am despărțit. Eu m-am alăturat unui grup de negustori albi care se întorceau pe coasta de vest. Am locuit acolo, într-o colonie portugheză, timp de câteva luni. Apoi am descoperit un nou grup expediționar englez, care urmărea să exploreze o regiune învecinată cu aceea străbătută de mine, în trecut, împreună cu Sir Blount. S-au declarat bucuroși de ajutorul meu și m-am integrat în echipa lor. Când am traversat teritoriul de la sud de Ulunda și ne-am apropiat de Marzambo, am auzit zvonuri despre un alb care ar fi trăit prin acele părți și pe care l-am bănuțit a fi Sir Blount, deși nu era cunoscut sub acest nume. Aflându-mă atât de aproape, m-am simțit tentat să mă duc să-l văd și am descoperit că era într-adevăr dânsul. Renunțase la vechiul nume și se căsătorise cu o principesă dintr-un trib băștinaș...

— Se căsătorise cu o principesă dintr-un trib băștinaș! exclamă Lady Constantine.

— Asta-i ceea ce scrie aici, Înălțimea voastră... se căsătorise cu o principesă dintr-un trib băștinaș, după toate ritualurile tribale, și trăia foarte fericit alături de ea. Mi-a declarat că nu se va mai întoarce niciodată în Anglia. Mi-a mai adăugat că, văzând-o pe principesă curând după ce se despărțise de mine, s-a simțit foarte atras de ea, și a hotărât să se statornicească acolo, fiind o țară în care cunoscuse mult mai multă fericire decât ar fi putut să atingă vreodată prin alte părți. Mi-a cerut să rămân și eu, renunțând la expediție, cu condiția însă de a nu revela niciodată celor din trib adevăratul său nume și titlu. După oarecare ezitare, am consimțit să rămân și la început recunosc că m-am

simțit destul de bine. Dar curând am descoperit că Sir Blount bea mult mai vârtos decât atunci când îl cunoscusem eu, și că uneori trecea prin crunte stări depresive legate de situația lui. Anul trecut, într-o dimineață din mijlocul lunii decembrie, am auzit o împușcătură răsunând dinspre locuința lui. Soția sa alergă nebunește într-acolo, depășindu-mă și, când am ajuns, am constatat că Sir Blount își pusese capăt vieții, folosind propriul lui pistol. Principesa a fost zdrobită de durere. După ce l-am îngropat, am găsit în locuința sa o casetă împachetată adresată avocaților săi din Warborne, în Anglia, și un bilet adresat mie, prin care mă sfătuia să profit de primul prilej de întoarcere în țară care mi se va oferi, cerându-mi totodată să iau caseta cu mine. Conține, după câte presupun, hârtii și articole adresate-prietenilor din Anglia, care l-au socotit mort de multă vreme.”

Funcționarul se opri din lectură și urmă un răstimp de tăcere.

— Pe la mijlocul lunii decembrie a anului trecut? rosti în cele din urmă Lady Constantine, în șoaptă. Casetă a sosit?

— Încă nu, Înălțimea voastră. Deocamdată nu avem nicio dovadă concretă. De îndată ce va sosi coletul, vă vom înștiința.

Aceasta fusese misiunea funcționarului; și, lăsându-i ziarul, se retrase. Vestea avea următoarea importanță: Sir Blount fiind în viață până, cel puțin șase săptămâni după căsătoria ei cu Swithin St Cleeve, în ochii legii acesta din urmă nu putea fi soțul ei; căsătoria devenind nulă, trebuia să se gândească la felul în care ar putea-o repeta, pentru a deveni soția legală a lui Swithin.

CAPITOLUL 33

A doua zi dimineața, Viviette primi vizita domnului Cecil în persoană. Avocatul o informă că pachetul despre care îi vorbise funcționarul său sosise chiar după plecarea acestuia, în seara anterioară. Nu avusese încă suficient timp să examineze hârtiile în profunzime, dar din câte văzuse, putea afirma că scrisorile conținute, filele de jurnal datate și scrise în caligrafia lui Sir Blount, precum și diverse note referitoare la evenimente care avuseseră loc după presupusa dată a morții acestuia, atestau, fără nicio posibilitate de tăgadă, că relatarea publicată în ziar era corectă în ce privește informația capitală — anume data relativ recentă a decesului lui Sir Blount.

Lady Constantine își înalță privirile și vorbe cu neajutorarea iresponsabilă a unui copil.

— Când stau și mă gândesc, nici nu-mi dau seama cum de-am putut să mă bizui pe primele zvonuri.

Toată lumea le-a dat crezare, de ce nu le-ați fi crezut dumneavoastră? Întrebă avocatul.

— Cum e posibil să se fi dat curs testamentului, din moment ce nu existau probe complete? Întrebă ea. Dacă eu aș fi fost executoarea acestui testament, n-aș fi cutezat. Dar cum nu am fost, cunosc foarte puțin despre felul cum s-au desfășurat lucrurile. Bănuiesc că într-un fel scandalos.

— Mă rog, nu s-ar putea afirma așa ceva, răspunse domnul Cecil, simțind că e de datoria lui morală să apere procedura legală de asemenea imputare. S-a procedat în felul uzual cazurilor în care dovada morții e numai prezumtivă. Probele, atâtea cât au existat, au fost expuse tribunalului de către solicitanți, adică de către rudele soțului dumneavoastră. Și servitorii care-l însoțiseră în expediție au depus mărturii cu privire la moartea lui, aducând detalii care păreau suficiente. Greșeala lor a constat nu în faptul înregistrării decesului — căci cineva a murit într-adevăr la acea dată — ci într-o confuzie de persoană, decedatul nefiind Sir Blount Constantine. Tribunalul a fost de părere că dovezile erau suficiente pentru a se putea deduce, în mod rezonabil, că decedatul era Sir Blount Constantine, și în virtutea acestei concluzii s-a dat aprobarea executării testamentului. Cum exista un dubiu asupra zilei exacte din luna decesului, solicitanții au fost puși să jure că sir Blount a murit la data sau după data considerată a fi ultima zi din viața sa — ceea ce, în ciuda erorii de atunci, s-a dovedit acum a corespunde cu realitatea.

— Nici prin cap nu le-a trecut ce rău mi-au făcut mie, arătându-se gata să jure asemenea lucru! Murmură Lady Constantine.

Domnul Cecil, presupunând că făcea aluzie la greutatea pecuniară la care fusese redusă prematur prin executarea testamentului cu un an înainte de data convenită, răspunse:

— Adevărat. Acțiunea a fost în dezavantajul înălțimii voastre și în avantajul lor. Dar, fără îndoială, vor fi impuși la restituiri, și totul se va rezolva în mod satisfăcător.

Lady Constantine n-ar fi putut să-i explice că nu la acest aspect se gândise ea; și, după o scurtă conversație de natură pur tehnică, domnul Cecil o părăsi.

Când se văzu eliberată de necesitatea menținerii aparențelor decente, gândul că fusese grav păgubită bănește din cauza grabei executorilor testamentari căpătă o

pondere minimă pe lângă gravitatea situației ei personale. Ce însemna poziția ei de moștenitoare în comparație cu poziția ei ca femeie? Fața i se înroși în asemenea măsură, încât aproape că se rușină să se arate la lumina zilei. Primul lucru pe care-l făcu fu să-i scrie în mare grabă următoarea scrisoare lui Swithin la Greenwich — fără îndoială unul din cele mai necontrolate documente pe care le semnase vreodată.

“Welland, joi.

O, Swithin, scumpul meu Swithin, ceea ce trebuie să-ți spun e atât de trist și de umilitor, încât abia de reușesc să scriu — totuși trebuie să-ți spun. Deși ne suntem mai dragi unul celuilalt decât tot ce există pe lume, și cu toate că suntem atât de strâns uniți încât formăm aproape o singură persoană, din punct de vedere legal nu sunt soția ta! Sir Blount a murit la multă vreme după data pe care am cunoscut-o noi în Europa. Oficierea cununiei trebuie imediat repetată. N-am putut închide un ochi toată noaptea. Sunt atât de speriată și de rușinată, încât nici nu-mi mai pot controla gândurile. Tăieturile de ziar pe care ți le trimit împreună cu această scrisoare îți vor lămuri totul, dacă nu le-ai citit până acum. Vino la mine cât de curând poți, trebuie să ne consultăm asupra celor ce urmează să facem. Arde imediat această scrisoare.

A ta,
Viviette.”

După ce expedie misiva de mai sus, își aduse aminte că mai exista o chestiune aproape tot atât de importantă care aștepta un răspuns, anume cererea în căsătorie a episcopului. Această problemă fusese complet aneantizată de veștile zdrobitoare care o buimăciseră. Cele două scrisori de răspuns zăceau în fața ei — versiunea pe care o scrisese la început și prin care refuzase pur și simplu să devină soția doctorului Helmsdale, fără să-i dea explicații; și cea de a doua, pe care o elaborase atât de grijuliu cu o zi înainte, relatându-i episcopului amănuntele confidentiale ale poveștii ei de dragoste cu Swithin, căsătoria lor secretă, speranțele lor de viitor; și, cerându-i în încheiere, sfatul cum să procedeze pentru a evita criticile unei lumi atât de cenzoriale. Tocmai terminase de scris această versiune când apăruse funcționarul domnului Cecil cu veștile lui, care echivalau cu declarația că nu mai e soția lui Swithin.

Distruse cea de-a doua epistolă — cu conștiința oarecum ușurată de faptul că Swithin se împotrivi la destăinuire de îndată ce aflase că episcopul Helmsdale căzuse la rândul său victima unor sentimente legate de ea. Prima scrisoare, în care, la vremea când o concepuse, suppressio veri **[34]** fusese prea dur pentru conștiința ei, devenise acum un răspuns onest și, împăturind-o cu grijă, o trimise pe drumul ei.

Povara situației de nedefinit în care se afla o împiedică și în cea de-a doua noapte să cunoască odihna. Dar dimineața următoare îi aduse un neașteptat mesaj de la Swithin, scris aproape la aceeași oră când îi scrisese și ea; așa încât se simți mult mai consolată.

Swithin citise relatarea din ziare cam pe la vremea când îi ajunsese și ei la cunoștință, și-i trimisese câteva rânduri ca să-i liniștească tulburarea în care presupunea că se află. Îi spunea că nu există nicio pricină de alarmare. Ei doi erau soț și soție în intenția morală și în buna lor credință anterioară, iar fisura legală care, în mod accidental, fusese atât de

ciudat dezvăluită, putea fi remediată într-o jumătate de oră. El avea să se întoarcă cel mai târziu sâmbătă noaptea, dar cum ora va fi probabil târzie, îi cerea să se furișeze din casă și să-l întâlnească în turn duminică, la orice oră din timpul slujbei, când, desigur, vor fi foarte puține persoane pe câmp care să o poată vedea. Între timp, îi cerea să reflecteze dacă cea mai bună soluție, în nenorocirea de față, n-ar fi ca, în loc să destăinuie cuiva că între ei se oficiase deja o căsătorie, să aranjeze recăsătoria într-o manieră cât mai fățișă, ca și cum amândoi ar fi ajuns la punctul culminant al unei afecțiuni subite; și, în loc să revină la un vechi punct de plecare, să prefățeze noul eveniment printr-un anunț public, așa cum se obișnuia.

Acest plan, de a organiza cea de a doua cununie a lor cu întreg spectacolul și dichisul unui lucru nou, o atrăgea foarte tare, cu excepția, însă a unei singure obiecții nunta n-ar fi putut avea loc atât de repede cum dorea ea pentru propria-i satisfacție: morală, fără să apară în ochii lumii ca un act dictat de o grabă suspectă. Nu putea fi organizată mai devreme de, să zicem, trei sau patru luni, fără să o supună pe ea bârfelor și acuzațiilor de ușurătate, pentru că Sir Blount, un soț de o răutate notorie, lipsea de acasă de patru ani, și zăcea în groapă de aproape un an. Or, ea dorea, în mod firesc, să nu se izbească de altă întârziere decât aceea necesită de obținerea unei noi dispense, adică două sau trei zile, cel mult. Și ținând seama de asemenea viteză, era cu neputință să facă toate preparativele convenite pentru o nuntă publică, oficiată în propria-i biserică, ea venind din propria ei casă, cu un ospăț și cu distracții pentru toți sătenii, un ceai pentru copiii de școală, un foc în aer liber, și multe altele din acele accesorii răsunătoare care, înălțându-se la jumătate de drum cu miracolul, fac să scadă mult din intensitatea acestuia din urmă. Pe de altă parte, trebuie să recunoaștem că, până și acum, dădea îndărăt la gândul șocului și al surprizei pe care le vor provoca în mod inevitabil vestea că lua pe bărbat un tinerel fără niciun fel de situație, cum apărea acum Swithin, cu toate că mai avea puțin și împlinea douăzeci și unu de ani.

Totuși, soluția unei recunoașteri fățișe era atât de atrăgătoare și evita în asemenea măsură dezavantajele unor viitoare dezvăluiri pe care le presupunea o repetare secretă a ceremoniei, încât, spunându-și că se poate bizui pe Swithin, ceea ce era o realitate, se lăsă sfătuită de bunul simț să ia în considerație propunerea lui.

Deveni mult mai calmă în privința ciudățeniei situației în care se afla; ceasurile se scurseră și primul impuls al instinctului feminin de conservare — anume de a nu lăsa soarele să apună peste prezenta ei stare de spirit amară — începu să-și exercite controlul. Izbuti să privească bizara împrejurare care se ivise cu o detașare vecină cu filosofia. Ziua se topi în înserare; de astă dată se gândea mai mult la bizareria întâmplării în sine, decât la umilința pe care i-o pricinuiseră; și, iubindu-l acum pe Swithin într-un fel mult mai calm decât data trecută, când pur și simplu se năpustiseră unul în brațele celuilalt și juraseră să fie unul, se pomeni meditănd: "Dacă n-ar trebui să mă remărit cu el pentru salvarea onoarei mele, aș reuși poate să fiu mai nobilă și să nu-i îngădui să-și rateze o carieră strălucită printr-o uniune cu mine".

Gândul acesta, la început superficial articulat, mai mult ca un exercițiu mental, deveni, treptat, o adevărată convingere; și în timp ce inima îi dădea ghes să se remărite, rațiunea ei regreta necesitatea de a-și refuza un sacrificiu de sine și faptul de a fi

obligată, în ciuda neașteptatei eliberări de sub primul jug, să-i rețeze din nou aripile lui Swithin, numai de hatârul respectului ei de sine.

În orice caz, actul trebuia săvârșit; Swithin trebuia să-i aparțină în mod legal. Într-o circumstanță de asemenea fel, egoismul este scuzabil, ba chiar obligatoriu. Încercând să-și optimizeze vederile, începu să sperie că înrobirea acestui tânăr alături de ea, o femeie fără avere și mult mai în vârstă decât el, nu o să-i pună în pericol cariera. În asemenea dispoziție o surprinsese noaptea, și se duse la culcare făcându-și socoteala că Swithin trebuie să fi ajuns la ora aceea în sat, că poate chiar în acest moment se îndrepta spre casă, trecând pe lângă zidurile ei, și că în mai puțin de douăsprezece ore avea să-l întâlnească, să se despovăreze de secretul care o covârșise, și să aranjeze cu el toate amănuntele noii lor căsătorii.

CAPITOLUL 34

Sosi și dimineața de duminică, iar sentimentele ei învălmășite fură și mai mult complicate printr-un șoc neașteptat. Poștașul îi adusese, printre altele, o revistă ilustrată, trimisă de cineva al cărui scris îi era necunoscut; când o deschise, fila pe care îi căzură ochii o umplu de o oroare inexprimabilă. Tipăritura făcea parte din acea categorie care-ți incită imaginația prin ilustrații deșănțate, și conținea un desen reprezentând moartea lui Sir Blount Constantine. În această operă de artă, Sir Blount era înfățișat ținându-și pistolul la gură, în timp ce creierii îi și zburau spre tavanul încăperii; iar principesa lui băștinașă, cuprinsă de panică, fugea de rupea pământul spre un desiș de palmieri aflat în preajma colibeii.

Realismul crud al ilustrației, poate că lipsit de efect asupra altora, o copleși și o îmbolnăvi pe Lady Constantine. Atrasă de o ciudată fascinație, nu-și putea desprinde ochii de la desen, și-l privi până când fiecare linie și contur păru să devină într-adevăr o reproducere a grozăviei care se petrecuse atunci, parcă sub ochii desenatorului. Cu mintea răvășită de asemenea imagini proaspăt resuscitate, ieși ca să facă aranjamentele pentru confirmarea, prin repetare, a căsătoriei ei cu un altul. Nu-și putea îngădui niciun răstimp de serioasă reflecție asupra tragediei, sau pentru a lăsa ca efectul calmant al timpului să opereze. Avea senzația că primul ei soț murise chiar atunci și că ea se ducea la o întâlnire cu un alt bărbat, în prezența cadavrului.

Revista îi reînsufletise cu atâta acuitate viața și moartea lui Sir Blount, încât numai impasul în care se găseau relațiile ei cu Swithin putea constitui unica forță din lume menită s-o determine să-i dăruiască lui timpul ce altminteri l-ar fi petrecut încercând să depășească aceste noi și dureroase impresii. Sentimentele de autocompătimire generate de purtarea respingătoare a primului ei soț îi furnizase destule motive pentru a înceta să-l mai iubească pe Sir Blount; totuși acesta era prea împletit cu viața ei din trecut, pentru a-i putea anula pe moment amintirea.

Dar acum nu avea de ales, și aștepta cu nerăbdare amuțirea dangătului clopotelor de la biserică. În cele din urmă, tăcerea se înstăpâni iar; țărani din împrejurimi se adunaseră cu mic cu mare între zidurile clădirii vecine. Primele acorduri de orgă răsunară de sub degetele Tabitheii Lark, iar Lady Constantine ieși din grădina în care tândălise până atunci și se îndreptă spre turnul de pe Rings-Hill.

Sumbrele perspective ale situației ei întunecau strălucirea dimineții. Câmpul era neobișnuit de tăcut sub arșița incandescentă, deoarece tocmai sosise perioada când păsările încetează să mai cânte. Alegându-și drumul printre șopârlele care se însoreau pe la poalele plantației, o luă pe cărarea șerpuită ce ducea la cabana adăpostită printre copaci.

Ușa era întredeschisă, dar când intră, nu găsi pe nimeni înăuntru. Și ușa turnului era parțial deschisă; ascultând la capătul treptelor, îl auzi pe Swithin trebăluind sus, mișcându-și telescopul și rotind cupola rulantă, pregătindu-se desigur pentru o recunoaștere nocturnă. Fără îndoială, în câteva minute urma să coboare ca să o întâlnească și, nedorind să-i întrerupă activitatea până când nu termina ce avea de făcut, reintră în cabană, unde se așeză răbdătoare printre hârtiile și cărțile răspândite în jur.

Făcu ceea ce făcuse de multe ori în timp ce-l aștepta pe Swithin: începu să-i răsfoiască hârtiile, pentru a urmări progresele activității lui. De bună seamă, majoritatea notelor se refereau la probleme de astronomie, dar Lady Constantine reușise să se documenteze în suficientă măsură pentru a înțelege sensul multora dintre ele. Însă în această dimineață, harababura de pe masă era parcă mai mare ca de obicei, ca și cum hârtiile fuseseră revizuite și amestecate în mare grabă. Printre file, descoperi o scrisoare deschisă și, în virtutea încrederii reciproce care exista între ei, Lady Constantine o parcurse, cu intenția cea mai firească.

Părea a fi o comunicare oficială și, dedesubtul adresei și a datei nu conținea decât următoarele rânduri:

„Dragă domnule,

Ne îngăduim să vă atragem atenția asupra scrisorii pe care v-am adresat-o în ziua de 26 a lunii trecute și la care nu am primit încă niciun răspuns. Cum termenul de plată a primei dumneavoastră anuități în valoare de șase sute de lire, conform testamentului unchiul dumneavoastră, este foarte apropiat, v-am fi îndatorați dacă ne-ați indica unde și în ce fel urmează să vă fie înmănată suma; de asemenea, am fi foarte bucuroși dacă am primi unele instrucțiuni bine definite din partea dumneavoastră cu privire la viitor.

Rămânem, scumpe domn, ai dumneavoastră
Hanner Rawles

Domnului Swithin St Cleeve.”

Un venit anual de șase sute lire pentru Swithin, despre care ea știuse până acum că dispune de o rentă doar de optzeci de lire pe an, lipsită de orice perspectivă de a fi sporită altfel decât pe calea unei munci intense! Ce putea să însemne această comunicare? Swithin, a cărui deprindere și bucurie era să-i povestească ei tot ce-i stătea pe inimă, nu-i suflase o vorbă despre această chestiune, deși însemna o rezolvare tocmai a greutăților în jurul cărora gravitau întotdeauna discuțiile lor, și anume cum să-și asigure posibilitatea de a-și lărgi orizontul studiilor, intrând într-o comunicare mai directă cu lumea științifică. Uimită de lipsa oricărei explicații, Lady Constantine se ridică de pe scaun și, cu scrisoarea în mână, urcă scara spiralată a turnului.

Când ajunse sus, îl zări sub cupolă, mișcându-se îngândurat de colo-colo, de parcă nu plecase din acel loc nici măcar un ceas. Părul blond îi năvălea pe sub marginile tichiei de catifea, așa cum se întâmplă întotdeauna. Nicio problemă de necesitate a repetării căsătoriei nu părea să tulbure mintea acestui juvenil soț al ei. Primum mobile ^[35] al gravitației lui părea să fie ecuatorialul pe care i-l dăruise ea și pe care îl ajusta foarte atent cu ajutorul unor șuruburi și al unor clame. Auzind-o, întoarse capul.

— Oh, iată-te, scumpa mea Viviette! Tocmai începeam să te aștept, exclamă Swithin, apropiindu-se de ea. Ar fi trebuit să-ți ies în întâmpinare, dar am descoperit un mic defect la aparat și voiam să-l pun la punct înainte de căderea serii. De fapt, nu-i recomandabil să umbli la lentile; dar mi-am dat seama că inelele de difracție nu sunt perfect simetrice, astfel încât imaginea nu e perfect centrată. Am învățat la Greenwich ce trebuie să fac ca să le corectez — au fost atât de drăguți cu mine! — așa încât am desfăcut șuruburile și

am încercat să mișc foarte ușor lentila, până când am reușit, cred, să egalizeze iluminarea. Am atâtea să-ți povestesc în legătură cu vizita mea! Primul lucru e că lumea astronomică așteaptă cu foarte mari emoții viitoarea trecere a planetei Venus prin fața soarelui. Urmează să se organizeze o adevărată expediție. Doamne, ce mi-ar mai plăcea să fac și eu parte din ea!

Vorbea transportat de entuziasm, și ochii îi scânteiau numai la imaginea viitoarei expediții. Cum sub cupola pe care o rotea în jurul axei sale era destul de întuneric, aduse deschiderea destinată telescopului în direcția soarelui de dimineață, care inundă interiorul concav, făcând să scapere carcasa de metal a ecuatorialului și iluminând fața ei palidă, frământată.

— Swithin! bâigui Lady Constantine; scrisoarea pe care ți-am trimis-o... căsătoria noastră!

— O, da, problema căsătoriei, spuse el. Nu am uitat-o de tot, scumpă Viviette... Doar cel mult pentru câteva minute.

— Swithin, cum poți s-o dai uitării măcar pentru o clipă? Cum poți? i se adresă ea pe un ton de reproș. E un lucru atât de tragic! Eclipsează orice altceva.

— Nu am folosit cuvântul potrivit, se scuză el. Nu am uitat-o, am vrut să spun doar că mi-a ieșit vremelnic din minte. Adevărul este că amplitudinea câmpului astronomic reduce orice problemă pământească la dimensiuni de atom. Nu te necăji, iubit-o. Remediul e foarte simplu, așa cum ți-am scris în misiva mea. Acum ne putem căsători în mod public. Da, mai devreme sau mai târziu — săptămână viitoare, luna viitoare, peste șase luni, oricând dorești tu. Spune numai când, și eu mă supun voinței tale.

Absența oricărei umbre de îngrijorare sau de consternare de pe fața lui contrasta ciudat cu chipul Viviettei, pe care, în sfârșit, îl observă și el. Privind la scrisoarea din mâna ei, o întrebă:

— Ce-i cu hârtia asta?

— O scrisoare care pentru mine e absolut inexplicabilă, răspuse ea, simțindu-și din nou curiozitatea stârnită și depășindu-și pentru o clipă grijile personale. Ce înseamnă acest venit de șase sute de lire pe an? De ce nu mi-ai spus niciodată un cuvânt despre el, dragul meu Swithin? Sau nu se referă la tine?

Tânărul privi scrisoarea, roși ușor și se simți absolut incapabil să răspundă pe loc.

— N-am avut de gând ca tu să afli de acest lucru, Viviette, murmură în cele din urmă.

— De ce nu?

— Îmi spuneam că e mai bine să nu știi, din moment ce nu mă mai privește. Avocații greșesc presupunând că încă mi se aplică. Va trebui să le scriu numaidecât și să-i informez că anuitatea nu mi se cuvine.

— Ce mister straniu în viața ta! spuse ea, forțându-și un zâmbet nedumerit. Ceva ce echivalează aproape tragedia din viața mea. Se pare că nu cunosc nimic din trecutul tău. Și totuși credeam că mi-ai povestit totul.

— Viviette, nu-ți puteam povesti acest lucru, pentru că ar fi primejduit relațiile noastre, deși nu în sensul în care bănuiești tu. M-ai fi condamnat. Tu care ești atât de generoasă și de nobilă, mi-ai fi interzis să fac ce-am făcut; ori eu eram hotărât să o fac.

— Să faci ce?

— Să mă însor cu tine.

— Și de ce ți-aș fi interzis?

— Trebuie neapărat să-ți mărturisesc, deși aș prefera să tac? Întrebă el lăsându-și mâinile pe brațele ei și privind-o cu ochi întristați. Mă rog, dacă tot ai aflat, poate că e mai bine să cunoști întreaga chestiune, din moment ce acum tot nu mai are cum să-mi schimbe intențiile. Suntem uniți pe vecie — în ciuda greșelilor legii care, din fericire, sunt ușor reparabile — ori legatul acesta din testamentul unchiului Jocelyn mă privea pe mine numai înainte de a mă fi căsătorit.

Drept care, neluând niciun moment în considerație posibilitățile ce i se redeschideau prin anularea contractului matrimonial, îi relatează în amănunt, și nu fără remușcări pentru faptul că îi ascunsese atâta vreme, întâmplările petrecute în dimineața nunții lor; cum îl întâlnise pe poștaș când Swithin se afla în drum spre Warborne, după ce se dichisise în cabană, cum primise de la el scrisoarea pe care răposatul său unchi o încredințase avocaților familiei sale, scrisoare care-l anunța de renta anuală și de importanta condiție stipulată, anume de a nu se căsători până la vârstă de douăzeci și cinci de ani; îi mai povestește cum venitul nu însemnase absolut nimic pentru el în comparație cu fericirea de a o posedea pe ea, și că abandonase atunci și acolo orice idee legată de moștenire, și se prezentase la cununie ca și cum nu survenise nimic care să întrerupă, măcar pentru un moment, împlinirea planului urzit de ei; îi mai adăugă că de atunci încolo nici nu se mai gândise la această problemă, până când nu primise nota găsită de ea, și încă una anterioară de același fel, expediate de aceeași firmă de avocați.

— O, Swithin! Swithin! strigă Viviette izbucnind în lacrimi, când își dădu seama de tot ce însemna acest lucru, și prăbușindu-se pe scaunul de observație. Te-am ruinat! Da, te-am ruinat!

Tânărul era îngrozit de asemenea neașteptată explozie de durere, și încercă să o consoleze; dar ea părea covârșită de o remușcare ce nu se lăsa consolată.

— Și acum, continuă Viviette de îndată ce se simți în stare să vorbească, acum când ești liber, și în situația... de fapt în situația de a reclama renta anuală care ar duce la realizarea ta, eu sunt nevoită să vin la tine și să te conjur să dai încă o dată norocului cu piciorul, pentru a mă salva pe mine.

— Nu pentru a te salva pe tine, Viviette, ci pentru a mă binecuvânta pe mine. Tu nu-mi ceri să mă recăsătoresc cu tine, nu e o chestiune de a alege între două alternative; este drumul meu firesc. Nici prin vis nu mi-ar trece să procedez altfel. Aș fi distrus dacă tu ți-ai închipui măcar un singur moment că aș putea proceda și altcum.

Dar cu cât încerca mai mult să o convingă, cu atât înrăutățea starea lucrurilor. Era una dintre acele situații care nu suportă niciun fel de discuție și simplitatea cu care-și privea el calea ce avea de urmat nu făcu decât să sporească simțul ei de răspundere.

— De ce și-a însoțit unchiul tău binefacerea de o asemenea condiție? strigă ea cu adâncă amărăciune. Oh, de-ar ști cum mă lovește pe mine din groapă! Pe mine, care nu i-am făcut niciodată cel mai mic rău; și pe tine, Swithin! Spune-mi, ești sigur că această condiție e indispensabilă? Poate că s-a gândit numai să nu te căsătorești cu cineva inferior ție ca rang social; poate că n-ar fi obiectat în cazul când ar fi știut că vei lua pe cineva (scuză-mă că trebuie s-o spun) superior ție ca rang.

— Nu încape îndoială că nu s-a gândit la un caz care să-mi aducă fericirea pe care mi-a adus-o uniunea noastră, murmură Swithin cu oarecare șovăială.

Căci, deși aproape că nici nu-și mai amintea ce sfaturi conținea scrisoarea unchiului său, avea vaga bănuială că făcea aluzii concrete la Lady Constantine.

— Ești sigur că nu poți căpăta și banii și să fii în același timp soțul meu legal? Întrebă ea pe un ton jalnic. Vai, ce rău cumplit îți fac! Nu mi-am închipuit niciodată că va putea fi chiar atât de îngrozitor! Știam că lăsându-te să mă iei de soție, ai să ajungi să irosești o bună parte din timp și că o să-ți îngreunez proiectele; dar mi-am spus că, în schimb, vor exista alte avantaje care să le compenseze. Dar că o să-ți distrug viitorul cu propriile mele mâini, nu m-am gândit niciodată. Ești convins că nu există nicio portiță de scăpare? Deții scrisoarea aceea cu condițiile, sau testamentul? Arată-mi scrisoarea în care-și exprimă dorințele.

— Te asigur că totul e întocmai cum ți-am spus, răspuse el, îngândurat. Chiar dacă n-aș fi legat din punct de vedere legal de această condiție, aș fi din punct de vedere moral.

— Dar cum o exprimă? Cum își justifică o asemenea restricție haină? Dă-mi să văd scrisoarea, Swithin. Dacă nu mi-o arăți, am să consider că încâlci legământul nostru de încredere reciprocă. Poate că reușesc eu să descopăr o cale de a ocoli dificultățile. Arată-mi-o! Un testament excentric poate fi răstălmăcit într-o mie de feluri.

Swithin continua să ezite.

— Aș prefera să nu vezi scrisoarea, îi spuse el.

Dar Viviette stăruia cum numai o îndrăgostită știe să stăruie. Era convinsă că ea care, în calitate de femeie mai vârstnică decât el, ar fi trebuit să-și dovedească dragostea călăuzindu-l de-a dreptul pe drumul visat de Swithin, nu făcuse decât să-i blochez calea, pentru a-și asigura propria-i fericire. Acest lucru o înverșuna cu atât mai mult în hotărârea de a găsi un mijloc de eschivare prin care să-l și poată reține pentru ea și să-i și asigure renta anuală lăsată de unchiul lui.

Până la urmă stăruințele ei au fost mai puternice decât forța lui de a rezista. Însoțind-o jos, la cabană, deschise sertarul din care fuseseră scoase și celelalte hârtii și, împotriva voinței și rațiunii lui, îi înmână comunicarea de rău augur a lui Jocelyn St Cleeve, care se găsea într-un plic, întocmai cum o primise cu trei sferturi de an în urmă.

— N-o citi acum, îi ceru Swithin. Nu strica întâlnirea noastră lansându-te într-un subiect care e virtual mort și îngropat. Ia-o cu tine și citește-o când vei avea timp — dar amintește-ți că trebuie s-o privești ca pe o veche curiozitate și nu ca pe un document încă în vigoare. Eu aproape că i-am și uitat conținutul, nu mi-a rămas decât o idee generală asupra sfaturilor și asupra faptului că trebuie să rămân celibatar.

— În orice caz, îl rugă ea, nu răspunde avocaților până nu voi fi citit și eu scrisoarea.

Swithin îi promise.

— Și acum haide să discutăm despre căsătoria noastră publică, reluă el. Asemenea unor personaje regale vom efectua separat cununia civilă de cea religioasă. Vrei să fixezi ziua? Când va avea loc? Și o vom face la ofițerul stării civile, din moment ce nu-i nevoie să mai trecem încă o dată prin sacrul ceremonial.

— Am să mă gândesc, răspuse ea, îți promit că am să mă gândesc.

— Și dă-mi de veste de îndată ce ai hotărât cum trebuie să procedăm.

— Am să-ți scriu mâine, sau am să vin personal. Nu știu ce să-ți spun acum. Nu-mi iese din minte ce rău intens îți fac. E aproape mai mult decât pot îndura.

Ca să-i abată direcția gândurilor, Swithin începu să-i vorbească despre Observatorul din Greenwich, de fantasticele aparate de acolo, de felul în care fusese primit de către ceilalți astronomi, despre detaliile expediției menite să observe tranzitul planetei Venus, precum și despre alte proiecte de același gen, pe care ea nici nu avea puterea de a le urmări.

— Trebuie să ajung acasă înainte de a ieși lumea de la biserică, îi spuse Viviette în cele din urmă, vlăguită. Nu doresc să se știe că am părăsit casa în această dimineață.

Îi opri pe Swithin să o însoțească pe câmp. Și-l părăsi la liziera plantației izolate, care, în ultima vreme, ajunsese să-i cunoască atât de bine pașii.

CAPITOLUL 35

Lady Constantine traversă câmpul și apoi parcul, iar când ajunse în dreptul bisericii își dădu seama că toată lumea se afla încă înăuntru. Deci nimic nu o grăbea să intre în casă, întrucât prin ferestrele deschise ale bisericii îl putea auzi pe domnul Torkingham care tocmai își încheia predica. Așadar, în loc de a se închide în interiorul locuinței, preferă să se ducă în grădină, și se îndreaptă spre peluza pe care se organizau jocurile cu bile; se așază sub umbrarul unde se adăpostise Louis când surprinsese discuția dintre Swithin și episcop. Abia atunci își găsi curajul de a despături scrisoarea și documentele privitoare la moștenire, înmânate de Swithin în urma insistențelor ei.

Dacă ar fi fost ceva mai matur în judecată, nu s-ar fi încrezut cu atâta socotință în Viviette, cedând curiozității ei femeiești. Însă influența pe care o avea asupra-i diferența de aproape zece ani dintre ei era accentuată de superioritatea rangului social și, mai ales, de experiența ei mult mai vastă, așa încât i se supusese și de astă dată, după cum i se supunea în toate problemele de ordin social; dar aceiași factori mai sus enumerați îl scuteau de conștiința că ar fi fost de datoria lui să o ocrotească, fie chiar și împotriva ei însăși.

Preambulul scrisorii doctorului St Cleeve, în care acesta se referea la bucuria lui de a fi aflat despre promițătoarea activitate de astronom a tânărului, nu o tulbură absolut deloc pe Lady Constantine, dimpotrivă, îi inspiră simpatie pentru bătrânul domn care scrisese epistola. Primul dintre ceea ce numise el "elementele defavorabile" și anume aluzia la incompatibilitatea dintre venitul lui Swithin și cerințele unui om de știință, a cărui activitate specifică nu era calculată să-i aducă retribuții pecuniare încă mulți ani de zile, făcu să pătrundă în expresia feței ei o notă de preocupată îngrijorare. Apoi ajunse la ce de-al doilea din așa-numitele "elemente defavorabile" și obrazii i se înroșiră ca para focului când citi în ce fel aflase doctorul că "există în calea ta un obstacol mult mai grav decât lipsa de fonduri, și acesta este o femeie."

"Pentru a te salva de la ruina carierei, citi ea mai departe, iau măsurile pe care ți le expun mai jos." Apoi urma anunțarea rentei anuale de șase sute de lire, instituită pe viață, cu singura condiție ca să rămână necăsătorit până la vârstă de douăzeci și cinci de ani — întocmai cum îi explicase și Swithin. Mai departe află că donația avea în vedere un obiectiv cert — și anume facilitarea unor călătorii nu foarte costisitoare, menite să-i înlănească posibilitatea studierii constelațiilor sudice, care, potrivit cu părerea vicelanului bătrân, constituiau o mină mult mai puțin exploatată decât cele nordice, fiind deci foarte recomandabile. Aceste considerații erau urmate de câteva fraze care o loviră ca un plesnet de bici în obraz: "Pasul următor care stă în puterea mea este cel de a-ți ține o predică... Swithin St Cleeve, să nu te prostesti, așa cum a făcut tatăl tău. Dacă studiile tale sunt destinate să ducă la un rezultat, atunci, crede-mă, trebuie să te dedici lor fără ajutorul vreunei femei. Evit-o, evită orice specimen al sexului slab, dacă ai de gând să realizezi ceva în viață. Sustrage-te de la asemenea diversiuni pentru încă mulți ani din viața ta. Și, mai presus de orice, te sfătuiesc să o eviți pe doamna în chestiune... Dar în afară de obstacolul primordial care o împiedică să-ți fie parteneră de studii (și anume faptul că e femeie), mai are următoarele două handicapuri: e mult mai bătrână decât

tine...”

Roșeața indignării se retrase din obrajii Lady-ei Constantine și paloarea disperării îi luă locul. Vai, totul era adevărat! Putea fi încă frumoasă ca la douăzeci de ani, dar pentru Swithin era prea bătrână.

“... și e atât de sărăcită... în afară de aceasta, ca să fiu sincer, eu personal nu am o părere bună despre ea. Nu pot gândi bine despre o femeie care se îndrăgostește de un bărbat cu atâția ani mai tânăr decât ea... Faptul că a ținut să fie prima pasiune a unui adolescent ca tine, nu denotă prea mult bun simț din partea ei. Dacă ar fi știut să-și păstreze prestigiul, ar fi avut mândria de a nu accepta intimitatea cu un tânăr aflat într-o situație atât de nesigură, ca să nu spun mai mult. (Fața Viviettei se înfierbântă din nou.) E destul de în vârstă ca să știe că o liaison cu ea poate duce, și desigur că așa se va întâmplă, la ruinarea carierei tale; și că, pe de altă parte, o căsătorie între voi doi ar fi ridicolă — dar dacă e o găscă — și în acest caz ai cu atât mai multe motive să o eviți.

Nepoate, o femeie cu sentimente onorabile s-ar feri să facă vreun pas care să-ți periclitizeze cariera, pentru că la așa ceva se va ajunge dacă o să ți se pună în drum. Am auzit că și ea manifestă mare interes pentru viitorul tău de fizician. Dar cea mai bună cale pe care și-ar putea manifesta interesul real ar fi să te lase în pace.”

Să-l lase în pace! Viviette păli din nou, străbătută de răceala convingerii că bătrânul avea dreptate.

“... Și-apoi o să sporovăiască despre proiectele și teoriile tale cele mai secrete, o să-ți informeze toate cunoștințele... și o să te acopere de ridicol, dezvăluindu-ți planurile înainte ca acestea să se fi copt în mintea ta. A încercă să studiezi împreună cu o femeie înseamnă a te lăsa antrenat în fantezii în loc de concepții, în construirea castelelor de nisip în locul edificiilor teoretice, în îndoieli în locul părerilor clare, în prejudecăți în locul concluziilor raționale...

O femeie cu experiență care deșteaptă pasiunile unui tânăr în momentul în care acesta se străduiește să se afirme din punct de vedere intelectual, săvârșește o adevărată crimă.”

Așa suna scrisoarea; dar era prea de ajuns pentru ea, ba chiar cu prisosință. Valurile de indignare care o străbătuseră pe măsură ce asimilase părerea bătrânului despre ea se amestecau cu valurile de durere și de rușine la gândul că Swithin — dragul de Swithin — citise această cinică prezentare a caracterului ei; și că, oricât le-ar fi respins, ceea ce fără îndoială făcuse, asemenea gânduri legate de ea fuseseră sădite în mintea lui și zăceau acolo, înăbușite, desigur, îi mocneau în suflet, ca semințele prea adânc îngropate pentru a putea germina; dar pe care, însă, într-o bună zi, un accident le poate scoate la suprafață, aerându-le și redeșteptându-le la viață. Umiliința unei astfel de posibilități era mai mult decât putea ea îndura; jignirea atingea proporții pe care nu le cunoscuse niciodată până atunci în viața ei. Și mai încolțise în ea un simțământ, în comparație cu care resentimentele și mortificarea nu erau decât niște dulci stări de spirit: convingerea zdrobitoare că bătrânul acesta care vorbea din mormânt avea în oarecare măsură dreptate; că nu greșea decât pe jumătate; că, poate, din punct de vedere teoretic, avea chiar totală dreptate. Numai persoanele ce posedă o stimă înnăscută față de atitudinile altora, stimă care-i face, implicit să subvalueze propria lor poziție, pot trăi o atât de

profundă negare a eului lor cel mai lăuntric — o dorință de autoanihilare generată de un moment de deznădejde, acel simțământ că noi, care suntem cei mai buni și cei mai sinceri prieteni ai noștri, încetăm să credem în propria noastră cauză.

Viviette auzea oamenii ieșind din biserică, de cealaltă parte a zidului. Pașii lor și glasurile vesele se stingeau pe măsură ce se îndepărtau; gongul sună, anunțând ora prânzului; intră în casă. Dar în acea după-amiază viața ei se desfășură exclusiv pe planul introspecției. Cunoscând toate circumstanțele situației lui Swithin, așa cum le cunoștea acum — așa cum nu le cunoștuse niciodată până atunci — avea ea oare dreptul să devină soția lui legitimă, și să-și salveze onoarea sacrificându-l pe el? Acesta era formidabila întrebare pe care Lady Constantine o puneă conștiinței ei cutremurate. În calitatea ei subiectivă de femeie onestă și singură, care-și efectua acțiunile caritabile începând cu propria-i persoană, avea, fără îndoială, acest drept. Apără-te pe tine însuși, zice Vechiul Testament, lucru împotriva căruia Noul Testament nu protestează. Dar nu există oare o linie de conduită morală care să transcendeze elementarul instinct de conservare! Și n-ar fi minunat dacă ea ar traduce-o de astă dată în practică?

Nu avea nicio îndoială că îi făcuse un mare rău lui St Cleeve măritându-se cu el, și că i-ar face un rău infinit mai mare definitivând acum căsătoria. Ea, o femeie cu experiență, îl răscolise în lipsa lui de experiență și profitase de el ca de un copil. Își amintea — ca și cum ar fi fost vina ei, deși, de fapt, nu fusese decât ghinionul ei — că ea era cea care se dusese să obțină dispensa și se stabilise temporar în orașul unde urmau să fie cununați. El împlinise abia douăzeci, și unu de ani. Fără de ea, ar fi avut întreaga lume înaintea lui, o rentă de șase sute de lire pe an, și libertatea de a se îndrepta pe cel mai scurt drum către succes și renume; cu ea alături, toate acestea îi erau negate. Și banii de la unchiul lui, și forța și perseverența de a înainta; în schimb îi rămânea legătura înrobitoare cu o femeie a cărei diferență de vârstă, deși lipsită de importanță în momentul de față, avea să-i sufoce în viitor toate ambițiile lui sociale; și acea mulțumire cu viața lui mărunță, pe care o observase adeseori la el în ultima vreme, o mulțumire care-i periclita spiritul științific, golindu-i-l de orice zel de a progresa.

Pe scurt, nu se putea orbi singură, respingând concluzia că, de fapt, unirea lor nu-i adusese lui niciun avantaj. Ar fi fost posibil ca lucrurile să se schimbe în viitor dar ca să-și ia asupra-și întreaga responsabilitate a vieții lui Swithin, așa cum s-ar întâmplă dacă l-ar priva de ajutorul oferit de unchiul său, ar fi fost o povară înfricoșător de grea. Cum ar fi putut ea, o femeie lipsită de mijloace, să-i înlocuiască un asemenea ajutor substanțial? Recentă lui vizită la Greenwich, care-i reînșuflețise vremelnic gustul pentru cercetările științifice, preocupare devenită acum mult mai puțin constantă decât înainte, ar fi trebuit completată prin alte expediții de același gen. Cel mai firesc act de caritate din partea ei ar fi fost acela de a nu-i lipsi de mijloacele ce-i îngăduiau să-și continue studiile, să-și mențină vie ardoarea pentru știință, indiferent de prețul pe care ar trebui ea să-l plătească.

Și era un lucru posibil de realizat. Prin extraordinara favoare a unui accident unic, i se oferise prilejul de a răscumpăra viitorul compromis al lui Swithin și de a-i reinstaura starea de spirit dinainte de a o fi întâlnit pe ea. Va putea să se bucure de renta anuală, își va putea realiza călătoriile, continua studiile, înfăptui vocația, și toate astea doar printr-

un mic sacrificiu — cel al ființei ei. Nu avea decât să refuze legalizarea căsătoriei, să se despartă de el pentru totdeauna și, din acel moment, toate urmau să fie din nou bune și frumoase pentru Swithin. În fond, durerea lui o să fie minoră în comparație cu cea a nefericitei sale Viviette.

Inoportunitatea faptului de a-l reține lângă ea consta nu numai în răul pe care era conștientă că i-l face, cât în posibilitatea ca el să ajungă să-și dea seama de acest lucru, și să-i reproșeze cândva egoismul de a nu fi profitat de un asemenea prilej fără precedent și a fi corectat un pas ce se dovedise greșit. Swithin dorea să cerceteze cerul emisferelor sudice — poate că sursa acestei dorințe zăcea în scrisoarea unchiului său — și cine știe ce mare bine va rezulta pentru omenire în urma realizării dorinței lui. Și de ce să zădărnicească ea, doar pentru a-și salva mărunta-i onoare, asemenea vaste făgăduințe ale capacităților lui?

Faptul că-l refuza și prin aceasta îi restituia libertatea de a contribui la binele semenilor, însemna pentru Viviette o jertfă în slujba fericirii umanității, o jertfă care o consola prin relevarea abnegației ei și, în același timp, o tortura, întrucât o transforma în unicul țap ispășitor asupra căruia se vor revărsa toate nenorocirile. Dar, pe de altă parte, cum să rămână omenirea, inclusiv Swithin, lipsită de mari binefaceri, numai pentru că unica faptură care va avea de suferit în urma eliberării lui era, întâmplător, ea? Dragostea dintre un bărbat și o femeie, care pentru Homer, pentru Moise și pentru alți antici cărturari ai vieții nu însemnase decât dorință trupească, și-a lărgit sfera de secole încoace, incluzând compasiunea și prietenia, și, fără îndoială, în stadiul actual include și bunăvoința. Și dacă-i așa, datoria îi dicta să-și elibereze iubitul.

La astfel de munci își supunea Viviette spiritul, cu o generozitate chiar mai meritorie decât însuși obiectul în jurul căruia gravita, străduindu-se să înece dragostea pentru propriile-i conveniențe în devotamentul pentru omenire, în general și pentru Swithin, în special. A-și călăuzi acțiunile după rațiune și nu, ca de obicei, după afecțiune și emoții, era o treabă foarte anevoioasă pentru o femeie cu inima fierbinte; dar se străduia din greu și făcea progrese. Atitudinea egocentristă, firească unei persoane aflată în situația ei, era treptat dislocată de o atitudine înțelegătoare care, deși la început trebuise să fie artificial stimulată, îi dădea senzația din ce în ce mai consolatoare că se înălța deasupra iubirii de sine. Acel element matern care se făcuse din când în când simțit în iubirea ei pentru Swithin și generat de maturitatea ei superioară ca experiență și ca vârstă, își scosese acum din nou capul, pe măsură ce se apropia de hotărârea ca, în noua ei condiție socială, să nu caute a-și salva decența în detrimentul utilității mondiale a acestui tânăr.

Uneori, în urma unei drastice rețezări a ramurilor, apar roade mari, neașteptate. Intoleranta scrisoare a unchiului lui Swithin îi inspira Lady-ei Constantine un altruism a cărui plenitudine l-ar fi uluit pe acel bizar bătrân domn, făcându-l poate să-și retragă condițiile care-l generaseră. A-1 iubi pe St Cleeve în asemenea măsură mai mult decât se iubea pe sine însăși, însemna să depășească iubirea obișnuită a unei femei, așa cum este înțeleasă conform normelor convenționale, însemna să depășească tot ceea ce există.

Totuși, înainte de a-și pecetlui decizia printr-un pas definitiv, continuă să-și scormonească creierul în căutarea vreunei stratageme ingenioase care să-i ajute să evite marea ei hotărâre, asigurându-i în același timp rezultatul dorit. Adică îngăduindu-i ca

Swithin să obțină avantajele oferite și, totodată, să-l rețină pentru ea; dar, cu cât reflecta mai mult, cu atât lucrul îi părea mai imposibil.

A renunța la Swithin pentru totdeauna era mai mult decât putea îndura și, după o lungă deliberare, se agăță de o idee care-i lăsa să întrezărească o precară soluție. O să-i propună ca uniunea lor să nu fie cu totul abandonată ci, pur și simplu, amânată — contramandată până când el avea să împlinească douăzeci și cinci de ani și când, deci, va putea să-i fie soț fără să-și piardă venitul. Până atunci, Swithin avea să-și dobândească întreaga-i maturitate de gândire, așa încât o să dispară și aspectul, penibil pentru ea, al unei femei care a ademenit un bărbat profitând de frageda lui tinerețe.

Planul acesta îi domolea oarecum și neliniștile legate de onoarea ei compromisă. A lăsa o cununie în suspensie, timp de patru sau cinci ani, nu însemna a o anula; și cu toate că la sfârșitul termenului îi va ceda lui întreaga inițiativă a rematerializării căsniciei, fără să-i pună în prezent niciun fel de condiție, nu avea niciun fel de îndoială asupra rezultatului final.

Ceasul bătu ora cinci. Furtunoasa dezbatere mintală îi răpise întreaga după-amiază. Și poate că nu s-ar fi încheiat încă, dacă n-ar fi survenit un incident neașteptat: sosirea fratelui ei, Louis. Intră brusc în camera în care ședea ea, sau mai curând în care se zbuțuia ea și, după câteva cuvinte de lămurire a felului cum ajunsese acolo și a nemaipomenitei întâmplări cu greșeala legată de data morții lui Sir Blount, veni și se așază alături. Primele lui observații fură în aparență apologetice, dar de fapt constituiau întruchiparea unui sarcasm amar.

— Viviette, începu el să-i spună, regret cuvintele pripite ce ți le-am adresat când am părăsit această casă. Sunt gata să le retrag. Bănuielile mele s-au îndreptat pe o pistă greșită. Cred că acum cunosc întregul adevăr. Și gândesc că ai fost chiar mai nebună decât mi-am închipuit.

— Ce vrei să spui? întrebă ea cu răceală,

— Eu bănuiam că tânărul acela nefericit e doar amantul tău.

— Te-ai înșelat: nu este.

— Nu este — de astă dată te cred — pentru că e mai mult. Acum sunt convins că e soțul tău legitim. Poți să negi?

— Pot.

— Juri pe ce ai tu mai sfânt?

— Jur pe ce am eu mai sfânt că nu e nici soțul meu,

— Slavă celui de sus! exclamă Louis respirând ușurat.

Nu eram chiar atâta de convins pe cât pretindeam, dar am vrut să smulg de la tine elucidarea acestui mister. Din moment ce nu ești legată de el prin lanțurile căsătoriei, nu mai îmi pasă de nimic.

Louis se ridică, ceea ce îi oferi Viviettei prilejul de a părăsi încăperea. Cele câteva cuvinte ale fratelui său constituiseră ultima picătură care făcuse să se încline balanța, semnându-i osânda.

Va renunța la Swithin. Toate glasurile lumii în care trăia ea convergeau spre consumarea acestui act. Insulta gravă suferită în acea dimineață, hotărârile de bunăvoință luate în acea după-amiază, și evaziunea la care se pretase în acea seară

concordaseră să o împingă spre decizia finală.

Drept urmare se așază și-i scrise lui Swithin o epistolă în care sintetiza toate gândurile și frământările expuse mai sus în detaliu. În concluzie, îi spunea:

“Ne vom despărți. Tu vei duce la îndeplinire dorințele unchiului tău și vei explora cerurile emisferei sudice; eu te voi aștepta cu deplina convingere că mă pot încrede în tine. Nu va trebui să ne mai vedem până la expirarea termenului de patru ani. Atunci, mă vei găsi aceeași ca și acum, în ceea ce te privește. Sunt și voi rămâne soția ta în tot acest timp; nu e nevoie de litera legii ca să confirme acest fapt; și absența literei legii nu face decât să-ți asigure ție viitorul.”

Nu se găsesc cuvinte în stare să exprime cât a costat-o pe Lady Constantine expunerea acestor argumente; dar a făcut-o și și-a biruit mila de sine însăși, adoptând imperativul unei pregnantate și imediate necesități. Trebuie afirmat, fără nicio șovăială, că unicul motiv josnic care ar fi putut dicta un asemenea pas nu exista, și anume, un declin al dragostei pentru Swithin. Îl iubise de la bun început cu duioșie, și îl iubea și acum la fel, așa cum au dovedit trecerea timpului și propria ei conduită.

Femeile, chiar și cele mai delicate, se obișnuiesc cu situațiile morale bizare. După toate probabilitățile, Eva, la o săptămână după izgonirea din paradis, și-a redobândit întreaga stăpânire de sine. Lady Constantine, în primul moment când și-a dat seama de anomalia situației în care se afla, nu a roșit și primul ei impuls a fost acela de a-și legaliza căsnicia fără niciun moment de întârziere. Ar fi fost în stare să miște din loc cerul și pământul pentru efectuarea acestei acțiuni. Dar acum, pe măsură ce se scurgeau zilele, ideea că mariajul ei era în suspensie, ba chiar nul, încetă să-i mai pară chiar atât de stranie; până când ajunse chiar să conteze prea puțin în comparație cu eroica ei hotărâre de a se sacrifica pentru binele tânărului iubit.

CAPITOLUL 36

Efectul imediat al scrisorii atât de rațional argumentate a Viviettei asupra lui St Cleeve a fost firește un amarnic atac de remușcări pentru cruda lui nesăbuintă de a fi lăsat la vedere scrisoarea avocatului, cea care o informase despre testamentul unchiului său. Oricât de lipsit de maturitate era, își putea da îndeajuns seama de situația Viviettei și de suferințele crunte pe care i le impunea răspunderea de a-și legaliza statutul matrimonial prin subminarea viitorului lui. Adevărat, o stupidă întâmplare o făcuse să descopere sacrificiul lui financiar, totuși Swithin se muștra aspru că nu luase toate măsurile posibile ca un asemenea nefericit incident să poată fi evitat. Dacă la început, când i-ar fi putut revela totul, fără consecințe chiar atât de grave, s-a temut, un moment, că ea, din generozitate, ar renunța la el pentru a-i salva viitorul, de astă dată ar fi trebuit să fie de două ori mai grijuliu, știind că Viviette nu mai putea face uz de această generozitate fără să-și pună onoarea în joc.

Cu neatenția inerentă tinereții, nu chibzuse nicio clipă cât de afectate ar putea fi simțămintele ei de femeie într-o asemenea împrejurare neprevăzută. I se păruse că repararea defecțiunii ivite în căsătoria lor era lucrul cel mai simplu din lume, și ca urmare nu-și făcuse niciun fel de griji. Și cum nu avusese nicio intenție, cât de vagă, de a-și însuși moștenirea, profitând de ocazia fisurii apărute în legătura lui matrimonială, subestimase importanța ascunderii testamentului.

Fantoma nedeslușită a nefericirii ce se putea insinua între ei, reînsufleți în Swithin toate sentimentele fierbinți de la începutul legăturii lor. De îndată ce apuse soarele, se repezi la Casa Welland, să o caute pe Viviette. Atmosfera era înfiorată de rafalele vântului de vară, care desprindea fructele din pomi și făcea ca frunzele să se scuture prematur. Era ceasul când merele necoapte pică prin livezi, iar găoacele verzi ale castanelor crapă, rostogolindu-se prin parcuri.

Nu avea altă posibilitate în această după-amiază decât să-i facă o vizită fățișă, fără să se sinchisească de bănuielile ce le-ar putea trezi. Swithin rămase împietrit, ca lovit de trăsnet, când, după ce așteptă să fie anunțat și poftit de ea, primi răspunsul că doamna nu-l putea vedea.

Așa ceva nu se mai întâmplase niciodată, de-a lungul întregii lor legături. Dar știa foarte bine ce înseamnă acest lucru, așa încât se întoarse acasă muncit de o vagă neliniște. Nu știa că Lady Constantine se aflase tot timpul la fereastra de deasupra capului său, ascultându-i cu febrilă emoție orice mișcare, rugându-se să-l vadă plecând și tânjind totodată să-l audă stăruind și răsturnându-i toate hotărârile. Dar cum cel mai slab simptom îl făcea întotdeauna pe Swithin să se teamă că săvârșise o gafă, acceptă, neștiutor, răspunsul ei și se îndepărtă în grabă.

Totuși a doua zi se înființă din nou, iar Viviette, căreia victoria asupra ei înșiși îi insuflează putere, refuză din nou să-l vadă, de astă dată cu mai multă ușurință. Știind prea bine că acesta era singurul procedeu prin care își putea menține hotărârea, se agăță de el cu o voință nestrămutată și aproape pioasă.

Petrecu o săptămână întemnițată în casă, ținându-se cu strășnicie în frâu. Fratele ei, deși nu locuia la Casa Welland (în sezonul de vară preferând să se stabilească în cea mai

apropiată stațiune balneară), o vizita des. Într-o zi se nimeri să vină când Swithin era refuzat pentru a treia oară. Louis, care nu observă lacrimile din ochii Viviettei, rămase mirat și încântat constatând că, în sfârșit, surorii lui îi venise mintea la cap. Acum era convins că între cei doi nu fusese altceva decât o puternică afecțiune, cam prea nedeghizată din partea ei. Îi lăudă pe față purtarea bravă. Viviette, în loc să profite de avantajul creat, izbucni în plâns.

Neștiind ce să mai creadă, Louis îi spuse:

— Mă rog, eu nu încerc decât să te susțin în atitudinea adoptată de tine.

— Da, da, știu! strigă ea. Și este o atitudine pe care am adoptat-o deliberat. Doresc ca el — Swithin St Cleeve — să plece de îndată în călătoriile lui de studiu și să părăsească satul ăsta. I s-a lăsat o moștenire de șase sute de lire pe an pentru călătorii și pentru studierea constelațiilor sudice; și doresc să o folosească. Dacă ții, ai putea să-i vorbești și să-i subliniezi avantajele unei asemenea inițiative.

Louis își spuse că cel mai bun lucru era să-l înștiințeze pe Swithin cât mai curând de acest lucru. Drept care, a doua zi, când St Cleeve scria în cabana lui, auzi zgomot de pași răscolind acele de brad de afară și sări de la masă, convins că e ea; dar, spre marea lui dezamăgire, în ușă apăru fratele Viviettei.

— Scuză-mi invazia în sihăstria dumitale, St Cleeve, i se adresă Louis, în felul său nonșalant, dar am aflat de la sora mea despre norocul care a dat peste dumneata.

— Norocul?

— Da, faptul că ți s-a oferit posibilitatea de a vagabonda; și cu orgoliul meu de nomad, nu m-am putut abține să nu vin să-ți împărtășesc din experiența călătoriilor mele. Când pleci?

— Nu mi-am făcut încă niciun plan. De fapt, nici nu mă gândesc să plec.

Louis se holbă la el.

— Nu pleci? Atunci se vede că am fost fals informat. Eu auzisem că un unchi picat din ceruri ți-a lăsat prin testament o sumă suficientă ca să faci un al doilea Isaac Newton din dumneata, dacă folosești banii conform instrucțiunilor lui.

Swithin respiră accelerat dar nu răspunse nimic.

— Dacă nu ai luat hotărârea de a folosi această moștenire, dă-mi voie să te implor, în calitate de prieten și de om destul de vârstnic ca să-ți fie aproape tată, să te hotărăști acum pe loc. Pentru un tânăr om de știință, un asemenea noroc se ivește o dată la o sută de ani.

— Vă mulțumesc pentru sfatul bun, fiindcă știu că e valoros, răspunse Swithin cu glas scăzut. Dar Lady Constantine a discutat despre acest lucru?

— Și ea gândește la fel ca mine.

— V-a vorbit despre acest subiect?

— Sigur că da. Mai mult de atât, la cererea ei — deși n-am intenționat să-ți divulg asta — la cererea ei am venit să te conving.

— Spuneți-mi dar și răspicat, continuă Swithin cu un glas în care tremura un amestec de emoții științifice și de emoții spontane, care desfid orice definiție, Lady Constantine a declarat cu seriozitate că dorește să plec?

— Da.

— Atunci pleca-voi, replică Swithin cu emfază. Am avut șansa de a stârni interesul câtorva astronomi de frunte, precum și pe cel al astronomului regal; și azi dimineață am primit o scrisoare prin care sunt anunțat că mi se permite să folosesc observatorul din Cape Town pentru orice studii aș dori să întreprind în emisfera sudică. Voi accepta această ofertă. Vreți să fiți bun să o înștiințați pe Lady Constantine, din moment ce se interesează de bunăstarea mea?

Louis îi promise și, după plecarea lui, Swithin începu să-și analizeze propria-i situație, de parcă nu-i venea a crede că e reală. Deci scrisoarea ei era adânc deliberată: dorea într-adevăr ca el să plece.

Dar Swithin nu accepta ca vreuna dintre acele mărunte neînțelegeri care distrug fericirea îndrăgostiților să opereze și în cazul lui. Trebuia să o vadă, chiar dacă ar fi să doarmă întreaga noapte sub ferestrele ei. Trebuia să audă chiar de pe buzele ei sentința de plecare. Această neașteptată postură a Viviettei de sacrificată pentru binele lui îi cucerise admirația în asemenea măsură, încât exista pericolul să uite de însăși cauza în slujba căreia se jertfea ea. O astfel de femeie nu putea fi părăsită cu una, cu două. Îi scrise câteva rânduri și lăsă el însuși biletul la reședință.

”Cabana Rings-Hill 7 iulie

Scumpă Viviette,

Dacă tu stăruiești, voi pleca. Dar nu pe calea scrisorilor mă vei determina la asemenea pas. Trebuie să aud ordinul de plecare de pe buzele tale, altminteri nu mă urnesc din loc. Voi fi în cabană în fiecare seară, la orele șapte. Vei putea veni?

S. ”

Soarta a vrut ca acest bilet să-i parvină Viviettei în unicul ceas din acea săptămână când simțea nevoia de a ceda cererii lui, o dispoziție asemănătoare cu reacția pe care o avusese atunci când refuzase să-l primească pe Swithin. Urcă la fereastra de la etaj, care slujea de atâta timp unor asemenea scopuri, și-i făcu semnalul ”Da”.

St Cleeve văzu răspunsul și apoi îi urmări din turn apropierea, pe măsură ce soarele scăpăta. Circumstanțele acute în care se desfășura viața lui la acea perioadă îi făceau să sesizeze și să-și întipărească în minte decorul exterior în care erau plasate. Acea seară avea o excepțională radiație și cerul de asfințit strălucea incandescent, ca un cuptor în care se topeau toate metalele prețioase sau obișnuite. Norii păreau spărți în mii de țândări ale căror muchii erau tivite cu irizări de lumină.

Prevăzând cât avea să fie de greu și de dureros pentru Viviette să-și mențină o hotărâre sub presiunea unei întâlniri, Swithin își impuse să nu o influențeze prin niciun cuvânt sau semn, să-i pună doar o întrebare clară și calmă, și să discute pe o bază rațională, ca doi filosofi ce erau sau pretindeau să fie.

Dar intenția nu a prea fost tradusă în fapt. Viviette apărură la marginea câmpului, muiată în radiația metalică ce marca extincția acelei zile; Swithin coborî în grabă treptele și o întâmpină în ușa cabanei. Intrară împreună.

Pe măsură ce umbrele serii deveneau tot mai dense, el îi asculta raționamentele, care nu făceau decât să repete tot ceea ce îi scrisese. Și, treptat, îi accepta hotărârea, din

moment ce ea refuza să o revoce. Sosi și timpul să-și ia rămas bun și atunci

„Se-ntoarse și-i văzu spaima din ochi,
Care tânjea după el, scânteind

Ca o stea țintuită-n miezul de noapte”^[36]

Durerea ei era cea care țâșnea la suprafață, durerea frânată până atunci de dorința febrilă de a-i îmbunătăți soarta. Se strânseseră în brațe și se sărutară cu o fervoare în care se dizolvaseră parcă toate sentimentele trăite împreună în acel an și jumătate, de când ținea legătura lor.

— Nu am să plec de lângă tine! îi murmură Swithin cu o voce sufocată. Cum de te-ai putut gândi măcar o clipă la asemenea oroare?

În acest fel întrevederea lor aproape terminată se prelungi din nou și Viviette se lăsă cotropită de întreaga pasiune care o stăpânise încă de la prima lor unire. Timpul, totuși, se arăta la fel de necruțător ca întotdeauna și când se făcu aproape miezul nopții, fură nevoiți să se despartă. Swithin o conduse până aproape de casă așa cum o condusesse de atâtea ori, convins că lucrurile se neteziseră din nou între ei, că totul era iarăși ca la început și, trebuie să spunem, sinchisindu-se în acel moment prea puțin de faima lui de cercetător al constelațiilor sudice.

Când ajunseră în preajma casei cufundate în tăcere, îi ceru ceea ce nu îndrăznise să-i ceară până atunci:

— Fixează ziua — nu-i așa că te-ai hotărât să facem nunta cât mai repede cu putință și că eu nu mai trebuie să plec?

Dar tânărul Swithin era departe, foarte departe, de adâncă subtilitate a Viviettei din acea seară. Desprinzându-se cu blândețe din încheștarea brațului lui, îi spuse:

— Am să-ți vorbesc de la fereastră. Așteaptă-mă.

Se făcu nevăzută. A durat mult până când fereastră să fie deschisă și Swithin nu și-a putut da seama că, între timp, Viviette, cu obișnuita-i complexitate de simțiri, îngenunchese și se rugase în camera ei o bucată de timp, înainte de a se arăta din nou.

— Ei? întrebă el.

— Nu pot, sună răspunsul. Nu pot să-ți ruinez cariera. Dar a doua zi după ce ai să împlinești douăzeci și cinci de ani, căsătoria noastră va fi confirmată, dacă ai s-o mai dorești tu.

— Oh, Viviette, cum e posibil una ca asta? strigă el.

— Swithin, eu nu mi-am clintit nicio clipă hotărârea. Dar atâta timp cât m-am aflat lângă tine, m-am lăsat copleșită de slăbiciune și nu am putut vorbi. Nu ar fi trebuit să-mi dau frâu liber sentimentelor așa cum am făcut în seara asta. Ia-ți în primire moștenirea și pleacă. Ești prea tânăr pentru a fi încătușat — ar fi trebuit să mă gândesc la acest lucru. Și nu comunica în niciun fel cu mine cel puțin un an de zile, e strict necesar. Nu-mi împărtăși planurile tale. Dacă e despărțire, despărțire să fie! Am făcut un legământ să nu stau în calea profesiei aleasă de tine înainte de a mă fi cunoscut și de a te îi abătut eu din drum. Și cerul îmi va ajuta să-mi țin legământul... Acum pleacă! Acestea sunt cuvintele de rămas bun ale Viviettei tale.

Swithin, care era ferm ca un uriaș în tot ce privea legile naturii și viața din afara granițelor umanității, se comporta ca un copil în chestiunile domestice. Rămase aproape speriat de dârzenia ei, și o privi un timp cu ochi rătăciți, până când Viviette închise fereastra. După aceea se răsuci pe călcâie, cu un gest mecanic, și plecă așa cum îi poruncise ea.

CAPITOLUL 37

Trecuse o săptămână, o săptămână de zbuçiumate furtuni sufletești pentru Swithin și pentru Viviette; singurul fapt concret care s-a petrecut a fost acela că deciziile luate au fost duse la îndeplinire. Swithin plecase din Welland și în curând avea să părăsească Anglia.

Viviette luă cunoștință de acest lucru printr-o scrisorică trimisă de St Cleeve din Warborne. Biletul trăda multă grabă și o oarecare rezervă. Pe aceasta din urmă Viviette nu o putu înțelege, dar dacă ar fi stat să chibzuiască un pic, lucrurile i-ar fi putut apărea mult mai limpezi.

În dimineața plecării, Swithin stătu un răstimp lung așezat pe marginea patului, în vreme ce razele matinale se cerneau prin ceața zorilor, rândunicile de casă zgâriau acoperișul scormonind după găze, iar sturzii călcau în picioare, sfărâmându-le, cochiliile de melci de pe pietrele grădinii, cu zgomotul unor mici fierari lovind în minuscule nicovale. Când soarele își trimise vergile de foc auriu pe podeaua încăperii, Swithin simți că și mintea lui se iluminase brusc. Așa cum. Ședea acolo, îi dădu pentru prima oară prin gând că, probabil, Viviette avea rațiuni speciale, despre care el nu știa nimic, și care făcuseră necesară despărțirea lor. Poate că existau anumite probleme de familie — misterioase necesități ale sângelui aristocratic, despre care se spune că dictează regulile de conduită ale familiilor din conacurile mucegăite de vreme, taine absolut necunoscute celorlalte clase ale societății — și poate că tocmai asemenea lucruri îi fuseseră dezvăluite și subliniate de fratele ei, Louis, cu condiția ca să le ascundă de el cu sfințenie.

Ideea că cine știe ce secret de familie, dintre acelea despre care citise el în romanele istorice, fusese dezgropat de Louis și prezentat înțelegerii ei îngrozite drept un argument inexorabil, ce făcea ca plecarea lui Swithin și neutralizarea căsniciei să fie la fel de indispensabile pentru ea pe cât de indispensabilă era legătura lor pentru el, i se părea un răspuns plauzibil. Posibil ca Viviette să-i fi mărturisit totul lui Louis, cerându-i un sfat de frate. Swithin știa prea bine că, în inima ei, nu ar fi vrut pentru nimic în lume să provoace despărțirea; dar, constrânsă de Louis, n-o fi ajuns la concluzia că e mai bine să-l expedieze pe Swithin din viața ei? Împrejurările îl sileau pe St Cleeve să facă o astfel de presupunere firească, deși cu totul falsă; și cum la aceasta se adăuga propria lui ațâțare la gândul de a contempla un cer nou deasupra capului, se lăsă influențat să-i scrie cea foarte laconică și grăbită scrisorică de adio, în care se supusese întru totul cererii ei bine gândite de a nu se referi la planurile lui. Aceste planuri fuseseră modificate în ultimul moment, în sensul că urma să ia și el parte la expediția de care am mai vorbit, menită să urmărească tranzitul planetei Venus dintr-o îndepărtată stațiune sudică.

Lucrurile fiind stabilite, și pomenindu-se antrenat în operațiunile preliminare ale unui important pelerinaj științific, Swithin reuși să redobândească acea nepăsare cu care majoritatea tinerilor abandonează o iubire veche pentru o aventură nouă, indiferent cât de fermecătoare e femeia lăsată în urmă. Mai mult, în cazul de față, tânărul nostru era înzestrat cu acel temperament de băiețandru care nu vede sau, cel puțin, nu simte mare curiozitate pentru efectul ce-l poate avea un anumit act asupra altora, în afară de el însuși. Faptul că Lady Constantine urma să înfrunte o situație care ar fi fost la fel de

amară pentru orice altă femeie, fu dat uitării în vâltoarea gândului că, dacă ea făcuse un gest atât de frumos și nobil, datoria lui era aceea de a o răsplăti prin realizări mărețe.

Dar despre Viviette nu s-ar putea spune că avea inima ușoară. Într-adevăr, fantezia ei se putea avânta acum în visuri legate de frumosul ei băiat blond, fără să se mai teamă că asemenea efuziuni o vor împinge la acțiuni destinate să-i distragă lui atenția și să-i îngreuneze munca. Era deznădăjduită în ceea ce o privea pe ea, dar ușurată în ce-l privea pe el. Nu mai stătea în calea propășirii lui și asta îi era de ajuns. Cât despre ea, putea trăi retrasă, se putea plimba prin pădure, vizita vechea tabără, turnul și, asemenea Oenonei^[37] să-și amintească de zilele frumoase trăite acolo:

„Întristata Oenone, rătăcind pierdută,
Sfâșiată de Paris, cândva jucăușa-i pereche”^[38]

Dacă va veni în viitor să o recheme sau o va părăsi pentru totdeauna, era o chestiune care ținea numai de el.

Gândurile triste ce o împresurau cunoscură o mică diversiune datorită unei noi scrisori a episcopului Helmsdale. Simplul fapt de a-i vedea caligrafia pe un plic, după ce fusese atât de hotărâtă să facă din el confesorul mării ei taine, îi tulbură complet calmul pe care se străduise să și-l impună. Totuși, după ce citi scrisoarea, își recăpătă stăpânirea de sine:

„Melchester, Palatul
30 iulie 18...

Scumpa mea Lady Constantine,

Trebuie să vă mărturisesc că am fost răscolit și profund mâhnit când mi-am dat seama că, prin ciudata înlănțuire a lucrurilor din această lume, cererea mea în căsătorie trebuie să vă fi parvenit odată cu vestea că situația dumneavoastră de văduvă datează de mult mai puține luni decât am presupus atât eu, cât și dumneavoastră, și întreaga lume. Înțeleg prea bine că, din toate punctele de vedere, noutatea trebuie să vă fi tulburat, și răvășit profund; iar refuzul dumneavoastră categoric la propunerea mea de a vă gândi, într-un asemenea moment, la o nouă alianță, nu putea fi decât firesc și vrednic de laudă. Deocamdată nu vreau să vă exprim mai mult decât speranța că-mi veți accepta asigurările asupra deplinei mele ignorări a faptului menționat, în clipa când v-am scris, și sincera mea dorință ca la momentul potrivit, de îndată ce vă veți redobândi liniștea, să-mi îngăduiți a-mi reînnoi propunerea.

Rămân, scumpa mea Lady Constantine, al Dvs. Sincer,
C. Melchester”

Viviette puse scrisoarea deoparte fără să-i acorde mai mult decât o meditație fugară, legată de erorile în care cad oamenii ce-și construiesc gândirea încercând să extragă cauzele din efecte. Louis, care se mutase din nou la ea, află de conținutul scrisorii și se simți foarte satisfăcut de întorsătura promițătoare a lucrurilor.

Lady Constantine își ducea existența îndoliată pe care și-o impusese, resursa ei cea mai importantă constituind-o familiarul turn ce-i înfățișa nespus de dezolanta priveliște a

doi tâmplari ce demontau cupola, dezbrăcând-o de învelișul de pâslă, detașându-i coastele, până când totul începu să arate așa cum arătase înainte ca Swithin să fi apărut acolo. Ecuatorialul fusese împachetat într-o ladă, pentru a fi gata de expediție dacă avea să-l ceară vreodată. Și cabana era în curs de dărâmare, în urma dispozițiilor lăsate de Swithin înainte de plecare, de comun acord cu ea. Totuși Viviette nu putu îndura ideea ca această construcție atât de legată de romantica lor poveste să fie înlăturată pentru totdeauna. Se amestecă printre lucrători și-i imploră să depoziteze materialele lăsându-le intacte, astfel ca să poată fi oricând reînchegate. Ba chiar marcă locurile de îmbinare a bânelor, numerotă scândurile și împachetă separat diferitele seturi de șuruburi, pentru o rapidă identificare. Desigur, nu putea auzi remarcile făcute de oameni în spatele ei și anume că, de bună seamă, după ce-o să vadă minunile din alte țări și aurul și juvaerurile care s-or fi găsit pe acolo, tânărul o să-și cumpere un juvăț și o să se întoarcă să se zgâiască la lună din turnul de pe Rings-Hill, altminteri cucoana ar fi arătat mult mai întoarsă pe dos decât arăta.

O dată, pe drumul de întoarcere dintr-o plimbare la coloană, i se întâmplă un incident foarte straniu. Era seară și cobora ca de obicei prin plantația cu foșnete suspinătoare, croindu-și drum între întăriturile fostei tabere, către cărarea ce dădea în câmp, când, deodată, într-un loc umbrit dintre trunchiurile brazilor, zări, sau gândi că a zărit, un copilăș cu păr de aur, care se târa dea bușilea. Copilul înaintă un pas sau doi; apoi dispăru după un copac. Lady Constantine, temându-se că s-a rătăcit, alergă într-un suflet spre locul unde-l văzuse, căută printre copaci, strigă. Dar nu putu zări sau auzi nici urmă de copil. Se întoarse în locul unde se aflase când îi apăruse prima dată și privi din nou în aceeași direcție, dar degeaba. Unicul lucru care ar fi putut evoca un băiețuș sau o fetiță era coroana unei tufe de ferigă, prematur îngălbenită, amintind de culoarea aurie a părului unui copil bălăior, și care se legăna în briza ușoară. Acest lucru nu explica însă îndeajuns fenomenul și Lady Constantine se întoarse din drum ca să se informeze la lucrătorii care măturau cabana lui Swithin de pe fața pământului. Dar oamenii plecaseră curând după ea, odată cu lăsarea serii. Cuprinsă de o spaimă indescriptibilă, se întoarse din nou și se îndreptă spre casă, pradă îndoielii și totuși pe jumătate convinsă că avusese o vedenie și întrebându-se dacă nu cumva imaginația îi jucase vreo festă.

Tristețea domoală a nopții ei de solitudine se sfârși într-un chip neașteptat.

În dimineața de după incidentul mai sus menționat, Lady Constantine, după un scurt calcul, se lăsă stăpânită de o stranie certitudine personală, care se lega în mod curios de halucinația din ajun. Își dădu seama de o anumită situație la care nu se așteptase și descoperirea noii ei condiții o copleși cu atâta forță, încât avu senzația că o să moară pe loc. În teroarea ei, își spuse că cine seamănă vânt culege furtună. Dar după un moment, instinctul de conservare țâșni în ea ca o flacăra. Întregul altruism care o împinsese să-și subordoneze dragostea de sine binelui altuia, făcându-l pe Swithin să se îndepărteze de ea, se topi acum ca un funigel, în fața noii necesități.

Nimic n-ar fi putut-o determina să se împotrivescă sau să evite spontanul plan de acțiune care se copleși în cinci minute în mintea ei. Unde se găsea Swithin? Cum putea lua cât mai repede legătura cu el? — acesta era gândul predominant. Începu să scoțoască prin cameră în căutarea ultimei lui scrisoare, sperând și îndoindu-se totodată

că era mai explicită în privința intențiilor lui imediate decât își putea ea aminti. Nu putu găsi scrisoarea în camera ei și coborî în salon, unde se afla Louis. Era palidă ca un strigoi.

Fratele ei o privi și o întrebă cu oarecare îngrijorare:

— Ce s-a întâmplat?

— Caut peste tot o scrisoare — un bilețel de la domnul St Cleeve — conținea doar câteva cuvinte prin care mă anunța când pornește vaporul Occidental — cu ăsta cred că pleacă.

— Și ce nevoie ai de acest document atât de neimportant?

— E de cea mai mare importanță pentru mine să știu dacă vaporul a ridicat ancora sau nu, răspuse ea pe un ton agonizant. Unde poate fi scrisoarea aceea?

Louis știa foarte bine unde e scrisoarea, pentru că, văzând-o pe biroul ei, o rupsese fără s-o citească și o aruncase la coș, gândind că, cu cât existau mai puține lucruri care să-i amintească de tânărul cărturar, cu atât mai bine.

— Am distrus-o, îi răspuse el.

— O, Louis! De ce-ai făcut asta? strigă Viviette. Trebuie să plec după el; cred că-i lucrul cel mai bun pe care-l pot face; și vreau să știu dacă a părăsit țara sau nu — și acum nu mai pot afla data când trebuia să navigheze.

— Ai de gând să fugi după St Cleeve? E absurd!

— Da, am de gând s-o fac, răspuse cu vehemență. Trebuie să-l văd. Vreau să-i vorbesc cât mai curând cu putință.

— Dumnezeu mare, Viviette, ai înnebunit?

Oh, care era data ridicării ancorei? Vai, n-am încotro! Trebuie să plec imediat la Southampton. M-am hotărât să plec. Parcă spunea că mai întâi se duce la avocații unchiului său, în nord — și că pe urmă se întoarce la Southampton. Nu se poate ca vaporul să fi pornit!

— Cred că a ridicat ancora, murmură Louis morocănos.

Nu mai așteaptă să-i audă părerea, ci urcă din nou la ea, unde-l sună pe Green căruia-i ceru ca până într-un sfert de oră să înhame poneiul la trăsură și să o conducă la gara din Warborne.

CAPITOLUL 38

Hotărârea Viviettei de a nu sta în calea lui Swithin o determinase, așa cum am mai arătat, să-și strunească orice slăbiciune și orice impuls care l-ar fi putut ispiti să se întoarcă la ea, interzicându-i s-o informeze asupra adreselor lui din străinătate. Deprinderea lui Swithin de a i se supune întru totul, ca și teama că ar putea exista unele motive ascunse, îl, făcuseră pe tânăr să-i respecte cu sfințenie dorința. În acest fel, spre spaima și groaza ei, plasase singură o barieră fatală în actuala-i nefericire.

Fu gata de drum înainte ca Green să-și fi terminat pregătirile și îl sâcâi cu atâta stăruință pe acest factotum, încât bietul om nici nu apucă să-și schimbe pantalonii și cizmele în care trebăluise până atunci în grădină; așadar, din grădinar se metamorfoză în vizitiu, dar numai până la brâu, trântindu-și o pălărie, haina cu fireturi și vesta, și înfășurându-și într-o pătură vestimentația de horticultor, de la brâu în jos. În această costumație hibridă apăru la ușă, și apoi urcă pe capră cu hățurile în mână.

Văzând-o cât era de disperată, Louis o compătimi pe Viviette atât de mult, încât nu-i mai spuse niciun cuvânt ca s-o oprească, deși nici nu făcu vreun gest ca s-o ajute. Socotea purtarea ei drept o exaltare sentimentală, rezultatul unei compasiunii greșit plasate și al "unui impuls de dăruire cum numai o femeie îl poate încerca"^[39], și hotărî că era preferabil să lase ca starea ei să se consume de la sine, decât s-o înțeleagă prin obstrucție.

— Îți aduci aminte de data îmbarcării? îl întrebă ea în ultimul moment când trăsura era gata să pornească.

— Urma să se îmbarce în 25, adică azi. Dar s-ar putea ca vasul să nu ridice ancora până diseară.

Viviette plecă și reuși să ajungă la Warborne la timp pentru a prinde trenul. Că o călătorie poate să apară mult mai lungă și mai interminabilă decât este în realitate, îi deveni dar nefericitei Viviette în acea zi. Peisajele schimbătoare ale locurilor pe lângă care trecea, numele și amintirile legate de proprietarii reședințelor nu mai prezentau acum niciun interes pentru ea. Ajunse la Southampton pe la ora prânzului și se duse direct la chei.

Când se apropie de docuri, fu întâmpinată de o droaie de oameni și de vehicule care veneau înspre ea — bărbați, femei, copii, hamali, polițiști, trăsuri, căruțe. Vaporul Occidental tocmai părăsise țărmlul.

Știrea cumplită o covârși cu atâta disperare după tensiunea acelei dimineți, încât de-abia reuși să se târască până la trăsura care o aștepta. Dar nu era momentul să se dea bătută. Cum nu avea bagaje, eliberă trăsura și, fără să-și dea măcar seama de ceea ce face, se trânti pe un balot de mărfuri. După o îndelungă meditație, ajunse la concluzia că încă nu era totul pierdut. Mai existau destule posibilități de a intra la timp în comunicare cu Swithin. Mijlocul cel mai simplu, la care ar fi trebuit să se gândească din primul moment, era acela de a lua legătura cu bunica lui, din Wellandul de Jos, și de a obține de la ea toate detaliile itinerariului — pe care, fără îndoială, doamna Martin le cunoștea foarte bine. Nu mai stătu la gânduri dacă să se întoarcă sau nu în seara aceea acasă, se

duse din nou la gară și așteptă pe o bancă de pe peron, fără să pună strop de apă sau de hrană în gură, până când se ivi un tren care o putea transporta îndărăt.

Când ajunse din nou la Warborne, soarele își rezema bărbia pe plaiuri și învăluia conturul îndepărtat al coloanei de pe Rings-Hill într-un nimb estompat. Viviette închirie o trăsură aflată întâmplător în fața gării și porni să străbată orașelul în direcția Welland, unde ajunse pe la opt seara. La cererea ei, vizitiul o lăsă la intrarea în parc, și când trăsură se îndepărtă, Viviette, în loc să se îndrepte spre casă, porni pe șosea în direcția locuinței doamnei Martin.

Se întuneca din ce în ce și când ajunse în valea verde numită Wellandul de Jos, liliicii se lansaseră în escapadele lor nocturne. Nicio altă problemă nu ar fi putut-o determina să se ducă la acea oră în acel loc; oricând altă dată și-ar fi amânat demersul pentru a doua zi dimineața. Nimeni nu răspunse la bătaia ei în ușă, dar dinăuntru se auzeau pași urcând și coborând scările, precum și zgomote surde de obiecte mutate din loc. Bătu iar și iar, până când, în cele din urmă, ușa fu deschisă de Hannah, ca de obicei.

— Nimeni nu m-a auzit, spuse Lady Constantine care era atât de vlăguită, încât de-abia se mai putea ține pe picioare.

— Iertați-mă, înălțimea voastră, răspunse Hannah uluită la vederea persoanei care le vizita. Știți, făceam ordine în odaia domnișorului Swithin, acu când pentru noi e mort și îngropat, cum se zice; așa că n-am auzit-o pe înălțimea voastră. O chem îndată pe doamna Martin. E sus, acolo unde era camera de lucru a domnișorului.

La aceste vorbe, tremurul din glasul femeii trădă lacrimile care-i umpluseră ochii, și care-și găsiră imediat răspuns în ochii Lady-ei Constantine.

— Nu, lasă că mă duc eu sus la ea, replică Viviette.

Și luând-o înaintea bătrânei Hannah, se repezi pe scara strâmtă, cenușie.

Lumina leșinată nu-i îngădui doamnei Martin să-și recunoască vizitatoarea, până când nu o lămură Hannah.

— O să aduc o lampă, înălțimea voastră, adăugă ea.

— Nu, prefer să rămânem în întuneric. Ce faceți acolo, doamnă Martin?

— Ce să spui, trăsnițul ăsta de băiat al meu a plecat — și pentru mine e dus pe vecie! Eu îs o femeie de peste optzeci de ani, Lady Constantine. Eu mi-am mâncat mălaiul, Lady Constantine, și în curând n-o să-mi mai pese dacă-i veselie sau jale pe lume. Da' el are toată viața înainte, și de dragu lui mă gândesc și eu la ce n-o să-mi mai fie dat să văd în viață, și vreau să aibă el bucuria de care eu una n-am să apuc să am parte. Îi deretic camera, că locuința o să rămână a lui când eu n-o să mai fiu și vreau ca atunci când s-o întoarce acasă să-și găsească toate aparatele și năzbâtiile astea așa cum le-a lăsat și să nu gândească despre mine că i-am înșelat încrederea.

Glasul doamnei Martin trădă la rândul său că i se adunaseră în ochi acele puține lacrimi câte mai avea de vărsat, iar Hannah se porni și ea pe boceală, drept care, Lady Constantine, care-și simțise întreaga zi inima sfâșiată (și care, ținând seama de toate belelele care o așteptau, avea într-adevăr motive să plângă), izbucni în hohote mai amare decât ale celor două femei — hohote de durere aprigă, pe care nu o mai putea ascunde.

Hannah descoperi prima că Lady Constantine plângea alături de ele, și cum dintre cele

trei femei ea era desigur cea mai puțin afectată, izbuti să se controleze pe loc.

— Oprește-te, femeie, oprește-te! îi spuse în grabă doamnei Martin, nu vezi că rupi inima doamnei? Și întorcându-se spre Viviette, îi șopti: E atât de bătrână, Înălțimea voastră, așa că iertați-o că nu se poate abține. Știți că atunci când mintea unui om se încețoșează, apoi nu mai poate răspunde de ce face; și bătrâna a căzut în mintea copiilor, biata de ea!

— Hannah, ajunge! Poate că Lady Constantine dorește să discute cu mine singură, rosti doamna Martin pe un ton poruncitor. Și când Hannah se retrase, adăugă: Vai, de-ați ști ce pacoste-i femeia asta pe capul meu, din cauza bătrâneții ei. Vă rog să iertați că se amestecă-n toate de parc-ar face parte din familie. Eu închid ochii, pentru că-i de atâția ani în slujba mea. Dar știți dumneavoastră cum e cu bătrânețea, a căzut în mintea copiilor.

— Ce faceți aici? Pot să vă dau o mână de ajutor? întrebă Viviette, văzând-o pe doamna Martin căznindu-se să ridice un obiect mare.

— A, ăsta-i numai scheletul unui telescop, pe care nu l-a putut face să funcționeze, spuse bunica, ridicând tubul uriaș de carton construit de Swithin și abandonat de acesta pentru că nu-i putuse ajusta niciun fel de lentilă. Am de gând să-l agăț de cârligele astea, și aici o să stea până o să vină el îndărăt.

Lady Constantine apucă un capăt al tubului și amândouă îl urcară sus, la marginea peretelui văruit, unde-l atârnară de cârlige cu ajutorul unor sfori legate de bătrână în jurul aparatului.

— Aicea-s liniile de pe cer și topicul ^[40] Capricornului, și mai știu eu ce aiureli, continuă doamna Martin arătând spre niște hărți schițate în cărbune direct pe perete. Pe astea nu le șterg. Doamne ferește; nu, cu toate că-i atâta dezordine aici câtă nu pot eu îndura, n-am să le șterg.

— Unde pleacă Swithin mai întâi? întrebă Viviette fierbând de îngrijorare. Unde v-a spus să-i scrieți?

— Nicăieri încă, înălțimea voastră. Are de gând să străbată toată Ioropa și America-n lung și-n lat și pormă să plece la Oceanul Pacific de Sud pentru chestia aia cu planeta Venus, care o să aibă loc acolo. Ne-a zis să așteptăm să ne scrie el mai întâi — și Dumnezeu știe când are de gând s-o facă — a zis că dacă n-o să primim nicio știre de la el, chiar șase luni de zile, să nu ne îngrijorăm.

La auzul acestei vești, mult mai rea decât s-ar fi așteptat, Lady Constantine rămase mută: simți că i se taie picioarele și s-ar fi prăbușit jos, dacă nu s-ar fi aflat un scaun chiar în spatele ei. Stăpânindu-se cu un efort extraordinar, își înăbuși disperarea și întrebă cu o mină năucă:

— Din America, la Pacificul de Sud? — Tranzitul lui Venus?

(Aranjamentele lui Swithin de a se integra în expediția astronomilor fuseseră definitivitate în ultimul moment și, conform înțelegerii, ea nu fusese informată.)

— Da, nu știu în ce insulă singuratică, așa cred.

— Da, înălțimea voastră, într-o insulă singuratică, îi ținu isonul și Hannah, care-și făcuse din nou apariția, considerându-se membru al familiei, în ciuda doamnei Martin.

— La sfârșitul anului, urmează să se întâlnească acolo cu astronomii englezi și americani. După asta, zicea că are de gând să plece la Cape Town.

— Dar înainte de sfârșitul anului, ce oraș v-a spus că intenționează să viziteze?

— Stați să-mi aduc aminte — merge la observatorul "Cambridge" din Statele Unite, ca să se întâlnească acolo cu niște învățați și să observe prin refractorul cel mare. Pe urmă mai zicea de observatorul din Chicago; și cred că avea o scrisoare de recomandare către un domn de la observatorul din Marsilia — și mai voia să se ducă și la Viena — și la

Pulkowa^[41] zicea că merge — pentru că în toate locurile astea sunt aparate foarte speciale și astronomi vestiți.

— Are de gând să plece mai întâi în Europa sau în America? întrebă Viviette cu voce pierită, dându-și seama de inutilitatea demersului ei.

Doamna Martin nu-i putea răspunde la această întrebare înainte de a fi primit vreo veste de la Swithin. Depindea de ce hotărâse el să facă, în ziua în care părăsise Anglia.

Lady Constantine își lua rămas bun de la cele două femei, și își târî picioarele ostenite până la casa ei. Rareori orgolioasa încredere în propriile puteri și anticiparea forțată a viitorului s-au răzbunat cu mai multă ironie. Dacă n-ar fi făcut nimic ca să-i determine drumul pe care-l avea de urmat, Swithin ar fi păstrat legătura cu ea și totul s-ar fi rezolvat cu bine.

În acea noapte nu mai putea face nimic, și așteptă cu nerăbdare sosirea dimineții. La prima oră, îi scrisese două scrisori lui Swithin, una adresată la observatorul din Marsilia, a doua la observatorul "Cambridge" din Statele Unite, ca și cum acestea ar fi fost singurele puncte de pe glob unde l-ar fi putut intercepta. În fiecare dintre scrisori îi expunea motivele urgente care făceau strict necesară întoarcerea lui, și-i sugera, cu amarnic regret, că trebuia să-și sacrifice renta anuală pentru desăvârșirea, fără întârziere, a contractului lor matrimonial.

Dar comunicarea pe calea scrisorilor reprezenta un proces prea lent ca să o poată satisface. Era indispensabil să-și expedieze mesajul pe cale telegrafică. Ar fi fost însă imprudent să telegrafieze din Warborne frazele de implorare pe care ținea să i le adreseze, astfel încât făcu o călătorie posomorită până într-un oraș străin, unde putea folosi oficiul poștal fără să fie recunoscută.

De acolo expedie o telegramă pe adresa portului unde avea să ancoreze nava Occidental, apoi se reîntoarse acasă.

Așteptă: cum nu sosi nicio telegramă de la Swithin ajunse la concluzia că mesajul ei nu-și atinsese destinația. Pentru răspunsul la vreuna dintre cele două scrisori, însemna să aștepte până când Swithin avea să ajungă la vreunul dintre cele două observatoare — un răstimp chinător.

Pe urmă începu să cugete la slăbiciunea, la natura contradictorie, ridicolă, a încercării ei de a-l rechema.

Realitatea își bătea joc de ea din toate unghiurile. Printr-o împrejurare absolut întâmplătoare și prin imensele ei stăruințe, potrivnice sentimentelor pe care le nutrea, Swithin fusese repus în drepturile unei moșteniri legitime, la care renunțase de dragul ei. Abia se lansase în folosirea acestor drepturi, și tocmai ea, fără niciun semn de

avertisment, îi cerea deodată să renunțe din nou la moștenire. Pusese un întreg mecanism în mișcare — și acum se străduia să-l oprească, înainte de prima rotație.

O chinuia o spaimă îngrozitoare. Lui Swithin îi venise foarte ușor să se lipsească de un lucru ale cărui avantaje nu le cunoscuse niciodată; dar din momentul în care le simțise gustul, avea oare să renunțe tot atât de lesne? Se putea bizui pe el să săvârșească un asemenea sacrificiu? Înainte de a fi plecat, ar fi fost gata să facă orice i-ar fi cerut ea; dar

acela molla tempora fandi **[42]** trecuse acum. Și dacă în următoarele trei luni nu sosea niciun răspuns de la el? Și dacă atunci când va sosi răspunsul, acesta o va informa că acum, când se supusese întru totul hotărârilor ei, descoperise că viața pe care o ducea era atât de interesantă și de profitabilă pentru el încât nu o mai putea abandona, nici chiar de dragul ei? Dacă-i va scrie că-i pare foarte rău, dar acum la sfatul ei s-a angajat în această misiune, avea de gând să i se dedice până la capăt?

Într-adevăr, existau toate probabilitățile ca acum, când se deplasa dintr-un continent în altul, și prevenit cum fusese, chiar de ea însăși, împotriva oricărei comunicări imediate între ei, să nu primească niciun răspuns de la el încă vreo trei-patru luni. Adică până în ajunul tranzitului planetei Venus. Și ce șanse existau ca un tânăr, consumat de măreția acestui spectacol, să renunțe în ultimul moment, pentru a se întoarce la o monotonă domesticitate cu o femeie care nu mai constituia o noutate pentru el?

O, dacă l-ar putea lăsa să-și urmeze cariera și, totodată, să-și salveze și situația ei! Dar pe moment așa ceva părea la fel de imposibil ca și construirea unui triunghi din două linii drepte. Ah, acea fatală ultimă noapte în doi!

În drumul ei spre casă, chinuită de asemenea întrebări fără de speranță, trecu pe lângă turnul sumbru și părăsit. Noaptea întunecoasă înstăpânită peste acest loc solitar, care în vremurile ei de fericire i-ar fi stârnit spaima, nu o mai impresiona acum deloc. Urcă poteca șerpuită și, găsind ușa turnului descuiată, băjbâi pe scări până ajunse în vârf. Cerul deschis o salută ca în nopțile dinainte de existența cupolei și a ecuatorialului, dar niciuna dintre stele nu o putea călăuzi spre locul unde se afla acum Swithin. Absența cupolei aproape că-i sugeră o cale de rezolvare a tuturor dificultăților care o asaltau: un salt în beznă, și totul s-ar fi sfârșit. Dar încă nu atinsese un asemenea stadiu și își alungă din minte gândul cu aceeași repeziciune cu care îi încolțise.

Noua întrebare care îi munea acum cugetul era dacă ar putea să-și adune curajul de a-l lăsa pe Swithin în voia sortii lui, așa cum plănuise inițial, ea rămânând să-și înfrunte singură supliciul, sfidând rușinea, până când el se va întoarce, la douăzeci și cinci de ani și o va recunoaște ca soție. Dar putea oare conta pe reîntoarcerea lui? Cât de schimbate vor fi lucrurile până atunci! La douăzeci și cinci de ani el va fi încă foarte tânăr și frumos; iar ea va avea treizeci și cinci de ani, fanându-se lent în pragul vârstei mijlocii și a unei înfățișări alterate, cel puțin, în ochii unui bărbat atât de tânăr. O străbătu un fior rece ca gheața când își spuse că asemenea speranțe nu însemnau decât clădirea unor castele de nisip.

În seara aceea, nici nu și-a dat măcar seama cum a ajuns acasă. Intrând pe poarta dinspre pajiște zări un licăr rubiniu în direcția umbrarului. Louis care fuma acolo, îi ieși în întâmpinare.

— Ți-ai atins ținta? o întrebă el.

— Nu.

— Cum așa?

— Vaporul plecase.

— Un lucru foarte fericit pentru voi amândoi, așa gândesc eu. Cred că dacă l-ai fi putut ajunge din urmă, te-ai fi măritat cu el.

— Asta aș fi făcut.

— Dumnezeuule mare!

— Dacă-i vorba pe așa, m-aș mărita și cu un spoitor de blide. Există o rațiune fizică pentru a mă mărita cu oricine s-ar nimeri, numai că aș prefera să mă înece, răspunse ea cu indiferență.

Louis încremeni, pierzându-și răsuflarea, când înțelese tâlcul cuvintelor ei.

— Dar, Louis, tu nu cunoști totul, strigă Viviette. Nu sunt chiar atât de păcătoasă cum crezi. Nu a fost vorba nici de o nebunie, nici de viciu. Am crezut că suntem căsătoriți — și pe urmă am descoperit că nu eram; cununia devenise nulă întrucât Sir Blount trăia la vremea aceea. Și acum Swithin a plecat și nu se va mai întoarce să mă ia de soție. Cum ar putea? Moștenirea i s-a lăsat cu condiția să nu se căsătorească. Oh, crezi că va veni., că va mai reveni?

— Niciodată, dacă așa stau lucrurile, răspunse Louis cu glas ferm, după un scurt răstimp de tăcere.

— Și atunci eu ce mă fac?

Louis se eschivă de la formidabila dificultate de a-i da un răspuns, prefăcându-se că-și fumează în continuare havana. Iar ea, doborâtă de mărturisirea pe care i-o făcuse, se târî în casă. Trabucul lui Louis se stinse de la sine, în timp ce el stătea cu privirile pironite în pământ.

CAPITOLUL 39

A doua zi dimineața Louis se deșteaptă cu o inițiativă în minte. Îmbracă un costum de călătorie și își luă în grabă micul dejun.

Dar înainte de a fi început să mănânce, coborî și Viviette. Louis, care era acum teribil de neliniștit de soarta surorii lui, se apropie de ea și îi luă mâna.

— Aux grands maux les grands remèdes ^[43], îi spuse el cu gravitate. Am un plan.

— Eu am o duzină de planuri, răspuse Viviette.

— Ai?

— Da. Dar la ce bun? Și totuși trebuie — trebuie să existe o cale.

— Viviette, îi ceru Louis, promite-mi că nu întreprinzi nimic până diseară, când mă voi întoarce eu.

Ochii ei absenți păreau să spună că nu înțelesese prea bine ce-i cerea el.

— Da, îi răspuse mașinal.

O oră mai târziu, Louis se urcă în tren la gara Warborne. Străbătu în viteză un ținut de păduri dese și stufoase, care, deși sparte pe alocuri de intruziunea plugului, rămăseseră în cea mai mare parte intacte din vremuri preistorice și încă abundau în gigantici arbori de tisă și în stejari înfășurați în vâsc. Era drumul spre Melchester.

Când coborî în acest oraș, porni pe străzi ghidându-se după turnul catedralei, locul fiindu-i cu totul străin. Merse înainte până ajunse la arcada ce desparte Melchesterul laic de cel episcopal. Își urmă drumul prin străduțele ce înconjoară umeda și venerabila

citadelă îngrădită ^[44] cu terenurile-i plane ca o pajiște de jucat bile, mult îndrăgite de corbi, care, din adăposturile lor cocoțate în vârfurile ulmilor, amenință pe spectatorul

inocent cu nenorocirea lui Tobit ^[45]. Într-un colț al acestui odihnitor peisaj, se înălța palatul episcopal.

Louis intră pe poartă, sună și privi în jur. În acest loc, copacii și corbii arătau parcă și mai bătrâni decât cei de pe terenurile îngrădite. Totul avea un aer solemn, iar el se simți

precum Punchinello ^[46] în apartamentele regale. Într-adevăr, în cazul de față, Louis Glanville nu se lăsă mai impresionat de dichisuri și formalități decât ilustrul său prototip, și când un slujitor veni cu mesajul că Sfinția sa acceptă să-l primească imediat, Louis păși nonșalant în palat.

Slujitorul îl conduse printr-un coridor vechi și întunecos, cu un tavan pe care se încrucișau vechi grinzi negre, către ușa grea și veche, mâncată de carii, a încăperii în care trona episcopul. Doctorul Helmsdale îl întâmpină pe Louis cu o demnitate maiestuoasă. Dar atitudinea sa condescendentă era temperată de o curioasă anxietate, ba chiar de nervozitate.

Se interesă pe un ton destul de înțepat de sănătatea Lady-ei Constantine și de faptul dacă Louis îi adusese un răspuns la scrisoarea pe care i-o trimisese acesteia cu o zi sau două în urmă. Și dacă cuprinsul acestei scrisori îi era cunoscut.

— Nu v-am adus un răspuns din partea ei, replică Louis, dar cunosc conținutul scrisorii

dumneavoastră.

De când intrase în palat, Louis încercase de câteva ori o ușoară ezitare și acum orice atitudine ostilă a interlocutorului său ar fi putut să-l inhibe de la punerea în aplicare a intenției lui. Dar, la rândul său, episcopul avea slăbiciuni personale, susceptibile să deștepte compasiunea.

— Atunci îți pot vorbi cu deplină încredere, întrucât ești ruda ei cea mai apropiată, spuse prelatul. Trebuie să-ți explic că în ce-o privește pe Lady Constantine, mă aflu într-o situație în care, ținând seama de înalta funcție pe care o dețin, nu ar fi trebuit să ajung niciodată, decât dacă aș fi fost sigur de răspunsul ei afirmativ, în consecință, este o mare durere și, oarecum, o ofensă pentru mine că am fost refuzat — datorită, desigur, faptului că, fără voia mea, i-am făcut propunerea de căsătorie exact în momentul în care se afla sub influența acelor vești stranii, și deci nu mai era ea însăși și nu era aptă să aprecieze ce e mai bun pentru ea.

Cuvintele episcopului dezvăluiau o sensibilă teamă de a nu-și pune în pericol propria-i demnitate, ceea ce îl împiedica să-și reverse critica asupra altora. Starea de lucruri nu era prea defavorabilă ideii lui Louis de a prelua rolul lui Puck în falsa împreunare a Hermiei cu

Demetrius ^[47].

Dând o coloratură de profundă sinceritate expresiei de pe fața sa, răspunse:

— Domnule episcop, Viviette este unica mea soră; eu sunt unicul ei frate și prieten. Vă mărturisesc că sunt foarte alarmat de sănătatea ei și de starea ei mentală. De aceea am venit să mă sfătuiesc cu dumneavoastră în chestiunea pe care tocmai ați abordat-o. Ea nu știe absolut nimic de vizita mea și sper să-mi scuzați această atitudine neconvențională, pe care am adoptat-o numai de dragul surorii mele.

— Fără îndoială. Vreau să sper că perspectiva deschisă de propunerea mea, combinată cu celelalte vești, nu a fost prea copleșitoare pentru nervii ei?

— Sora mea este foarte deprimată și doborâtă, domnule episcop Helmsdale. Are nevoie de consolare.

— Sper că nu scrisoarea mea a deprimat-o? Întrebă episcopul roșindu-se ca racul. M-a înjosit cumva în stima ei?

— Dimpotrivă; atâta timp cât nu purta în minte decât propunerea dumneavoastră dezinteresată era cu totul alt om. Cealaltă chestiune a deprimat-o. Efectul pe care l-a avut asupra ei recenta descoperire cu privire la data morții lui Sir Blount Constantine este cât se poate de bizar. Dacă aș afirma că soțul ei a tratat-o extrem de dur în cursul vieții lui, n-aș face decât să subvaluez o realitate. E mort de multă vreme; dar această reînviere a amintirii lui a operat un soi de teroare asupra surorii mele. O obsedează zi și noapte viziuni ale morții lui Sir Blount, intensificate de o caricatură hidoasă a presupusei scene, pe care un binevoitor s-a găsit să i-o trimită, îi e teamă să se știe singură. Nimic nu o va readuce pe biata mea Viviette la veselia ei de odinioară — nimic decât o distragere — o speranță — o nouă perspectivă.

— Asta-i întocmai ce i-ar oferi acceptarea propunerii mele.

— Exact, răspunse Louis, cu adânc respect. Dar marea mea problemă este cum să o fac să se folosească de ea, din moment ce o dată v-a refuzat.

— Atunci suntem într-un gând.

— Suntem. Și am venit la dumneavoastră pentru a vă stimula; întrucât ea nu-i în stare să întreprindă nimic singură.

— Deci nu-mi poți da speranța unui răspuns la cea de-a doua scrisoare a mea?

— În niciun caz., printr-o altă scrisoare. Impresia ei este că nu are dreptul să vă încurajeze. Și totuși, în pofida acestei reticențe, secretul este că vă iubește fierbinte.

— Poți într-adevăr să mă asiguri de acest lucru? Să fie adevărat, adevărat? exclamă bunul episcop, căzând pe gânduri. Atunci trebuie numaidecât să o văd, încep să simt... să simt cu tărie... că un demers care în alte împrejurări ar părea prematur și nepotrivit, s-ar dovedi în cazul de față util și binevenit. Nefericita ei dilemă... situația ei neobișnuită... da, da... înțeleg totul! Îmi pot îngădui să provoc o mică interpretare greșită a motivelor care mă îndeamnă pe mine. Mă voi duce să o văd cât mai curând. A suferit mult în trecut; are nevoie de compasiune; cu ajutorul cerului, am să i-o ofer eu.

— Cred că acesta este remediul, răspunse Louis cu blândețe. Într-o noapte, am auzit-o murmurând câteva cuvinte care mi-au confirmat presupunerile. Ședeam pe terasă; la un moment dat, am auzit pe cineva suspinând în întuneric, și am descoperit că era ea. Am întrebat-o ce s-a întâmplat și mi-am luat curajul de a o sfătui să aibă cutezanța și bravura de a-și reface viața, și încă repede, pentru a alunga în felul acesta spectrul vechii căsătorii. Răspunsul ei mi-a dat a înțelege că nu ar avea nimic împotriva să se remărite, și chiar repede, dacă ar fi însă lăsată să rămână aparent pasivă în toată această chestiune, dacă ar fi lăsată să se supună tacit unei căsătorii, fără să i se ceară ei să ia o inițiativă. Așa încât, domnule episcop Helmsdale, înțelegeți ce m-a determinat să vin la dumneavoastră. Pe de o parte e vorba de un demnitar, cu o înaltă poziție socială și de o mare integritate, ca să nu spun mai mult, și care e dispus să o salveze pe sora mea din negura situației ei; pe de altă parte, e această soră care nu are de gând să vă facă cunoscut consimțământul ei de a se lăsa salvată — în parte din apatie, în parte din teama de a nu fi judecată greșit, dacă ar da un răspuns favorabil atât de curând după cele întâmplate, și în parte, poate, din credința modestă că ar fi un sacrificiu pentru dumneavoastră să vă uniți cu o femeie atât de retrasă, care a trăit o asemenea cruntă experiență.

— O, nu e niciun fel de sacrificiu! Dimpotrivă. Țin foarte mult la această alianță, domnule Glanville. Sora dumneavoastră mi-e foarte dragă. Și, mai mult, avantajele care vor decurge, pentru starea ei psihică, din orizontul de activitate lărgit pe care i-l-ar oferi rangul de soție a unui episcop, sunt evidente. Încep să cred că o clarificare urgentă a chestiunii — o imediată abordare a punctelor esențiale — lucru care în majoritatea cazurilor ar părea pripit, s-ar dovedi în cazul de față o dovadă de considerație și de afecțiune. Singura mea teamă este ca ea să nu aprecieze ca premature insistențele mele imediate. Și cred că-ți dai seama că n-aș putea îndura sub niciun chip riscul unui al doilea refuz.

— Cred că riscul e minim, dacă Sfinția voastră va binevoi să-i vorbească în chip absolut franc. De scris, nu o să vă scrie, de asta sunt sigur; cunoscând acest lucru, și zbatându-mă pentru binele ei, am îndrăznit să vin la dumneavoastră cu sufletul deschis și să vă fac, declarația pe care v-am făcut-o, ca răspuns la comunicarea adresată de dumneavoastră

surorii mele. Dacă s-ar putea mărita cât mai repede, așa cam până într-o lună, acest lucru ar salva-o de la o melancolie cronică — poate chiar de la moarte. Iar răposatul ei soț fiind, virtual, mort de patru sau cinci ani, socotit mort de doi ani, și realmente mort de cel puțin un an, nimeni nu i-ar putea reproșa Viviettei dacă s-ar remărita chiar și mâine.

— Sunt de acord cu dumneata, domnule Glanville, răspuse episcopul cu căldură. O să mă mai gândesc la toate acestea. Înțeleg prea bine motivele care o fac să nu-mi răspundă; și înțeleg la fel de bine motivul care te-a făcut pe dumneata să vii la mine și îl apreciez ca un gest de frate devotat. Dacă mă voi simți în continuare convins că e o atitudine necesară și indicată, voi sosi mâine la Welland.

Cum Louis reușise să-l aducă pe episcop la un fel de a vedea lucrurile atât de satisfăcător pentru el, se temu să mai adauge vreo vorbă, pentru a nu periclita izbânda. Plecă în grabă și părăsi imediat împrejurimile catedralei, ca nu cumva o nouă întâlnire cu doctorul Helmsdale să determine la acesta o schimbare de concepție și-o amânare a îndatoririlor sale de pretendent.

Ajunse la Welland pe la ora prânzului și o găsi pe Viviette în aceeași stare apatică în care o lăsase. S-ar fi zis că nici nu se urnise din loc.

— Ai descoperit adresa lui Swithin St Cleeve? îl întrebă, fără să-i arunce măcar o privire.

— Nu, răspuse Louis.

Auzindu-i replica, își dădu din nou frâu liber durerii.

— Dar mi-ai cerut să aștept până diseară; și am așteptat toată ziua cu încrederea că vorbele tale se bazau pe ceva, și că ai să-mi aduci vești bune. Și acum văd că nu te-ai bazat pe nimic și nu mi-ai adus nicio veste bună.

— O clipă, Louis nu știu ce să-i răspundă la această izbucnire. Să cuteze a da gândurilor ei o nouă întorsătură, revelându-i planul său? Nu; era mai înțelept să o lase pradă disperării încă o noapte, și apoi să-i prezinte pe neașteptate soluția salvatoare, ca să se agate de ea și să se lanseze fără să aibă timpul de a sta prea mult la gânduri.

Drept care, nu-i spuse un cuvânt; și presupunând că în acea noapte nu avea ea să facă vreun pas necugetat, o lăsă să fiarbă în propria-i zeamă. Totuși, îngrijorarea lui în ce privea soluționarea crizei era foarte mare. Totul depindea de hotărârea pe care avea s-o ia episcopul. Va veni sau nu va veni a doua zi? Poate că în locul importantei sale prezențe se va pomeni cu o scrisoare de amânare a vizitei. Și dacă va fi așa, totul era pierdut.

Starea de suspensie în care se afla Louis îl ținu treaz întreaga noapte, dar nu a fost singurul om bântuit de insomnie din acea casă. O auzea tot timpul pe sora lui plimbându-se prin cameră în sus și-n jos, într-o stare care-i spunea că îndărătul fiecărui cuvânt de suferință pe care-l rostise, se aflau alte două, și mai dureroase, rămase negrăite. La un moment dat, se temu chiar că o să-și pună capăt vieții, atât de spontane și de imprezvizibile erau gesturile ei; zăcu astfel toată noaptea, așteptând sosirea zorilor.

În sfârșit, se făcu dimineață. Viviette coborî ca de obicei și întrebă dacă sosise vreo scrisoare sau telegramă, dar nu sosise niciun fel de mesaj. Louis o evita, știind că nimic din ce i-ar fi putut spune în aceste momente nu i-ar fi adus vreo ușurare.

De la episcop nu primise nicio comunicare, ceea ce era un semn bun. Pe măsură ce trecea ziua, Louis încerca, prin diverse tertipuri, să-i îndepărteze Viviettei gândurile de la

vaga posibilitate de a afla vreo veste despre Swithin, și se străduia să o facă să creadă că nu-i rămăsese altceva decât să-și înfrunte cruda-i soartă. Se părea că, într-adevăr, se hotărâse să adopte această soluție, pentru că în cursul după-amiezii căzu în acea stare de torpoare care nu mai cunoștea nici teamă, nici speranță.

Și atunci o trăsură opri în fața ușii.

Louis, care așteptase cea mai mare parte a zilei în hol, aruncă o privire pe o fereastră laterală și urcă la Viviette.

— A sosit în vizită episcopul, îi spuse el. Pregătește-te să-l primești.

— Episcopul de Melchester? Întrebă Viviette uimită.

— Da. Eu l-am chemat. Vine ca să-i dai un răspuns la scrisoarea lui.

— Un răspuns... la... scrisoarea lui?

— Un răspuns imediat: da sau nu.

Fața Viviettei îi trădă frământările minții. În ce măsură absolută consimțământul de a-i fi alături episcopului la bine și la rău i-ar înlătura toți strigoii din cale! Ba mai mult, ar putea împlini acest scop fără a trebui să-l sărăcesc pe Swithin — rezultatul inevitabil la care s-ar ajunge dacă ar adopta soluționarea legitimă a necazurilor ei. Până în acest moment, gândurile ei disperate, axate doar pe respectarea onestității, nu întrevăzuseră nicio cale posibilă de rezolvare a ambelor dorințe! Un ademenitor i-a indicat-o. Implica, desigur, încălcarea a ceva foarte drag, lucru care o făcuse ca până acum nici să nu se poată gândi la asemenea soluție. Dar își dădea seama că era singura cale. Convențiile în care fusese crescută îi forțau mâna; și convențiile își pot împinge victimele la orice!

Louis o lăsa cu gândurile ei. Când coborî în salon, îl găsi pe doctorul Helmsdale stând în picioare, cu aerul unui om care simte că e prea bun pentru destinul ce-i fusese hărăzit — ceea ce, ca să fim drepți, nu era prea departe de adevăr în cazul de față.

— I-ai transmis mesajul meu? Întrebă episcopul.

— Nu i-am transmis mesajul, ci i-am anunțat vizita dumneavoastră. Restul îl las în mâinile dumneavoastră. Eu am făcut tot ce am putut pentru ea.

Viviette se gătea în mica ei cameră, iar Louis, simțind că trebuie să ia taurul de coarne, îl conduse pe episcop de-a lungul holului, până la apartamentul ei, unde deschise ușa: dar în loc să-l urmeze, închise ușa îndărătul vizitatorului.

După aceea, Glanville petrecu un răstimp de adâncă îngrijorare. Se plimba de la piciorul scării la peretele cu panoplii; de la panoul panopliilor la zidul împodobit cu trofee de vânătoare; de acolo o pornea pe coridor până în dreptul ușii Viviettei, de unde putea desluși doar murmure neinteligibile. Cu cât cei doi rămâneau mai mult împreună, cu atât mai agitat devenea Louis. Faptul că nu-i spusese de la început un nu peremptoriu, era un semn de succes. Însemna că ea acceptase să discute; iar merituosul episcop avea de partea lui un argument de care Louis nici nu-și dădea seama. Însăși vremea părea să favorizeze cererea doctorului Helmsdale. Bătea dinspre apus un vânt vijelios, care vuia prin coșurile goale de fum, sugerând oceanului zbuciumat și inaccesibilitatea, fără de nicio speranță, a tuturor astronomilor și oamenilor aflați de cealaltă parte.

Episcopul intrase în camera Viviettei la ora trei și zece. Acele lungi ale ceasornicului arătau că trecuseră patruzeci și cinci de minute când, în sfârșit, mânerul ușii se mișcă și episcopul își făcu apariția. Louis îl întâmpină în locul unde coridorul răspundea în hol.

Neîndoielnic, doctorul Helmsdale se afla într-o intensă stare emoțională și obraji îi erau îmbujorați. Louis îl privi cu teamă, fără să spună o vorbă.

— Mă acceptă, rosti episcopul pe un glas scăzut. Și nunta va avea loc în curând, în prima săptămână din septembrie. Lunga ei suferință și solitudine justifică această grabă. A fost adevărat ce mi-ai spus. Oboseala de viață și confuzia sentimentelor au îndepărtat-o de mine. Până la urmă, a devenit foarte pasivă și a acceptat tot ce i-am propus eu — iată ce înseamnă puterea de convingere a unui raționament antrenat în logică. Fiind o femeie bună și înțeleaptă, și-a dat seama ce adăpost împotriva tristeții îi ofer și nu-i ea aceea care să refuze un dar picat din ceruri.

CAPITOLUL 40

Tăcerea lui Swithin trebuie explicată prin faptul că nu-și îndreptase pașii nici spre coasta Mediteranei și nici spre America. Simțindu-se liber ca pasărea cerului, când ajunsese la Southampton hotărâse să plece direct la Cape Town, și deci nu se mai îmbarcase pe vasul Occidental. Scopul lui era să-și lase bagajul greu acolo, să examineze posibilitățile pe care i le oferea observatorul, să constate dacă era nevoie sau nu să-și aducă propriul ecuatorial, și abia după aceea să plece, cu prima ocazie care i se va ivi, în America. Acolo urma să se informeze asupra stadiului organizării expediției de urmărire a tranzitului planetei Venus, și să i se alătore din punctul care i s-ar fi părut cel mai convenabil.

Așadar, deși Viviette se înșelase în ipotezele ei, intuiise cu o tristă precizie starea de lucruri. Exista într-adevăr posibilitatea de a nu putea comunica timp de câteva luni cu el.

Perioada aceasta de călătorie însemnase o deșteptare pentru Swithin. Împrejurări atât de diferite generează, de bună seamă, și puncte de vedere diferite. Nu era decât firesc ca asemenea schimbări să exercite un efect pregnant asupra unui tânăr care nu făcuse vreodată o călătorie mare sau mică — care, pe scurt, abia de se deplasase vreodată din satul său. Noi idei se zbăteau în mintea lui, gata să iasă la lumină; și când la acestea se mai adăugară straniile scânteieri ale orizontului sudic, atenția îi fu într-un totu absorbită, aducând după sine uitarea a tot ce se afla în spatele lui, acolo în nord, fie că era vorba de fenomene umane sau cerești. Era un lucru trist, dar puțini vor fi cei care să se mire că Viviette, plasată până atunci în centrul cerului său, dominându-l chiar, s-a afundat, ca și Steaua Nordului, din ce în ce mai jos, pe măsură ce Swithin se retrăgea spre sud. Stăpân pe un generos avans asupra primului său venit anual, tradus în scrisori de credit, e posibil să fi uitat cam prea repede că, dacă nu s-ar fi interpus gestul ei de abnegație, cel mai elementar simț de onoare l-ar fi obligat să rămână sărac lipit pământului.

Faptul că urma să revină peste patru ani, la momentul specificat, și să-i ceară mâna, dacă ea nu se va împotrivi să fie cerută, era un punct care făcea parte din programul său, asemenea realizărilor științifice ce urmau să prefațeze acest act. Seriozitatea intenției cu care anticipa acea dată, îl făcea ca, pentru moment, să o elimine din preocupările lui imediate. Nefericita ei precauție de a-i cere să nu-i scrie prea curând, constituia o confortabilă ușurare în actuala lui stare de tensiune legată de sublimele acțiuni științifice, care nu cunoșteau nici femeie, nici jertfele ei, nici temerile ei. Adevărul este că Swithin nu numai că era prea tânăr ca ani, dar și prea direct și potrivit oricărui compromis, pentru a putea înțelege natura unei femei ca Lady Constantine; iar ea suferea din pricina acestei limitări a lui, așa cum era de prevăzut că o să sufere.

În prima lui călătorie de recunoaștere la Cape Town, rămase puțină vreme; și de acolo nu scrisese nimănui. La plecare, constată că mai are câteva săptămâni libere până la data când dorea să ajungă în America; și încercând o inexorabilă dorință de a studia legile navigației de pe puntea unui vapor, sub nemărginirea cerului liber, se îmbarcă pe un vas cu destinația Melbourne; de acolo se întoarse la timpul convenit pentru a-și face călătoria în America, după ce acostă la Boston.

Săturându-se de circuitele maritime și de calculele navale, și nefiind interesat de

oameni și de orașe, acest neobosit iscoditor al universului plecă imediat la observatorul "Cambridge" din Statele Unite și acolo, cu ajutorul unei scrisori de recomandare pe care o adusese din Anglia, se desfătă un timp cu gloriile giganticului refractor (căpătase permisiunea de a-l folosi) și cu bucuria contactelor cu grupul de oameni de știință din jurul acestuia. Sosi și timpul plecării în expediția de urmărire a tranzitului, prilej pentru el și ceilalți membri de a dispărea din ochii civilizației; afundându-se dincolo de Oceanul Pacific.

Ar fi lipsit de noimă să discutăm despre isprăvile acelui pelerinaj, despre intrarea și ieșirea planetei din penumbră, despre tangente și paralaxe, despre contactul exterior și interior. Toate acestea sunt înregistrate în analele Societății de Astronomie. Mai interesant pentru noi e faptul că scrisoarea Viviettei adresată la "Cambridge" îi fusese returnată mult mai înainte ca el să fi ajuns acolo, în timp ce misiva trimisă în Marsilia nu a ajuns la destinație. Când sosi în America, Swithin, care nu avea încă o adresă stabilă unde putea fi găsit, îi trimise o scrisoare bunicii sale, cerându-i ca întreaga corespondență să-i fie expediată la Cape Town, locul cel mai sigur unde o va putea găsi, mai devreme sau mai târziu. Dădu dispoziții ca și ecuatorialul să-i fie expediat în același loc. Cam pe atunci, se hazardă să încalce ordinele Viviettei și-i adresă și ei o scrisoare, ignorând ciudatele evenimente care avuseseră loc în absența sa.

Sosise luna februarie, tranzitul luase sfârșit, compania științifică se destrămase, iar Swithin se imbarcă spre Cape Town, pentru a-și lua în primire postul permanent de observație de acolo, în vederea misiunii lui de a supraveghea, trasa diagrame și teoretiza asupra acelor excepționale caracteristici ale cerurilor sudice, care au fost doar parțial tratate de Herschel cel tânăr^[48]. După ce intră în golful Table și acostă la chei, se duse direct la oficiul poștal.

Acolo îl așteptau două scrisori care, după data ștampilei, păreau să fi sosit de multă vreme. Una dintre aceste epistole, scrisă cu o cerneală decolorată și cu o caligrafie de modă veche era, evident, de la bunica lui. O deschise înainte de a fi aruncat măcar o privire la antetul celeilalte scrisori.

Printre multe alte pasaje lipsite de importanță, citi următoarele:

"Bănuiesc că știi despre noutățile care s-au întâmplat aici în toamna asta, dar dacă cumva încă n-ai aflat, îți trimit alăturat tăietura din ziar. Nimeni nu s-a așteptat ca ea să se mărite chiar așa de curând; dar se vorbește pe aici că Sfinția sa episcopul și Înălțimea sa doamna se cam înțeleseseră între ei chiar înainte de a sosi trista veste că Sir Blount și-a luat viața. Și vestea faptei aceleia păcătoase atâta i-a tulburat doamnei mințile și atâta a făcut-o să se simtă de rușinată și de mâhnită, că din milă pentru biata doamnă puținii ei prieteni au îndemnat-o să-l lase pe episcop s-o curteze mai departe, ca și până atunci, cu toate că nu era văduvă de atâta vreme cât crezuse ea. Și s-a dovedit că ea atâta aștepta; și când Sfinția sa a cerut-o, ea i-a răspuns că ori se mărită pe loc ori niciodată. Așa mi s-a povestit mie de către oameni care știu cum stau lucrurile..."

Tăietura din ziar era un anunț obișnuit al căsătoriei dintre episcopul de Melchester și Lady Constantine.

Swithin rămase atât de înmărmurit de vestea care constituia, pentru prima dată de

când o cunoștea, o dovadă de ușurință și nestatornicie din partea Viviettei, încât omise să se mai uite măcar la a doua scrisoare. Nu-și aminti de ea decât o oră mai târziu, când se afla în camera lui de la hotel.

Reuși să recunoască scrisul ei, dar atât de schimbat, încât antetul cu adresa expeditorului nici nu-i reținuse privirea. Scrisoarea nu avea nici titlu, nici dată; dar conținutul îi făcu imediat cunoscut motivul actului ei precipitat. Nu e necesar să cităm aici decât cele câteva fraze concludente:

„... Nu aveam nicio altă cale de ales și chiar dacă aș fi reușit să te găsesc, însemna să încalc una dintre condițiile pe care ți le pusesem chiar eu. Dorința fierbinte a inimii mele era să nu te readuc la sărăcie sau să-ți zădărnicesc cariera. Și noua mea dorință era aceea de a mă salva pe mine și, mai mult ca orice, o ființă încă nenăscută... Am săvârșit un act disperat. Totuși nimic nu putea fi mai binevenit pentru mine și pentru tine. M-aș fi jertfit fără preget pe altarul fidelității, dar nu era vorba numai de mine. Care femeie are dreptul, pentru a-și salva onoarea, să nimicească o viață ce a încolțit în ea... Singurul punct luminos din toată povestea asta este că te-am apărut pe tine și talentul tău de viitoare catastrofe, și te-am putut menține pe cărările minunate ale faimei științifice. Nu-ți mai sunt un bolovan legat de picior, drumul tău acum e liber, ca pe atunci când încă nu mă întâlnești, și când încă nu te încurajasem să mă cucerești. Vai, Swithin, ar fi trebuit să cunosc mai bine viața! A fost o mare nebulie și fie ca suferința să cadă numai asupra capului meu! N-ar fi trebuit să accept acea ultimă întâlnire a noastră; până atunci totul decursese atât de lin!... Ei bine, am îndurat, multe, și sunt pregătită să mai îndur. Cât despre tine, Swithin, n-ai decât să mergi cu stăruința înainte și triumful ți-e asigurat. Te rog să nu încerci să comunici cu mine în niciun chip. Nu-mi răspunde nici măcar la această scrisoare. Nu căuta să mă mai vezi vreodată.

A ta nefericită,
Viviette”

La început, Swithin simți că i se umflă inima în piept de mila Viviettei; pe urmă se cutremură îngrozit de ceea ce săvârșise ea și de propria lui contribuție la acest fapt. Se simțea ca un somnambul deșteptat din transă, care descoperă că în starea lui de inconștiență a fost unealta unei tragedii. Dezlegase nodul dificultăților ei, tăindu-l cu spada.

Marile vești mai curând îl uluiră decât îl doborâra, sentimentele lui predominante fiind acelea de tristețe și de milă. Un lucru era însă evident: nu mai putea face nimic — absolut nimic. Evenimentul despre care aflase el acum pentru prima oară avusese loc cu cinci luni în urmă. Reflectă și regretă — și, în mod mecanic, își continuă preparativele pentru instalarea locului său de muncă în umbra muntelui Table. Avea senzația celui care descoperă brusc că lumea e un loc mult mai ciudat decât se așteptase; dar vârsta lui, temperamentul și situația actuală îl făceau să nu poată fi altceva decât un spectator mirat al acestei ciudățenii.

Observatorul Regal se găsea la o milă depărtare de oraș, și aici își instală postul de observație de îndată ce-și găsi o locuință. Încă de la prima vizită pe care o făcuse la Cape, hotărâse că ar fi extrem de avantajos pentru el dacă și-ar putea suplimenta

folosirea ocazională a uriașelor aparate ale observatorului prin utilizarea la domiciliu a propriului său ecuatorial, deci dăduse dispoziții să-i fie trimis din Anglia. Această prețioasă posesiune tocmai îi sosise și, cu toate că priveliștea lui, — a alăturilor pe care se odihniuse adeseori mâna Viviettei, a ocularului prin care priviseră ochii ei negri — îi stârniră în suflet un val de regrete amare, totuși nu-și putu îngădui să ofere trecutului zilele atât de necesare pentru viitor. Neputând găsi o încăpere particulară adecvată pentru instalarea ecuatorialului, hotărî să fixeze instrumentul pe un stâlp solid din grădină; petrecu câteva zile până îl adaptă la noua lui poziție. La această latitudine nu era necesar să pândească cu zgârcenie nopțile senine, așa cum fusese obligat să facă în vechiul turn din Welland. Acolo i se întâmplase de multe ori ca, după ce așteptase, fără să poată lucra, zile și nopți la rând de cer înnegurat, să-i sosească Viviette exact la ora când, în sfârșit, ar fi putut avea un prilej de a cerceta cerul; și dăruindu-i ei momentele de aur ale unui cer senin, pierdea șansa de a mai urmări planetele.

De obicei lucrurile care atrag ochiul și atenția unui vizitator sosit la o nouă latitudine sunt noile forme ale vieții umane și vegetale, și alte asemenea prezențe sublunare. Dar tânărul nostru abia dacă le observa; schimbarea de constelații era cea care-l atrăgea pe el. Același vechi material era imprimat și acolo, dar în tipare noi. Un firmament la fel de fix și de antic ca și cel din nord; și totuși, o bună parte din el nu apăruse niciodată deasupra dealurilor din Welland, pentru că acum era privit din josul planetei. Aici era neschimbătoarea regiune circumpolară; dar formațiunile polare, stereotipizate de istorie și legendă — fără de care s-ar fi zis că un cer polar n-ar fi putut exista — nu fuseseră niciodată observata de el din nord.

Firește, St Cleeve începu prin studieri superficiale, care nu puteau fi de mare utilitate nici lui, nici omenirii. Pierdu câteva săptămâni — de fapt aproape două luni — într-o relativ pasivă cercetare a noutăților sudice; își îngădui luxul de a contempla formațiunile stelare care fuseseră cunoscute, relatate, clasificate mult înainte ca să se fi auzit măcar de persoana lui. Cu o simplă plăcere puerilă își lăsa ecuatorialul să vagabondeze, seară de seară, de la fascinanta strălucire a lui Canopus la vălurile de ceață ale lui Magellan. Înainte de a fi ajuns la capătul acestui preludiu optic, pluti spre el dinspre cealaltă parte a ecuatorului postscriptumul unei epistole ale pierdutei sale Viviette. Veni pe calea unei banale tăieturi de ziar, sub titlul rubricii "Nașteri":

"La 10 aprilie 18... în palatul episcopal din Melchester soția episcopului de Melchester a dat naștere unui fiu."

CAPITOLUL 41

Se scurseră trei ani în care Swithin rămase nemișcat la Cape Town, continuându-și în liniște studiile care-l aduseseră acolo. Însemnările sale se adunaseră în mormane și acum începea să se traseze conturul unui amplu tratat ce urma să aibă o certă utilitate științifică.

Măsurase cerurile sudului cu rezultate chiar mai importante decât scontase. Acele constelații nefamiliare, care pentru privitorul întâmplător nu reprezenta altceva decât un nou aranjament al obișnuitelor puncte luminoase, aveau cu totul altă semnificație pentru astronomul profesionist și pentru confracții săi.

Materialul său pătrundea adânc dincolo de suprafață. Acolo, în zonele revelate doar instrumentelor de observație, existau sori de un fel hibrid — cețuri de foc, nuclee plutitoare, globuri care zburau asemenea unor roiuri de albine și alte priveliști exterioare care, descompuse de ecuatorialul lui Swithin, se dovediră a fi începutul unor noi serii de fenomene și nu sfârșitul unora demult cunoscute.

Și în aceste ceruri meridionale existau pustietăți dezolante mult mai vaste. Decât cele din nord; imensități de spațiu, izolate de pozițiile corpurilor cerești și care, din cine știe ce rațiuni insondabile, rămăseseră necreate, fiind vizibile tocmai prin goliciunea lor.

Cercetarea acestor hăuri de întuneric îi stârni pentru a doua oară pulsația acelei vechi spaime pe care obișnuia să i-o descrie Viviettei ca fiind generată de nemărginirea cerului nordic. Degetul fantomatic al pustietății infinite îl atingea cu același fior rece și de cealaltă parte a globului. Adâncurile inscrutabile ale regiunilor stelare din nord căpătaseră totuși în ochii lui o oarecare familiaritate în comparație cu adâncurile inscrutabile din zona polară sudică. Acestea se plasau pe un și mai necunoscut traseu al necunoscutului. Aici, spațiul, fiind mai puțin scormonit de istoria gândirii umane decât cel din locurile lui, părea impregnat de o și mai singuratică singurătate.

Dacă am acorda acestor meditații astronomice ale lui St Cleeve un spațiu proporțional cu cel folosit pentru descrierea anului petrecut de el la Welland cu Viviette, povestirea noastră s-ar lungi de trei ori pe atât; dar trebuie arătat că Swithin nu îngăduia gândurilor sale să rățăcească spre vechile-i emoții sentimentale. În experimentele lui cu tuburi și lentile, oricât ar fi fost de importante pentru intelectul uman, nu exista prea multă hrană pentru instinctele de compasiune care duc la schimbări în viața unui om. Ceea ce constituie primul plan și baza de pornire ale unui anumit proiect de perspectivă, poate însemna în același timp punctul de dispariție al unui alt proiect, deși ambele vizau inițial același țel. Realizările și descoperirile lui Swithin în sistemul sideral sudic erau, fără îndoială, evenimente de cea mai mare importanță pentru el; și totuși, dintr-un punct de vedere interuman, nu servea decât umilului scop de a face ca timpul să treacă mai repede, în vreme ce celelalte evenimente mai strâns legate de inima decât de intelectul lui, își desfășurau cursul lor, departe, acasă.

În pauzele dintre preocupările sale profesionale, se plimba prin deșerturile de nisip din vecinătate, sau printre fermele care se înmulțeau treptat în împrejurimile orașului Cape Town. Se familiariză cu contururile muntelui Table și cu pâcla lănoasă denumită "fața de masă a diavolului" care se așternea pe creștetul muntelui ori de câte ori vântul sufla

dinspre sud-est. Pe parcursul acestor plimbări, își îngăduia să se gândească la Viviette și la acest ciudat capitol patetic din viața lui, ce părea să se fi depănat în întregime și să se fi sfârșit pe vecie pentru el. Asemenea scene se retrăgeau rapid în depărtarea din care se desprinseseră, iar intensitatea sentimentelor cu care le privea se dilua proporțional. Simțea că în toată acea poveste existase ceva greșit și totuși nu era în stare să definească granițele greșelii. Trista și uimitoarea consecință pe care trebuise să o sufere Viviette păstra încă în ochii lui un aspect odios, catastrofic; dar în loc să mediteze asupra lui și a urmărilor ce-l priveau și pe el, prefera să ocolească subiectul, așa cum, într-o călătorie nocturnă, ocolim locul unde s-a petrecut un sumbru dezastru și urmăm cu fermitate drumul drept, deschis, din fața noastră.

Uneori se gândea la ea, desprinsă cu totul de trecut — o vedea ducându-și viața pe terenurile îngrădite ale catedralei din Melchester și se întreba cât de des oare scruta orizontul sudului, gândindu-se la locurile pe unde s-o fi aflând el.

Într-una din aceste după amieze de plimbare prin împrejurimile Observatorului Regal, își întoarse ochii spre stâlpul de semnalizare de pe Lion's Rump. Acesta era un promontoriu înalt, aflat la nord-vest de muntele Table, care domina golful Table. În același moment, stegulețul de semnal se înalță pe stâlp. Era indicația că vasul care aducea corespondența apăruse pe mare. Se întoarse din drum, așa cum făcuse de multe ori în ocazii similare, și porni să străbată agale acea milă și jumătate care îl despărțea de oficiul poștal.

Nu sosise nicio misivă din Anglia pentru el, ci numai un ziar, cu adresa scrisă în acea caligrafie a secolului al șaptesprezecelea, proprie bunicii lui, care se ținea încă zdravăn de viață. Swithin se întoarse dezamăgit, și își reluă plimbarea, despăturind ziarul din mers.

O cruce trasată cu cerneală neagră îi atrase atenția. Era în dreptul rubricii "Decese" și sângele îi îngheță în vine când citi cuvintele: "Melchester, Palatul Episcopal". Dar nu era vorba de ea. Soțul ei, episcopul de Melchester, se stinsese din viață, în urma unei scurte suferințe, la vârstă relativ tânără de cincizeci și patru de ani.

Toate condițiile stabilite în trecut la Welland țâșniră acum la suprafață, ca o știre resuscitată din pământ. Îl mai despărțeau doar, câteva luni de vârstă când avea posibilitatea de a se căsători fără să-și piardă venitul anual, care-i oferea mijloacele de subzistență. Era o chestiune care nu mai prezentase niciun interes pentru el din momentul despărțirii de Viviette, pentru că acum femeile nu însemnau mai mult pentru Swithin decât locuitorii planetei Jupiter. Dar morișca vieții se învârtise din nou și o lăsase iar liberă pe Viviette, cea ce schimba cu totul aspectul locurilor lui de acasă, iar gândurile cu privire la viitorul ei porniră din nou să-i bântuie mintea.

Multă vreme, în afară de faptul că rămăsese din nou văduvă, nicio altă știre legată de ea nu-i parveni lui Swithin. Nu avea pe cine să întrebe decât pe bunica lui și aceasta nu-i putea spune nimic despre doamna care locuia la o asemenea depărtare, la Melchester.

Astfel se mai scurseră câteva luni; și în Swithin nu încolți niciun dram de putere care să-l trezească din atitudinea lui pasivă. Dar, din simplă întâmplare, într-una din scrisorile cam incoerente ale bunicii lui, aceasta pomeni de faptul că Lady Constantine urma să se stabilească din nou la Welland, în vechea reședință, împreună cu copilul ei, un băiețaș de vreo trei-patru ani.

Și totuși Swithin continuă să ducă aceeași existență ca și până atunci.

În toamna următoare însă, în viața lui se impuse o schimbare. Munca lui Cape Town luase sfârșit. Respectase cu strictețe dorința unchiului său de a studia în sud. Materialele pentru marele său tratat erau adunate și acum nu mai rămânea decât să le sorteze, să le sintetizeze și să le publice, lucru pentru care era indispensabil să se întoarcă în Anglia.

Așa încât ecuatorialul fu din nou ambalat, și postamentul desființat; teancurile uriașe de însemnări și rolele de diagrame, rodul a trei ani de studiu asiduu, fură împachetate cu multă grijă; iar Swithin părăsi definitiv țărmurile din Cape Town.

O informase cu multă vreme înainte pe bunica lui asupra datei la care îl putea aștepta; și în răspunsul ei, sosit chiar în ajunul plecării, aceasta îi menționa în treacăt că o vedea des pe Lady Constantine, și că, ultima dată când o vizitase, Înălțimea sa păruse; foarte interesată de faptul că Swithin se reîntorcea și întrebase de data sosirii lui.

Într-o zi de vară târzie, Swithin coborî din tren în gara Warborne și, dând dispoziții ca bagajul să-i fie expedit acasă, o porni pe jos spre Welland, ca pe vremuri.

Avea senzația că plecase de pe acele meleaguri doar cu o zi în urmă, atât de puțin se schimbaseră decorul. Desigur, existau acele schimbări care îți atrag ochiul într-un loc definit, în mod convențional, drept neschimbat — o vegetație crescută mai înaltă și mai stufoasă decât înainte, în fiecare dintre colțurile familiare.

Nu parcursese încă prima milă de drum când văzu mergând în fața lui un preot a cărui siluetă, după-un moment de cumpănire, o recunoscu, în ciuda părului complet alb revărsat pe sub borurile pălăriei. Swithin își grăbi pasul și curând îl ajunse din urmă.

— Domnul Torkingham! Am știut că sunteți dumneavoastră!

Domnului Torkingham îi trebui ceva mai mult timp ca să-l recunoască pe astronom, dar o clipă mai târziu îl salută strângându-i mâna cu căldură.

— Am fost la gară ca să te întâmpin! strigă preotul, și acum mă întorceam convins că nu ai sosit. Sunt emisarul bunicii tale. Ea nu a putut veni și cum nu avea pe cine să trimită, m-am prezentat eu în locul ei.

Porniră împreună. Pastorul îi povesti lui Swithin despre bunica lui, despre problemele parohiei, despre strădaniile lui de a le soluționa. La un moment dat, îl întrebă:

— Știi, desigur, că Lady Constantine locuiește din nou la Welland?

Swithin îi răspunse că aflase și adăugă, ceea ce era foarte adevărat, că vestea morții episcopului constituise o mare surpriză pentru el.

— Da, răspunse domnul Torkingham cu aerul omului care gândește mult mai multe decât spune. Când te uitai la el ai fi zis că Melchester o să-și păstreze episcopul cel puțin încă patruzeci de ani. Da, moartea lividă bate și la coliba săracului și la palatele regilor, cu aceeași mână nepărtinitoare.

— A fost un om deosebit de bun? întrebă Swithin.

— Ei, n-a fost niciun Ken ^[49] niciun Heber ^[50]. Ca să spun drept, avea și el cusururile lui, printre care aroganța nu era cel mai din urmă. Dar care om e desăvârșit?

Oricum, Swithin se simți ușurat auzind că episcopul nu fusese un om desăvârșit.

— Mă tem, continuă preotul, că biata lui soție nu a fost mai fericită cu el decât cu primul soț. Dar era un lucru lesne de prevăzut; căsătoria a fost făcută în grabă — ceea ce

denotă un capriciu pătimaș din partea lui, incompatibil cu un om care deținea asemenea poziție; și a mai dat dovadă de o lipsă de discretă temperanță, care s-a manifestat curând pe altă cale. Asta-i tot ce poate fi spus împotriva lui; acum însă totul s-a terminat și lucrurile au reintrat pe vechiul lor făgaș. Dar văduva episcopului nu mai e Lady Constantine cea de altădată. Nu; orice-ai spune, nu mai e aceeași femeie. S-ar zice că are ceva pe suflet — o durere — o melancolie adânc înrădăcinată până la care nu poate ajunge niciun leac omenesc. Odinioară era o femeie căreia îi puteai câștiga cu ușurință încrederea; dar acum, se pare, că nici religia, nici filozofia nu mai pot avea vreo influență asupra-i, și viața ei de acum este exact ceea ce fusese înainte, când erai și tu aici.

Tot discutând, ajunseră la barieră, unde conversația lor fu întreruptă de țipetele unui copil. Priviră în stânga de unde veneau plânsetele și văzură un băiețaș care, încercând să sară un garduleț vecin, căzuse cu fața în jos.

Domnul Torkingham și Swithin se grăbiră să ridice victima, un adorabil copilaș cu păr de aur revărsat în bucle și inele de sub o ciudată tichie de catifea. Swithin îl luă în brațe, în timp ce domnul Torkingham îi șterse nisipul de pe buze și de pe năsuc, îi gunguri câteva vorbe de mângâiere și-i întinse niște caramelle care, spre surprinderea lui Swithin, apărură ca printr-o scamatorie din buzunarul preotului. Numai această jumătate a metodei de alinare și ar fi fost de ajuns să domolească supărarea copilului. Încetă să mai plângă și alergă încântat la guvernanta care culegea mure ceva mai departe, lângă un gard viu, fără să aibă habar de cele ce se întâmplaseră.

— Știi desigur, cine e copilul? întrebă domnul Torkingham, când porniră din nou la drum.

— Nu, răspuse Swithin.

— A, credeam că ți-ai dat seama. Dar cum ai fi putut! E băiețașul Lady-ei Constantine, unicul ei copil. Un băiat extrem de armonios dezvoltat — deși a fost născut la șapte luni. De-ar ști maică-sa, care îl adoră, la ce distanță de casă se află acum!

— Doamne Dumnezeule!... copilul Lady-ei Constantine... ah, ce interesant!

Swithin se opri o clipă din mers, distrat, apoi se întoarse la garduleț, și privi în urma copilului până când nu-l mai putu vedea.

— Și acum, urmă domnul Torkingham, nu mai pot ieși din casă fără să am bomboane în buzunar; rezultatul este că îl întâlnesc în calea mea pe domnișorul ăsta mult mai des decât pe oricare altul dintre enoriașii mei.

St Cleeve rămase tăcut, până când ajunseră pe ulița din Welland, unde drumurile tot se despărțeau, așa încât Swithin porni singur mai departe. Ar fi putut să-l mai însoțească pe vicar o bucată de drum și s-o ia apoi în direcția Casei Welland; dar ar fi fost dificil să facă acest lucru fără a provoca întrebări curioase. Acum însă, când se despărțise de preot, îi era ușor s-o ia într-acolo; putea ajunge la reședință la fel de repede, fie pe o scurtătură, fie pe drumul drept. Și totuși Swithin nu o făcu; simțea o codeală de nedescris la gândul de a o revedea pe Viviette. N-ar fi putut spune de ce. Adevărat, era neplăcut să pice în casa ei înainte de a ști cum stau lucrurile; și aceasta îi oferea o justificare suficientă pentru a-și amâna vizita.

În această stare de spirit își continuă drumul spre casa bunicii lui. Ajunse la poarta grădinii și, privind spre vâlceaua frunzoasă care adăpostea bătrâna locuință, văzu în ușă

silueta foarte grațioasă a unei femei tinere, care tocmai își lua la revedere de la cineva din casă.

Se întrebă cine putea fi acea persoană atât de atrăgătoare, care o cunoștea pe bunica lui, și înaintă cu oarecare șovăială. Când se apropie, recunosc în frumoasa tânără, cu obrazii împurpurați de plăcere, pe fosta fetișcană din sat, Tabitha Lark. Zărindu-l pe Swithin, și gândind, probabil, că prezența ei în casă nu era binevenită în acele momente, se îndepărtase grăbită, pornind prin grădină.

Călătorul reîntors intră în casă, unde o găsi pe biata bătrână doamnă Martin, de a cărei prezență pământescă moartea se apropia mai curând ca o asimptotă decât ca un sfârșit. Era vizibil împuținată la trup, și nu mai vedea prea bine.

Urmă o regăsire mișcătoare, în care bunica rosti cuvintele biblice:

— Acum pot să mor, pentru că ți-am văzut iar fața, pentru că știi că ești în viață.

Hannah nu mai era prezentă în bucătărie, deoarece cu șase luni în urmă, fusese strânsă dintre cei vii, locul ei fiind acum ocupat de o copilandă care nu-l cunoștea pe Swithin. Nepotul și bunica pălăvrăgău cu mare bucurie și, la un moment dat, bătrâna îl întrebă:

— Ai auzit ce persoană de vază a ajuns minunata domnișoară Lark? Cea care era o fetiță săltăreață și neastâmpărată pe când ai cunoscut-o tu?

St Cleeve nu auzise, dar văzuse în bună parte. Fu informat că Tabitha părăsise satul curând după plecarea lui, că studiasă, cu mare succes, muzica la Londra, unde rămăsese de atunci și până de curând cântase în concerte, în oratorii, și — mai mult — se alăturase acelei falange de femei cutezătoare, care luptau pentru drepturile lor și luaseră hotărârea să eclipseze total geniul masculin și să umilească sexul tare făcându-l una cu pământul.

— E în grădină, adăugă bunica lui. De ce nu te duci să stai de vorbă cu ea?

Swithin nu manifestă nicio obiecție și se duse în livada de meri, la timp ca s-o oprească pe domnișoara Lark să iasă pe poarta din spate. Gheața dintre ei se sparse cu multă ușurință și se porniră pe o conversație foarte vioaie.

Trecu o bucată de timp, pentru că, nu știu cum, era fermecător să stai de vorbă cu domnișoara Lark. St Cleeve o informă pe rând de marile lui împliniri, de voluminoasele maldăre de însemnări adunate, și care făceau necesară prezența unui secretar pentru a le sorta și a le copia, operație care pe el îl îngrozea. Își exprimă teama că nu va putea găsi pe cineva îndeajuns de grijuliu pentru o astfel de muncă științifică. Tabitha îi răspunse că ar fi fericită să preia ea asemenea misiune. Apoi, roșindu-se fâstăcită, și descoperind subit că se făcuse foarte târziu, îl părăsi în grădină, îndreptându-se spre casa rudelor ei.

Nu în mai mică măsură decât Tabitha, Swithin rămase surprins când văzu că soarele dispăruse după deal; așa încât își puse problema dacă era recomandabil să o mai viziteze pe Viviette atât de târziu. Desigur că ea aflase de sosirea lui; dar mai mult de atât nu ar fi putut afirma. Și cum nu știa cine se mai afla în jurul ei, după cum nu cunoștea nici care erau actualele ei sentimente față de el, își spuse că ar fi fost mai înțelept să-și amâne vizita pentru a doua zi dimineața.

Plimbându-se prin fața casei, îi zări pe binecunoscuții agricultori Hezzy Biles, Haymoss Fry și alți câțiva din vechea gardă, care tocmai se întorceau de la câmp, purtând legături de nuiele în spate. Swithin îi salută peste gardul grădinii.

— Ia te uită! Să nu-ți crezi ochilor și urechilor... începu Hezzy.

Apoi, rezemându-și snopul de gard, se apropie de Swithin, ceilalți urmându-l pe dată.

— Am zis eu cătră mine de îndată ce î-am auzit glasul, continuă Hezzy (adresându-se lui Swithin de parc-ar fi fost un spectator dezinteresat și nu el însuși), că dac-așa vrea Domnul, îmi las jos boccea și mă duc să stau cu el la o parolă.

— Io am știut din prima clipă că văz acolo un mare navigator, zise Haymoss. Da' dacă-i un soi de nabob, sau un căutător de demante sau un vânător de lei n-aș putea spune până nu-l aud cu urechile mele vorbind.

— Și ce s-a mai întâmplat prin Welland de când am plecat eu? întrebă Swithin.

— Ce să-ți spui, domnu San Cleeve, răspuse Hezzy, câțiva flăcăi și câteva fetișcane au dat în floare și câteva femei măritate s-au umflat și au fătat (Înălțimea sa printre ele), ce mai, asta-i totu, domnu San Cleeve.

Conversația astfel începută continuă pe diverse subiecte, până când întunericul îi învălui cu totul, iar vechile lui cunoștințe își ridicară boccelele și porniră la drum.

Acum că se afla din nou în perimetrul ei, Swithin începu parcă să simtă mai puternic influența Viviette și a trecutului, decât i se întâmplase să o simtă în ultimii doi-trei ani. Pe parcursul nopții îl cuprinsese chiar regretul că nu se rezezise până la Casa Mare ca să o vadă, indiferent de ora la care s-ar fi dus. Dacă, într-adevăr, ea îi mai nutrea măcar o fărâmbă din vechea dragoste, fusese cea mai mare cruzime din partea lui să nu se ducă să o viziteze. Câteva întrebări puse bunicii sale în legătură cu Viviette îl lămuriseră că aceasta nu avea pe nimeni în jur — nici măcar pe fratele ei — și că, de când se întorsese din Melchester, sănătatea i se șubrezise serios. Toate acestea, însă, nu dovedeau nimic în ce privește sentimentele față de el, și cum după dispariția episcopului Viviette păstrase o tăcere de moarte, era foarte posibil să-l întâmpine cu acel ton rece, rezervat și cu acele maniere inhibante pe care femeile știu să le folosească atât de eficient când vor să dea a înțelege unui fost iubit că trecutul trebuie să cadă în uitare.

A doua zi dimineață se pregăti să-i facă o vizită, chiar numai în calitate de vechi prieten, pentru că Swithin era prea direct pentru a încerca să afle ceva pe căi ocolite. Era însă prea devreme pentru o vizită. Și, după ce-și luă gustarea, ieși să aștepte în grădină. În timp ce se învârtea pe acolo, ochii îi căzură pe turnul de pe Rings-Hill.

O clipă, îi apăru întunecat pe fundalul cerului albastru; dar curând norul trecător care îl umbrise pluti mai departe și vârful coloanei izbucni brusc în atâta lumină, încât cerul pe care se profila apăru întunecat.

“În turn se află cineva” își spuse Swithin. După ce-l privi un lung răstimp.

În loc să se ducă la Casa Mare, își devie drumul luând-o pe câmpul izolat, semănat acum cu rapiță, care mărginea plantația din jurul colinei. Când se afundă pe sub copaci, deveni din ce în ce mai sigur că cineva se găsea în turn. Se apropie de poalele coloanei cu o curiozitate de proprietar, pentru că avea senzația că locul îi aparține din nou.

Cărarea arăta întocmai ca înainte, dar colțul unde se aflase cabana era năpădit de verdeață. Swithin intră pe ușa turnului, începu să urce tiptil treptele scării spiralate, trăgând cu urechea, pentru că nu voia să dea buzna pe acoperiș, dacă într-adevăr se găsea vreo persoană străină acolo. Știa din experiență că în interiorul gol al turnului va putea auzi orice sunet produs sus. Într-adevăr îi parveniră replicile unui dialog care se

desfășura pe acoperișul coloanei.

— Mamă, ce trebuie să fac? Întrebă un glas de copil. Să cânt?

Se pare că mama aprobase pentru că glasul copilăresc începu să cânte:

“Prihorul a zburat din pădure
La casa tihnită a omului.”

Probabil că performanța artistică a copilului nu prea atrase atenția persoanei care-l însoțea, pentru că i se auzi din nou glăsciorul, sugerând o nouă formă de amuzament:

— Să-mi spun rugăciunile?

— Da, răspunse o voce pe care Swithin o recunoscuse.

— Pentru cine să mă rog?

Niciun răspuns.

— Pentru cine să mă rog?

— Roagă-te pentru tatăl tău.

— Dar tata s-a dus doar în cer!

Se auzi distinct un suspin al Viviettei.

— Ai greșit, mamă, nu-i așa? continuă micuțul.

— Se vede. Am făcut cea mai ciudată greșală pe care o poate face o femeie.

Nu se mai auzi niciun cuvânt și Swithin urca mai departe, conștient că pașii îi erau auziți. După câteva clipe, apăru pe ușița acoperișului. O doamnă îmbrăcată în negru ședea în soare și băiețașul cu păr auriu pe care-l văzuse cu o zi înainte se tolănise la picioarele ei.

— Viviette! spuse el.

— Swithin... în sfârșit! strigă ea.

Cuvintele îi muriră însă pe buze și capul i se înclină toropit de slăbiciune. Pentru că în loc să se repeadă spre ea, Swithin rămase nemișcat; și pe fața lui apăruse o expresie lipsită de orice echivoc.

Da; fusese puternic șocat de înfățișarea ei vlăguită și ofilită. Imaginea pe care o purtase în minte în tot timpul cât stătuse la Cape Town, și cu care se reîntorsese acasă, era aceea a femeii cu care trebuia el să se reunească. Dar acum în fața lui se afla o cu totul altă femeie, și nu originalul Viviettei. Obrajii ei își pierduseră ireversibil conturul ferm desenat de mâna viguroasă a tinereții, iar părul bogat, care odinioară fusese de un negru strălucitor, era atins ici colo de o ceață albă, ca o cale lactee pe un cer de noapte.

Și totuși pentru cei care ar fi avut ochi nu numai ca să vadă ci să și înțeleagă, aerul calm meditativ al trăsăturilor și cândva atât de frumoase revela o profunzime mult mai promițătoare decât radioasa tinerețe din trecut. Dar Swithin era încă disperant de adolescent. Din nefericire pentru Viviette, el ajunsese acum la vârstă al cărei crez este că perioada stupidităților juvenile din viața unei femei este unica ei perioadă de frumusețe. Viviette înțelese toate acestea dintr-o privire și știu că “Timpul își împlinise în sfârșit răzbunarea”^[51]. De când se reîntorsese Swithin în Welland, îl așteptase tremurând, fără să poată închide un ochi, și iată rezultatul.

Swithin făcu un pas și îi luă mâna pe care ea și-o lăsă moale în mâna lui,

— Swithin, tu nu mă iubești, îi spuse cu simplitate.

— O, Viviette!

— Nu mă iubești, repetă ea.

— Nu spune așa ceva.

— Ba am să spun. Ai dreptul de a nu mă iubi. Cândva m-ai iubit. Dar acum sunt o femeie bătrână și tu ești încă tânăr; cum ai mai putea să mă iubești? Nu mă aștept la așa ceva. E frumos și caritabil din partea ta că ai venit să mă vezi aici.

— Am făcut tot drumul de la Cape Town, bâigui el, pentru că stăruința ei îi secase orice putere de a-i dezminți, din politețe, spusele.

— Da, ai făcut tot drumul de la Cape Town, dar nu pentru mine. Ar fi fost absurd să vii pentru mine. Ai venit pentru că munca ta acolo s-a terminat... Îmi place să stau aici cu băiețașul meu — e un loc plăcut. Cândva a însemnat ceva pentru noi nu-i așa? Dar e mult de atunci. Aproape că nici nu m-ai recunoscut ca fiind aceeași femeie, nu?

— Cum să nu te recunosc... desigur că te-am recunoscut.

— Arătai ca și cum nu m-ai fi recunoscut. Dar nu trebuie să fii surprins de înfățișarea mea. Aparțin altei generații decât tine, adu-ți aminte.

Din profundă amărăciune, Viviette ținea să se autobiciuiască, exagerând diferența de vârstă dintre ei. Și totuși spusese adevărul. Oricât ar fi compătimit-o, și o compătimea cu adevărat, Swithin nu o mai iubea. Dar de ce se așteptase ea la altceva? "O, femeie, ar fi putut spune un profet, mare ți-e încrederea dacă poți gândi că iubirea unui îndrăgostit mai tânăr decât tine va putea dura cinci ani!"

— Aș fi bucuroasă dacă aș putea afla prin bunica ta cum îți mai merge, continuă ea cu voce stinsă. Dar acum aș prefera să ne despărțim. La revedere.

Aproape fără să-și dea seama ce face, Swithin îi atinse mâna și se supuse. El era un om de știință și lua orice cuvânt în sensul lui literal. În inexorabila simplitate a logicii acestor oameni, există ceva ce ține de cruzimea legilor naturii, pe care le studiază. Swithin începu să coboare scara, cu inimă grea de tristețe; și numai când ajunse la jumătatea drumului își dădu seama că ea nu putuse gândi cu adevărat cele ce spusese...

Înainte de a fi părăsit Cape Town, luase, o hotărâre asupra acestui punct: dacă ea va mai dori să se căsătorească, o va cere de soție fără zăbavă sau șovăială. Măcar atât îi datora din punct de vedere moral; or, nu era el omul care să dea înapoi. Și cu toate că Swithin cel care se întorsese nu mai era Swithin cel care plecase, și cu toate că nu mai putea iubi eu dragostea pe care i-o dăruise odinioară, continuase să fie convins că întreaga ei conduită fusese dictată de cea mai pură dorință de a-i face lui un bine, de acea caritate care uită de sine însăși. Prin urmare nu se clintise în el dorința de a o iubi cu acea dragoste de aproapele tău, un sentiment care, pe parcursul timpului, se dovedește a fi poate mai valoros decât iubirea pasionată.

Dar felul în care-l primise îl luase prin surprindere; acum, însă, recăpătându-și stăpânirea de sine, se întoarse cu fermitate. Dând buzna pe acoperiș, o strânse în brațe și o acoperi de sărutări.

— Viviette, Viviette, am venit să mă căsătoresc cu tine și mă voi căsători.

Ea scoase un strigăt — un strigăt de bucurie uluită, așa cum nu mai răsunase niciodată pe acel turn, nici înainte și nici după aceea — și-i căzu în brațe, încleștându-se de gâtul

lui.

Rămase astfel, atârându-i greu în brațe. Ca să nu-i tulbure fericirea, Swithin se lăsă pe scaun, ținând-o strâns la pieptul lui. Băiețașul lor, care privise întreaga scenă cu ochi rotunjiți de uimire, se apropie de ei; și înălțându-și privirile spre Swihtin, îi spuse:

— Mămica a adormit.

Swithin privi în jos și tresări. Încleștarea brațelor ei slăbise. Un val de paloare, ca acel al marmurei nicipând sărutate de soare, i se înălța dinspre gât și-i inunda obrajii, buzele, pleoapele, fruntea, tâmplele, izgonind orice urmă de culoare vie de pe fața ei.

Dându-și seama că ceva se întâmplase, dar fără să știe ce anume, băiețașul începu să plângă; dar Swithin, în concentrarea lui, aproape că nici nu-l auzi.

— Viviette — Viviette! repeta el.

Copilul începu să plângă și mai amarnic și, după o clipă de ezitare, își împinse mânuța în mâna lui Swithin.

— Ssst! Ssst! băiatul meu, îi spuse Swithin absent. O să am eu grijă de tine. O, Viviette! exclamă iar, apăsându-și fața de obrazul ei.

Dar nu veni niciun răspuns.

“Ce poate să însemne asta?” se întrebă singur. Nu-și putea da răspunsul pe care i-l șoptea spaima.

Se uită în jos după ajutor. Dar nimeni nu-i apăru în văz decât Tabitha Lark, care hoinărea pe câmp cu un pas săltăreț — singura pată luminoasă de culoare și de viață de pe întregul cuprins. Când își coborî din nou privirile, spaima se prefăcu în certitudine. Orice ajutor ar fi fost zadarnic: Bucuria bruscă, venită pe neașteptate după durerea cumplită, rupsesse corzile unei inimi mult prea încercate. Viviette murise. Episcopul era răzbunat.

SFÂRȘIT

[1] Plictisi (fr.) (n.tr.)

[2] Consiliul suprem al Angliei în timpurile anglo-saxone (n.tr.)

[3] Zid de apărare roman (n.tr.)

[4] E vorba de figura lui Ioan Botezătorul care apare într-unul din ciclurile de Madone ale lui Rafael (n.tr.)

[5] Lunetă cu un mecanism care-i permite să se rotească în jurul unei axe perpendiculare pe planul ecuatorului ceresc (n.tr.)

[6] Sistemul de notare a gamei muzicale majore prin literele C, D, E, F, G, A, B (n.tr.)

[7] Samuel Butler — *Hudibras*, cântul III (n.tr.)

[8] Ceramist francez din secolul al XVI-lea care a căzut de multe ori în cea mai cruntă mizerie, înainte de a descoperii metoda smălțuirii

[9] Referire la personajul Angelo din piesa *Măsură pentru măsură* de Shakespeare (n.tr.)

[10] *Machbeth* act III, sc. IV (n.tr.)

[11] Astronom grec din secolul IV î.e.n. (n.tr.)

[12] Om de stat și savant francez care a fost numit în 1830 directorul Observatorului din Paris (n.tr.)

- [13] Cabină mobilă, trasă de doi cai, pe care vilegiaturiștii obișnuiau să o ia după ei în felurile localității de pe coasta mării (n.tr.)
- [14] John Dryder – *Ospățul lui Alexandru* (n.tr.)
- [15] Astronomul englez John Adams (1813 – 1892) și astronomul francez Jean Leverrier (1811 – 1877) au dedus în același timp independent unul de celălalt, existența unei noi planete (n.tr.)
- [16] Shakespeare – *Sonetul 125* (n.tr.)
- [17] Locuri din Tanganika (astăzi Tanzania) (n.tr.)
- [18] E vorba de porunca ce interzice adulterul (n.tr.)
- [19] Shakespeare – *Sonetul 115* (n.tr.)
- [20] E vorba de Socrate, așa cum e înfățișat în piesa lui Aristofan, *Norii* (n.tr.)
- [21] Arhitectul care și-a pierdut viața în farul din Eddystone, clădit de el, când acesta a fost smuls de o furtună în anul 1703 (n.tr.)
- [22] Shakespeare – *Hamlet* act II, sc.II (n.tr.)
- [23] Referire la balada Glenfinlas de Walter Scott (n.tr.)
- [24] Poeți elizabetani (n.tr.)
- [25] Shakespeare – *Neguțătorul din Veneția* Act I, sc. II (n.tr.)
- [26] Tycho Brahe – astronom danez (1546 - 1601) (n.tr.)
- [27] Johann Kepler – astronom german (1571 – 1630) (n.tr.)
- [28] James Ferguson – astronom scoțian (1710 – 1776) (n.tr.)
- [29] François Fénelon – scriitor și cleric francez (1651 – 1715) (n.tr.)
- [30] Shakespeare – *Machbeth* act I, sc.V (n.tr.)
- [31] Shakespeare – *Richard al doilea* Act III, sc. IV (n.tr.)
- [32] Inadecvat (fr.) (n.tr.)
- [33] Povestea nu e nouă (fr.) (n.tr.)
- [34] Suprimarea adevărului (lat.) (n.tr.)
- [35] Termen aparținând concepției astronomice precoperniciene. *Primum mobile* era presupus a fi o sferă exterioară care imprima mișcare sferelor concentrice interioare, având pământul în centru (n.tr.)
- [36] Swinburne – *Tristram of Lyonesse* (n.tr.)
- [37] Nimfă care a fost soția lui Paris, fiind apoi părăsită de acesta pentru Elena din Troia (n.tr.)
- [38] Tennyson – *Oenone* (n.tr.)
- [39] Shakespeare – *Hamlet* act V sc.II (n.tr.)
- [40] Pronunția stâlcită a cuvântului „tropic” (n.tr.)
- [41] Localitate de lângă Leningrad, unde se află un mare observator astronomic, fondat în 1838 (n.tr.)
- [42] Timpul prielnic discuțiilor (lat.) (n.tr.)
- [43] Marile întâmplări nefericite presupun mari remedii (fr.) (n.tr.)
- [44] Este vorba despre zidul ce îngrădește catedrala Salisbury (n.tr.)

[45] Personaj biblic despre care se spune că ar fi fost orbit de excrementele vrăbiilor (n.tr.)

[46] Personaj popular din tradiționalele teatre englezești de marionete (n.tr.)

[47] Referire la pozna spiridușului Puck din *Visul unei nopți de vară*, de Shakespeare (n.tr.)

[48] John F.W, Herschel (1792 – 1871), astronom care a continuat la Cape Town studiile începute de tatăl său; a fost un pionier al fotografierii cerului (n.tr.)

[49] Episcopul Ken (1637 – 1711), prelat renumit prin blândețea lui (n.tr.)

[50] Reginald Heber (1783 – 1826), compozitor de imnuri religioase (n.tr.)

[51] Shakespeare – *A douăsprezecea noapte* Act V sc. I (n.tr.)